

BIJLAGE A

Overzichtstabel van de relevante en prioritair relevante dossiers in bijlage I van het werkprogramma 2018 van de Commissie

Opmerking: in kolom (1) staat R voor relevant en PR voor prioritair relevant

(1)	dossiers	Trekker	Betrokkenen
	Initiatief 1: Uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie		
R	Strategie voor gebruik, hergebruik en recycling van kunststoffen	OMG	EWI
PR	Een voorstel voor een verordening voor minimumkwaliteitseisen voor hergebruikt water	OMG	WVG/LV
R	Een initiatief om juridische, technische of praktische bottlenecks op het snijvlak van chemicaliën-, product- en afvalwetgeving aan te pakken	OMG	EWI
R	Een Refit-herziening van de drinkwaterrichtlijn	OMG	WVG
R	Een monitoringkader voor de circulaire economie	OMG	EWI/KB
	Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)		
PR	Uitgebreid voorstel voor het toekomstig meerjarig financieel kader na 2020	iV	ALLE
	Voorstellen voor de volgende generatie van de programma's:		
PR	Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2020	LV	iV/OMG
PR	Cohesiebeleid na 2020	iV	EWI/WSE/OMG/KB/LV/O V
PR	9 ^e kaderprogramma	EWI	ALLE
PR	Erasmus+	CJSM/OV	iV
PR	Connecting Europe Facility	MOW	OMG/iV
PR	Life	OMG	iV
PR	Visserijprogramma	LV	iV
PR	Creatief Europa	CJSM	iV/KB
PR	Europa voor de burger	CJSM	iV
PR	COSME-programma: mogelijke opvolger	EWI	iV
	Initiatief 3: Een duurzame Europese toekomst (initiatief met 2025 als perspectief)		
PR	Discussienota „Naar een duurzaam Europa in 2030, over de follow-up van de VN-doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling en de overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering” (niet-wetgevend, 2e kwartaal 2018)	KB/iV/OM G	ALLE
	Initiatief 4: Voltooiing van de digitale eengemaakte markt		

R	Een initiatief inzake problemen voor onlineplatforms met betrekking tot de verspreiding van nepnieuws	CJSM/OV	
	Initiatief 6: Toekomst van het energie- en klimaatbeleid van de EU (initiatief met 2025 als perspectief)		
R	Mededeling over de toekomst van het energie- en klimaatbeleid van de EU, inclusief de toekomst van het Euratom-Verdrag (rekening houdend met verklaring nr. 54 van vijf lidstaten, die aan de slotakte van het Verdrag van Lissabon is gehecht), en over de mogelijke toepassing van artikel 192, lid 2, tweede alinea, VWEU	OMG	
	Initiatief 8: Pakket inzake sociale rechtvaardigheid		
R	Voorstel tot oprichting van een Europese arbeidsautoriteit	WSE	
	Initiatief 9: Voedselvoorzieningsketen in de EU		
R	Voorstel tot verbetering van de voedselvoorzieningsketen in de EU	LV	
	Initiatief 10: Voltooiing van de kapitaalmarktenunie		
R	Een voorstel voor een EU-kader inzake crowdfunding en peer-to-peerfinanciering	EWI	FB
	Initiatief 11: Efficiënter wetgeven op het gebied van de interne markt (initiatief met 2025 als perspectief)		
R	Mededeling over de mogelijkheid tot meer stemmingen bij gekwalificeerde meerderheid en meer gewone wetgevingsprocedures voor internemarktkwesties op grond van artikel 48, lid 7, VEU	iV/EWI	ALLE
	Initiatief 12: Voltooiing van de economische en monetaire unie		
R	Voorstellen voor de omvorming van het Europees Stabiliteitsmechanisme tot een Europees Monetair Fonds binnen het EU-recht	FB	iV
R	Invoering van een speciale lijn op de EU-begroting voor de eurozone, met vier functies: 1) bijstand voor structurele hervormingen, 2) stabilisatie, 3) een vangnet voor de bankenunie en 4) een convergentie-instrument dat lidstaten die de euro willen invoeren pretoetredingssteun biedt	FB	iV/WSE/EWI/LV
R	Opneming van de inhoud van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de economische en monetaire unie in het rechtskader van de EU, waarbij rekening wordt gehouden met de flexibiliteit die in het stabiliteits- en groeipact is ingebouwd en die de Commissie sinds januari 2015 erkent	FB	iV

	Initiatief 14: Aanstelling van een permanente en verantwoordingsplichtige Europese minister van Economische Zaken en Financiën (initiatief met 2025 als perspectief)		
R	Mededeling over de mogelijkheid van aanstelling van een permanente Europese minister van Economische Zaken en Financiën met een democratische verantwoordingsplicht	FB	iV
	Initiatief 15: Uitvoering van de "Handel voor iedereen"-strategie		
PR	De laatste hand leggen aan de overeenkomsten met Japan, Singapore en Vietnam, de onderhandelingen met Mexico en de Mercosur voortzetten en meer haast maken met de onderhandelingen met Australië en Nieuw-Zeeland zodra de Raad de door de Commissie aanbevolen onderhandelingsmandaten goedkeurt	iV	ALLE
R	Screening van buitenlandse directe investeringen in de EU	iV	EWI, KB
	Initiatief 19: Rechtsstaat (initiatief met 2025 als perspectief)		
R	Initiatief ter versterking van de rechtsstaat in de Europese Unie	iV	KB
	Initiatief 21: Uitvoering van de integrale EU-strategie		
R	Met inbegrip van een EU-strategie voor sterkere banden tussen Europa en Azië, een hernieuwd partnerschap met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied en nieuwe kaders voor de betrekkingen met India, Irak en Iran	iV	
	Initiatief 22: Een geloofwaardig vooruitzicht op toetreding (initiatief met 2025 als perspectief)		
R	Strategie voor succesvolle toetreding tot de EU van Servië en Montenegro, de verst gevorderde kandidaten van de Westelijke Balkan, waarbij bijzondere nadruk moet liggen op de rechtsstaat, de grondrechten, de bestrijding van corruptie en georganiseerde misdaad en de algehele stabiliteit van de regio	iV	
	Initiatief 23: Meer efficiëntie en coherentie bij de tenuitvoerlegging van het gemeenschappelijk buitenlands beleid (initiatief met 2025 als perspectief)		
R	Mededeling over de mogelijkheid tot meer stemmingen bij gekwalificeerde meerderheid in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands beleid op grond van artikel 31, lid 3, VEU, en over verbetering van de consistentie van dat beleid	iV	

	Initiatief 24: Communiceren over Europa		
R	Mededeling over de wijze waarop de Unie meer verenigd, sterker en meer democratisch kan worden gemaakt in termen van communicatie	iV	ALLE
	Initiatief 25: Minder, maar efficiënter (initiatief met 2025 als perspectief)		
R	Mededeling over verdere versterking van subsidiariteit en evenredigheid en betere regelgeving in het kader van de dagelijkse werking van de Europese Unie	iV/KB	ALLE
	Initiatief 26: Een efficiënter en democratischer Europa (initiatief met 2025 als perspectief)		
R	Mededeling over de mogelijkheden voor meer efficiëntie aan het roer van de Europese Unie	iV	ALLE

Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen

Initiatief 1: Uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie

Strategie voor gebruik, hergebruik en recycling van kunststoffen

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Milieu (ENV) Directoraat-Generaal Interne markt, industrie, ondernemerschap en midden- en kleinbedrijf (GROW)
Raad van de EU	De Raad Milieu (ENVI) De Raad Concurrentievermogen (COMPET) Groep Milieu Groep concurrentievermogen en groei
Europees Parlement	Commissie Milieubeheer, Volksgezondheid en Voedselveiligheid

INHOUD

Context van het initiatief	<p>De Europese Commissie heeft eind 2015 een ambitieus nieuw pakket goedgekeurd voor de circulaire economie (COM(2015)614), dat Europese bedrijven en consumenten moet helpen bij de overgang naar een economie, waarin hulpbronnen op duurzamere wijze worden gebruikt. Het pakket bevat wetgevende voorstellen ter herziening van de Europese afvalrichtlijnen en een actieplan van aangekondigde initiatieven die de Europese Commissie tijdens deze legislatuur nog zal lanceren.</p> <p>Met de maatregelen wil ze de "cirkel rondmaken" en zorgen voor een echte kringloop van producten met meer recycling en hergebruik. Dat is gunstig voor zowel het milieu als de economie. Alle grondstoffen, producten en afvalstoffen zullen zo goed en lang mogelijk worden benut, wat energiebesparing en een vermindering van broeikasgasemissies zal opleveren.</p> <p>De voorstellen bestrijken de hele levenscyclus van producten: van productie- en consumptiefase tot afvalbeheer en de markt voor secundaire grondstoffen. Deze overgang wordt financieel ondersteund door de Europese structuur- en investeringsfondsen (ESIF) met o.a. 5,5 miljard euro voor afvalbeheer. Daarnaast is er 650 miljoen euro beschikbaar in het kader van Horizon 2020 (het EU-programma voor onderzoek en innovatie) en door investeringen in de circulaire economie op nationaal niveau.</p> <p>Bron: Prioriteiten Europese Commissie : Naar een circulaire economie</p> <p>Dit initiatief werd reeds aangekondigd in het werkprogramma van de</p>
----------------------------	--

	<p>Commissie voor 2017, maar is uitgesteld tot begin 2018 en zal waarschijnlijk in pakket verschijnen met andere initiatieven onder het actieplan circulaire economie (een voorstel voor verordening over minimumcriteria voor hergebruik van water, REFIT herziening van de drinkwaterrichtlijn, initiatief om de juridische, technische of praktische moeilijkheden inzake de wisselwerking tussen de wetgeving op chemische stoffen, producten en afval aan te pakken, een kader om de circulaire economie te monitoren.)</p> <p>Tijdens de stakeholderconsultatie van Vleva, het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU op 17 november 2017, werd onder meer de uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie door 5 aanwezige belanghebbenden als prioritair aangeduid. Deze belanghebbenden wezen daarbij op het sterke omgevingsbeleid in Vlaanderen en de opportuniteiten die deze koploperpositie schept voor Belgische bedrijven. Vlaanderen moet de EU dus steunen in een ambitieus Europees circulair beleid, een referentierol opnemen en dus kennis delen, ook via Europese projecten (vb. "real life living labs"). Deze belanghebbenden wezen tegelijk op het belang van het vermijden van overreglementering en van het garanderen van een gelijk speelveld.</p>
Doelstellingen van het initiatief	<p>Voor de overgang naar een circulaire economie is het cruciaal meer plastic te recycleren. Het gebruik van kunststoffen is in de EU gestaag toegenomen, maar minder dan 25 % van het verzamelde kunststofafval wordt gerecycleerd en ongeveer 50 % wordt gestort. Grote hoeveelheden plastic komen ook in de oceanen terecht en één van de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling voor 2030 is het voorkomen en aanzienlijk verminderen van allerlei soorten verontreiniging van de zee, waaronder zwerfvuil. Slimmere manieren van gescheiden inzameling en certificeringsregelingen voor inzamelaars en sorteerders zijn essentieel om recycleerbaar plastic naar recycling te leiden in plaats van naar stortplaatsen en verbranding. De aanwezigheid van gevaarlijke chemische additieven kunnen technische problemen opleveren en de opkomst van innovatieve soorten kunststof werpt nieuwe vragen op, bijvoorbeeld wat de biologische afbreekbaarheid van kunststof betreft. Innovatie in kunststoffen kan echter bijdragen tot een circulaire economie doordat voedingsmiddelen beter kunnen worden bewaard, kunststoffen beter kunnen worden gerecycleerd of het gewicht van materialen die in voertuigen worden gebruikt, kan worden verminderd. Om deze complexe en belangrijke kwesties aan te pakken, stelt de Commissie een strategie op voor de aanpak van de uitdagingen van plastic in de gehele waardeketen waarbij met de gehele levenscyclus rekening wordt gehouden</p> <p>Bron: Een EU-actieplan voor de circulaire economie</p>
Beleidsopties	Strategie nog niet gepubliceerd (verwacht januari 2018)
Verwachte effecten van het initiatief	Agendasetting rond ketenbeheer kunststoffen, verfijning relevante wetgeving en beleid wat kunststofdesign, gebruik, recyclage betreft. Specifieke aandacht voor marien zwerfvuil.
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	-
EU-regelgeving	N/A

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	18 januari 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Openbare raadpleging over investigating options for reducing releases to the environment of microplastics : 26 June 2017 - 16 October 2017 Openbare raadpleging over “ reducing marine litter : action on single use plastics and fishing gear ” 15 december 2017 – 12 februari 2018
Routekaart	Routekaart over strategie over kunststoffen in een circulaire economie .
Aanvangseffectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	N/A

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Omgeving Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)
Betrokken ministers	Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Economie, Werk en Innovatie

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Vlaanderen is deels bevoegd: afvalstoffenbeheer, milieuvergunningen, (marien zwerfvuilbeleid)
Vlaamse rechtsinstrumenten	Vlaams Materialendecreet, Omgevingsvergunning, Vlarem

Beleidsmatig

Huidig beleid	Zie eerste standpuntbepaling
Vlaamse context van het initiatief	Zie eerste standpuntbepaling
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Ja
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Nog geen informatie beschikbaar
Verwachte effecten van het	Nog geen informatie beschikbaar

initiatief in Vlaanderen	
--------------------------	--

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Recyclagesector, meer bepaald plastics recyclage
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	CCIM (Coördinatie Comité Internationaal Milieubeleid) zal een stakeholder dialoog organiseren na publicatie van de Strategie. Daarnaast is OVAM regelmatig in contact met de relevante Vlaamse actoren.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Innovatie en uitbouw recyclagecapaciteit, doelstellingen verpakkingsbeleid en recyclagebeleid vlotter haalbaar

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Kunststoffen vormen een belangrijk onderdeel van de huidige materialenkringloop en Vlaanderen verwelkomt het EU initiatief voor een Strategie om deze materialenkringloop meer circulair te maken. Enkele elementen zouden in deze strategie zeker aan bod moeten komen :

- Nood aan minimale Europese bindende regels rond ecodesign voor kunststoffen en kunststoffen in producten.
- Nood aan minimale regels op EU niveau rond Groene Overheidsaankopen (aankoop van recycleerbare producten en/of producten die gerecycleerd materiaal bevatten).
- Acties in de strategie moeten rekening houden met de grote verscheidenheid in kunststoffen en hun verschillende toepassingen. Er is geen "one size fits all" aanpak mogelijk voor vb. de vervanging van bepaalde stoffen in kunststoffen.
- Kunststoffen zijn in principe recyclebaar, of hebben minstens een terugwinbare energie-inhoud, en het principe dat kunststoffen niet gestort mogen worden, zou moeten vastgelegd worden in de Strategie. Evenmin mogen recycleerbare kunststoffen verbrand worden. Er moet ingezet worden op innovatie voor verbeterde recycleerbaarheid en recyclage van kunststoffen. Hier moeten verbanden gelegd worden met de Europese mededeling inzake "Waste to energy" en Europese regelgeving inzake hernieuwbare energie. De strategie moet ook ingaan op de nood aan verifieerbare vereisten rond composteerbaarheid en biodegradeerbaarheid van alternatieve (biogebaseerde) kunststoffen. Het is belangrijk dat hierbij uitgegaan wordt van reële omstandigheden en niet van labo-omstandigheden.
- Er moet geïnvesteerd worden in de kwaliteitsvolle recycling van alle soorten kunststoffen in Europa, zeker nu China een importban heeft ingesteld tegen bepaalde stromen kunststofafval uit de EU. De strategie moet verbanden leggen met Europese fondsen voor investeringen en onderzoek inzake kunststoffen. Verder moet de markt voor gerecycleerde kunststoffen verder aangemoedigd worden door verplichtingen inzake "recycled content" voor alle kunststofstromen op te leggen.
- De strategie moet specifiek aandacht besteden aan biodegradeerbare en composteerbare kunststoffen, met aandacht voor de omstandigheden waarin ze daadwerkelijk afbreken of composteren.
- Er is een structurele aanpak nodig van het probleem inzake marien zwerfvuil. In België wordt actie ondernomen op volgende fronten :
 - o Onderzoek
 - o Monitoring
 - o Aanpak van bronnen van zwerfvuil via het land
 - o Aanpak van bronnen van zwerfvuil via de zee

- Aanpak van riviersystemen en afvalwaterzuivering (ook relevant m.b.t. microplastics)
- Bewustmaking en onderwijs.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Vlaanderen* heeft via CCIM (het Coördinatie Comité Internationaal Milieubeleid) deelgenomen aan de openbare raadpleging rond microplastics . De Vlaamse bijdrage werd opgemaakt door OVAM
---	---

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

De Strategie zal een breed scala van aspecten uit de kunststofketen behandelen. Bevoegdheidsinschatting zal relevant worden naargelang concrete acties worden ondernomen naderhand.

2. *Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie*

De Europese Commissie heeft nog geen subsidiariteitstoets uitgevoerd.

3. *Eerste subsidiariteitsinschatting*

a. Noodzakelijkheidstest

Het optreden door de lidstaten in dit dossier kan het probleem/de problemen dat/die de Europese Commissie hierboven gedefinieerd heeft **niet** oplossen.

b. EU-meerwaarde test

Het optreden door de Unie biedt volgende voordelen: harmonisatie, marktcreatie op leefbare schaal, level playing field, positieve effecten op milieukwaliteit, ook op mondiaal niveau. Het voorstel doorstaat waarschijnlijk de subsidiariteitstoets.

c. Conclusie

De Europese Commissie heeft het optreden van de Unie voldoende gemotiveerd.

Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen

Initiatief 1: Uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie

Een voorstel voor een verordening voor minimumkwaliteitseisen voor hergebruikt water

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Milieu Expertgroep drinkwater
Raad van de EU	Raad Milieu Groep milieu
Europees Parlement	Milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid

INHOUD

Context van het initiatief	<ul style="list-style-type: none">– Hergebruik van water en nutriënten draagt rechtstreeks bij aan het volbrengen van enkele belangrijke doelstellingen van het 7de EU Milieuactieprogramma naar 2020, nl. de bescherming, het behoud en het verbeteren van het natuurlijk kapitaal van de EU en de EU naar een hulpbronnen efficiënte economie leiden.– Door het stimuleren van structurele veranderingen in de productie en het transport van hergebruikt water, aanverwante technologie en innovatie in een snel groeiende watermarkt, biedt dit initiatief kansen voor een groene groei en tewerkstelling en draagt het bij tot de politieke prioriteiten van de Europese Commissie voor het bevorderen van een meer circulaire economie. Zo zijn er een aantal acties ter bevordering van waterhergebruik opgenomen in de Mededeling van de Commissie "Maak de cirkel rond – Een EU actieplan voor de circulaire economie" (COM(2015)614), en in het bijzonder in een wettelijk voorstel over de minimale kwaliteitsvereisten voor hergebruikt water, bijvoorbeeld voor irrigatie en grondwateraanvulling.– Omdat het hergebruik van water over het algemeen minder energie vraagt dan alternatieve voorzieningen (ontzilting/overdracht tussen bekkens) en omdat het minder energieverbruik vraagt bij de behandeling van afvalwater, kan dit initiatief bijdragen om de EU-landen minder afhankelijk te maken van energie import in het kader van de Energie Unie.– Het voornemen om actie te nemen op Europees niveau om het hergebruik van water te stimuleren werd reeds vermeld in de Mededeling van de Commissie van 2012 "Een blauwdruk voor het behoud van de Europese wateren" (COM(2012)673). Waterhergebruik voor irrigatie of industriële doeleinden heeft een lager milieu-effect en vraagt potentieel minder kosten dan andere alternatieve watervoorzieningen (bijv. wateroverheveling of waterontzilting), maar het wordt enkel beperkt gebruikt in de EU. Door een
----------------------------	--

inconsistent wettelijk kader in de lidstaten en een beperkt publiek bewustzijn over de huidige risico's en voordelen neigt waterhergebruik een aanleggenheid te zijn, dat het grote publiek wantrouwt. De potentiële belemmeringen voor het vrije verkeer van landbouwproducten die geïrrigeerd zijn met hergebruikt water is een bijkomend risico waardoor investeringen vaak uit blijven. De Commissie wil dit aanpakken door gezamenlijke Europese milieu/gezondheidsnormen vast te stellen. De Raad nam hier met belangstelling kennis van in de Raadsconclusies 17872/12.

- Verder blijkt uit het Europees burgerinitiatief, *“Water en sanitaire voorzieningen zijn een mensenrecht! Water is een publiek goed, geen handelswaar!”* en de aanverwante Mededeling van de Commissie ([COM\(2014\)177](#)) dat er een ruime belangstelling is voor waterproblemen. Deze teksten bevatten een bijkomend vertrekpunt voor verdere acties om de toegang tot veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen te verhogen en te verbeteren.
- De toetsing van het Europees waterbeleid (2012)393 werd gepubliceerd in november 2012 als de bouwsteen voor de Blauwdruk. Haar doelstelling was om de resultaten te beoordelen van de genomen maatregelen in het milieubeleid en in andere beleidsgebieden, bij het bereiken van de reeds overeengekomen doelstellingen in het kader van het waterbeleid en om te identificeren of er nog een lacune bestond om de milieudoelstellingen efficiënter te bereiken. Wat het hergebruik van afvalwater betreft, gaf de toetsing aan dat er verder gebruik moet gemaakt worden van alternatieve watervoorzieningsmogelijkheden met een laag milieueffect om de waterschaarste aan te pakken. De belanghebbenden uit de industrie merkten in de openbare raadpleging op dat door het gebrek aan Europese normen voor hergebruik van afvalwater bij irrigatie, het vrije verkeer van landbouwproducten in de interne markt en investeringen in de waterindustrie belemmerd wordt. Het hergebruik van behandeld afvalwater voor diverse doeleinden (zoals irrigatie of industrieel gebruik) wordt niet aangepakt via Europese gemeenschappelijke normen in het waterbeleid. Enkel de richtlijn over de behandeling van het stedelijk afvalwater moedigt waterhergebruik aan zonder normen te bepalen (Art. 12, paragraaf 1 van Richtlijn 91/271/EEG *“Gezuiverd afvalwater dient indien mogelijk te worden hergebruikt. De afvoertrajecten dienen van dien aard te zijn dat de nadelige gevolgen voor het milieu minimaal zijn.”*).

Bron: stappenplan ‘Minimale kwaliteitsvereisten voor hergebruikt water in de EU (nieuwe wetgeving).

Tijdens de stakeholderconsultatie van Vleva, het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU op 17 november 2017, werd onder meer de uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie door 5 aanwezige belanghebbenden als prioritair aangeduid. Deze belanghebbenden wezen daarbij op het sterke omgevingsbeleid in Vlaanderen en de opportuniteiten die deze koploperpositie schept voor Belgische bedrijven. Vlaanderen moet de EU dus steunen in een ambitieus

	<p>Europees circulair beleid, een referentierol opnemen en dus kennis delen, ook via Europese projecten (vb. "real life living labs"). Deze belanghebbenden wezen tegelijk op het belang van het vermijden van overreglementering en van het garanderen van een gelijk speelveld.</p>
Doelstellingen van het initiatief	<ul style="list-style-type: none"> – Het hoofddoel is om efficiënt gebruik van hulpbronnen te bevorderen en om de druk op de watersystemen te verminderen, vooral de waterschaarste, door het bevorderen van de ontwikkeling van veilig hergebruik van gezuiverd afvalwater. Dit initiatief wil een gemeenschappelijke benadering van waterhergebruik binnen de EU bepalen dat duidelijkheid, coherentie en voorspelbaarheid biedt aan de marktdeelnemers die willen investeren in waterhergebruik in de EU volgens vergelijkbare regelgevingsvoorwaarden. – Een bijkomende doelstelling van dit initiatief is het bevorderen van het hergebruik van nutriënten uit het afvalwater en om bij te dragen tot groei en jobcreatie in de EU door het stimuleren van de ontwikkeling van innovatieve technologie en waterinfrastructuur dat de EU actoren een voorsprong biedt op deze snel groeiende wereldmarkt. – Het nieuwe initiatief vult het bestaande Europees waterbeleid aan, namelijk de Kaderrichtlijn Water en de Richtlijn Stedelijk Afvalwater. <p>Bron: stappenplan 'Minimale kwaliteitsvereisten voor hergebruikt water in de EU (nieuwe wetgeving).</p>
Beleidsopties	<ul style="list-style-type: none"> – Optie 0: Geen beleidswijziging. – Optie 1: Informatie, communicatie en kennisverruiming, maatregelen zoals Europese ontwikkeling van richtsnoeren, kennisdeling en bewustmakingscampagnes. – Optie 2: Wettelijk bindende Europese normen over hergebruik van water, met drie sub-opties: <ul style="list-style-type: none"> o 2.A. Wettelijk bindende kwaliteitscriteria o 2.B. Wettelijk bindende risicobeoordeling en risicobeheerskader o 2.C. Wettelijk bindende technologische criteria. – Optie 3: Wettelijk bindende verplichting voor lidstaten om te onderzoeken hoe het hergebruik van water de druk op het watersysteem kan aanpakken, en indien relevant, doelstellingen overeen te komen voor het gebruik van teruggewonnen water als onderdeel van hun stroomgebiedsbeheersplannen. <p>Bron: Het optimaliseren van waterhergebruik in de EU - eindverslag deel I (17 maart 2015)</p>
Verwachte effecten van het initiatief	<ul style="list-style-type: none"> – Voor economische sectoren die in hoge mate afhankelijk zijn van watervoorziening, zoals landbouw, de voedingsindustrie, de energieproducenten, het toerisme en de vrijetijdsindustrie, zou het volledig potentieel van het hergebruik van water benutten hun kwetsbaarheid verminderen tegenover waterschaarste en droogte met bijbehorende kostenbesparing. – De kostenimpact van hergebruikt water is afhankelijk van de strengheid van de kwaliteitsnormen. Met een gedifferentieerde en gekalibreerde aanpak willen de verplichtingen te sterk op voorzorg gerichte benaderingen en onnodige waterbehandelingskosten

	<p>verminderen. De kostenimpact van hergebruikt water zal daarom gunstig uitvallen.</p> <ul style="list-style-type: none"> – De Europese waterindustrie zal ook voordeel halen uit dit initiatief omdat de recyclingtechnologie een belangrijk gebied is voor verdere innovatie. Er is een groeiende wereldwijde markt voor dit soort technologieën. – Het vastleggen van Europese minimale kwaliteitseisen inzake waterhergebruik zal een positieve impact hebben op de gezondheid en het welzijn door het verminderd risico op vervuiling met onvoldoende behandeld gezuiverd water. Deze impact wordt echter als beperkt aanzien omdat het niet bewezen is dat de huidige praktijk in de EU gezondheidsproblemen creëert. – De bepaling van dit Europees kader, samen met een betere communicatie over de huidige risico's en voordelen van waterhergebruik zal een positieve invloed hebben bij het algemeen publiek over de kwaliteit van hergebruikt water, waardoor hergebruikt water als een hulpmiddel voor waterbeheer zal aanvaard worden. – De opties zullen resulteren in overwegend positieve milieueffecten, vooral door een verminderde druk op de Europese watervoorraden en een positieve bijdrage aan de kwaliteit van de Europese wateren (bijv. door het verminderen van het effect van afvalwaterlozing in kwetsbare waterlopen en het risico op zoutwaterintrusie bij overbeviste grondwaterlagen aan de kust). Het mogelijke effect van een beperkte beschikbaarheid van water voor het milieu of voor ander gebruik, als waterhergebruik niet goed overwogen wordt als een behandelingsoptie, zal onderzocht worden. – Het effect op de bodem zal afhangen van de optie en kwaliteitsparameters in de voorschriften. De aanwezigheid van sommige nutriënten en organische materie in gezuiverd afvalwater kan de bodemvruchtbaarheid en gewasproductie verbeteren. De aanwezigheid van andere elementen (bijv. zouten, micropolluenten) kan nadelig zijn en een effect hebben op de ruimere omgeving. – Bepaalde studies tonen aan dat hergebruikprojecten van niet-drinkbaar water minder energie vragen dan andere bronnen, vooral in vergelijking met ontzilting. Dit kan een domino-effect hebben in het verminderen van de totale broeikasgasemissies. Dit is echter niet altijd het geval en beschikbare bewijsstukken hierover zijn beperkt. Hergebruik van gezuiverd afvalwater voor irrigatie kan het niveau van de zuivering en de zuivering die nodig is voor lozing verminderen, waardoor het energieverbruik en de kosten verbonden aan de waterzuivering lager zijn. – Gelet op de grote moeilijkheden bij de implementatie van de ingewikkelde nationale normen met grote verschillen tussen de lidstaten, zou de verduidelijking van het juridisch kader en meer samenhang binnen de EU kunnen leiden tot een vermindering van de administratieve last voor de begunstigden en ontwikkelaars van waterhergebruikprojecten. – Voor de KMO's zijn de gevolgen gunstig omdat ze gebruik kunnen maken van een toenemende en/of verbeterde toegang tot water. De agrarische bedrijven, die de grootste consumenten van zoetwater zijn in de EU, worden in het bijzonder hierdoor beïnvloed. De KMO's
--	--

	<p>zullen profiteren van de vereenvoudiging en vermindering van de uit te voeren administratieve verplichtingen bij waterhergebruik.</p> <ul style="list-style-type: none"> – De gevolgen voor het concurrentievermogen en de innovatie zijn gunstig omdat het initiatief de huidige belemmeringen voor innovatieve investeringen in de recyclingtechnologie wegneemt, dat nu veroorzaakt wordt door de verschillende onstabiele vereisten in de afzonderlijke rechtspraak. Een duidelijk, coherent Europees kader geeft schaalvoordelen en normalisering en ondersteunt de innovatie en ontwikkeling van oplossingen aan een lagere kostprijs. – Het gevolg op de innovatie is afhankelijk van het ontwerp van de vereisten. Kwaliteitscriteria die het ontwerpen van nieuwe, meer kostefficiënte technieken vragen zijn beter dan op technologie gerichte criteria. – Door de bestaande wettelijke kaders in lidstaten waar waterhergebruik al wordt toegepast en omdat het beoogde wettelijk kader een verordening zal zijn, zal een bijkomende inspanning van de administraties beperkt zijn. – Doordat waterhergebruik een groeier is op de wereldmarkt, kan een grotere toepassing van hergebruik op Europees niveau de aandacht vestigen op de relevantie van deze technologieën en de kennis van Europese bedrijven naar mogelijke klanten in derdewereldlanden. De mogelijke impact op de handel van landbouwproducten, die met gezuiverd water besproeid worden, wordt verder onderzocht in het Impact Assessment-werk. <p>Bron: routekaart 'Minimale kwaliteitseisen voor hergebruikt water in de EU (nieuwe wetgeving)'.</p>
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 192, lid 1 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
EU-regelgeving	Nieuw initiatief – geen bestaand

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Eerste kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije - Oostenrijk

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	1 ^{ste} raadpleging van 30.07.2014 tot 07.11.2014 2 ^{de} raadpleging van 28.10.2016 tot 27.01.2017
Routekaart	Routekaart ' Minimum quality requirements for reused water in the EU (new legislation) '. Er is geen EU consultatie geweest.
Aanvangseffectbeoordeling	Zie routekaart
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
-------------------	--

Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Omgeving Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
Betrokken ministers	Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Landbouw en Visserij Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Vlaamse Landmaatschappij (recyclage nutriënten)

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	<p>De leefmilieuaspecten uit dit dossier vallen onder de bevoegdheden van Vlaanderen. Het betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De relatie met de kwaliteit en de beoogde doelstelling voor oppervlaktewater en grondwater. – De relatie met de bronnen voor het drinkwater en de doelstelling op het vlak van bronbescherming. <p>De gezondheidsaspecten voor de mens vallen slechts deels onder de bevoegdheden van Vlaanderen. Het betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De eventuele gezondheidsrisico's voor burgers ten gevolge van het gebruik van gezuiverd afvalwater. <p>Kwaliteitscriteria die direct te maken hebben met het eindproduct vallen onder de Federale bevoegdheden – FOD Volksgezondheid, Welzijn en Veiligheid van de voedselketen en het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV).</p> <p>De aspecten uit het landbouwbeleid rond sensibilisering, voorlichting, subsidies, steunmaatregelen (vb. VLIF steun) met betrekking tot duurzaam watergebruik/-beheer in het algemeen en specifiek m.b.t. irrigatie in de landbouw zijn wel Vlaamse bevoegdheden.</p>
Vlaamse rechtsinstrumenten	<p>Decreet Integraal Waterbeleid - Grondwaterdecreet – Drinkwaterdecreet</p> <p>Vlarem I rubriek 52 – Lozing in grondwater / rubriek 53.10 – Waterbeheersingsprojecten voor de landbouwdoeleinden, 1° irrigatieproject van 100 ha en meer / rubriek 54 – Kunstmatig aanvullen van grondwater.</p> <p>Aanpassingen van Vlarem II zal wellicht nodig zijn voor de doorvertaling van de eventuele opgelegde minimale kwaliteitseisen via sectorale bepalingen.</p>

Beleidsmatig

Huidig beleid	<p>Een duurzame watervoorziening, watergebruik en waterbeheer vormen de uitgangspunten van het Decreet Integraal Waterbeleid. In de 2de generatie Stroomgebiedsbeheerplannen zijn hiervoor reeds specifieke acties en maatregelen voorzien. Het betreft o.a. de verdere invulling van de kwantiteitsdoelstellingen voor oppervlaktewater, de opstelling van verdringingsreeksen en/of afwegingskader voor watergebruiken, acties</p>
---------------	---

	<p>rond duurzaam watergebruik en gebruik van alternatieve waterbronnen,... Binnen deze werking wordt nu reeds aandacht besteed aan de problematiek van waterschaarste.</p> <p>In opvolging van de droogte in 2017 werkt de Vlaamse Coördinatiecommissie (CIW) aan de Vlaamse droogte/ waterschaarstestrategie die als doel heeft zowel de knelpunten, de uitdagingen als de mogelijke adaptiestrategieën in kaart te brengen. Een lokale focus is hierbij steeds van belang waarbij ingespeeld wordt op de lokale noden, beperkingen, etc. Een EU-beleid is in dit opzicht slechts deels zinvol.</p>
<p>Vlaamse context van het initiatief</p>	<p>Op basis van de beschikbare informatie vanuit de COM gaan we ervan uit dat de focus zal liggen op het gebruik van effluent van rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's). Andere afvalwaters (bedrijfsafvalwater) vallen niet in de scope.</p> <p>Het initiatief van de COM is sterk gekoppeld aan het waterbeschikbaarheidsvraagstuk dat op EU-schaal speelt. Het hergebruik van gezuiverd afvalwater en het kunstmatig aanvullen van grondwaterlagen passen hier op EU-schaal gezien in. Wanneer we echter naar de Vlaamse context kijken is dit minder evident (wisselende klimatologische omstandigheden, sterk verstedelijkte regio met versnipperd openruimtegebied). Hoewel Vlaanderen een waterarme regio is, kan er worden gesteld dat hergebruik van gezuiverd afvalwater van rioolwaterzuiveringsinstallaties voor landbouwtoepassingen of aquifer aanvulling slechts enkele van de pistes zijn die naar voren kunnen worden geschoven in de Vlaamse context als antwoord op de uitdagingen. Verschillende andere opties zijn mogelijk die zowel op vlak van risicobeheersing voor mens en milieu als op vlak van kosten-baten efficiëntie wellicht beter scoren (bv. verhoging buffercapaciteit hemelwater op bedrijfsniveau, lokale collectief te beheren bufferbekkens voor hemelwater, gestuurde irrigatie van oppervlaktewater,...) en waarvoor een interventie op EU-niveau niet noodzakelijk is .</p>
<p>Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen</p>	<p>De Europese Commissie stelt de volgende doelstellingen voorop:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Promoten hergebruik in functie van het reduceren van de waterschaarste - kader vormen voor marktoperatoren. – Relevantie voor Vlaanderen: zie eerdere opmerking - principieel kan Vlaanderen deze doelstelling ondersteunen mits er voldoende aandacht is voor de lokale situatie en de algemene kosten-baten efficiëntie. Hierbij is het van belang te beseffen dat rioolwaterzuiveringsinstallaties geen water creëren. Het gaat over eventuele verschuivingen binnen dezelfde hoeveelheid water. Het water dat nu gezuiverd wordt, wordt gebruikt om het watersysteem terug aan te vullen. – Recycleren van nutriënten. – Relevantie voor Vlaanderen: nog verder te bekijken - eerste inschatting: beperkte relevantie. Andere toepassingen zullen ook hier vermoedelijk beter scoren. Momenteel is nutriënt terugwinning slechts rendabel voor totaal fosfor.

Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	<p>Rekening houdende met de Vlaamse context en in aansluiting met de eerdere Belgische standpunten op dit vlak, kan er worden gesteld dat beleidsoptie 1 voor Vlaanderen de voorkeur geniet. Het is momenteel immers onvoldoende duidelijk in welke mate de beoogde vormen van waterhergebruik wenselijk zijn in Vlaanderen wanneer alle aspecten worden afgewogen. Beleidsoptie 1 stelt kennisverhoging en kennisverruiming voorop wat voor Vlaanderen in deze fase volstaat.</p> <p>Beleidsoptie 2 gaat een stap verder. Hier kan optie 2A – Legally -binding quality criteria als een meerwaarde worden beschouwd (hiermee dan wel te verstaan: minimale kwaliteitseisen, minimaal kader). De optie 2B en 2C zijn minder opportuun om in een EU-regelgeving op te nemen. Voor wat betreft het ‘risk assessment en het risk management framework’ lijkt het werken met een guidance document meer zinvol.</p> <p>Beleidsoptie 3 bevat reeds meer focus op een verplichting tot het benutten van de beoogde vormen van waterhergebruik. Dit lijkt minder geschikt binnen de Vlaamse context.</p>
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Verder aan te vullen van zodra ontwerp tekst van de Europese Commissie beschikbaar is.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	<p>Individuele landbouwers, landbouwsectoren, landbouworganisaties, praktijkcentra in de land- en tuinbouw, Aquafin, waterloopbeheerders, rioolbeheerders(?), drinkwaterbedrijven, overige betrokken bedrijfssectoren (bv. FEVIA).</p> <p>Vlaamse overheid: VMM, Departement Landbouw en Visserij, OVAM, VLM, ILVO, VITO (VLAKWA).</p>
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	<p>Een eerste overleg werd ingepland op 6/12/2017 met het Departement Landbouw en Visserij.</p> <p>Van zodra het tekstvoorstel van de COM beschikbaar is, zal er een consultatie worden georganiseerd met de belanghebbenden. Hierbij zal maximaal gebruik gemaakt worden van de reeds bestaande overlegfora binnen de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid. Actoren die niet via deze kanalen kunnen worden bereikt, zullen afzonderlijk worden benaderd (OVAM, Aquafin).</p> <p>Ten aanzien van de landbouwsector en landbouworganisaties plant het Departement Landbouw en Visserij in januari 2018 een vervolg op het droogteoverleg (van juli 2017) waarbij onder meer Water Re-use op de agenda zal geplaatst worden voor een eerste terugkoppeling met de sector. De verdere aanpak m.b.t. consultatie van de sector wordt nog verder bekeken.</p>
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Verder aan te vullen na komend overleg

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Verder aan te vullen van zodra er het tekstvoorstel beschikbaar is.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

<p>Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling</p>	<ul style="list-style-type: none">- Er is geen openbare raadpleging geweest rond water reuse.- In het kader van eerdere raadsbesprekingen rond het Actieplan Circulaire Economie van de COM heeft België wel volgend standpunt ingenomen i.v.m. water: België ondersteunt maatregelen ter bevordering van hergebruik van gezuiverd afvalwater in veilige en kostefficiënte omstandigheden. België duidt op het belang om zowel de bevoegde overheden voor watervoorziening en waterzuivering te betrekken als de relevante belanghebbenden (bijv. de agrarische sector, de industriële sector) bij het ontwikkelen van wetsvoorstellen over minimale kwaliteitsvereisten voor hergebruik van afvalwater. België benadrukt dat het Europees voorstel geen doelstellingen of verplichtingen voor waterhergebruik zou mogen bevatten, maar dat de keuze aan iedere lidstaat apart zou overgelaten worden.- Daarom is België voorstander om het volgende toe te voegen aan het herziene ontwerp voor §15: <i>“Benadrukt de [...] bijdrage van [...] efficiënt watergebruik [...] aan de circulaire economie; BENADRUKT in dit verband het belang van integraal waterbeheer, van een verbeterde, kostefficiënte recyclage en hergebruik van water, en [...] het recycleren van bronnen in afvalwater, [...], in overeenstemming met het EU milieu acquis; VERZOEKT de Commissie om [...] er voor te zorgen dat het wetgevingskader het gebruik van alternatieve waterbronnen ondersteunt met het behoud van het bestaande hoog beschermingsniveau voor de volksgezondheid en het milieu, maar zonder bindende doelstellingen voor waterrecyclage en waterhergebruik op te leggen aan de lidstaten.”</i>- De effectenbeoordeling over het voorstel is nog niet beschikbaar.- Er is geen zicht op de eventuele reacties van Vlaamse belanghebbenden.
--	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

Er is nog geen tekstvoorstel beschikbaar. Hieronder volgt een eerste subsidiariteitsinschatting.

Het hoofddoel van het COM-initiatief rond waterhergebruik is het beheren van waterschaarste en het reduceren van druk op het watersysteem. De Europese Commissie stelt hier voorop dat gezuiverd (RWZI) afvalwater kan worden aangewend om de druk op het grondwater en oppervlaktewater te reduceren. De principes van duurzaam beheer van

oppervlaktewater en grondwater zitten reeds in de Kaderrichtlijn water. Dit is ook de reden waarom de inhoudelijke voorbereiding in de schoot van de CIS (Common Implementation Strategy) verloopt. Hergebruik van afvalwater is slechts één van de mogelijke strategieën om met waterschaarste om te gaan. Een focus op de lokale noden, knelpunten en uitdagingen is steeds nodig. Waterschaarste is geen EU-wijd probleem en kent ook geen EU-wijde oplossing. In dit opzicht kan er gesteld worden dat er geen strikte noodzaak is voor een EU-tussenkomst in deze beleidsfase. Lidstaten met waterschaarsteproblemen krijgen reeds via de Kaderrichtlijn Water de nodige stimulansen om deze aan te pakken, dit rekening houdende met de uitgangspunten en randvoorwaarden die de Kaderrichtlijn Water maar ook bv. de grondwaterrichtlijn en de drinkwaterrichtlijn vooropstellen.

De Europese Commissie lijkt het zelf te beseffen en neemt ook een beleidsoptie (optie 1) op die niet leidt tot een EU-regelgevend kader maar focust op kennisverruiming en kennisverspreiding. De meerwaarde voor een minimaal kader voor kwaliteitscriteria voor het veilig gebruiken van gezuiverd afvalwater (beleidsoptie 2a) is op zich ook beperkt, gelet op de door JRC (Joint Research Centre) duidelijk geïdentificeerde noodzaak voor een integrale en lokaal georiënteerde risicogebaseerde aanpak.

De Europese Commissie focust op landbouwkundige toepassingen. Het is op dit ogenblik onvoldoende duidelijk of er momenteel barrières voor handel zijn voor voedingsproducten die geïrrigeerd werden met gezuiverd afvalwater. Dit dient verder te worden geëvalueerd in overleg met de FOD en het FAVV die de bevoegdheden op dit vlak hebben. Dit kan verlopen via de CCIM-werking (het Coördinatie Comité Internationaal Milieubeleid). Het veiligstellen van de EU-voedselketen is cruciaal en indien er daar een noodzaak zou bestaan om op te treden, kan dit worden ondersteund. Ook dit zal verder worden bekeken intern Belgisch.

Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen

Initiatief 1: Uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie

Een initiatief om juridische, technische of praktische bottlenecks op het snijvlak van chemicaliën-, product- en afvalwetgeving aan te pakken

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Milieu (ENV) Directoraat-Generaal Interne markt, industrie, ondernemerschap en midden- en kleinbedrijf (GROW)
Raad van de EU	De Raad Milieu (ENVI) De Raad Concurrentievermogen (COMPET) Groep Milieu Groep concurrentievermogen en groei
Europees Parlement	Commissie Milieubeheer, Volksgezondheid en Voedselveiligheid

INHOUD

Context van het initiatief	<p>De Europese Commissie heeft eind 2015 een ambitieus nieuw pakket goedgekeurd voor de circulaire economie (COM(2015)614), dat Europese bedrijven en consumenten moet helpen bij de overgang naar een economie, waarin hulpbronnen op duurzamere wijze worden gebruikt. Het pakket bevat wetgevende voorstellen ter herziening van de Europese afvalrichtlijnen en een actieplan van aangekondigde initiatieven die de Europese Commissie tijdens deze legislatuur nog zal lanceren.</p> <p>Met de maatregelen wil ze de "cirkel rondmaken" en zorgen voor een echte kringloop van producten met meer recycling en hergebruik. Dat is gunstig voor zowel het milieu als de economie. Alle grondstoffen, producten en afvalstoffen zullen zo goed en lang mogelijk worden benut, wat energiebesparing en een vermindering van broeikasgasemissies zal opleveren.</p> <p>De voorstellen bestrijken de hele levenscyclus van producten: van productie- en consumptiefase tot afvalbeheer en de markt voor secundaire grondstoffen. Deze overgang wordt financieel ondersteund door de Europese structuur- en investeringsfondsen (ESIF) met o.a. 5,5 miljard euro voor afvalbeheer. Daarnaast is er 650 miljoen euro beschikbaar in het kader van Horizon 2020 (het EU-programma voor onderzoek en innovatie) en door investeringen in de circulaire economie op nationaal niveau.</p> <p>Bron: Prioriteiten Europese Commissie : Naar een circulaire economie</p> <p>Dit initiatief werd reeds aangekondigd in het werkprogramma van de Commissie voor 2017, maar is uitgesteld tot begin 2018 en zal</p>
----------------------------	--

	<p>waarschijnlijk in pakket verschijnen met andere initiatieven onder het actieplan circulaire economie (een voorstel voor verordening over minimumcriteria voor hergebruik van water, REFIT herziening van de drinkwaterrichtlijn, een strategie over het gebruik, hergebruik en recyclage van kunststoffen, een kader om de circulaire economie te monitoren.)</p> <p>Tijdens de stakeholderconsultatie van Vleva, het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU op 17 november 2017, werd onder meer de uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie door 5 aanwezige belanghebbenden als prioritair aangeduid. Deze belanghebbenden wezen daarbij op het sterke omgevingsbeleid in Vlaanderen en de opportuniteiten die deze koploperpositie schept voor Belgische bedrijven. Vlaanderen moet de EU dus steunen in een ambitieus Europees circulair beleid, een referentierol opnemen en dus kennis delen, ook via Europese projecten (vb. "real life living labs"). Deze belanghebbenden wezen tegelijk op het belang van het vermijden van overreglementering en van het garanderen van een gelijk speelveld.</p>
Doelstellingen van het initiatief	<p>Het initiatief heeft als doel een analyse te maken van en eventuele beleidsopties voor te stellen inzake de wisselwerking tussen de wetgeving op chemische stoffen, producten en afval. Onder meer zal bekeken worden hoe de aanwezigheid van zorgwekkende chemische stoffen in producten kan getraceerd en verminderd worden. Dit moet ervoor zorgen dat materialen uit afval zonder belemmeringen opnieuw als secundaire materialen in de economie kunnen worden gebruikt.</p> <p>De analyse moet een basis vormen voor een brede consultatie over de problemen en de opties.</p> <p>Bron : Routekaart over de analyse van de wisselwerking tussen de wetgeving op chemische stoffen, producten en afval en identificatie van beleidsopties</p>
Beleidsopties	Eventuele beleidsopties zullen pas in de mededeling aan bod komen
Verwachte effecten van het initiatief	Verwachte effecten zijn afhankelijk van de beleidsopties die in de mededeling aan bod zullen komen.
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Niet van toepassing
EU-regelgeving	Het initiatief zal de huidige regelgeving inzake afval, producten en chemische regelgeving (o.a. REACH, CLP) analyseren.

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	18 januari 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	De Europese Commissie plant een openbare raadpleging na het verschijnen van het initiatief.
Routekaart	Routekaart over de analyse van de wisselwerking tussen de wetgeving op chemische stoffen, producten en afval en identificatie van beleidsopties.

Aanvangseffectbeoordeling	De Europese Commissie zal over dit initiatief geen aanvangseffectbeoordeling opmaken.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Niet van toepassing.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Omgeving Departement Omgeving Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)
Betrokken ministers	Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Vlaanderen is deels bevoegd: afvalstoffenbeheer, vergunningen. Productnormering is federale bevoegdheid.
Vlaamse rechtsinstrumenten	Vlaanderen heeft een uitgebouwd beleid rond einde-afvalbepalingen in Vlarema, Omgevingsvergunning, Vlarem.

Beleidsmatig

Huidig beleid	<p>Problematiek dat gerecycleerde materialen moeilijk hun weg naar nieuwe producten vinden omwille van</p> <ul style="list-style-type: none"> - onvoldoende informatie over zorgwekkende stoffen in producten en afval, waardoor het moeilijk is om naleving van Europese product- en chemische regelgeving te garanderen - geen beoordelingskader voor de beste aanpak van zorgwekkende stoffen in gerecycleerde materialen - verschillende interpretaties over wanneer een afvalstof het afvalstatuut verliest en op de markt kan als secundair materiaal - moeilijkheden om de EU methodologie rond classificatie van afvalstoffen toe te passen en gevolgen voor de recycleerbaarheid van afval (vergunningen etc...)
Vlaamse context van het initiatief	Ook in Vlaanderen duiken er geregeld vragen op over de afstemming van het afval-materialenbeleid en het beleid inzake eliminatie van gevaarlijke stoffen uit de productkringlopen.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De EU-doelstellingen lijken relevant voor Vlaanderen
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	De beleidsopties zijn nog niet gekend
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Nog niet gekend.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Afvalsector (incl. inzameling, recyclage, verbranding,...), manufacturing en chemische sector, afnemers van secundaire materialen, milieubeweging,...
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	Continu overleg met betrokken stakeholders wordt voorzien, niet beperkt tot één formeel moment.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Bevordering van de markt voor secundaire materialen en sluiten van de kringloop, terwijl die tegelijk ontgift wordt.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Er is nog geen Vlaamse positie omwille van het prille stadium van het EU dossier.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Vlaanderen zal mogelijk (al dan niet in CCIM-verband - het Coördinatie Comité Internationaal Milieubeleid) deelnemen aan de geplande openbare raadpleging na het verschijnen van het initiatief.
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

Het voorstel betreft een niet-exclusieve bevoegdheid van de Unie.

2. *Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie*

De Europese Commissie heeft nog geen subsidiariteitstoets uitgevoerd

3. *Eerste subsidiariteitsinschatting*

a. Noodzakelijkheidstest

Het optreden door de lidstaten in dit dossier kan het probleem/de problemen dat/die de Europese Commissie hierboven gedefinieerd heeft niet oplossen omwille van het feit dat het gaat over een grensoverschrijdend probleem dat meerdere lidstaten treft en de interne marktwerking.

b. EU-meerwaarde test

Het optreden door de Unie biedt het voordeel dat coherentie kan worden nagestreefd tussen verschillende Europese regels.

Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen

Initiatief 1: Uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie

Een Refit-herziening van de drinkwaterrichtlijn

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Milieu Expertgroep drinkwater
Raad van de EU	Raad Milieu Groep milieu
Europees Parlement	Milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Veilig drinkwater is essentieel voor de volksgezondheid en het welzijn. Water is niet een consumptieproduct zoals de andere consumptiegoederen, alhoewel het economisch van belang is voor de industrie en de consumenten. Iedere burger gebruikt tot 150 liter per dag. Een goede watervoorzieningsinfrastructuur is essentieel en vormt de basis voor economische groei. Kwaliteits- en kwantiteitsgebreken veroorzaken hoge sociale en economische kosten. Om dergelijke kosten te voorkomen is het behoud en de verdere verbetering van een gezonde drinkwatervoorziening van vitaal belang voor de EU. De belangrijkste EU wetgeving op dit vlak is de Drinkwaterrichtlijn 98/83/EEG, ingevoerd in 1980 en herzien in 1998. Haar herziening werd opgenomen in het Commissie Werkprogramma 2017 als deel van de implementatie van het circulaire economiepakket. Het komt voort uit de REFIT herziening van deze richtlijn en als een van de opvolgingsacties van het eerste succesvolle Europees Burgerinitiatief Right2Water. De evaluatie werd beëindigd op 1 december 2016 (SWD(2016)428 definitief). (bron: stappenplan herziening van de drinkwaterrichtlijn)</p> <p>Tijdens de stakeholderconsultatie van Vleva, het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU op 17 november 2017, werd onder meer de uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie door 5 aanwezige belanghebbenden als prioritair aangeduid. Deze belanghebbenden wezen daarbij op het sterke omgevingsbeleid in Vlaanderen en de opportuniteiten die deze koploperpositie schept voor Belgische bedrijven. Vlaanderen moet de EU dus steunen in een ambitieus Europees circulair beleid, een referentierol opnemen en dus kennis delen, ook via Europese projecten (vb. "real life living labs"). Deze belanghebbenden wezen tegelijk op het belang van het vermijden van overreglementering en van het garanderen van een gelijk speelveld.</p>
----------------------------	--

<p>Doelstellingen van het initiatief</p>	<p>De drinkwaterrichtlijn is een van de instrumenten die een goede drinkwaterkwaliteit verzekeren in de EU. De richtlijn heeft als belangrijkste doel de volksgezondheid te beschermen tegen de nadelige gevolgen van vervuiling van water dat voor menselijke consumptie bestemd is.</p> <p>Beperkingen aan de huidige aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Geen referentiekader voor de bescherming van waterbronnen die gebruikt worden voor de winning van drinkwater, noch voor de risicogebaseerde benadering, die vooropgesteld wordt door de WHO. – Geen duidelijk verband tussen de normen in de drinkwaterrichtlijnen en de gezondheidseffecten, of problemen met de bepalingen. – De drinkwaterrichtlijn komt tussen aan het einde van de bevoorradingsketen en mist de stroomopwaartse elementen van de risicobeoordeling, waardoor vele factoren die van invloed zijn op het drinkwater enkel in een laat stadium van de distributieketen ontdekt worden en moeten aangepakt worden via de "ex-post" mechanismes waarin de richtlijn voorziet (bijv. pesticiden in ongezuiverd water, ontsmettende bijproducten van de zuivering). Deze tussenkomst op het einde kan geen duurzaam waterbeheer verzekeren in de zin van het voorkomen en reduceren van lekkages die vervuiling toelaten en die leiden tot het verlies van hulpbronnen. De richtlijn zou geactualiseerd moeten worden om de transparantie te verbeteren door duidelijke consumenteninformatie te geven, de administratieve last te verminderen en door beter gebruik te maken van innovatieve technieken. <p>De volgende zaken kunnen verbeterd worden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De kwaliteitsnormen werden niet herzien sedert 1998, waardoor ze deels niet meer relevant zijn en niet volledig meer afgestemd zijn op de groeiende belastende factoren, de laatste wetenschappelijke kennis en de gewijzigde vervuiling. 2. In de huidige drinkwaterrichtlijn is er weinig preventieve veiligheidsplanning of risicobeoordeling wat een mogelijk risico meebrengt voor de waterkwaliteit. 3. De bepalingen in de drinkwaterrichtlijn over de definitie van watervoorzieningen en over de beschikbaarheid van geschikte en geactualiseerde consumenteninformatie zijn te onduidelijk, de rapportering gebeurt niet met de moderne informatietechnologie. 4. De drinkwaterrichtlijn bepaling over producten en materialen die met drinkwater in aanraking komen, is juridisch te flexibel. Lidstaten kunnen verschillende nationale goedkeuringssystemen hebben voor zulke producten en materialen, die niet onderling erkend zijn. Daarom moeten deze producten meerdere testen ondergaan om toegelaten te worden in de verschillende lidstaten. Dit geeft een onnodige last (kost de industrie meer dan een half miljard Euro per jaar) en kan als een belemmering voor het functioneren van de interne markt gezien worden. <p>Het eerste Europese Burgerinitiatief "Right to Water" dringt er bij de Europese instellingen en de lidstaten op aan om aan alle burgers het recht op water en sanitaire voorzieningen te verzekeren. De huidige</p>
--	---

	<p>drinkwaterrichtlijn bevat geen bepaling over het recht op de toegang tot veilig drinkwater voor iedere burger. Vandaag heeft ongeveer 4,5% van de totale Europese bevolking geen volledige toegang tot drinkwater. De toegang tot drinkwater op bepaalde openbare plaatsen kan verbeterd worden. Dit punt heeft verband met de Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling (SDG) die de toegang tot water en het duurzaam waterbeheer vraagt voor iedereen. (bron: Stappenplan Herziening van de drinkwaterrichtlijn)</p>
Beleidsopties	<p>Verschillende opties die de geïdentificeerde problemen aanpakken worden overwogen voor elk van de 4 belangrijke onderwerpen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de lijst en grenswaarden van de parameters actualiseren; 2. het bevorderen van risicobeoordeling en het opstellen van waterveiligheidsplannen om de drinkwatervervuilingsrisico's aan te pakken; 3. het voorstellen van Europees geharmoniseerde normen voor materialen en producten die in contact komen met drinkwater; 4. het verschaffen van degelijke informatie aan de drinkwaterconsumenten, de nood aan degelijke, effectieve milieurapportage, het minimaliseren van de administratieve lasten en het bevorderen van acties om lekkages te voorkomen. Daarbovenop worden er verschillende opties overwogen om het duurzaam waterbeheer en de toegang tot drinkwater te verbeteren. (bron: routekaart Herziening van de drinkwaterrichtlijn)
Verwachte effecten van het initiatief	<p>Het is moeilijk om het direct causale en statistische verband te bepalen tussen de drinkwaterkwaliteit en de gevolgen voor de menselijke gezondheid. Daarom wordt er een specifieke indicator 'Bevolking met een mogelijk gezondheidsrisico door drinkwater' gebruikt om de bevolking te schatten die mogelijk zou kunnen lijden aan gezondheidsproblemen voortkomend uit de drinkwaterkwaliteit.</p> <p>De belangrijkste economische gevolgen van de beleidsopties zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> – de gevolgen voor de drinkwatermaatschappijen, – op bevolkingsvlak: de prijs van het drinkwater, betaalbaarheid, de economische gevolgen door het overschakelen van de consumptie van flessenwater naar de consumptie van kraantjeswater, – andere economische gevolgen (gevolgen voor R&D, KMO's, tewerkstelling, andere). <p>De gevolgen voor de kleine watervoorzieningen en maatschappijen worden onderzocht voor de belangrijkste interne marktaspecten. De investeringsnoden worden onderzocht, in het bijzonder voor de toegang tot drinkwater voor de Europese burgers.</p> <p>De belangrijkste sociale gevolgen van de beleidsopties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – informatie naar de consumenten – het consumentenvertrouwen in de kwaliteit van kraantjeswater; – sociale gevolgen door het overschakelen van flessenwaterconsumptie tot het gebruik van kraantjeswater; – gedragsveranderingen: de mogelijkheid om de consumenten te beïnvloeden en bij de waterleveranciers om de waterkwaliteit te verbeteren; – de betaalbaarheid van het drinkwater.

	<p>De belangrijkste milieugevolgen van de beleidsopties zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – de kwaliteit van de waterbronnen; – het energieverbruik en de broeikasgasemissies; – de milieu externe effecten van de consumptie van flessenwater; – de hulpbronnenefficiëntie en circulaire economie en de biodiversiteit. <p>De belangrijkste gevolgen voor de fundamentele rechten hebben betrekking op sociale inclusieaspecten door een betere toegang tot veilig drinkwater, omdat drinkwater een fundamenteel openbaar goed is voor de volksgezondheid en de levenskwaliteit. De uitbreiding van het huidige toepassingsgebied van de drinkwaterrichtlijn door bepalingen te voorzien voor het mensenrecht op veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen voor alle burgers, het verbeteren van het toepassingsgebied van de kwaliteit van de drinkwaternormen naar alle kleine gemeenschappen en ieder individu dat in Europa woont, zou belangrijke sociale gevolgen hebben omdat meer dan 23 miljoen mensen toegang zouden krijgen tot veilig drinkwater. Deze optie zou dus voorzien in het mensenrecht op water en sanitaire voorzieningen, zoals het werd erkend door de VN Resolutie 64/292 en de VN SDG 6 om de toegang tot water en het duurzaam waterbeheer en sanitaire voorzieningen voor allen.</p> <p>(bron: routekaart Herziening van de drinkwaterrichtlijn)</p>
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 192, lid 1 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
EU-regelgeving	Richtlijn EU 98/83 betreffende de kwaliteit van water bestemd voor menselijke consumptie

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Eerste kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije - Oostenrijk

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Stakeholder consultaties workshops in het kader van de REFIT evaluatie: 8/12 en 26/5 2015 en 22/03/2016
Routekaart	Routekaart 'Herziening van de drinkwaterrichtlijn'. De consultatie over deze routekaart liep van 28 februari 2017 tot 28 maart 2017.
Aanvangseffectbeoordeling	Aanvangseffectenbeoordeling: Study supporting the revision of the EU drinking water directive - Part II Impact assessment - november 2016.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Omgeving Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

Betrokken ministers	Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Het Vlaamse Gewest is bevoegd voor drinkwatervoorziening zoals bepaald in de wetgeving op de staathervorming.
Vlaamse rechtsinstrumenten	Decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending. Grondwater decreet van 24 januari 1984. Besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2002 houdende reglementering inzake de kwaliteit en de levering van water bestemd voor menselijke consumptie. Besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 1985 houdende nadere regels voor de afbakening van waterwingebieden en beschermingszones. Besluit van de Vlaamse Regering van 27 maart 1985 houdende reglementering van de handelingen binnen de waterwingebieden en de beschermingszones.

Beleidsmatig

Huidig beleid	De bestaande Drinkwaterrichtlijn dateert van 1998 en werd nog nooit geactualiseerd. Dit maakt dat de minimale kwaliteitseisen die voor drinkwater gelden niet meer actueel zijn wat aanleiding kan geven tot het moeten opleggen van vanuit gezondheidsoogpunt onverantwoordbare maatregelen (bv. Boor – norm WHO is verhoogd tot boven de norm uit de richtlijn). Daarnaast is het aantal stoffen die voor drinkwater beleidsmatig belangrijk zijn, gegroeid over de jaren en biedt de richtlijn geen antwoord hierop. De Wereldgezondheidsorganisatie stelt terecht een integrale risico identificatie- en beheerstrategie voorop als kader voor een veilige drinkwatervoorziening. Dit concept wordt momenteel onvoldoende geïntegreerd in de Drinkwaterrichtlijn. De huidige richtlijn legt aan de lidstaten een verplichting op om passende maatregelen te nemen om een negatieve impact van de gebruikte materialen in de drinkwaterketen tot aan de kraan bij de gebruiker maximaal te voorkomen.
Vlaamse context van het initiatief	De door de Europese Commissie geïdentificeerde aspecten voor verbetering zijn ook voor de Vlaamse context relevant.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De doelstellingen die de Europese Commissie vooropstelt kunnen inhoudelijk worden ondersteund en sluiten aan bij het reeds gevoerde beleid in de afgelopen jaren: <ul style="list-style-type: none"> – Introductie van Water Safety Plan concept in wet cfr. WHO-aanbevelingen – Verhoogde aandacht voor informering van het publiek

	De werking rond loodpreventie in drinkwater in Vlaanderen heeft duidelijk de noodzaak voor een controle van de materialen die in contact komen met drinkwater aangetoond.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	<p>De beleidsopties die de Europese Commissie naar voren schuift kunnen inhoudelijk worden ondersteund en sluiten aan bij de Vlaamse en Belgische standpunten en vragen vanuit de expertwerkgroep richting de COM. De lidstaten dringen reeds sinds 2008 aan op een inhoudelijke herziening van de richtlijn. Vlaanderen en België hebben over de jaren heen steeds aangedrongen op:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Een update van annex I met een meer volledig kader met aandacht voor nieuwe stofgroepen – Een introductie van het WSP-concept (Water Safety Plan) met doorvertaling naar de verschillende annexen in de drinkwaterrichtlijn – Een EU-werking en kader rond de kwaliteit van materialen in contact met drinkwater <p>Er dient echter te worden opgemerkt dat de Europese Commissie het burgerinitiatief over 'right to water' in rekening zal moeten nemen. Hoewel niet specifiek voorzien in de beleidsopties waarover de Europese Commissie nu communiceerde in bv. de impact assessment study, is het niet onwaarschijnlijk dat de Europese Commissie ook in de richtlijn aspecten rond toegang tot water, prijszetting en transparantie van prijszetting zal opnemen.</p>
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	<p>De impact van een herziening van de richtlijn zal in hoofdzaak implicaties hebben op de drinkwaterbedrijven en de private waterwinners die zelf in het kader van een openbare of commerciële activiteit drinkwater produceren en verdelen (bv. Ziekenhuizen, scholen, recreatieterreinen). Daarnaast kan er ook een impact zijn op de werking van de bevoegde diensten die nu toezicht houden op de werking van de drinkwaterbedrijven en de private waterleveranciers.</p> <p>In het huidige Besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2002 werd het door de Europese Commissie beoogde risico identificatie - en beheerconcept reeds verankerd. Hier zal echter gewaakt moeten worden dat de eventueel nieuwe reguleringslasten of rapporteringplichten ten aanzien van de Europese Commissie of het publiek beheersbaar blijven voor de bevoegde entiteiten en de waterleveranciers. De Wereldgezondheidsorganisatie voerde in opdracht van de Europese Commissie een studie uit naar de opties en wenselijkheden voor een herziening van de parameters en de bijhorende parameterwaarde. Op basis van de eindrapporten van deze studie kan de eventuele impact als beperkt worden ingeschat. De intentie van de Europese Commissie om werk te maken van een geharmoniseerde aanpak voor materialen in contact met drinkwater zal positief bijdrage tot bv. de loodproblematiek. De effecten van concrete bepaling rond de beleidsoptie 4 zijn moeilijker in te schatten maar sluiten aan bij het reeds bestaande beleid (Algemeen Waterverkoopreglement – recht op aansluiting – tariefregulering).</p> <p>Een belangrijke focus kan worden verwacht op de 'kleine voorzieningen' die op EU-schaal erg relevant zijn. De Europese Commissie wenst meer inzicht in de werking en de vraag van conformiteit met de EU-standaarden van deze kleine drinkwatervoorzieningen. Vlaanderen kent dergelijke kleine openbare watervoorzieningen niet, maar kent wel</p>

	private waterleveranciers. Er kan worden aangenomen dat eventueel specifieke bepalingen rond kleine voorzieningen ook van toepassing zullen worden op deze private waterleveranciers.
--	---

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Drinkwaterbedrijven en private waterleveranciers (ziekenhuizen, rusthuizen, scholen, recreatiedomeinen) en hun sectororganisatie – gemeenten - consumentenorganisaties - welzijnsorganisaties – SERV/MINA Vlaamse administraties : Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) - Agentschap Zorg en Gezondheid
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en het Agentschap Zorg en Gezondheid hebben reeds in uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 december een structureel overleg met de drinkwatersector via de koepelorganisatie Aquaflanders. In functie van het verdere traject zal er een specifieke werkgroep worden opgericht die toelaat om de input van de drinkwatersector te capteren tijdens het verdere traject. Voor het bereiken van de andere actoren zal geëvalueerd worden welke instanties kunnen worden aangesproken (bv. VVSG, departement Onderwijs, departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Toerisme Vlaanderen). Er zal dan een rechtstreeks contact worden gelegd en overleg gevoerd van zodra het voorstel bekend is. Aan de SERV en MINA kan eveneens advies worden gevraagd.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Zie boven – verder aan te vullen na evaluatie van tekstvoorstel

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Vlaanderen ondersteunt de verschillende beleidsdoelstellingen van de Europese Commissie. Een herziening van de richtlijn die de invulling geeft aan deze doelen kan principieel worden goedgekeurd. Een verdere evaluatie is pas mogelijk nadat het tekstvoorstel van de Europese Commissie beschikbaar is.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	De COM heeft de lidstaten op verschillende momenten geïnformeerd en geconsulteerd tijdens de vergadering van de experts werkgroep onder richtlijn 98/83/EG. Vlaanderen was steeds aanwezig op de vergaderingen en heeft haar inhoudelijke opmerking ter zitting gemaakt of binnen de gestelde termijnen overgemaakt in het Belgisch standpunt. De effectbeoordeling die de Europese Commissies maakte werd aan de lidstaten voorgesteld. Vlaanderen heeft ervoor geopteerd om niet formeel te reageren op deze effectbeoordeling. De weerhouden beleidsopties en eindconclusies van de studie sloten aan bij de visie van
---	---

	Vlaanderen waardoor het onnodig leek om de studie ten gronde inhoudelijk te gaan doorlichten.
--	---

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

Het voorstel betreft een niet-exclusieve bevoegdheid van de Unie. [De juridische basis betreft artikel 4 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie.](#)

2. *Eerste subsidiariteitsinschatting*

Het voorstel van de Europese Commissie betreft een REFIT-herziening van een reeds bestaande richtlijn. De huidige richtlijn is sinds 1998 sturend voor de drinkwatervoorziening in de EU. Een initiatief van de Europese Commissie om deze richtlijn aan te passen aan de meeste recente inzichten op een veilige drinkwatervoorziening is dan ook logisch. Vrijwel alle lidstaten steunen het concept van een EU-wetgeving rond drinkwatervoorziening met focus op kwaliteit.

Het niet actualiseren van de richtlijn geeft aanleiding tot een verder uiteengroeien van de wettelijke kaders van de lidstaten wat transfers van water over (gewest)grenzen kan bemoeilijken. De drinkwaterrichtlijn consolideert de recente internationale inzichten op de normwaarden voor stoffen, de noodzaak voor nieuwe normen en vertaalt deze naar de EU-context. Voor kleine lidstaten als België is dit van belang gelet op het ontbreken van grote kennisinstituten die het basis humaan toxicologisch onderzoek doen.

De huidige richtlijn verplicht lidstaten om te handelen naar risico's komende van de materialen en stoffen in contact met drinkwater. Vrijwel alle lidstaten erkennen – ook België – dat er problemen zijn met materialen. Het werk dat gedaan moet worden is echter voor kleine lidstaten niet haalbaar. Bovendien dienen de juridische onduidelijkheden tussen de relatie tussen de drinkwaterrichtlijn, de richtlijn op bouwproducten en het vrij verkeer van goederen op EU-niveau te worden uitgeklaard. Een geharmoniseerd kader is absoluut nodig.

Wat betreft de beleidsoptie 4, is het minder duidelijk wat de Europese Commissie voor ogen heeft. De aspecten die worden aangehaald lijken minder motiveerbaar in het kader van subsidiariteit.

Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen

Initiatief 1: Uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie

Een monitoringkader voor de circulaire economie

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Milieu (ENV) Directoraat-Generaal Interne markt, industrie, ondernemerschap en midden- en kleinbedrijf (GROW) Eurostat (ESTAT)
Raad van de EU	De Raad Milieu (ENVI) (Mogelijk) De Raad Concurrentievermogen (COMPET) Groep Milieu (Mogelijk) Groep concurrentievermogen en groei
Europees Parlement	Commissie Milieubeheer, Volksgezondheid en Voedselveiligheid Mogelijk andere

INHOUD

Context van het initiatief	<p>De Europese Commissie heeft eind 2015 een ambitieus nieuw pakket goedgekeurd voor de circulaire economie (COM(2015)614), dat Europese bedrijven en consumenten moet helpen bij de overgang naar een economie, waarin hulpbronnen op duurzamere wijze worden gebruikt. Het pakket bevat wetgevende voorstellen ter herziening van de Europese afvalrichtlijnen en een actieplan van aangekondigde initiatieven die de Europese Commissie tijdens deze legislatuur nog zal lanceren.</p> <p>Met de maatregelen wil ze de "cirkel rondmaken" en zorgen voor een echte kringloop van producten met meer recycling en hergebruik. Dat is gunstig voor zowel het milieu als de economie. Alle grondstoffen, producten en afvalstoffen zullen zo goed en lang mogelijk worden benut, wat energiebesparing en een vermindering van broeikasgasemissies zal opleveren.</p> <p>De voorstellen bestrijken de hele levenscyclus van producten: van productie- en consumptiefase tot afvalbeheer en de markt voor secundaire grondstoffen. Deze overgang wordt financieel ondersteund door de Europese structuur- en investeringsfondsen (ESIF) met o.a. 5,5 miljard euro voor afvalbeheer. Daarnaast is er 650 miljoen euro beschikbaar in het kader van Horizon 2020 (het EU-programma voor onderzoek en innovatie) en door investeringen in de circulaire economie op nationaal niveau.</p> <p>Bron: Prioriteiten Europese Commissie : Naar een circulaire economie</p> <p>Dit initiatief werd reeds aangekondigd in het werkprogramma van de</p>
----------------------------	--

	<p>Commissie voor 2017, maar is uitgesteld tot begin 2018 en zal waarschijnlijk in pakket verschijnen met andere initiatieven onder het actieplan circulaire economie (een voorstel voor verordening over minimumcriteria voor hergebruik van water, REFIT herziening van de drinkwaterrichtlijn, een strategie over het gebruik, hergebruik en recyclage van kunststoffen, een initiatief om de juridische, technische of praktische moeilijkheden inzake de wisselwerking tussen de wetgeving op chemische stoffen, producten en afval aan te pakken).</p> <p>Tijdens de stakeholderconsultatie van Vleva, het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU op 17 november 2017, werd onder meer de uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie door 5 aanwezige belanghebbenden als prioritair aangeduid. Deze belanghebbenden wezen daarbij op het sterke omgevingsbeleid in Vlaanderen en de opportuniteiten die deze koploperpositie schept voor Belgische bedrijven. Vlaanderen moet de EU dus steunen in een ambitieus Europees circulair beleid, een referentierol opnemen en dus kennis delen, ook via Europese projecten (vb. "real life living labs"). Deze belanghebbenden wezen tegelijk op het belang van het vermijden van overreglementering en van het garanderen van een gelijk speelveld.</p>
Doelstellingen van het initiatief	<p>Om te kunnen nagaan of het Europese beleid en dat van de lidstaten bijdragen tot de overgang naar een circulaire economie, is er een evaluatiekader nodig. Lidstaten leveren momenteel al veel relevante gegevens aan via Eurostat, andere Commissiediensten, het Europees Milieuagentschap, OESO en het International Resource Panel, maar er bestaat geen set van indicatoren die alle belangrijke elementen van de circulaire economie omvat. Het aangekondigde monitoringkader voor de circulaire economie wil dit aanpakken, zodat goede praktijken en de eventuele nood aan verdere actie kunnen geïdentificeerd worden. Bron: Routekaart Development of a Monitoring Framework for the Circular Economy</p>
Beleidsopties	<p>Voorstel nog niet gepubliceerd (verwacht januari 2018). Het monitoringkader zal ontwikkeld worden in overleg met het Europees Milieuagentschap en de lidstaten, over domeinen zoals voedselafval, bevoorrading van kritische materialen, herstel en hergebruik, afvalproductie en -beheer, handel in secundaire materialen, het gebruik van gerecycleerd materiaal in producten. Er zal coherentie nagestreefd worden met de EU indicatoren voor het monitoren van de voortgang inzake de Duurzame Ontwikkelingsdoelen.</p>
Verwachte effecten van het initiatief	Vergelijkbare gegevens inzake de voortgang van de circulaire economie in de EU.
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikelen 173 en 191 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
EU-regelgeving	N/A

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	18 januari 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije (voorziet geen grondige bespreking)

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	<p>Geen openbare raadpleging voorzien.</p> <p>De Commissie (Eurostat) bracht een voorstel uit in mei 2017 en consulteerde experts van de lidstaten komende uit de nationale instituten voor de Statistiek via de Eurostat Werkgroep “Environmental Accounts” en ook via andere relevante expertengroepen zoals “Raw Materials Supply Group en de expertgroep circular economy”. Schriftelijke gecoördineerde commentaren konden in de loop van juni 2017 worden ingezonden. Een Belgische positie met inbreng van de Vlaamse administraties kwam in de schoot van het Coördinatie Comité Internationaal Milieubeleid (CCIM) tot stand in juni 2017 (zie verder onder ‘Eerste Vlaamse standpuntbepaling’).</p> <p>Op 9-10 maart 2017 vond de “Circular Economy Stakeholders Conference” plaats, met een sessie over het monitoringkader.</p>
Routekaart	Routekaart Development of a Monitoring Framework for the Circular Economy
Aanvangseffectbeoordeling	Geen
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Aangezien de meeste indicatoren al bestaan, wordt verwacht dat dit initiatief geen significante administratieve last of significante impact zal meebrengen, waardoor de Europese Commissie oordeelt dat er geen effectbeoordeling nodig is.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Omgeving Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)
Betrokken ministers	Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Economie, Werk en Innovatie Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Vlaanderen is bevoegd voor meerdere aspecten van de circulaire economie.
Vlaamse rechtsinstrumenten	o.a. Vlaams Materialendecreet en Vlarema

Beleidsmatig

Huidig beleid	Bestaande indicatoren in Vlaanderen kijken veelal vanuit afvalmanagement vb. hoeveelheid restafval, hoeveelheid hergebruik, voedselafval... De monitoring van Circulaire economie aan de hand van aangepaste indicatoren, wordt momenteel onderzocht binnen Vlaanderen Circulair.
---------------	---

Vlaamse context van het initiatief	De overgang naar de circulaire economie is één van de transitieprioriteiten van de Vlaamse Regering.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De ontwikkeling van Europese indicatoren voor de Circulaire Economie zorgt voor een geharmoniseerde vergelijkbare manier om binnen Europa de vooruitgang te meten naar de Circulaire Economie. Het vermijdt dat elke lidstaat dit voor zichzelf gaat doen en een eigen set indicatoren gaat ontwikkelen.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	De huidige voorstellen gaan vooralsnog niet ver genoeg voor Vlaanderen. We beschikken zelf over indicatoren (vb. hergebruik, voedselverlies,...) of zijn bezig met ze te ontwikkelen, (materiaallekkages,...) die we ook Europees gevalideerd willen zien
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Het huidige voorstel zal geen effect hebben. Indien de Commissie ingaat op onze vraag (gesteund door andere lidstaten) om een verder proces op te zetten voor de ontwikkeling van nieuwe indicatoren voor de Circulaire Economie, kan dit op termijn wel effect hebben op vlak van data vergaring.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Overheden, bedrijven, milieubeweging, lokale besturen
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De belanghebbenden zullen eventueel geconsulteerd worden als de inhoud van het verwachte voorstellen voor hen relevant zou zijn vb. voor het verzamelen van bepaalde data.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Het verwachte monitoringkader bevat enkel bestaande indicatoren en zal weinig bijkomend effect hebben. Vlaanderen meent echter dat dit huidige ontwerp te veel vanuit afvalmanagement vertrekt en dat in de toekomst andere indicatoren moeten ontwikkeld worden om effectief de evoluties van de circulaire economie te meten. Dat kan mogelijk impact hebben omwille van de nood aan het vergaren van nieuwe data.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Een Belgische positie met inbreng van de Vlaamse administraties kwam in de schoot van het Coördinatie Comité Internationaal Milieubeleid (CCIM) tot stand in juni 2017. De conclusie luidde dat de voorgestelde lijst als een startpunt kon beschouwd worden maar dat er ook een duidelijk perspectief nodig is op de volgende stappen. België drong er bij de Commissie op aan om de lijst aan te vullen in een volgende fase. Nieuwe indicatoren doen echter ook de vraag rijzen naar het verzamelen van nieuwe data. Het statuut van de kader-indicatoren en het verder proces daarrond is niet duidelijk genoeg.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Input vanuit Vlaanderen* via het CCIM-dossiernetwerk (het Coördinatie Comité Internationaal Milieubeleid), dat een gecoördineerde Belgisch schriftelijke reactie op het ontwerp van monitoring framework bezorgde aan de Commissie in juni 2017.
---	--

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

EU bevoegdheid op basis van [artikelen 173 en 191 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#).

2. *Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie*

De Europese Commissie heeft nog geen subsidiariteitstoets uitgevoerd

3. *Eerste subsidiariteitsinschatting*

a. Noodzakelijkheidstest

Het optreden door de lidstaten in dit dossier kan het probleem dat de Europese Commissie hierboven gedefinieerd heeft niet oplossen, aangezien dit zou leiden tot verschillende methodes en onvergelijkbare informatie.

b. EU-meerwaarde test

Het optreden door de Unie biedt volgende voordelen: harmonisatie van methodes en vergelijkbaarheid van gegevens. Het voorstel doorstaat waarschijnlijk de subsidiariteitstoets.

c. Conclusie

De Europese Commissie heeft het optreden van de Unie voldoende gemotiveerd.

Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen

Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)

Uitgebreid voorstel voor het toekomstig meerjarig financieel kader na 2020

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Begroting
Raad van de EU	Raad Algemene Zaken en Europese Raad Waarschijnlijk zal een ad hoc raads werkgroep worden opgericht
Europees Parlement	Commissie Begroting

INHOUD

Context van het initiatief	In het meerjarig financieel kader (MFK) worden de jaarlijkse maximumbedragen aan kredieten voor vastleggingen per uitgavencategorie vastgesteld, alsmede het jaarlijkse maximumbedrag van de kredieten voor betalingen. De uitgavencategorieën, die beperkt in aantal zijn, corresponderen met de grote beleidsdomeinen van de Unie.
Doelstellingen van het initiatief	Het MFK is een globale budgettaire vertaling van uiteenlopende beleidsdoelen van de EU. De specifieke beleidsdoelen en -instrumenten die met het budget nagestreefd worden, staan omschreven in aparte verordeningen over EU-financieringsprogramma's. De huidige lopen programma's lopen samen met het MFK af eind 2020. De Commissie zal de voorstellen voor de nieuwe EU-financieringsprogramma's publiceren kort na de publicatie van het voorstel over het MFK na 2020.
Beleidsopties	<p>Op dit moment werkt de Commissie nog aan het voorstel voor het MFK na 2020. De Commissie publiceerde eind juni van dit jaar een reflectiepaper over de toekomst van de financiën van de EU. In heel algemene lijnen schetst de Commissie in dit document vijf scenario's voor een EU van 27 lidstaten (na het vertrek van het VK uit de Unie). Elke scenario heeft een uitgaveniveau, respectievelijk:</p> <ul style="list-style-type: none">- Scenario 'Minder samen doen': 'aanzienlijk kleiner'- Scenario 'Radicale hervorming': 'kleiner'- Scenario 'Op dezelfde voet doorgaan': 'min of meer gelijk'- Scenario 'Veel meer samen doen': 'aanzienlijk groter'- In het scenario 'Sommigen doen meer' is sprake van gedifferentieerde samenwerking, waarbij voor sommige initiatieven – zoals bijvoorbeeld defensie - niet alle 27 EU-lidstaten. <p>Voor de scenario's 'Minder samen doen' en 'Veel meer samen doen' lijkt er op heden weinig draagvlak onder de lidstaten. Een voorstel van de Commissie in de richting van 'Radicale hervorming' en 'Op dezelfde voet doorgaan' – lijkt het meest waarschijnlijk. Volgens EU Commissaris Oettinger bevoegd voor budget, ambieert de Commissie een uitgaveniveau tussen de 1,1 en 1,2% van het bruto nationaal inkomen van de EU-27. De reflectiepaper van de Commissie geeft per scenario een</p>

	<p>kwalitatieve aanduiding van hoe elk groot uitgavegebied van de Unie evolueert ten opzicht van vandaag. Voor Radicale hervorming' en 'Op dezelfde voet doorgaan' is de richting van evolutie als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het aandeel concurrentievermogen stijgt - Het aandeel cohesiebeleid daalt - Het aandeel gemeenschappelijk landbouwbeleid daalt - Het aandeel veiligheid, defensie en migratie stijgt - Het aandeel extern optreden stijgt <p>Voorts stelt de reflectiepaper het volgende voor alle scenario's:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De uitgaven moeten worden gericht op EU-meerwaarde. - Er moet vereenvoudigd worden. - De flexibiliteit van de uitgaven moet verhoogd worden zodat beter kan worden gereageerd op onverwachte ontwikkelingen en onvoorziene behoeften. - Structurele hervormingen in verband met het Europees semester aanmoedigen door positieve prikkels via het cohesiebeleid of een specifiek fonds. <p>De reflectiepaper bevat nog een aantal algemene voorstellen waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Concurrentievermogen: bijkomende investeringen in slimme vervoers- en energienetwerken, high-performance computing, wereldwijd vooraanstaande onderzoek en ontwikkeling, e-vervoer. - Gemeenschappelijk landbouwbeleid: sterker toespitsen van de steun voor landbouwers op speciale beperkingen (bijv. kleine landbouwbedrijven, bergachtige gebieden en dunbevolkte gebieden) en het voorzien in risicobeheersingsinstrumenten voor alle landbouwbedrijven. - Cohesiebeleid: sociale inclusie, werkgelegenheid, vaardigheden, innovatie, klimaatverandering, energie- en milieutransitie als prioriteiten. - Verhogen van de investeringen in interne/externe veiligheid, migratie en grenscontrole en defensie te verhogen. <p>De onderhandelingen over het MFK na 2020 zullen de impact ondervinden van de brexit. Met het vertrek van het VK ontstaat bij een theoretisch gelijkblijvend uitgavenniveau een financieringstekort van minimaal 10 miljard euro op jaarbasis. Commissaris Oettinger stelt voor om het financieringstekort op te vangen door 50% besparingen en 50% extra inkomsten.</p>
Verwachte effecten van het initiatief	Zie de aparte fiches over de verschillende EU-financieringsprogramma's.
Soort initiatief	Wetgevend initiatief (verordening)
Verdragsartikel	Artikel 312 van het Verdrag betreffende de Werking van Europese Unie
EU-regelgeving	VERORDENING (EU, EURATOM) Nr. 1311/2013 van de Raad van 2 december 2013 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2014-2020

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Mei 2018 voor het MFK-voorstel. De sectorale verordeningen zullen kort daarna gepubliceerd worden.
-------------------------------	--

	Na het verschijnen van de voorstellen, zal een nieuwe dossierfiche gemaakt worden en opgenomen in de maandelijkse mededeling van de Vlaamse Regering over de ontwikkelingen in de EU
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije (januari – juni 2018) Oostenrijk (juli – december 2018) Roemenië (januari – juni 2019) Finland (juli – december 2019)

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Er is geen openbare raadpleging beschikbaar
Routekaart	Er is geen openbare routekaart beschikbaar
Aanvangseffectbeoordeling	Er is geen aanvangseffectbeoordeling beschikbaar
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Er is geen voorstel van regelgeving en effectbeoordeling beschikbaar

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken
Betrokken ministers	Alle overige ministers van de Vlaamse Regering
Betrokken beleidsdomeinen	Alle overige beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Vlaamse bevoegdheid	<p>Heel wat uitgaven van de EU hebben betrekking op bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest, waaronder onderwijs, jeugd, sport, onderzoek en innovatie, kmo-beleid, vervoer, energie, ICT, arbeidsmarkt, regionale ontwikkeling (economisch, sociaal, territoriaal), landbouw, visserij, leefmilieu, inburgering, cultuur en media, volksgezondheid.</p> <p>De EU financieringsprogramma's in het MFK 2014-2020 die slaan op deelstatelijke bevoegdheden en van waaruit Vlaamse private en publieke actoren subsidies ontvangen zijn onder te verdelen in twee soorten.</p> <p>Ten eerste de programma's in gedeeld beheer tussen de lidstaten en de Europese Commissie. Deze programma's functioneren op basis van EU-subsidies en Vlaamse private en/of publieke medefinanciering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In het kader van het cohesiebeleid (rubriek 1b van het MFK 14-20) <ul style="list-style-type: none"> o Het programma van de meer ontwikkelde regio's (via het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Europees Sociaal Fonds) o Het programma voor Europese territoriale samenwerking (Interreg via het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling)
---------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> - In het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (rubriek 2) <ul style="list-style-type: none"> o Rechtstreekse betalingen aan de landbouwers (via het Europees Landbouwgarantiefonds) o Plattelandsontwikkelingssteun (via het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling) (ELFPO) - In het kader van het gemeenschappelijk visserijbeleid (rubriek 2) <ul style="list-style-type: none"> o Steun vanuit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij <p>Ten tweede programma's in direct beheer (door de Europese Commissie uitgevoerd) en programma's in indirect beheer (door een derde partij, zoals een agentschap op EU of lidstaatniveau, uitgevoerd):</p> <ul style="list-style-type: none"> - In het kader van concurrentievermogen (rubriek 1a) <ul style="list-style-type: none"> o Horizon 2020 (onderzoek, ontwikkeling, innovatie) o Connecting Europe Facility (transport, energie, ict) o Erasmus+ (onderwijs, vorming, jeugd, sport) o COSME (kmo's) - In het kader van natuurlijke rijkdommen (rubriek 2) <ul style="list-style-type: none"> o Life (natuur en klimaat) - In het kader van burgerschap (rubriek 3) <ul style="list-style-type: none"> o Creatief Europa (cultuur, media, creatieve industrieën) o Europa voor de Burger (burgerschap) o Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF)
Vlaamse rechtsinstrumenten	Niet van toepassing.

Beleidsmatig

Huidig beleid	De Vlaamse overheid voert uiteenlopend beleid met EU-subsidies. Zie de aparte fiches over de EU-financieringsprogramma's.
Vlaamse context van het initiatief	Het EU-beleid is aanvullend op het Vlaams beleid.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Het met EU-middelen gevoerde beleid streeft een veelheid van EU-doelstellingen na, afhankelijk van het beleidsdomein.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Zie de aparte fiches over de EU-financieringsprogramma's.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Zie de aparte fiches over de EU-financieringsprogramma's.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Een waaier publieke en private actoren is betrokken al naargelang het concrete EU-financieringsprogramma. Zie de aparte fiches over de EU-financieringsprogramma's.
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De belanghebbenden worden geconsulteerd in het kader van de EU-financieringsprogramma's. Zie de aparte fiches over de EU-financieringsprogramma's.

Door de Vlaamse
belanghebbenden
verwachte effecten

Zie de aparte fiches over de EU-financieringsprogramma's.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

De Vlaamse Regering dient nog een specifieke standpuntbepaling op te maken voor het MFK na 2020. De [visienota van de Vlaamse Regering](#) vormt de leidraad voor de standpuntbepaling. Gebaseerd op de visienota en de inbreng van Vlaanderen in de DGE vergadering van 29 mei 2017 kan het volgende meegeven worden:

- We hebben belang bij een slagkrachtige Unie, die zich inhoudelijk richt op die bevoegdheden die zorgen voor een beter Europa dat meerwaarde biedt, die van onderuit wordt opgebouwd en zo ook ten volle rekening houdt met de Vlaamse belangen. We hebben een slagkrachtige en hervormde Europese Unie nodig die orde op zaken heeft gesteld en inzet op die zaken waar ze, in lijn met het subsidiariteitsprincipe, echt het verschil kan maken en beter geplaatst is dan de lid- of deelstaten.
- Om haar legitimiteit te bewaren moet de EU van onderuit opgebouwd worden. De EU moet verbinding zoeken met de EU-burger en de meerwaarde van het optreden van de EU moet steeds worden aangetoond. De beginselen van subsidiariteit, proportionaliteit, verantwoordelijkheid en solidariteit moeten daarbij als leidraad dienen; zeker bij de beoefening van gedeelde bevoegdheden
- Voor de Vlaamse Regering is een grondige discussie over de inhoud van het EU beleid nodig van waaruit dan het budget dient te volgen. Vertrekkend van het gewenste beleid in een EU-27 context dient de grootorde van het EU budget bepaald te worden. Gelet op de impact van Brexit moet een vermindering van het budget bespreekbaar zijn, maar het globaal uitgavenniveau moet wel afdoende zijn om geloofwaardig op de (nieuwe) prioritaire uitdagingen van de EU27 in te kunnen zetten
- Een volgend MFK dient beleidsruimte te creëren voor rubrieken en programma's met hoge EU-meerwaarde.
- Het MFK na 2020 dient beleidsmatig bij te dragen tot:
 - o De uitwerking van een Digitale Unie die een einde moet maken aan de fragmentatie van de Europese digitale economie.
 - o De vervollediging van het Trans- Europese Vervoersnetwerk met focus op investeringen in infrastructuur die een belangrijke EU-meerwaarde genereert, zoals grensoverschrijdende projecten, de bestaande missing links en bottlenecks aanpakken en watergebonden infrastructuur
 - o De Europese Onderzoeksruimte moet verder worden uitgebouwd. Investeringen in onderzoek en innovatie moeten beduidend groeien.
 - o Het Europees sociaal fonds en het EU-jeugdgarantie-systeem moeten behouden blijven.
 - o Het Europees landbouwbeleid moet verder evolueren naar een duurzaam innovatief model met landbouwproducten met voldoende toegevoegde waarde. Dit omvat inzetten op duurzame groei. Het hervormde beleid richt zich op de correcte ondersteuning van de voorziening van publieke goederen door landbouwers en koppelt waar mogelijk ook resultaatverplichtingen aan deze ondersteuning.
Het voorzien van een level playing field binnen de wereldmarkt waarin land- en tuinbouwproducten moeten opereren is vandaag onderdeel van het GLB en moet dit ook in de toekomst blijven.
Een administratief vereenvoudigd en kostenefficiënt beleid geeft landbouwers de ruimte om hun eigen bedrijfsstrategie vorm te geven binnen de draagkracht van onze leefomgeving Landbouwers worden geconfronteerd met volatiele markten

en het GLB dient dan ook meer in te zetten op inkomensstabiliteit en verzekeringsmechanismen voor de landbouwer. Daarenboven dient het nieuwe GLB ook rekening te houden met de positie van de landbouwer binnen de agrovoedingsketen. Daarvoor is het essentieel dat horizontale en verticale samenwerking in de keten wordt bevorderd. We streven naar een verdere versterking van het plattelandsbeleid dat specifiek rekening kan houden met de omstandigheden in de lidstaten. Op basis van een grondige evaluatie van het landbouwbeleid dient er gekozen te worden voor een efficiënt inclusief beleid waarbij betaalbaarheid, correcte vergoedingen voor inspanningen en resultaten en duurzaamheid het veranderingsproces aansturen

- Verwezenlijken van een klimaatunie die ook de Europese kringlooeconomie bevordert.
- Verwezenlijken van een energie-unie die met grote energicorridors met elkaar verbonden moet worden.
- Een actief en coherent buitenlands en veiligheidsbeleid.
- Het gemeenschappelijk defensiebeleid dient dringend een nieuwe impuls te krijgen.
- De EU moet een leidende rol als grootste donor van OS blijven.
- Nood aan een versterking van de buitengrenzen en de realisatie van een Veiligheidsunie met versterkte samenwerking op het vlak van justitie, politie en inlichtingendiensten.
- Het MFK dient ook rekening te houden met de interne, externe en maatschappelijke uitdagingen waar de Unie en haar lid- en deelstaten de volgende decennia mee te kampen hebben (cf. EU Visienota pp en Visie 2050 van de Vlaamse Regering).
- De EU moet verder inzetten op verbondenheid binnen de EU, dit moet van onderen uit worden aangemoedigd via stedenbanden en jumelages, culturele samenwerking en uitwisselingsprogramma's. Tegelijk moet er ook worden gewerkt aan een EU-burgerschap, gebaseerd op de gedeelde Europese waarden. Het Europees integratieproject mag niet louter het interesseveld zijn van een beperkt deel van de bevolking dat er professioneel mee bezig is. Al in de schoolbanken moet de burger er mee in contact komen, zodat zij/hij zich de fundamenten van de Europese Unie eigen kan maken. Het succesvolle Erasmus-programma heeft een wezenlijke bijdrage geleverd tot het nader bij elkaar brengen van EU-burgers. Vlaamse studenten hebben hier ten volle gebruik van gemaakt.
- De nadruk moet komen te liggen op focus, meerwaarde, impact en efficiëntie. De Europese Commissie moet de lidstaten meer aanzetten om de landenspecifieke aanbevelingen op te volgen en de nationale hervormingsprogramma's uit te voeren. Een grotere link tussen de operationele programmatie van de cohesie- en structuurfondsen enerzijds en de tenuitvoerlegging van de landenspecifieke aanbevelingen kan hiertoe bijdragen.
- In de uitvoering van haar begroting moet de Europese Commissie zelf streven naar een betere en meer resultaatgerichte besteding van de middelen. Bijkomend is er nood aan verdere vereenvoudiging in de uitvoering van het beheer van Europese fondsen. Er moet meer vertrouwen worden gegeven aan de lidstaten en de eindgebruikers van deze fondsen

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart,

De Europese Commissie plant voor zover geweten geen openbare raadpleging.

aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	
--	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

In het financieel kader worden de jaarlijkse maximumbedragen aan kredieten voor vastleggingen per uitgavencategorie vastgesteld, alsmede het jaarlijkse maximumbedrag van de kredieten voor betalingen. De uitgavencategorieën, die beperkt in aantal zijn, corresponderen met de grote beleidsdomeinen van de Unie. De subsidiariteitstoetsen dienen derhalve te gebeuren in het kader van de verordeningen over de EU-financieringsprogramma's die des specifieke beleidsdoelen en -instrumenten bevatten. Zie hiervoor de aparte fiches over de EU-financieringsprogramma's.

<p>Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen</p> <p>Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)</p> <p>Voorstellen voor de volgende generatie programma's</p> <p>Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2020</p>

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Landbouw en plattelandsontwikkeling
Raad van de EU	Raad Landbouw en Visserij Speciaal Comité Landbouw en diverse raads werkgroepen
Europees Parlement	Commissie Landbouw en Plattelandsontwikkeling

INHOUD

Context van het initiatief	Het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid wordt gefinancierd vanuit het Meerjarig Financieel Kader. Dit loopt af eind 2020. Samen met een nieuw MFK komt er ook een nieuw GLB.
Doelstellingen van het initiatief	Modernisering en vereenvoudiging van het GLB (Bron: aanvangseffectbeoordeling).
Beleidsopties	De impactevaluatie zal 5 beleidsopties onderzoeken. Deze vatten zich grosso modo samen als volgt: <ol style="list-style-type: none"> 1. Behoud van het huidig GLB 2. Geen GLB 3. Programmering op basis van de EU prioriteiten 4. Een andere verdeling van taken tussen de EU, de lidstaten en de landbouwer 5. Vooral steun voor kleine en milieuvriendelijke bedrijven
Verwachte effecten van het initiatief	De impactevaluatie wil volgende effecten nagaan: <ul style="list-style-type: none"> • Economische impact (ondersteunen van leefbaar landbouwinkomen, voedselzekerheid garanderen, een beleid gericht op consumenten en marktorientatie, bevorderen concurrentiekracht, verbeteren van de positie van de landbouwer in de keten, versterken van de weerbaarheid in het kader van crisissen) • Sociale impact (werkgelegenheid en groei bevorderen in plattelandsgebieden, generatiewissel stimuleren, toegang tot infrastructuur en diensten verbeteren in plattelandsgebieden, sociaal kapitaal verhogen in plattelandsgebieden, territoriaal evenwicht aanmoedigen, bijdragen aan volksgezondheid en voedingswaarde) • Milieu-impact (mitigatie en adaptatie aan klimaatverandering bevorderen, duurzaam beheer van natuurlijke bronnen en duurzaam gebruik van agrochemische en antimicrobiële producten stimuleren, natuur en landschappen behouden)

	<ul style="list-style-type: none"> • Impact op vereenvoudiging en administratieve lasten
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 39-44 van het Verdrag betreffende de Werking van Europese Unie
EU-regelgeving	VERORDENING (EU) Nr. 1305/2013 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 17 december 2013 inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling (ELFPO) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1698/2005 van de Raad VERORDENING (EU) Nr. 1306/2013 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 17 december 2013 inzake de financiering, het beheer en de monitoring van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot intrekking van Verordeningen (EEG) nr. 352/78, (EG) nr. 165/94, (EG) nr. 2799/98, (EG) nr. 814/2000, (EG) nr. 1290/2005 en (EG) nr. 485/2008 van de Raad VERORDENING (EU) Nr. 1307/2013 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 17 december 2013 tot vaststelling van voorschriften voor rechtstreekse betalingen aan landbouwers in het kader van de steunregelingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 637/2008 van de Raad en Verordening (EG) nr. 73/2009 van de Raad VERORDENING (EU) Nr. 1308/2013 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten en tot intrekking van de Verordeningen (EEG) nr. 922/72, (EEG) nr. 234/79, (EG) nr. 1037/2001 en (EG) nr. 1234/2007 van de Raad

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Tweede of derde kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije of Oostenrijk en daarop volgende voorzitterschappen (Roemenië, Finland)

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Openbare raadpleging over ' De modernisering en vereenvoudiging van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid '. Deze raadpleging liep van 2/02/2017 tot 2/05/2017.
Routekaart	De Europese Commissie heeft geen routekaart opgemaakt.
Aanvangseffectbeoordeling	Aanvangseffectbeoordeling over de modernisering en vereenvoudiging van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid . De consultatie over de aanvangseffectbeoordeling liep van in het voorjaar van 2017.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	De Europese Commissie zal een effectbeoordeling opmaken.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Landbouw en Visserij Departement Landbouw en Visserij
Betrokken ministers	
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Omgeving Beleidsdomein internationaal Vlaanderen

	Departement Buitenlandse Zaken
--	--------------------------------

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Sinds de staatshervorming van 2001 is landbouw een exclusief regionale bevoegdheid.
Vlaamse rechtsinstrumenten	

Beleidsmatig

Huidig beleid	<p>Sinds de laatste hervorming van het GLB is de context waarbinnen landbouw moeten opereren veranderd. De mededeling over de toekomst van voedsel en landbouw vermeldt onder andere de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De marktcrisissen die elkaar sinds 2014 hebben opgevolgd • Het klimaatakkoord dat in 2015 in Parijs is afgesloten • Het akkoord over de SDG's dat in 2015 werd gevonden • De ervaring dat het huidige beleid als te complex en bureaucratisch wordt bevonden • De vergroening die als te weinig ambitieus wordt bevonden • De politieke prioriteiten die de Commissie Juncker heeft bepaald • De Cork 2.0 Verklaring over 'Een beter leven in plattelandsgebieden' • Het Witboek over de Toekomst van Europa <p>Bron: Mededeling over de toekomst van voedsel en landbouw In deze mededeling zet de Europese Commissie de krijtlijnen uit van het GLB na 2020. Dit zal verder ingevuld worden in regelgevende voorstellen van de Europese Commissie. Deze worden medio 2018 gepubliceerd.</p>
Vlaamse context van het initiatief	In Vlaanderen is de context gelijkaardig. De nieuwe elementen hierboven vermeld zijn dus ook elementen die in Vlaanderen spelen
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De EU-doelstellingen zijn van groot belang voor Vlaanderen.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Op te maken op basis van de wetgevende voorstellen
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Op te maken op basis van de wetgevende voorstellen

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Landbouworganisaties (incl. jonge landbouwers), leefmilieu-organisaties, landeigenaars, financiële instellingen die zich richten op de doelgroep, actoren uit de ontwikkelingssamenwerking.
-------------------------	---

Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	1) Inlichten en begeleiden van de belanghebbenden van/naar het Europese consultatieportaal: via het Vlaams Ruraal Netwerk, via sociale media, via het e-loket 2) Stakeholders hebben hun input kunnen geven in een traject geïnitieerd door het Departement Landbouw en Visserij 3) Advisering via de SALV.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	De resultaten van het interne traject werden gerapporteerd en meegenomen bij de voorbereiding van een intern standpunt.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Vlaanderen bestudeert nog de mededeling 'De toekomst van voedsel en landbouw' zoals ze door de Europese Commissie werd gepubliceerd op 29 november 2017.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Vlaanderen* heeft op 28/04/2017 deelgenomen aan de openbare raadpleging. De Vlaamse bijdrage werd opgemaakt door het Departement Landbouw en Visserij in samenwerking met het Departement Omgeving en het Departement Buitenlandse Zaken. Vlaanderen zal niet reageren op de routekaart, de aanvangseffectbeoordeling. Het is nog niet duidelijk of Vlaanderen zal reageren op de effectbeoordeling.
---	---

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

Het initiatief betreft een exclusieve bevoegdheid van de Unie. De juridische basis is artikel 3 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie. Er is geen subsidiariteitsinschatting nodig

Uit de mededeling over de toekomst van voedsel en landbouw van 29 november 2017 blijkt dat de Europese Commissie van plan is om meer subsidiariteit te introduceren in het GLB. De EU zou zich beperken tot het vaststellen van doelen die de lidstaten moeten halen. Lidstaten zouden instaan voor het halen van die doelen en kunnen hierbij kiezen hoe ze dit best kunnen bereiken. Ze moeten via strategische plannen beschrijven welke acties ze zullen ondernemen. Deze plannen moeten vervolgens goedgekeurd worden door de Commissie. Dit voorstel werpt vragen op i.v.m. de hernationalisering van het beleid. Het zal in ieder geval zaak zijn om een voldoende brede Europese sokkel te behouden zodat het gelijk speelveld in de EU niet in het gedrang komt.

Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen

Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)

Voorstellen voor de volgende generatie programma's

Cohesiebeleid na 2020

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Regionaal beleid en stadsontwikkeling Coördinatiecomité voor de Europese structuur- en investeringsfondsen (COESIF) Deskundigengroep inzake Europese structuur- en investeringsfondsen (EGESIF)
Raad van de EU	Raad Algemene Zaken Groep structuurmaatregelen
Europees Parlement	Commissie regionale ontwikkeling
Comité van de Regio's	Commissie Territoriale Samenhang en EU-begroting
Europees Economisch en Sociaal Comité	Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) staat achter het streven van de EU om met haar regionaal beleid de solidariteit kracht bij te zetten en ontwikkeling te stimuleren. Het EESC is pleitbezorger van het partnerschapsbeginsel en werkt mee aan de naleving ervan. Het hecht ook veel belang aan het versterken van territoriale samenwerking die bestuurlijke grenzen overstijgt en tegemoet komt aan datgene waar op lokaal niveau werkelijk behoefte aan bestaat. Het EESC heeft actief steun verleend aan en gepleit voor Europese initiatieven voor de ontwikkeling en integratie van stedelijke gebieden in de Europese Unie.

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Het cohesiebeleid wordt gefinancierd vanuit het Meerjarig Financieel Kader. Dit loopt af eind 2020. Samen met een nieuw MFK komt er ook een nieuw cohesiebeleid.</p> <p>Het cohesiebeleid is het beleid achter de vele projecten in heel Europa die financiering ontvangen van het Europees Regionaal Fonds (EFRO), het Europees Sociaal Fonds (ESF) en het Cohesiefonds.</p> <p>Het cohesiebeleid wordt gerealiseerd via drie hoofdfondsen.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO): gericht op versterking van de regionale economische en sociale cohesie door te investeren in groeibevorderende sectoren om zo het concurrentievermogen te verbeteren en banen te creëren. Het EFRO financiert ook grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten (Interreg).
----------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> – Het Europees Sociaal Fonds (ESF): investeert in mensen en richt zich daarbij vooral op meer en beter werk en op opleidingsmogelijkheden. Het is er ook op gericht kansarme mensen te helpen, die risico lopen om onder de armoedegrens terecht te komen of sociaal buitengesloten te raken. Het stimuleert sociale innovatie en transnationale uitwisseling via thematische netwerken en projecten. – Het Cohesiefonds: investeert in groene groei en duurzame ontwikkeling, en verbetert de connectiviteit binnen lidstaten met een bbp dat lager is dan 90% van het gemiddelde van de EU-27. <p>Tezamen met het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) en het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) vormen zij de Europese structuur- en investeringsfondsen (ESI-fondsen).</p> <p>Economische en sociale cohesie gaat over het verkleinen van de verschillen tussen de ontwikkelingsniveaus van de onderscheiden regio's en de achterstand van de minst begunstigde regio's. Het meest recente verdrag van de EU, het Lissabonverdrag, voegt nog een dimensie toe aan cohesie, door te verwijzen naar 'economische, sociale en territoriale cohesie'. Het idee is dat het cohesiebeleid ook een evenwichtigere, meer duurzame 'territoriale ontwikkeling' zou moeten promoten, vooral op het regionale niveau.</p> <p>Het cohesiebeleid maakt een werkelijk verschil, door investeringen van enorme bedragen in sommige landen (tot 4% van het BBP van die landen). De EU kent substantiële regionale economische ongelijkheden die geëvolueerd zijn over de tijd.</p> <p>Bron: Routekaart over het zevende cohesieverslag; Website DG Regio.</p>
Doelstellingen van het initiatief	Het initiatief is nog niet gepubliceerd en wordt verwacht in het tweede kwartaal van 2018; het zal een nieuw wetgevend voorstel inhouden voor het toekomstige cohesiebeleid, na 2020.
Beleidsopties	Informatie nog niet beschikbaar.
Verwachte effecten van het initiatief	Informatie nog niet beschikbaar.
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 174 van het Verdrag betreffende de Werking van Europese Unie
EU-regelgeving	<p>Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad</p> <p>Verordening (EU) nr. 1301/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 betreffende het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en specifieke bepalingen met betrekking tot de doelstelling</p>

	<p>"Investeren in groei en werkgelegenheid", en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1080/2006</p> <p>Verordening (EU) nr. 1304/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 17 december 2013 betreffende het Europees Sociaal Fonds en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1081/2006 van de Raad</p> <p>Verordening (EU) nr. 1299/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 betreffende specifieke bepalingen voor steun uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling ter verwezenlijking van de doelstelling "Europese territoriale samenwerking"</p> <p>Verordening (EU) nr. 1302/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1082/2006 betreffende een Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS), wat de verduidelijking, vereenvoudiging en verbetering van de oprichting en werking van dergelijke groeperingen betreft</p> <p>Verordening (EU) nr. 1300/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 inzake het Cohesiefonds en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1084/2006 van de Raad</p> <p>BRON: Verordeningen voor de ESIF 2014-2020</p>
--	---

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Tweede kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije, Oostenrijk, Roemenië...

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	De Europese Commissie plant een openbare raadpleging.
Routekaart	Informatie nog niet beschikbaar.
Aanvangseffectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken
Betrokken ministers	Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Liesbeth Homans, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en armoedebestrijding Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs

Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie Beleidsdomein Werk en Sociale Economie Beleidsdomein Omgeving Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur Beleidsdomein Landbouw en Visserij Beleidsdomein Onderwijs en Vorming
---------------------------	--

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Het cohesiebeleid betreft exclusief regionale bevoegdheden (cf. BWHI).
Vlaamse rechtsinstrumenten	Niet van toepassing.

Beleidsmatig

Huidig beleid	<p>Het Europese cohesiebeleid is een instrument voor het verminderen van de ongelijkheden tussen de regio's en lidstaten van Europa. Het merendeel van de financiering uit hoofde van het cohesiebeleid is gericht op de minder ontwikkelde Europese landen en regio's. Zo worden deze geholpen aan te haken bij de rest van de EU en kunnen de nog altijd bestaande economische, sociale en territoriale ongelijkheden worden beperkt. Het cohesiebeleid wil bijdragen aan investeringen, groei en het scheppen van werkgelegenheid op het niveau van de Unie en ook aan structurele hervormingen op het niveau van de lidstaten. Het vertegenwoordigt een belangrijk deel van de overheidsinvesteringen in de Unie, helpt mee aan de verdieping van de interne markt en speelt daarmee een rol bij het stimuleren van de economische groei, de werkgelegenheid en het concurrentievermogen. In lijn hiermee draagt het cohesiebeleid tijdens de huidige programmaperiode (2014-2020) bij tot de Europa 2020-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei in de gehele EU. Via het cohesiebeleid worden concrete projecten en programma's gefinancierd voor lidstaten, regio's, steden en hun inwoners.</p> <p>Om bij te dragen aan de strategie van de Unie voor slimme, duurzame en inclusieve groei alsook aan de fondsspecifieke opdrachten overeenkomstig de in het Verdrag vastgelegde doelstellingen, met inbegrip van economische, sociale en territoriale cohesie, steunt elk ESI-fonds momenteel de volgende thematische doelstellingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Versterking van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie; 2. Verbetering van toegang tot en gebruik en kwaliteit van informatie- en communicatietechnologieën; 3. Vergroting van de concurrentiekracht van kmo's, van de landbouwsector (voor het ELFPO) en van de visserij- en aquacultuursector (voor het EFMZV); 4. Ondersteuning van de overgang naar een koolstofarme economie in alle bedrijfstakken;
---------------	---

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Bevordering van de aanpassing aan klimaatverandering en van risicopreventie en -beheer; 6. Behoud en bescherming van het milieu en bevordering van efficiënt gebruik van hulpbronnen; 7. Bevordering van duurzaam vervoer en opheffing van knelpunten in centrale netwerkinfrastructuren; 8. Bevordering van duurzame en kwalitatief hoogstaande werkgelegenheid en ondersteuning van arbeidsmobiliteit; 9. Bevordering van sociale inclusie en bestrijding van armoede en discriminatie; 10. Investerings in onderwijs, opleiding en beroepsopleiding voor vaardigheden en een leven lang leren; 11. Vergroting van de institutionele capaciteit van overheidsinstanties en belanghebbenden en een doelmatig openbaar bestuur. <p>Investerings uit hoofde van het EFRO ondersteunen alle 11 doelstellingen, maar de doelstellingen 1-4 zijn de voornaamste prioriteiten voor investering. De voornaamste prioriteiten voor het ESF zijn doelstellingen 8-11, hoewel het fonds ook doelstellingen 1-4 ondersteunt. Het Cohesiefonds ondersteunt de doelstellingen 4-7 en 11.</p> <p>BRON: Website Europese Commissie, DG REGIO</p>
Vlaamse context van het initiatief	<p>Een uitgebreide omschrijving van de Vlaamse context aan de start van de programmaperiode 2014-2020 is terug te vinden in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het Partnerschapsakkoord voor België – Programmaperiode 2014-2020 – Goedgekeurde versie van 29 oktober 2014 - Operationeel Programma ESF Vlaanderen 2014-2020 - Operationeel Programma EFRO Vlaanderen 2014-2020 <p>Meer informatie over de uitvoering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Open Data Portaal van de Commissie – België - Belgische website van de ESI-fondsen <p>Wordt verder aangevuld in een volgende fase, na de publicatie van het voorstel.</p>
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Wordt aangevuld in een volgende fase, na de publicatie van het voorstel.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Wordt aangevuld in een volgende fase, na de publicatie van het voorstel.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Wordt aangevuld in een volgende fase, na de publicatie van het voorstel.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	<u>Onder meer:</u> Vlaamse overheid
-------------------------	--

	<p>Vlaamse provincies, steden en gemeenten, via de Vereniging van Vlaamse Provincies, de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten, en het Kenniscentrum Vlaamse steden.</p> <p>Sociale partners in VESOC (vakbonden en werknemersorganisaties). Verenigde Verenigingen (vertegenwoordiger van het middenveld). Andere organisaties uit het ruimere middenveld. Formele onderwijsinstellingen</p> <p><u>Aanvullend:</u> Belanghebbenden EFRO: andere publieke/private promotoren (universiteiten, kennisinstellingen, onderzoeksorganisaties, sectororganisaties, KMO's,.....) Belanghebbenden ESF: VDAB, institutionele opleidingspartners, vereniging waar armen het woord nemen, NGO's, geïnteresseerde promotoren, Brusselse institutionele partners</p> <p>BRON: Partnerschapsakkoord voor België, programmaperiode 2014-2020 en SOIA-dossierteam cohesiebeleid.</p>
<p>Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden</p>	<p>De Vlaamse belanghebbenden zullen betrokken en geconsulteerd worden.</p> <p>De kernstakeholders van het Departement Buitenlandse Zaken (waaronder de lokale en provinciale besturen vertegenwoordigd via VVSG en VVP) werden, tijdens een vergadering georganiseerd door Vleva in samenwerking met het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU, geconsulteerd over de nieuwe initiatieven in het werkprogramma van de Europese Commissie. Deze stakeholdersconsultatie vond plaats op 17 november 2017. De stakeholders werden uitgenodigd om voor ieder van de 26 nieuwe initiatieven hun offensieve en defensieve belangen in beeld te brengen. Met betrekking tot het cohesiebeleid werden volgende offensieve belangen geïdentificeerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Keuze voor sterk cohesiebeleid. – Voldoende budget voorzien. – Fondsen moeten ook focussen op arme gebieden in rijke regio's Vernieuwing criteria (niet alleen BBP). – Cohesiebeleid met belangrijke rol voor de regio's en lokale besturen. – Meer zekerheid nodig voor meerjarige projecten op vlak van innovatie. – De toewijzing van de fondsen niet koppelen aan de naleving van de fiscale criteria van het Europese semester. Dat zou kunnen leiden tot een vicieuze neergaande spiraal, en een verdere economische depressie voor de getroffen landen. – Alternatieve criteria ontwikkelen voor financiering, omdat de drie bestaande categorieën onvoldoende rekening houden met sociale ongelijkheden of regionale ongelijkheden. De fondsen, en met name het ESF, moeten beter worden gericht op alle regio's, aangezien de bestrijding van werkloosheid en sociale uitsluiting, of de behoefte aan geschoolde arbeidskrachten, niet altijd beperkt zijn tot de minder ontwikkelde regio's.

	– Algemeen beleidscoherentie en over de coherentie met Agenda 2030 te waken
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Tijdens de stakeholderconsultatie op 17 november spraken de stakeholders een wens uit voor een sterk cohesiebeleid, met voldoende budget en een belangrijke rol voor de regio's en lokale besturen.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Op 23 december 2016 keurde de Vlaamse Regering de "[Visie op de toekomst van de Europese Unie](#)" goed. De visietekst dient als leidraad voor de Vlaamse overheidsdiensten bij de beoordeling van wetgevende en andere initiatieven. De tekst formuleert de rol van de EU in de aanpak van de grote uitdagingen waarvoor de Europese samenleving staat en met betrekking tot welke beleidsdomeinen de EU-regelgeving een meerwaarde biedt voor Vlaanderen.

In de visietekst formuleert de Vlaamse Regering een aantal zaken met betrekking tot Europese solidariteit en het Europese cohesiebeleid, die mee als basis kunnen dienen voor een Vlaams standpunt over het toekomstige cohesiebeleid:

- Voor haar [de Vlaamse Regering] moet de EU een samenwerkingsverband zijn dat van onderuit moet worden opgebouwd en subsidiariteit, proportionaliteit, verantwoordelijkheid en solidariteit hoog in het vaandel draagt.
- Elke vorm van Europese solidariteit moet steeds gebaseerd zijn op de principes van objectiviteit, proportionaliteit, tijdelijkheid, transparantie, efficiëntie en wederkerigheid. Solidariteit moet bovendien uitgaan van verantwoordelijkheid: lidstaten moeten eerst structurele hervormingen doorvoeren.
- Het Europees sociaal fonds en het EU-jeugdgarantie-systeem moet behouden blijven, maar moet ten dienste staan van de lidstaten waarbij een grotere focus kan worden gelegd op talentontwikkeling, aanleren van nieuwe vaardigheden en de uitbouw van systemen van duaal leren in de lidstaten.
- De Europese Commissie moet de lidstaten meer aanzetten om de landenspecifieke aanbevelingen op te volgen en de nationale hervormingsprogramma's uit te voeren. Een grotere link tussen de operationele programmatie van de cohesie- en structuurfondsen enerzijds en de tenuitvoerlegging van de landenspecifieke aanbevelingen kan hiertoe bijdragen. In de uitvoering van haar begroting moet de Europese Commissie zelf streven naar een betere en meer resultaatgerichte besteding van de middelen.
- Bijkomend is er nood aan verdere vereenvoudiging in de uitvoering van het beheer van Europese fondsen. Er moet meer vertrouwen worden gegeven aan de lidstaten en de eindgebruikers van deze fondsen.

Vooraf het belang van subsidiariteit, proportionaliteit, de link tussen de Fondsen en de landenspecifieke aanbevelingen en vereenvoudiging springen hier dus in het oog als aanknopingspunten voor een Vlaams standpunt over het toekomstige cohesiebeleid.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Vlaanderen* zal deelnemen aan de openbare raadpleging.
---	--

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. Bevoegdheid van de Europese Unie

Het voorstel zal een niet-exclusieve bevoegdheid van de Unie betreffen. De juridische basis betreft artikel 4 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie. Er dient een subsidiariteitstoets te worden opgemaakt.

2. Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie

De Europese Commissie heeft nog geen subsidiariteitstoets uitgevoerd.

a. Noodzakelijkheidstest

Nog niet beschikbaar.

b. EU-meerwaardetest

Nog niet beschikbaar.

c. Conclusie

Nog niet van toepassing.

3. Eerste subsidiariteitsinschatting

Het cohesiebeleid honoreert het subsidiariteitsbeginsel, onder meer omdat het kader geënt is op uitdagingen en prioriteiten op het niveau van de EU; de uitvoering plaatsvindt op lidstaat- of regioniveau in lijn met de specifieke behoeften; lidstaten en regio's via cofinanciering mede-eigenaars zijn; de projectwerving bottom-up gedreven is met een sterk initiërende rol voor niet-gouvernementele organisaties, overheden en bedrijven op lokaal en regionaal niveau.

a. Noodzakelijkheidstest

Zie inleidende bemerkingen onder punt 3.

b. EU-meerwaarde test

Zie inleidende bemerkingen onder punt 3.

Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen

Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)

Voorstellen voor de volgende generatie programma's

9de kaderprogramma

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Onderzoek en Innovatie
Raad van de EU	Raad Concurrentievermogen (deel Onderzoek) Raadswerkgroep Onderzoek
Europees Parlement	Commissie Industrie, onderzoek en energie

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Het Kaderprogramma wordt gefinancierd vanuit het Meerjarig Financieel Kader. Dit loopt af eind 2020. Samen met een nieuw MFK komt er ook een nieuw Kaderprogramma.</p> <p>Het Kaderprogramma voor O&I is het grootste O&I programma ter wereld. Het is binnen de EU ook één van de meest succesvolle programma's en een programma waarin Vlaanderen traditioneel relatief veel middelen uit ontvangt.</p> <p>Het volgende Kaderprogramma zal nog meer dan de vorige kaderprogramma's inzetten op impact. De financiële middelen zijn schaars en moeten ingezet worden waar ze het meeste opbrengen. Impact is hiervoor een belangrijke indicator. Met de focus op impact wenst de Commissie ook de zogenaamde innovatieparadox te overstijgen: de EU is traditioneel zeer goed in het produceren van nieuwe kennis, maar minder goed in het naar de markt brengen van deze kennis in de vorm van innovatieve producten en diensten.</p> <p>Daarnaast zal het volgende programma ook verschillende uitdagingen moeten aanpakken, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none">- Complexiteit van het financieringslandschap: het Kaderprogramma is doorheen de jaren organisch gegroeid. Het gevolg is dat het voor deelnemers moeilijk is geworden om door het bos de bomen te zien. Naast een (verdere) vereenvoudiging van de regels zal de Commissie ook inzetten op het rationaliseren van het instrumentenlandschap.- Verbreding van de deelname: doordat de middelen worden verdeeld op basis van competitie en excellentie als basiscriterium wordt gehanteerd, gaat het merendeel van de middelen uit het Kaderprogramma naar een beperkt aantal lidstaten. Een grote
----------------------------	---

	groep lidstaten, voornamelijk Oost-Europese lidstaten, ontvangen erg weinig uit het programma. Dit leidt tot een groeiend ongenoegen bij deze laatste groep lidstaten. Een structurele oplossing bieden voor hun problemen zonder de het basiscriterium voor de evaluatie te ondermijnen, vormt een bijzondere uitdaging voor het volgende Kaderprogramma.
Doelstellingen van het initiatief	De algemene doelstelling van het Kaderprogramma is het leveren van een bijdrage aan de opbouw van een samenleving en een economie die berusten op kennis en innovatie in de gehele Unie, door aanvullende financiering voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie aan te trekken, en door bij te dragen aan het halen van de doelen inzake onderzoek en ontwikkeling, onder meer het streefcijfer van 3 % van het bbp voor de financiering van onderzoek en ontwikkeling in de gehele Unie in 2020. Aldus draagt het bij aan de uitvoering van de Europa 2020- strategie en ander beleid van de Unie, alsmede aan de totstandbrenging en werking van de Europese onderzoeksruimte.
Beleidsopties	Nog niet gekend.
Verwachte effecten van het initiatief	o.a. bijdrage aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen, grotere competitiviteit van de bedrijven, hogere tewerkstellingsgraad, versterking positie onderzoeksactoren, enz.
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikelen.173, 182, 183 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
EU-regelgeving	<p>Verordening (EU) nr. 1291/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot vaststelling van Horizon 2020 - het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (2014 -2020) en tot intrekking van Besluit nr.1982/2006/EG</p> <p>Besluit van de Raad van 3 december 2013 tot vaststelling van het specifieke programma tot uitvoering van "Horizon 2020" - het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (2014-2020) en tot intrekking van de Besluiten 2006/971/EG, 2006/972/EG, 2006/973/EG, 2006/974/EG en 2006/975/EG</p> <p>Verordening (EU) nr. 1290/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot vaststelling van de regels voor de deelname aan acties en de verspreiding van resultaten in het kader van "Horizon 2020 - het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (2014-2020)" en tot intrekking van Verordening (EG) nr.1906/2006</p> <p>Verordening (EU) nr. 1292/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 294/2008 tot oprichting van het Europees Instituut voor innovatie en technologie</p> <p>Besluit nr. 1312/2013/EU van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 betreffende de strategische innovatieagenda van het Europees Instituut voor innovatie en technologie (EIT): de bijdrage van het EIT aan een meer innoverend Europa</p>

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Juni 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije, Oostenrijk, Finland, Roemenië

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Januari 2018 (tbc)
Routekaart	Informatie nog niet beschikbaar.
Aanvangseffectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie Departement Economie, Wetenschap en Innovatie
Betrokken ministers	Alle ministers van de Vlaamse Regering
Betrokken beleidsdomeinen	Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de Vlaamse bevoegdheden is een gewestmaterie.
Vlaamse rechtsinstrumenten	Decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid Het voorstel heeft geen invloed op de Vlaamse rechtsinstrumenten.

Beleidsmatig

Huidig beleid	Zie de Vlaamse en Belgische positiepapers (zie verder).
Vlaamse context van het initiatief	Grotendeels zelfde context als EU: <ul style="list-style-type: none">- een innovatieparadox (excellent onderzoek leidt te weinig tot innovatieve producten of diensten geproduceerd in Vlaanderen);- grote maatschappelijke uitdagingen waarvoor oplossingen niet binnen de eigen grenzen gevonden kunnen worden.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De doelstellingen van het Kaderprogramma lopen gelijk met de doelstellingen van Vlaanderen: hogere werkgelegenheid, hoger concurrentievermogen, vergroten van de kennisbasis, oplossingen vinden voor grote maatschappelijke problemen...
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Nog niet gekend.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	O&O&I-actoren kunnen financiering verwerven (Financiering vanuit het KP bedraagt ongeveer 10% van de Vlaamse financiering voor O&O&I, wat dus een behoorlijke extra financieringsbron betekent voor Vlaanderen.)

	Bepaalde thematische en maatschappelijke klemtonen voor O&O&I vanuit het Europese niveau beïnvloeden onrechtstreeks ook het Vlaamse beleid.
	Meer internationale samenwerkingsmogelijkheden voor onze actoren.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Alle onderzoekers, O&O&I-gerichte bedrijven en eventueel middenveldorganisaties in Vlaanderen
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	Zie http://ewi-vlaanderen.be/wat-doet-ewi/excellerend-onderzoek/internationale-samenwerking/eu-platform Consultatie gebeuren meermaals per jaar via het EU-platform. Het standpunt inzake het Negende Kaderprogramma werd opgesteld met actieve inbreng van de deelnemende organisaties. Deelnemende organisaties: het Departement Economie Wetenschap en Innovatie (EWI), dat het voorzitterschap en de secretariaatsvoering van de Stuurgroep op zich neemt; het Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO); het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO); het Departement Buitenlandse Zaken (BuZa); Flanders Investment & Trade (FIT); het Vlaams-Europees verbindingsagentschap (vleva); de Vlaamse Strategische Onderzoekscentra (SOC's, met name imec , VIB , VITO en Flanders Make) de Vlaamse universiteiten de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), de vereniging van Belgische technologiebedrijven (Agoria) de vereniging van Belgische O&O-bedrijven (BiR&D) de Verenigde Verenigingen , als vertegenwoordiger van het (maatschappelijk) middenveld in Vlaanderen; de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren & Ondernemen (VARIO) de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Ondersteuning o.a. in de vorm van subsidies, leningen (voornamelijk bedrijven), garanties (voornamelijk bedrijven), advies, netwerking, internationale samenwerkingsopportuniteiten.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

<p>Er werd een uitgebreid eerste standpunt opgesteld, waarvan de kernelementen de volgende zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het Kaderprogramma (hierna KP) moet een aanzienlijk hoger aandeel van het EU-budget ontvangen; - de grote maatschappelijke uitdagingen moeten de kern van het KP uitmaken en nauw geïntegreerd worden met de andere delen van het programma zodat de volledige innovatieketen wordt gedekt ideeën worden omgezet in oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen; - het KP moet de prioriteiten van de Europese Onderzoeksräume ondersteunen;

- sociale wetenschappen en menswetenschappen moeten volledig geïntegreerd worden in het KP, in het bijzonder in het onderdeel maatschappelijke uitdagingen;
- een hogere betrokkenheid van stakeholders (o.a. via burgerwetenschap) is gewenst;
- excellentie moet het basisevaluatiecriterium van het KP blijven;
- verdere vereenvoudiging van de regels is gewenst;
- cross- en multidisciplinariteit moet gestimuleerd worden;
- synergie met andere EU-programma's zoals COSME en ESIF moet worden verbeterd.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

<p>Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling</p>	<p>Tot op heden enkel openbare raadplegingen over het huidige programma. zie http://ewi-vlaanderen.be/nieuws/tussentijdse-evaluatie-horizon-2020 zie http://ewi-vlaanderen.be/nieuws/departement-ewi-stelt-eic-standpunt-voor-bij-europees-commissaris-carlos-moedas Zie http://ewi-vlaanderen.be/nieuws/vlaanderen-mengt-zich-debat-negende-europees-kaderprogramma</p> <p>Vlaanderen* zal deelnemen aan de openbare raadpleging rond 9KP van zodra die wordt gestart.</p> <p>Deelname door belanghebbenden gebeurt op individuele basis zodat de inbreng meestal niet door ons gekend is. Enkele belanghebbenden werken via Europese belangenorganisaties zoals LERU, EARTO, ...</p>
--	---

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

[Artikel 4, lid 3 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#)

2. *Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie*

Nog niet beschikbaar.

3. *Eerste subsidiariteitsinschatting*

Nog niet beschikbaar.

<p>Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen</p> <p>Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)</p> <p>Voorstellen voor de volgende generatie programma's</p> <p>Vervolg financieringsprogramma Erasmus+</p>
--

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport (EAC) Directoraat-Generaal Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie (EMPL)
Raad van de EU	De Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport (EYCS) De Raadswerkgroep: Het Onderwijs Comité (EDUC)
Europees Parlement	Commissie Cultuur en Onderwijs (CULT) Eventueel ook de Commissie Werkgelegenheid en Sociale Zaken (EMPL)

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Erasmus+ wordt gefinancierd vanuit het Meerjarig Financieel Kader. Dit loopt af eind 2020. Samen met een nieuw MFK komt er ook een vervolg op Erasmus+.</p> <p>De Verordening van het vervolg financieringsprogramma Erasmus+ geeft invulling aan het voorbehouden budget binnen het Meerjarig Financieel Kader voor de Onderwijs, Opleiding, Jeugd en sport.</p> <p>De Verordening legt de verschillende budgetlijnen, doelstellingen, actielijnen alsook het beheers kader van het programma met inbegrip van de uitvoeringshandelingen vast.</p>
Doelstellingen van het initiatief	<p>De exacte doelstellingen van het post 2020 programma zijn nog niet door de Commissie vrijgegeven.</p> <p>Globaal kunnen we stellen dat er met één gezamenlijk EU-programma voor onderwijs, jeugd en sport voor de periode 2020-2025* wordt gestreefd naar het ontwikkelen van kerncompetenties en vaardigheden door middel van leermobiliteit, het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs, het stimuleren van jeugdparticipatie en -beleid en goed bestuur in de sport.</p> <p>*De periode 2020-2025 is indicatief en afhankelijk van de beslissingen met betrekking tot het Meerjarig Financieel Kader.</p>
Beleidsopties	<p>De beleidsopties zijn nog niet gekend. We verwachten meer duidelijkheid tegen mei 2018.</p> <p>Op de Top van Göteborg van 17 november 2017 en in de Conclusies van de Europese Raad van 15 december 2017 riepen de staats-en</p>

	regeringsleiders op om meer mobiliteiten en uitwisselingen te realiseren door een <u>substantieel versterkt, inclusiever en uitgebreider Erasmus+ programma</u> .
Verwachte effecten van het initiatief	Een goed beeld van de verwachte effecten zal geschetst kunnen worden wanneer de Commissie eind januari 2018 haar mid-term evaluatie van het Erasmus+ programma 2014-2020 publiceert.
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Rechtsbasis Artikel 165, lid 4 en artikel 166, lid 4 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
EU-regelgeving	Verordening (EU) nr. 1288/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 tot vaststelling van "Erasmus+": het programma van de Unie voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport en tot intrekking van Besluiten nr. 1719/2006/EG, nr. 1720/2006/EG en nr. 1298/2008/EG

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	De voorgestelde timing is indicatief en hangt in grote mate af van de voortgang van de besprekingen met betrekking tot het Meerjarig Financieel Kader. We verwachten het voorstel van de Commissie in mei 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije (januari – juni 2018) Oostenrijk (juli – december 2018) Roemenië (januari – juni 2019) Finland (juli – december 2019)

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	De openbare raadpleging over the mid-term evaluation of the Erasmus+ Programme liep van 28/02/2017 tot 31/05/2017. De resultaten zijn nog niet beschikbaar. Pas eind januari 2018 zal de Commissie de resultaten publiceren. De raadpleging heeft betrekking op Erasmus+ en op de voorgangers van Erasmus+ (Een leven lang leren, Jeugd in actie, Erasmus Mundus, enz.) en bevat toekomstgerichte vragen over een mogelijk vervolgprogramma voor Erasmus+ vanaf 2020.
Routekaart	De Europese Commissie zal een routekaart opmaken nadat de resultaten van de mid-term Evaluatie bekend zijn.
Aanvangseffectbeoordeling	De Europese Commissie zal na de publicatie van de mid-term evaluatie een aanvangseffectbeoordeling opstellen.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	De informatie is nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel
-------------------	---

Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Onderwijs en Vorming Departement Onderwijs en Vorming Beleidsdomein Cultuur, Sport, Jeugd en Media Departement Cultuur, Jeugd en Media.
Betrokken ministers	Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsveld sport Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Artikel 127 en Artikel 128 van de Belgische grondwet
Vlaamse rechtsinstrumenten	De verordening van het vervolg financieringsprogramma Erasmus+ is rechtstreeks toepasbaar en leidt niet tot wijziging van de Vlaamse rechtsinstrumenten en de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap.

Beleidsmatig

Huidig beleid	<p>Dit zijn de huidige beleidsdoelstellingen van het 2014-2020 Erasmus+ programma:</p> <p>Onderwijs</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. verhoging van het niveau van de kerncompetenties en vaardigheden, met name wat betreft hun relevantie voor de arbeidsmarkt en hun bijdrage tot een hechtere samenleving, met name door de mogelijkheden voor leermobiliteit te verruimen en de samenwerking tussen de onderwijs- en opleidingswereld en het beroepsleven te intensiveren; 2. bevordering van kwaliteitsverbeteringen, excellentie op het gebied van innovatie en internationalisering op het niveau van onderwijs- en opleidingsinstellingen, met name door nauwere transnationale samenwerking tussen aanbieders van onderwijs en opleidingen en andere belanghebbenden; 3. bevordering van het ontstaan en ruimere bekendheid van een Europese ruimte voor een leven lang leren bedoeld om beleidshervormingen op nationaal niveau aan te vullen en om de modernisering van onderwijs- en opleidingsstelsels te ondersteunen, met name door sterkere beleidssamenwerking, verbetering van het gebruik van instrumenten van de Unie voor transparantie en erkenning en de verspreiding van goede praktijken; 4. versterking van de internationale dimensie van onderwijs en opleiding, met name door samenwerking tussen instellingen in de Unie en in partnerlanden op het gebied van beroepsonderwijs en beroepsopleiding en in het hoger onderwijs, door de
---------------	--

	<p>aantrekkelijkheid van de Europese instellingen voor hoger onderwijs te vergroten en door ondersteuning van de externe actie van de Unie, inclusief haar ontwikkelingsdoelstellingen, door de mobiliteit en de samenwerking tussen de instellingen voor hoger onderwijs in de Unie en in partnerlanden te bevorderen en door doelgerichte opbouw van capaciteit in partnerlanden;</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. verbetering van het onderwijzen en leren van talen en bevordering van de grote taalverscheidenheid van de Unie en het intercultureel bewustzijn; 6. stimulering van excellentie in onderwijs en onderzoek op het gebied van de Europese integratie <p>Jeugd</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. verhoging van het niveau van de kerncompetenties en vaardigheden van jongeren, waaronder kansarme jongeren, bevordering van de participatie in de democratie in Europa en de arbeidsmarkt, van actief burgerschap, van interculturele dialoog, van sociale inclusie en solidariteit, met name door de mogelijkheden voor leermobiliteit voor jongeren, mensen die actief zijn in jeugdwerk en jeugdorganisaties en jeugdleiders te verruimen en door sterkere koppelingen tussen jeugdzaken en de arbeidsmarkt te leggen; 2. bevordering van kwaliteitsverbetering in het jeugdwerk, met name door nauwere samenwerking tussen organisaties op het gebied van jeugd en/of andere belanghebbenden; 3. aanvulling van beleidshervormingen op lokaal, regionaal en nationaal niveau en ondersteuning van ontwikkeling van een op kennis gebaseerd en empirisch onderbouwd jeugdbeleid en erkenning van niet-formeel en informeel leren, met name door sterkere beleidssamenwerking, een beter gebruik van de instrumenten van de Unie voor transparantie en erkenning en de verspreiding van goede praktijken; 4. versterking van de internationale dimensie van jongerenactiviteiten en de rol van jeugdwerkers en jeugdorganisaties ter ondersteuning van jongeren als aanvulling op de externe actie van de Unie, met name door bevordering van mobiliteit en samenwerking tussen belanghebbenden in de Unie en in partnerlanden en internationale organisaties en door doelgerichte capaciteitsopbouw in partnerlanden. <p>Sport</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. aanpakken van grensoverschrijdende bedreigingen van de integriteit van sport, zoals doping, wedstrijdvervalsing en geweld, alsook alle vormen van intolerantie en discriminatie;
--	---

	<p>2. bevordering en ondersteuning van goed bestuur op sportgebied en dubbele loopbanen van sporters;</p> <p>3. bevordering van vrijwilligerswerk in de sport, samen met sociale integratie, gelijke kansen en het besef van het belang van gezondheidsbevorderende lichaamsbeweging door een grotere deelname aan en gelijke toegang tot sport voor iedereen.</p>
<p>Vlaamse context van het initiatief</p>	<p><u>Onderwijs</u></p> <p>Internationale mobiliteit en partnerschappen zijn een centrale doelstelling in het internationaliseringbeleid voor onderwijs en vorming, zowel Vlaams als Europees.</p> <p>Sinds de aanname van het Ministerieel Communiqué van Leuven/Louvain-la-Neuve (2009) in het kader van het Bolognaproces, tracht men overal in de Europese Hoger Onderwijsruimte de gekwantificeerde doelstelling te bereiken dat minstens 20 % van de afgestudeerden van het hoger onderwijs een studie- of stageperiode in het buitenland hebben doorlopen.</p> <p>Deze doelstelling van 20 % voor het hoger onderwijs werd als benchmark opgenomen binnen "Education and Training 2020" het actieprogramma van de EU Raad Onderwijs. Daarnaast werd ook een doelstelling bepaald van 8 % voor de afgestudeerden uit beroepsonderwijs en -opleiding.</p> <p>Het Vlaams Actieplan Mobiliteit (2013) bouwt voort op de benchmark van hogeronderwijsmobiliteit en koppelt hieraan financieringsmodaliteiten en dataverzameling voor voortgangsoopvolging.</p> <p>Het Regeerakkoord 2014-2019 stelt dat gezien de kwaliteit bevorderende invloed van internationale mobiliteit idealiter elke student de mogelijkheid zou moeten krijgen om een mobiliteitservaring op te doen tijdens of aansluitend op de studies in Vlaanderen.</p> <p><u>Jeugd</u></p> <p>Uit de beleidsnota Jeugd 2014-2019: Maximaliseren van de dialoog tussen het Vlaamse beleidsniveau en de internationale beleidsniveaus. Het jeugdbeleid heeft een internationale dimensie. Vlaanderen werkt nauw samen met andere landen en regio's rond jeugdwerk en jeugdbeleid in een bi- of multilaterale context. Daarnaast neemt Vlaanderen deel aan de "jeugdagenda's" van heel wat multilaterale fora, zoals Europese Unie, Raad van Europa, de Verenigde Naties en UNESCO. De inhoudelijke discussies en de politieke beslissingen op dat niveau hebben immers ook een impact op het Vlaamse jeugdwerk en -beleid. Ik wil Vlaanderen een krachtige stem geven in de ontwikkeling van jeugdwerk en jeugdbeleid op het internationale niveau.</p>

	<p>De belangrijkste uitdaging betreft het maximaal benutten van het Jeugd in Actie luik van het Erasmus+ programma van de EU. Het belang van leren in internationaal verband en de praktijk van internationale uitwisseling wordt steeds meer door Europees onderzoek ondersteund (cf. Research based Analysis of Youth in Action, kortweg RAY). In deze discussie wil ik benadrukken dat “internationaal leren” niet alleen een zaak is van de onderwijswereld. Jeugd in Actie/Erasmus+ voorziet een grote continuïteit. Tegelijk introduceert het nieuwe mogelijkheden die beantwoorden aan de verzuchtingen van het Vlaamse jeugdwerk. In vergelijking met de vorige periode stijgt het budget voor Jeugd in Actie voor de ondersteuning van projecten in 2014-2020 met zo'n 40 procent. Ik wil het belang en de waarde van buitenschoolse internationale (leer)ervaringen van jongeren en jeugdwerkers benadrukken en promoten. Ik wil de projectkansen voor jongeren en jeugdwerkers in het Europese programma Jeugd in Actie/Erasmus+ maximaal benutten en ik geef hiervoor JINT als Nationaal Agentschap alle kansen om de groei van het programma kwalitatief te ondersteunen.</p> <p><u>Sport</u></p> <p>De Europese Unie heeft sinds het Verdrag van Lissabon uit 2009 een bevoegdheid voor sport, die gericht is op het ondersteunen, coördineren en aanvullen van het beleid van de lidstaten en Vlaanderen. De EU-lidstaten werken steeds vaker grensoverschrijdend samen, delen goede praktijken, nemen gezamenlijke initiatieven en gaan in dialoog met de internationale sportorganisaties. Zoals opgenomen in de beleidsnota sport 2014-2019 zal de Vlaamse overheid al deze internationale ontwikkelingen van nabij opvolgen.. Zo kan onder andere via Erasmus + een wisselwerking ontstaan waarbij internationale referenties in Vlaanderen weerklank vinden en Vlaamse organisaties grensoverschrijdend kennis kunnen uitwisselen.</p> <p>Het Erasmus+ programma, het geïntegreerde EU-programma voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport, voorziet voor de eerste keer een structureel budget voor sport en de Europese dimensie ervan sinds 2014. In de beleidsnota wordt gesteld dat we de Vlaamse sportorganisaties verder actief zullen informeren omtrent de Europese subsidiemogelijkheden. Daarnaast betrekken we de Vlaamse sportsector ook nauwer bij de ontwikkelingen in het internationale sportbeleid.</p> <p>Opgenomen in het ondernemingsplan sport 2018 zal Sport Vlaanderen de Vlaamse sportsector informeren en betrekken bij het Europese sportbeleid.</p> <p>Sinds 2017 ondersteunt en informeert Sport Vlaanderen, in goede samenwerking met EU Sport Link, ook zelf actief de sportorganisaties die de intentie hebben om in te stappen in een Europees project</p>
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De Europese doelstellingen voor het vervolg financieringsprogramma Erasmus+ zijn nog niet gekend. De verwachte relevantie van de EU-doelstellingen in Vlaanderen kunnen pas ten gronde ingeschat worden na de publicatie van het Commissievoorstel.

	Globaal kunnen we stellen dat het vervolg financieringsprogramma Erasmus+ mede de Vlaamse doelstellingen met betrekking tot mobiliteit, internationalisering en Europese strategische partnerschappen financiert binnen de beleidsdomeinen Onderwijs, Jeugd en Sport.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	De geschiktheid van de beleidsopties van het initiatief voor Vlaanderen kunnen pas ten gronde ingeschat worden na de publicatie van het Commissievoorstel.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	De verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen kunnen pas ten gronde ingeschat worden na de publicatie van het Commissievoorstel.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	<p><u>Individuele belanghebbenden:</u> Studenten, scholieren en onderwijspersoneel in het leerplicht onderwijs, het hoger onderwijs en het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding. Jongeren, jeugdwerkers en vrijwilligers</p> <p><u>Organisatie belanghebbenden</u> Scholen, scholengroepen, instellingen hoger onderwijs, opleiding verstrekkers etc. Jeugdorganisaties en jeugddiensten Sportverenigingen</p> <p><u>Middenveld</u> Onderwijskoepels en onderwijsbelangen organisaties Jeugdorganisaties en jeugddiensten Sportkoepels</p> <p><u>Adviesraden</u> VLOR SERV Vlaamse Jeugdraad SARC</p>
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De Vlaamse belanghebbenden zullen betrokken bij de aanvangseffect beoordeling en het voorstel van regelgeving en effectbeoordeling. Volgende stappen zullen ondernomen worden. 1) inlichten en begeleiden van de belanghebbenden van/naar het Europese consultatieportaal. 2) gestructureerd overleg met het middenveld (advisering door adviesraden)
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	De verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen kunnen door de belanghebbenden pas ten gronde ingeschat worden na de publicatie van het Commissievoorstel.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Vlaanderen verwelkomt een vervolg financieringsprogramma Erasmus+
Het Vlaamse standpunt zal bepaald worden na de publicatie van het Commissievoorstel.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Vlaanderen* zal deelnemen aan de openbare raadpleging
---	---

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

De precieze bevoegdheid van de Europese Unie kan pas afgetoetst worden na de publicatie van het Commissievoorstel.

Algemeen kunnen we wel stellen:

De bevoegdheid van de EU is op het terrein van onderwijs, jeugd en sport aanvullend t.o.v. de nationale bevoegdheden van de lidstaten ([artikel 6 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#)). In [artikelen 165 en 166 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#) is expliciet bepaald dat de Unie bevoegd is om stimuleringsmaatregelen te nemen. Vlaanderen acht het onderhavige voorstel voor een EU-financieringsprogramma dan ook een geëigend middel dat binnen de kaders blijft van de bestaande bevoegdheidsverdeling tussen de Unie en lidstaten.

2. *Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie*

De Europese Commissie heeft nog geen subsidiariteitstoets uitgevoerd

3. *Eerste subsidiariteitsinschatting*

De subsidiariteitsinschatting van alle bepalingen van het Commissievoorstel kan pas na de publicatie ten gronde uitgevoerd worden.

Algemeen kunnen we stellen dat Vlaanderen de subsidiariteit positief beoordeelt. De doelstellingen van het programma – zoals het bevorderen van leermobiliteit en het stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking tussen onderwijsinstellingen – lenen zich door hun aard beter voor een aanpak op EU-niveau dan op het niveau van de individuele lidstaten. Het programma richt zich op de gebieden waar een Europese meerwaarde gerealiseerd kan worden.

Algemeen kunnen we voor het jeugdhoofdstuk stellen dat Vlaanderen de subsidiariteit positief beoordeelt. De vier doelstellingen werden in hoge mate bereikt. (Zie oa. de publicaties: [20 jaar Europees vrijwilligerswerk](#); [impact van internationale leermobiliteit op kansengroepen](#).)

Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen

Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)

Voorstellen voor de volgende generatie programma's

Connecting Europe Facility - Transport

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Vervoer
Raad van de EU	Raad Transport
Europees Parlement	Commissie Vervoer en toerisme (TRAN)

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Het CEF Transport wordt gefinancierd vanuit het Meerjarig Financieel Kader. Dit loopt af eind 2020. Het is nog niet bekend of de Europese Commissie een (apart) vervoliprogramma voor CEF Transport zal lanceren. Dit hangt nauw samen met het algemeen voorstel over MFK (cf. supra)</p> <p>Het transportluik van Connecting Europe Facility (CEF) legt het financieel kader vast voor de uitbouw van het TEN-T beleid en –netwerk. Er wordt in vastgelegd welke prioriteiten financiële ondersteuning krijgen door middel van cofinanciering (subsidies) of financiële instrumenten. Er worden thematische enveloppes per modus, objectief bepaald, alsook de maximale cofinancieringspercentages voor elk van deze prioriteiten. Voor de cohesielanden is er een apart, geormerkt budget.</p>
Doelstellingen van het initiatief	<p>CEF Transport heeft tot doel Europese vervoersstandaarden en -infrastructuur met een EU toegevoegde waarde financieel te ondersteunen Dit moet bijdragen tot een vervollediging van het TEN-T kernnetwerk tegen 2030 en het uitgebreide netwerk tegen 2050. Dit moet naadloos, duurzaam en multimodaal vervoer doorheen de EU mogelijk maken, wat op zijn, beurt essentieel is voor de interne markt.</p>
Beleidsopties	<p>Dit aspect kan op dit moment nog niet beantwoord worden, hiervoor moet de publicatie van het voorstel afgewacht worden.</p>
Verwachte effecten van het initiatief	<p>Dit aspect kan op dit moment nog niet beantwoord worden, hiervoor moet de publicatie van het voorstel afgewacht worden.</p>
Soort initiatief	<p>Wetgevend initiatief</p>
Verdragsartikel	<p>Artikel 172 van het Verdrag betreffende de Werking van Europese Unie</p>
EU-regelgeving	<p>VERORDENING (EU, EURATOM) Nr. 1316/2013 VAN DE RAAD van 11 december 2013 tot bepaling van de Connecting Europe Facility</p>

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Juni 2018
Behandelend Voorzitterschap	Start voorlopig voorzien onder Oostenrijks voorzitterschap (najaar 2018)

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Er is geen openbare raadpleging beschikbaar
Routekaart	Er is geen openbare routekaart beschikbaar
Aanvangseffectbeoordeling	Er is geen aanvangseffectbeoordeling beschikbaar
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Er is geen voorstel van regelgeving en effectbeoordeling beschikbaar

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Ben Weyts, Vlaams minister voor Mobiliteit en Openbare Werken
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken
Betrokken ministers	Bart Tommelein, Vlaams minister voor Energie (voor het aspect alternatieve brandstoffen)
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Omgeving Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Vlaamse bevoegdheid	Het Vlaams Gewest is op het vlak van TEN-T bevoegd voor alle vormen van vervoer, uitgezonderd spoor- en nationale luchtvaartinfrastructuur en de daaraan verbonden Europese standaarden
Vlaamse rechtsinstrumenten	Niet van toepassing.

Beleidsmatig

Huidig beleid	<p>Er is een aantoonbare deelname van in Vlaanderen gevestigde begunstigden uit het vervoersluik van het CEF. Sinds 2014 is een subsidiebedrag van ruim 351 miljoen euro toegekend voor projecten met Vlaamse publieke en private partners en/of implementatie op Vlaams grondgebied, hetgeen overeenkomt met een totale investeringskost van 1,89 miljard euro.</p> <p>Tot op heden is er binnen CEF transport al 10.095 miljard euro toebedeeld (90,95% van het voorziene totaalbudget). Dit betekent dat de voorlopige middelenstroom naar Vlaanderen al 3,48% bedraagt. Als men abstractie maakt van de CEF luchtvaart- en spoorprojectoproepen - waar Vlaanderen geen aanspraak kan op maken wegens federale bevoegdheden - wordt het totale beschikbare budget herleid tot 8,104 miljard euro. Toegepast op dit laatste bedrag, bedraagt de % middelenstroom naar Vlaanderen 4,33% van het budget.</p>
---------------	--

	Over het algemeen toont het aantal geselecteerde Vlaamse CEF vervoersprojecten aan dat er enerzijds heel wat potentiële projecten behoefte hebben aan Europese cofinanciering en anderzijds dat de kwaliteit en maturiteit van de Vlaamse projectvoorstellen hoog is. De afgelopen jaren werd intern ook de nodige expertise opgebouwd om deze projectvoorstellen op een hoog kwalitatief niveau te begeleiden, wat bijdraagt tot de hoge deelname. Hierdoor ontvangt Vlaanderen in verhouding duidelijk meer subsidies dan het geval zou zijn als er bv. vaste enveloppes per land of per aantal inwoners zouden worden bedeed.
Vlaamse context van het initiatief	Dit aspect kan op dit moment nog niet beantwoord worden, hiervoor moet de publicatie van het voorstel afgewacht worden.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Dit aspect kan op dit moment nog niet beantwoord worden, hiervoor moet de publicatie van het voorstel afgewacht worden.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Dit aspect kan op dit moment nog niet beantwoord worden, hiervoor moet de publicatie van het voorstel afgewacht worden.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Dit aspect kan op dit moment nog niet beantwoord worden, hiervoor moet de publicatie van het voorstel afgewacht worden..

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Zowel publieke als relevante private actoren zijn betrokken en kunnen projectvoorstellen indienen binnen CEF.
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	Dit aspect kan op dit moment nog niet beantwoord worden, hiervoor moet de publicatie van het voorstel afgewacht worden.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Dit aspect kan op dit moment nog niet beantwoord worden, hiervoor moet de publicatie van het voorstel afgewacht worden.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Dit aspect kan op dit moment nog niet beantwoord worden, hiervoor moet de publicatie van het voorstel afgewacht worden.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	De Europese Commissie heeft tot op heden geen openbare raadpleging gelanceerd.
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

Dit aspect kan op dit moment nog niet beantwoord worden, hiervoor moet de publicatie van het voorstel afgewacht worden.

Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen

Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)

Voorstellen voor de volgende generatie programma's

LIFE

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Milieu - DG ENV LIFE-comité voor het milieu en klimaatactie C43600 Commission Joint Expert Group - DG Environment & DG Climate Action - LIFE 2014-2020 E03546
Raad van de EU	Raad Milieu (ENVI) Groep milieu (WP on the Environment)
Europees Parlement	Commissie Milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid (ENVI)
Comité vd Regio's	Commissie Milieu, Klimaatverandering en Energie (ENVE)

INHOUD

Context van het initiatief	LIFE wordt gefinancierd vanuit het Meerjarig Financieel Kader dat afloopt eind 2020. Samen met een nieuw MFK wordt ook de hernieuwing van LIFE bekeken.
Doelstellingen van het initiatief	Creëren van een financieel kader voor een verderzetting van een zelfstandig LIFE-programma voor de ondersteuning en verbetering van de biodiversiteit, het EU milieu- en klimaatbeleid en steeds meer ook het beleid rond duurzame ontwikkeling en een duurzaam materialengebruik.
Beleidsopties	Volgens een eigen inschatting van het beleidsdomein Omgeving, zijn volgende beleidsopties mogelijk: <ul style="list-style-type: none">- niet behouden- behouden zoals het is- behouden met een verhoogd budget- behouden met nieuwe prioriteiten en een verhoogd budget
Verwachte effecten van het initiatief	Financiering creëren voor de invulling van doelstellingen rond omgeving en klimaat; optreden als katalysator voor soms moeilijk te financieren initiatieven met EU-toegevoegde waarde door overheden en privé-partners.
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 174 van het Verdrag betreffende de Werking van Europese Unie
EU-regelgeving	Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en

	<p>het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad</p> <p>Verordening (EU) nr. 1293/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake de vaststelling van een programma voor het milieu en klimaatactie (LIFE) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 614/2007 Voor de EER relevante tekst</p>
--	---

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Tweede kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije, Oostenrijk, Roemenië

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	<p>In november 2017 werd de mid-term evaluatie van het LIFE-programma 2013-2017 afgerond. De Vlaamse Overheid en de Vlaamse stakeholders namen deel aan deze evaluatie</p> <p>De conclusies van de evaluatie zijn in de lijn van de verwachtingen zeer positief, zowel wat betreft efficiëntie en effectiviteit van het instrument, als wat betreft relevantie en complementariteit. De appreciatie voor de toegevoegde waarde van LIFE was zo mogelijk nog hoger. Aanbevelingen zijn nog steeds de nood aan minder zware procedures, ook in de rapportering, en de nood aan een verder strategisch focussen op ook nieuwe doelstellingen.</p> <p>LIFE heeft een lange traditie wat betreft projecten rond biodiversiteit en leefmilieu, en wordt unaniem positief beoordeeld. De budgetlijnen klimaat als de lijn geïntegreerde projecten zijn nieuw, voor beiden niet mogelijk om volledige appreciatie te geven, maar ook de verwachten uitkomst van de reeds goedgekeurde projecten wordt als eenduidig positief gezien.</p> <p>Voor alle onderdelen van LIFE is de vraag veel groter dan het aanbod. Voor de jaren 2014 en 2015 samen. De percentages goedgekeurde traditionele projecten variëren van 9% (Leefmilieu en Duurzaam gebruik van hulpbronnen) tot 23% bij klimaatmitigatie. 23% van de ingediende geïntegreerde projecten werden goedgekeurd.</p>
Routekaart	<ul style="list-style-type: none"> - september 2016: mid-term review lopende MFK - juni 2017: reflectiepaper van de COM over de toekomst van de financiën van de EU - november 2017: mid-term evaluatie LIFE - maart 2018: EU-conferentie over de toekomst van het MFK - mei/juni 2018: voorstellen Commissie MFK post 2020 - najaar 2018: eerste wetgevende voorstellen programma's
Aanvangseffectbeoordeling	<p>Anders dan in een vorige cyclus wordt geen gecombineerde impact assessment en ex-ante evaluatie van de LIFE-verordening voorzien. Wel beschikbaar is de evaluatie halverwege van het lopende programma.</p>

Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.
---	----------------------------------

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Omgeving
Betrokken ministers	Bart Tommelein, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	LIFE is een gemengde bevoegdheid. Afspraken verlopen via het LIFE-dossiernetwerk binnen het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM), het Samenwerkingsakkoord van 5 april 1995 tussen de federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot het internationaal milieubeleid.
Vlaamse rechtsinstrumenten	De relevante Vlaamse begrotingsposten in geval van co-financiering van projecten door de Vlaamse Overheid

Beleidsmatig

Huidig beleid	<p>Niettegenstaande de beperkte grootte, heeft LIFE een uitgebreid resultatenpakket dat doeltreffend bijdraagt aan de realisatie van het EU milieu- en klimaatbeleid, met een zeer grote zichtbaarheid en een groot wervend effect. LIFE projecten fungeren als katalysator voor de implementatie van milieu- en klimaatdoelstellingen en voor de bevordering van integratie en <i>mainstreaming</i> van deze doelstellingen in de andere beleidsdomeinen. Een uitgebreid klimaatluik binnen LIFE is interessant omdat dit luik de mogelijkheid biedt tot projecten zonder transnationale samenwerking en open staat voor demonstratieprojecten en <i>best practices</i>. Dit type projecten heeft absoluut een meerwaarde in het halen van de Vlaamse/Belgische klimaatdoelstellingen.</p> <p>Voor de periode 2007-2013 vloeide voor milieu en klimaat samen geschat 45,5 miljoen euro cofinanciering naar Vlaamse begunstigden (BE 98,8) , tegenover theoretisch 13 miljoen per jaar in het geval van vaste enveloppen (BE 29,7). Voor de periode 2014-2016 van de huidige programmaperiode is de inschatting dat 20,8 miljoen reeds naar Vlaanderen vloeide (BE 39,5), tegenover 8,5 miljoen euro in geval van een theoretische indicatieve enveloppe (BE 19,7). Vanaf 2018 worden projecten enkel nog toegewezen op basis van excellentie, zoals nu al onder klimaat. De verwachting is dat het aandeel goedgekeurde Vlaamse projecten zal stijgen.</p>
---------------	---

	Algemeen kan gesteld worden dat LIFE een katalyserende werking heeft op de financiering, het delen van goede praktijken en ondersteunende acties om veranderingen sneller door te voeren.
Vlaamse context van het initiatief	Het LIFE-programma is een gewaardeerde en belangrijke cofinancieringsbron voor projecten met duidelijke toegevoegde waarde voor het bereiken van ook Vlaamse doelstellingen.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De EU-doelstellingen voor omgevingskwaliteit, circulaire economie en biodiversiteit zijn bepalend voor ook de Vlaamse doelstellingen. LIFE is in vele gevallen het enige EU-instrument dat effectief kan ingezet worden voor het versterken van het Natura-2000 netwerk op het terrein. Ook voor het behalen van de Vlaamse klimaatdoelstellingen kan LIFE een sterk katalyserende rol spelen.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Aan te vullen na publicatie van de wetgevende voorstellen
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Aan te vullen na publicatie van de wetgevende voorstellen

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Belangrijke partners voor het ontvangen van cofinanciering: <ul style="list-style-type: none"> - Vlaamse Overheid: ANB, VMM, VLM, VEA - NGO's, vln. Natuurpunt vzw. - Bedrijven en KMO's voor de ontwikkeling of uitwerken van nieuwe ontwikkelingen mbt klimaat, energie of omgevingskwaliteit
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De Vlaamse Overheid en de Vlaamse stakeholders namen al deel aan de mid term evaluatie. Een consultatie kan worden opgezet door CCIM (het Coördinatie Comité Internationaal Milieubeleid), dat een vast systeem heeft voor consultatie van belanghebbenden.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	De belangstelling voor cofinanciering onder LIFE is bijzonder groot. Door het beperkte budget kwamen tussen 2014 en 2016 slechts 20% van het totaal aantal goedgekeurde projecten in aanmerking voor cofinanciering. Vlaamse belanghebbenden scoren toch nog steeds 2 tot 3 keer boven de indicatieve enveloppe. De verwachting is dat dit zal stijgen vanaf 2018. In het geval de toewijzing ook na 2020 zal gebeuren enkel op basis van excellentie, is de te verwachten retour voor Vlaanderen hoog.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Het kleine LIFE (0,32 % van het MFK 2014-2020) voldoet op alle vlakken aan de verwachtingen wat betreft effectiviteit en efficiëntie, met een hoge zichtbaarheid, een hoge toegevoegde waarde en een wervend karakter voor overheden en privé-partners. Dit komt ook zo uit de november 2017 afgeronde mid-term evaluatie.

Door de hoge kwaliteit van de ingediende projecten scoort Vlaanderen, en ook België als geheel, ruim boven de enveloppe voor LIFE.

Algemeen kan gesteld worden dat LIFE een katalyserende werking heeft op de financiering, het delen van goede praktijken en ondersteunende acties om veranderingen sneller door te voeren en te verbeteren.

Life dient zeker behouden te blijven als zelfstandig programma.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	In november 2017 werd de evaluatie halverwege van het huidige LIFE afgerond. Vlaanderen sluit zich aan bij de over de hele lijn positieve teneur van de evaluatie, inbegrepen de vraag naar verdere administratieve vereenvoudiging en nieuwe speerpunten.
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

De verordening 2014 stelt: aangezien de doelstellingen van de verordening, namelijk bijdragen aan de tenuitvoerlegging en de ontwikkeling van beleid en wetgeving van de Unie inzake milieu en klimaat, met inbegrip van de integratie van de milieu- en klimaatdoelstellingen in ander beleid, en het bevorderen van betere *governance*, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang en de gevolgen van deze verordening beter door de Unie kunnen worden bereikt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen treffen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om die doelstellingen te verwezenlijken

Vlaanderen kiest via talrijke projecten van overheden bovendien zelf in welke prioriteiten het wil co-investeren. Een EU-financieringsinstrument als aanvulling op de eigen investeringen voor en doelstellingen met betrekking tot omgeving en klimaat is ruim te verantwoorden..

<p>Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen</p> <p>Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)</p> <p>Voorstellen voor de volgende generatie programma's</p> <p>Visserijprogramma</p>

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Maritieme zaken en Visserij Expert groep voor het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij (EFMZV) Comité voor het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij (EFMZV)
Raad van de EU	Raad Landbouw en Visserij Coreper I Raadswerkgroep intern visserijbeleid Raadswerkgroep extern visserijbeleid
Europees Parlement	Commissie visserij

INHOUD

Context van het initiatief	Het Gemeenschappelijke visserijbeleid (GVB) wordt gefinancierd vanuit het Meerjarig Financieel Kader. Dit loopt af eind 2020. Samen met een nieuw MFK komt er ook een nieuw GVB. Tevens wordt vanuit het visserijprogramma ook de bevordering van de uitvoering van het Gemeenschappelijk Marien Beleid (GMB) gefinancierd.
Doelstellingen van het initiatief	Ondersteunen van de doelstellingen van het nieuwe Gemeenschappelijk visserijbeleid. Verder zijn wij niet op de hoogte of er reeds Commissiedocumenten met verdere verduidelijking zijn.
Beleidsopties	Wij zijn niet op de hoogte of er reeds toekomstige beleidsopties geformuleerd zijn
Verwachte effecten van het initiatief	Wij zijn niet op de hoogte of er reeds een impactevaluatie voor toekomstig visserijbeleid na 2020 gemaakt is. Wel wordt in 2018 een mid term evaluatie van het huidige lopende EFMZV programma uitgevoerd.
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 42, artikel 43, lid 2, artikel 91, lid 1, artikel 100, lid 2, artikel 173, lid 3, artikelen 175 en 188, artikel 192, lid 1, artikel 194, lid 2, artikel 195, lid 2, en artikel 349 van het Verdrag betreffende de Werking van Europese Unie
EU-regelgeving	Verordening (EU) Nr. 508/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 inzake het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en tot intrekking van de Verordeningen (EG) nr. 2328/2003, (EG)

	nr. 861/2006, (EG) nr. 1198/2006 en (EG) nr. 791/2007 van de Raad en Verordening (EU) nr. 1255/2011 van het Europees Parlement en de Raad
--	---

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Binnen een jaar of twee: 2019-2020
Behandelend Voorzitterschap	Roemenië: januari-juni 2019 Finland: juli-december 2019 Kroatië: januari-juni 2020 Duitsland: juli-december 2020

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Informatie nog niet beschikbaar
Routekaart	Informatie nog niet beschikbaar.
Aanvangseffectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Exacte titel van het voorstel nog niet gekend. Informatie m.b.t. eventuele effectbeoordeling nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Landbouw en Visserij Departement Landbouw en Visserij
Betrokken ministers	
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Vlaamse bevoegdheid	Sinds de staatshervorming van 2001 is visserij een exclusief regionale bevoegdheid.
Vlaamse rechtsinstrumenten	Besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 houdende vaststelling van de werking en het beheer van het Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquacultuursector (FIVA) en de verrichtingen die voor steun in aanmerking komen Ministerieel Besluit van 19 mei 2016 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de werking en het beheer van het FIVA en de verrichtingen die voor steun in aanmerking komen

Beleidsmatig

Huidig beleid	ten opzichte van het huidige EFMZV zijn er verschillende problemen die, voor wat Vlaanderen betreft, moeten aangepakt worden, o.a. : - Een te grote administratieve complexiteit - Een onvoldoende aandacht voor vernieuwing van de vloot en verjonging in de sector
---------------	--

	- De uitvoering van het teruggooiverbod en de aanlandingsverplichting die een gemengde visserij zoals de Vlaamse, voor onoverkomelijke problemen stelt
Vlaamse context van het initiatief	[zie "huidig beleid"]
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De EU-doelstellingen zijn van groot belang voor Vlaanderen: een duurzame visserij gebaseerd op duurzaam beheerde bestanden moet de garantie vormen voor het behoud van het economisch potentieel van de visserij op lange termijn wat voor een stuk garant moet staan voor de welvaart van de kustregio
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Op te maken op basis van de wetgevende voorstellen
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Op te maken op basis van de wetgevende voorstellen

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Rederijen ter visserij, vissers en beroepsorganisaties uit de visserijsector (Rederscentrale), Vereniging van Vlaamse Visveilingen, leefmilieu-organisaties, onderzoeksinstellingen die zich richten op de visserij, aquacultuur en Marien milieu, lokale kustgemeenschappen en lokale beleidsniveaus (kustgemeenten en Provincie West-Vlaanderen), vishandel en visverwerkende nijverheid, organisaties voor de promotie van o.a. visserijproducten, FOD Leefmilieu.
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	1) Inlichten en begeleiden van de belanghebbenden 2) Stakeholders kunnen input geven via een aantal bestaande kanalen vb: task force en werkgroepen convenant visserij, klankbordgroep, strategische stuurgroep aquacultuur, 3) Advisering via de SALV
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	De resultaten van het interne traject werden gerapporteerd en meegenomen bij de voorbereiding van een intern standpunt.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Er is nog geen voorstel vanuit de Commissie

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Het is nog niet duidelijk of de Europese Commissie een openbare raadpleging zal organiseren. Het is nog niet duidelijk of de Europese Commissie een routekaart, aanvangseffectbeoordeling of effectbeoordeling zal opmaken.
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. Bevoegdheid van de Europese Unie

Het initiatief betreft een exclusieve bevoegdheid van de Unie. De juridische basis is [artikel 3 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#). Er is geen subsidiariteitsinschatting nodig.

<p>Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen</p> <p>Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)</p> <p>Voorstellen voor de volgende generatie programma's</p> <p>Creatief Europa</p>
--

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Onderwijs, jongerenzaken, sport en cultuur [DG EAC] Directoraat-Generaal Communicatienetwerken, inhoud en technologie [DG CONNECT] – voor media Creatief Europa Programma Comité
Raad van de EU	Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport Comité culturele zaken Groep Audiovisuele Aangelegenheden
Europees Parlement	Commissie cultuur en onderwijs

INHOUD

Context van het initiatief	Creatief Europa wordt gefinancierd vanuit het Meerjarig Financieel Kader. Dit loopt af eind 2020.
Doelstellingen van het initiatief	Voorstellen voor de volgende generatie van de programma's. De exacte doelstellingen van het post 2020 programma zijn nog niet vrijgegeven. (cf. supra) Huidig Creatief Europa programma: Ondersteuning van de Europese audiovisuele sector (klemtoon op de filmsector) en culturele en creatieve sector door ondersteuning van artiesten, culturele professionelen en culturele organisaties, zodat zij een nieuw publiek kunnen bereiken en de <i>skills</i> kunnen ontwikkelen die noodzakelijk zijn in het digitale tijdperk. Door het bereiken van een nieuw publiek draagt het programma bij tot het vrijwaren en promoten van de Europese culturele en linguïstieke diversiteit. Hiernaast tracht het programma ook de competitiviteit van de culturele en audiovisuele sector te verhogen.
Beleidsopties	De Beleidsopties zijn nog niet gekend. Op de Top van Göteborg van 17 november 2017 riepen de staats – en regeringsleiders op tot een Europese studentenkaart voor deelname aan culturele activiteiten, het ontwikkelen van een Erasmus voor jong kunstenprofessionals en het versterken van de mogelijkheden voor creatieve industrieën om start-up financiering te krijgen.

Verwachte effecten van het initiatief	Financiering Vlaamse actoren
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 167 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
EU-regelgeving	Verordening (EU) nr. 1295/2013 tot vaststelling van het programma Creatief Europa (2014- 2020)

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Tweede kwartaal 2018 (ten vroegste)
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije (januari-juni 2018) Oostenrijk (juli – december 2018)

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	De openbare raadpleging liep van 23/01 - 16/04/2017. De resultaten zijn nog niet beschikbaar
Routekaart	Informatie nog niet beschikbaar.
Aanvangseffectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Media en Brussel
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media Departement Cultuur, Jeugd en Media
Betrokken ministers	
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Artikelen 127 en 128 van de Belgische grondwet
Vlaamse rechtsinstrumenten	Het gaat om een Europese verordening, er hoeft geen Vlaamse regelgeving gewijzigd te worden.

Beleidsmatig

Huidig beleid	Een verhoging van het budget, zeker voor het subprogramma Cultuur, is noodzakelijk. Een tekort aan financiële capaciteit in combinatie met een zeer groot aantal aanvragen, maken het programma nauwelijks toegankelijk voor kleine en vaak innovatieve organisaties. Deze kleine organisaties ervaren ook een drempel door de administratieve last. De complexe administratieve procedures demotiveren potentiële aanvragers. Het beperken van de administratieve last is dan ook
---------------	--

	noodzakelijk. De Vlaamse regering benadrukt in haar EU visienota dat specifieke acties en strategieën inzake innovatie nodig zijn om het concurrentievermogen van de Europese industrie te beschermen en te stimuleren en een innoverende en gespecialiseerde kennissamenleving teweeg te brengen. Investerings in onderzoek en innovatie zouden dus beduidend moeten groeien.
Vlaamse context van het initiatief	Ontsluiten van internationale financieringskanalen is ene doelstelling in het internationaliseringsbeleid bij cultuur.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Visienota van de Vlaamse Regering 'Visie op de toekomst van EU : “De Unie mag in geen geval uitgroeien tot een culturele eenheidsworst. We moeten wel verder inzetten op het creëren van verbondenheid binnen de EU, dit moet van onderen uit worden aangemoedigd via stedenbanden en jumelages, culturele samenwerking en uitwisselingsprogramma's.” “Door het Europa van de volkeren en de culturen verder uit te bouwen wordt die diversiteit als een troef en waarde uitgedragen. Europese kunst en kunstenaars moeten meer met elkaar en met de bevolking in contact gebracht worden.” “De culturele diversiteit van de EU moet worden gekoesterd en ondersteund.”
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	De geschiktheid kan pas ingeschat worden wanneer het voorstel gepubliceerd wordt.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	De verwachte effecten kunnen pas ingeschat worden wanneer het voorstel gepubliceerd wordt.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Audiovisuele, culturele en creatieve sector, professionelen en organisaties
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	De verwachte effecten kunnen pas ingeschat worden wanneer het voorstel gepubliceerd wordt.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Nog niet beschikbaar

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Vlaanderen* heeft deelgenomen aan de openbare raadpleging. De Vlaamse bijdrage werd nog niet gepubliceerd en werd opgemaakt door Departement Cultuur, Jeugd en Media
---	--

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. Bevoegdheid van de Europese Unie

De precieze bevoegdheid kan pas beoordeeld worden na publicatie van het commissievoorstel.

2. Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie

De Europese Commissie heeft nog geen subsidiariteitstoets uitgevoerd

3. Eerste subsidiariteitsinschatting

Kan pas na de publicatie worden uitgevoerd.

<p>Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen</p> <p>Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)</p> <p>Voorstellen voor de volgende generatie programma's</p> <p>Europa voor de Burger</p>
--

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Migratie en Binnenlandse Zaken Comité "Europa voor de burger"
Raad van de EU	Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport Comité culturele zaken
Europees Parlement	Commissie Cultuur en onderwijs

INHOUD

Context van het initiatief	Het Europa voor de Burger programma wordt gefinancierd uit het Meerjarig Financieel Kader. Dat loopt af eind 2020. Wellicht komt er voor de periode na 2020 opnieuw een Europa voor de Burger programma.
Doelstellingen van het initiatief	Het Europa voor de Burger-programma (2014-2020) is een gecentraliseerd Europees subsidieprogramma, opgezet ter ondersteuning van diverse activiteiten en organisaties die een actief Europees burgerschap bevorderen. Centraal staat het bevorderen van debat, reflectie en samenwerking op het gebied van herdenken, Europese integratie en geschiedenis. Daarnaast wil het programma de participatie in het Europese democratische proces stimuleren. Het programma ondersteunt projecten die Europese burgers meer inzicht geven in Europese beleidsprocessen en projecten die bijdragen aan een grotere betrokkenheid en vrijwilligerswerk op Europees niveau.
Beleidsopties	De beleidsopties zijn nog niet gekend. Zie fiche MFK.
Verwachte effecten van het initiatief	Financiering Vlaamse actoren
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 352 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
EU-regelgeving	COUNCIL REGULATION (EU) No 390/2014 of 14 April 2014 establishing the 'Europe for Citizens' programme for the period 2014-2020

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Tweede kwartaal 2018 (ten vroegste)
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije (januari-juni 2018) Oostenrijk (juli – december 2018)

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Openbare raadpleging over de mid-term evaluatie van het Europa voor de Burger programma 2014-2020 . Deze raadpleging liep tot 10 april 2017.
Routekaart	De routekaart over de mid-term evaluatie van het Europa voor de Burger programma 2014-2020: link Deze routekaart loopt van maart 2016 tot december 2017.
Aanvangseffectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Media en Brussel
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media Departement Cultuur, Jeugd en Media
Betrokken ministers	Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding.
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur Departement Kanselarij en Bestuur

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	
Vlaamse rechtsinstrumenten	Het gaat om een Europese verordening, er hoeft geen Vlaamse regelgeving gewijzigd te worden.

Beleidsmatig

Huidig beleid	Het beschikbare budget voor Europa voor de Burger programma is niet in balans met het aantal aanvragen die hiervoor ingediend worden. Het slaagpercentage van strand 1 'Europees Gedenken' was in 2015 6% . Voor strand 2 'Democratisch engagement en burgerparticipatie' actie 1 - stedenbanden liggen de slaagpercentages niet hoger dan 18%, terwijl dit voor netwerken van steden (actie 2) niet boven de 12% komt. Actie 3 'projecten van maatschappelijke organisaties' hebben in 2015 tot slot een slaagkanspercentage van 5%. Deze percentages tonen aan dat dit budget niet overeenstemt met het aanbod van projecten en dus verhoogd zou moeten worden.
Vlaamse context van het initiatief	
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Visienota van de Vlaamse Regering: 'Visie op de toekomst van de EU' : <ul style="list-style-type: none"> • "De Europese gedachte heeft nood aan een relance en de EU heeft nood aan herbronning, hervorming en kritische zelfreflectie. De Vlaamse Regering wil bijdragen aan een vernieuwde en gedeelde

	<p>visie, die burgers terug perspectief biedt. De EU kan zelf mee de verandering inzetten en ondersteunen, maar ze moet van onderuit worden opgebouwd.”</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Vlaamse regering stuurt in eerst instantie niet aan op een grote institutionele hervorming of wijziging van de verdragen. Ze vraagt dat nu prioritair werk wordt gemaakt van een Unie die het vertrouwen herstelt van de burgers, grotere legitimiteit nastreeft door de dialoog aan te gaan met de parlementen van de lid- en deelstaten en burgers, ondernemingen en kennisinstellingen vertrouwen geeft. • “De Unie mag in geen geval uitgroeien tot een culturele eenheidsworst. We moeten wel verder inzetten op het creëren van verbondenheid binnen de EU, dit moet van onderen uit worden aangemoedigd via stedenbanden en jumelages, culturele samenwerking en uitwisselingsprogramma’s. • “De Vlaamse Regering wil zich engageren om politieke bijdragen te leveren tot het debat over de vernieuwing van de EU. Dergelijke hervorming moet ook van onderen uit gebeuren. De burgers moeten meer betrokken worden en er moet worden geluisterd naar haar verwachtingen, kritiek, angsten en hoop. Kritiek moet met rationele argumenten beantwoord worden, dat is de uitdaging van elke politicus op alle beleidsniveaus die zijn kiezers en de Europese Unie ernstig neemt. • “Tegelijk moet er ook worden gewerkt aan een EU-burgerschap, gebaseerd op de gedeelde Europese waarden. Het Europees integratieproject mag niet louter het interesseveld zijn van een beperkt deel van de bevolking dat er professioneel mee bezig is. Al in de schoolbanken moet de burger er mee in contact komen, zodat zij/ hij zich de fundamentele van de Europese Unie eigen kan maken.” <p>Het beleidsdomein CJSM laat optekenen dat de thema’s binnen het Europa voor de Burger programma relevant en actueel blijven. Binnen de actie ‘democratisch engagement en burgerparticipatie’ zijn de prioritaire thema’s: begrijpen van en debatteren over euroscepticisme, solidariteit in tijden van crisis, bestrijden van stigmatisering van ‘immigranten’, het opbouwen van ‘counter narratives’ om de interculturele dialoog en wederzijds begrip te bevorderen en het debatteren over de toekomst van Europa.</p>
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	De geschiktheid kan pas ingeschat worden wanneer het voorstel gepubliceerd wordt.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	De verwachte effecten kunnen pas ingeschat worden wanneer het voorstel gepubliceerd wordt.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Steden, gemeenten, provincies en maatschappelijke organisaties, waaronder verenigingen en netwerken, vakbonden, denktanks, universiteiten, musea en andere culturele organisaties.
-------------------------	--

Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	Via de website van CJSM worden de Vlaamse belanghebbenden geïnformeerd en begeleid naar het Europese consultatieportaal.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	De verwachte effecten kunnen pas ingeschat worden wanneer het voorstel gepubliceerd wordt.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

--

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Vlaanderen* heeft niet deelgenomen aan de openbare raadpleging
---	--

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

<p><i>1. Bevoegdheid van de Europese Unie</i></p> <p>De precieze bevoegdheid kan pas beoordeeld worden na publicatie van het commissievoorstel.</p> <p><i>2. Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie</i></p> <p>De Europese Commissie heeft nog geen subsidiariteitstoets uitgevoerd.</p> <p><i>3. Eerste subsidiariteitsinschatting</i></p> <p>Kan pas na de publicatie worden uitgevoerd.</p>

<p>Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen</p> <p>Initiatief 2: Meerjarig financieel kader (initiatief met 2025 als perspectief)</p> <p>Voorstellen voor de volgende generatie programma's</p> <p>COSME-programma: mogelijke opvolger</p>
--

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Interne Markt, Industrie, Ondernemerschap en Midden- en Kleinbedrijf (DG GROW) Comité voor het concurrentievermogen van ondernemingen en voor kleine en middelgrote ondernemingen (Cosme) (2014 - 2020) .
Raad van de EU	Raad Concurrentievermogen Groep Concurrentievermogen en groei, Groep op hoog niveau concurrentievermogen en groei
Europees Parlement	Commissie Industrie, onderzoek en energie (ITRE)

INHOUD

Context van het initiatief	Het COSME programma wordt gefinancierd vanuit het Meerjarig Financieel Kader. Dit loopt af eind 2020. Samen met een nieuw MFK komt er wellicht ook een nieuw programma gericht op KMO's.
Doelstellingen van het initiatief	Het COSME programma ondersteunt het concurrentievermogen, de groei en de duurzaamheid van EU-ondernemingen, in het bijzonder KMO's, en de aanmoediging van ondernemerschap. Om deze doelstellingen te behalen, vergemakkelijkt het programma de toegang van KMO's tot financiering door ze garanties voor leningen en risicokapitaal te verstrekken. Tenslotte vereenvoudigt het programma de toegang tot nieuwe markten zowel binnen als buiten de EU en vermindert ze de administratieve last voor KMO's.
Beleidsopties	<ul style="list-style-type: none"> - Vergemakkelijken van toegang tot financiering - Ondersteunen van internationalisering en toegang tot markten - Scheppen van een klimaat dat gunstig is voor het concurrentievermogen - Stimuleren van een ondernemerscultuur
Verwachte effecten van het initiatief	Bevorderen bovenstaande
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikelen 173 en 195 van het Verdrag betreffende de Werking van Europese Unie
EU-regelgeving	VERORDENING (EU) Nr. 1287/2013 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 11 december 2013 tot vaststelling van een programma voor het concurrentievermogen van ondernemingen en kleine en middelgrote ondernemingen (COSME) (2014-2020) en tot intrekking van Besluit nr. 1639/2006/EG Voor de EER relevante tekst

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Na de publicatie van het MFK-voorstel in mei 2018
Behandelend Voorzitterschap	Estland, Bulgarije, Oostenrijk

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Openbare raadpleging over 'Tussentijdse evaluatie van het programma voor het concurrentievermogen van ondernemingen en voor kleine en middelgrote ondernemingen, COSME (2014 - 2020)': link Deze raadpleging liep van 10/5/2017 tot 31/8/2017
Routekaart	'Interim Evaluation of the Programme for the Competitiveness of Enterprises and small and medium-sized enterprises (COSME) link De consultatie over deze routekaart liep van 12/2016 tot 10/2017
Aanvangseffectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie
Betrokken ministers	
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

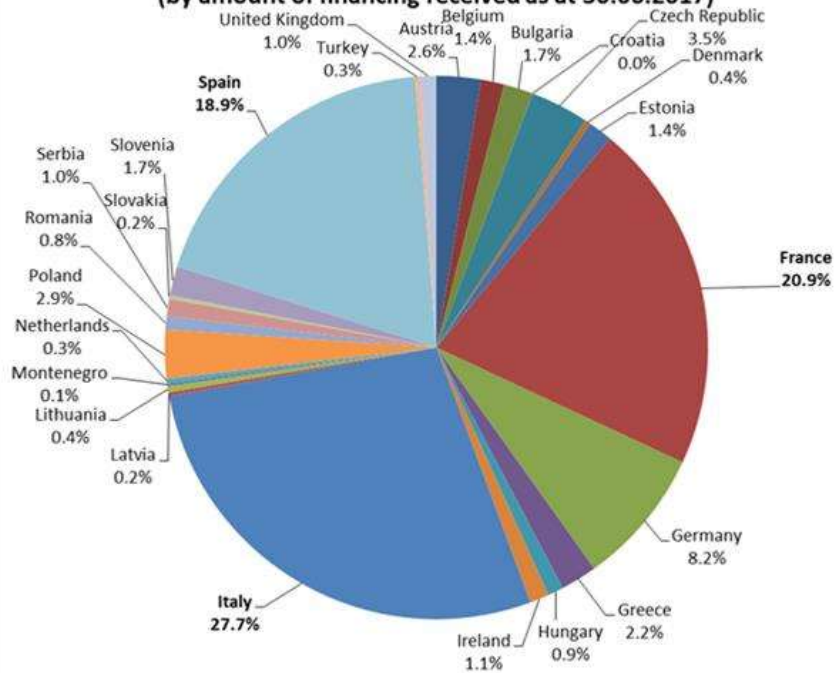
Vlaamse bevoegdheid	Steun en advies aan bedrijven, handelsvestiging en handelshuur, prijsbeleid en buitenlandse handel.
Vlaamse rechtsinstrumenten	-

Beleidsmatig

Huidig beleid	COSME is een Europees programma waarvan bepaalde acties interessant zijn voor deelname door Vlaamse KMO's, met een budget van 2,3 miljard euro. Cosme bestaat uit vier onderdelen: <ul style="list-style-type: none">• Financiële instrumenten voor KMO's: meer dan 60% van het budget: 1,4 miljard euro• Toegang tot markten: 21,5% van het budget: EEN valt hieronder.
---------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Business omgeving: 11%, waaronder SME Policy • Entrepreneurship: 2,5%, waaronder <i>Erasmus for Young Entrepreneurs</i> (EYE)
Vlaamse context van het initiatief	In Vlaanderen zijn de KMO's evenzeer als in de rest van de EU, de hoeksteen van de economie. Zowel in aantal als qua werkgelegenheid vormen ze de overgrote meerderheid van de bedrijven.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	<p>De algemene doelstellingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vergemakkelijken van toegang tot financiering - Ondersteunen van internationalisering en toegang tot markten - Scheppen van een klimaat dat gunstig is voor het concurrentievermogen - Stimuleren van een ondernemerscultuur <p>Zijn zeer relevant voor Vlaanderen</p>
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	De meeste elementen van het programma zijn relevant voor Vlaanderen.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	<p>Kansen: internationalisering voor KMO's, financiële instrumenten. Bedreigingen: niet voldoende return</p> <p>De Commissie heeft in totaal 1,4 miljard euro opzij gezet voor de financiële instrumenten <i>Loan Guarantee Facility</i> en <i>Equity Facility for Growth</i>.</p> <p>Voor de financiële instrument <i>Loan Guarantee Facility</i> (LGF) van Cosme is hieronder de geografische verdeling van de Europese landen die baat hebben bij dit instrument.</p> <p>Hieruit blijkt dat Italië, Frankrijk en Spanje met 67,5% van de koek gaan lopen. Duitsland trekt 8,2% naar zich toe, dus deze vier landen kregen tot 30 juni 2017 in totaal 75,7% van het totale budget toegewezen.</p> <p>België benutte 1,4% van het budget. Ons land scoort dus ondermaats.</p>

**Geographical distribution of SMEs
(by amount of financing received as at 30.06.2017)**

In onderstaande cijfers wordt de geografische verdeling per provincie in België weergegeven op 30 juni 2017. De provincie Antwerpen scoort het beste. In Vlaanderen ontvingen 363 bedrijven een LGF. Dit is bitter weinig.

**3.1 Eligible Final Recipients having received financing
Representation by country and by region**

Participating Country	Region (NUTS level 2)		Final Recipients	Financing Amount		
	No.	%		EUR	%	
Belgium	BE10	Region de Bruxelles-Capitale/Brussel Hoofdstedelijk Gewest	13	2.0%	4.1	5.4%
	BE21	Prov. Antwerpen	131	20.5%	8.2	1.7%
	BE22	Prov. Limburg (BE)	62	9.7%	4.1	3.0%
	BE23	Prov. Oost-Vlaanderen	68	13.3%	8.7	8.0%
	BE24	Prov. Vlaams-Brabant	41	6.4%	5.3	4.3%
	BE25	Prov. West-Vlaanderen	44	6.9%	4.8	4.0%
	BE26	Prov. Brussel-Wallon	37	5.8%	13.2	10.9%
	BE32	Prov. Henegou	77	12.0%	28.1	21.1%
	BE33	Prov. Liège	69	14.3%	38.5	25.0%
	BE34	Prov. Luxemburg (BE)	18	2.8%	2.7	4.9%
	BE35	Prov. Waarsa	41	6.4%	11.8	9.2%
Belgium		648	8.3%	118.1	1.4%	

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Vlaamse KMO's, kandidaat-ondernemers
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	Via EEN (Enterprise Europe Network)
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Vlaanderen wenst het COSME programma – in aangepaste versie – te behouden en te versterken. Er kan gezocht worden naar meer synergiën tussen COSME en het KMO-instrument binnen H2020 voor complementair beleid t.a.v. het regionale beleid

Financiële instrumenten

Het grootste deel van het budget van het huidige Cosme programma gaat naar financiële instrumenten. Deze instrumenten zien we graag behouden na 2020, mits een aantal aanpassingen.

Voor de *Loan Guarantee Facility* een duidelijke discrepantie in de verdeling van de koek over de lidstaten. De Commissie dient hieraan te werken. België scoort ondermaats. Ook in Vlaanderen dient hieraan gewerkt te worden. De Vlaamse “intermediaires” moeten gestimuleerd worden om een tandje bij te steken.

De “Equity Facility for Growth” en “Loan Guarantee Facility” zijn op zich goede instrumenten, maar bereiken niet noodzakelijk de KMO's waarvoor ze bedoeld zijn in het kader van Cosme. Dit is de ervaring van EEN Vlaanderen in het veld. Dit komt omdat de “intermediaries” in Vlaanderen niet de rol spelen die de Commissie voor ogen had. De Commissie kan zelf bijdragen tot een verbetering van het gebruik van deze instrumenten door een betere opvolging van de “intermediaries”, door opleidingen te organiseren voor de staf van de “intermediaries”, door het IT platform van de Commissie gebruiksvriendelijk te maken en door rapporteringsvereisten te verlichten.

Toegang tot markten

Daarnaast ontwikkelde de Commissie in het huidige Cosme programma ook een aantal programma's voor internationalisatie voor KMO's. Vermits bij de ontwikkeling van deze programma's geen voorafgaand overleg werd gepleegd met de Trade Promotion Organisations van de lidstaten leidde dit in sommige gevallen tot programma's en acties die overlappen en zelfs concurreren met de activiteiten van de Trade Promotion Organisations van de lidstaten. Het subsidiariteitsprincipe voor handels- en investeringspromotie dient gerespecteerd te worden. Indien de Commissie in de toekomst activiteiten voor de internationalisatie van KMO's wenst te ontwikkelen voor de periode na 2020, vragen we dat dit in partnerschap met de Trade Promotion Organisations van de lidstaten gebeurt. Dit is de enige manier om complementariteit en synergie te garanderen. – Executive Agency for SME's -door wordt FIT wil zeker samen werken met DG GROW en met EASME voor het uitwerken van toekomstige programmaonderdelen die met de internationalisatie van KMO's te maken hebben..

Voor de toekomst geloven we in een vereenvoudiging van de COSME. Programma's voor toegang tot markten en een concentratie van de middelen in enkele en dus minder programma's, die complementair zijn aan wat de Trade Promotion Organisations van de lidstaten zelf doen.

FIT, BIE en Awex werkten in overleg met elkaar de volgende aanbevelingen uit:

Te behouden programma's zijn:

- **Europe Enterprise Network (EEN):** FIT wenst partner in EEN te blijven in de toekomst. FIT, BIE en Awex zijn het eens dat de werking van EEN financieel moet versterkt worden, omdat de Commissie steeds meer taken geeft aan EEN. Het is belangrijk dat de Commissie er voor zorgt dat in de toekomst alle Trade Promotion Organisations van de lidstaten

deel uitmaken van EEN. Dit om overlap en concurrentie te vermijden. Enkel op deze basis kan maximale complementariteit gegarandeerd worden.

- **IPR (Intellectual Property Rights) Helpdesk in China en Azië.** Omdat daar veel geproduceerd wordt voor export naar Europa, doen zich ook veel meer IPR problemen voor. De FIT kantoren in Latijns Amerika melden dat dit in Latijns Amerika niet het geval is. Gezien een vrijhandelsakkoord met Mexico en Mercosur is in onderhandeling is zal dit aspect daarin ook mee opgenomen worden. Dat moet voldoende zijn. Het geld van Latijns Amerika kan besteed worden aan de heropbouw van de helpdesks in Azië, die eerder werd gereduceerd (cfr. Indonesië). Daar is in het netwerk van FIT vraag naar.
- **Cluster Internationalisation Program:** complementair aan wat de Trade Promotion Organisations doen, zolang het zich op de clusters zelf richt en niet op de bedrijven. Er zijn interessante mogelijkheden voor de Vlaamse speerpuntclusters en het Vanguard Initiative.

Programma's om te laten uitdoven aan het einde van het huidige Cosme programma en de financiering in de toekomst op andere Cosme programma's in te zetten:

- **EU-Japan Center for Industrial Cooperation:** een vrijhandelsakkoord met Japan zit in een finale fase, dus deze EU financiering kan best voor de uitbouw van bovenstaande projecten aangewend worden.
- **Business beyond Borders en Ready2Go:** omdat die overlappen met wat de Trade Promotion Organisations doen. Middelen kunnen in bovenstaande Cosme programma's aangewend worden.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Vlaanderen*/België heeft niet deelgenomen aan de openbare raadpleging
---	---

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

Het betreft in grote mate een subsidieprogramma met concrete acties en financiële instrumenten, [artikelen 173 en 195 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie](#).

2. *Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie*

a. Noodzakelijkheidstest

Dit is een Europees subsidieprogramma, niet noodzakelijk dus, kan wel nuttig zijn.

b. EU-meerwaardetest

Het optreden door de Unie biedt volgende voordelen: schaalvoordelen voor contacten met extra-EU landen/regio's waar dit goed werkt. Ook EYE, het uitwisselingsprogramma voor ondernemers en het netwerk EEN bieden duidelijk meerwaarde.

Het optreden van de Unie biedt volgende nadelen ten opzichte van optreden door de lidstaten: daar waar landen/regio's eigen, goed werkende, handelsbevorderende organisaties hebben, moeten COSME – initiatieven complementair werken.

c. Conclusie

Er is nog geen voorstel van de Europese Commissie

3. Eerste subsidiariteitsinschatting

Kan pas uitgevoerd worden na publicatie van het voorstel

Initiatief 3 : Een duurzame Europese toekomst (initiatief met 2025 als perspectief)

Discussienota „Naar een duurzaam Europa in 2030, over de follow-up van de VN-doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling en de overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering”

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Secretariaat-generaal Directoraat-Generaal Milieu Directoraat-Generaal Internationale Samenwerking en Ontwikkeling
Raad van de EU	Raad Algemene Zaken Working Party on the 2030 Agenda for Sustainable Development
Europees Parlement	Commissie Milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid (tbc)

INHOUD

Context van het initiatief	<p>De discussienota die in het vooruitzicht wordt gesteld, kadert binnen het EU-antwoord op de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, maar dit enkel voor de <u>intern-Europese</u> uitvoering van deze agenda.</p> <p>Op 22 november 2016 verscheen het lang verwachte pakket van de Europese Commissie inzake duurzame ontwikkeling (Duurzame ontwikkeling: EU bepaalt haar prioriteiten). Hierdoor werden in één adem drie richtinggevende documenten voor de bijdrage van de Europese Commissie aan de uitvoering van de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling van de VN (Agenda 2030) gelanceerd. In dit pakket werd een koppeling gemaakt tussen de krachtlijnen voor duurzame ontwikkeling uit de Agenda 2030 en het EU-beleidskader en de Commissieprioriteiten. De eerste mededeling uit dit pakket (COM(2016)739), geeft samen met het bijhorende Staff Working Document (SWD(2016)390), de binnen de EU reeds in uitvoering gestelde initiatieven voor duurzame ontwikkeling weer. Tegelijk geeft ze echter ook de algemene richting aan voor het voornamelijk binnen de grenzen van de EU opdrijven van de realisatie van de Agenda 2030. Voor de externe dimensie – weliswaar van minder belang voor het hier besproken initiatief – werd, naast een mededeling waarin de krijtlijnen voor een nieuw Partnerschap met de landen van Afrika, de Caraïben en het gebied van de Stille Oceaan werden uitgezet, ook een mededeling over de Nieuwe Consensus voor Ontwikkeling gelanceerd.</p> <p><u>Bron: Persbericht van de Europese Commissie, 22 november 2016</u></p> <p>In de daarop volgende periode werd er binnen de 'JUMBO'-werkgroep (WPIEI/CONUN/CODEV) gewerkt aan voorstellen van raadsconclusies voor de Raad Algemene Zaken.</p> <p>Op 20 juni 2017 nam de Raad Algemene Zaken raadsconclusies aan die bevestigden dat de EU en haar lidstaten sterk hechten aan de volledige</p>
----------------------------	--

uitvoering van de Agenda 2030 en de verwezenlijking van de 17 SDG's. In de conclusies wordt de respons van de EU op de Agenda 2030 uiteengezet, evenals haar aanpak voor de uitvoering ervan op EU-niveau. Ze bevatten vervolgstappen, de benodigde middelen en instrumenten, de wijze waarop multilaterale belanghebbenden bij de uitvoering betrokken kunnen worden, en maatregelen op het gebied van monitoring en evaluatie in de toekomst. De conclusies onderstrepen hoe belangrijk het is om duurzame ontwikkeling te bereiken in al haar drie dimensies (economisch, sociaal en milieu), en om dit op een evenwichtige en geïntegreerde wijze te doen. Het is cruciaal dat duurzame ontwikkeling integraal deel gaat uitmaken van alle beleidsterreinen en dat de EU en haar lidstaten ambitieus beleid voeren om wereldwijde uitdagingen aan te pakken. De Raad verzoekt de Commissie om bij dit alles – zij het met voldoende aandacht voor het subsidiariteitsbeginsel - sturing te geven.

De Raad dringt er (paragraaf 19 Raadsconclusies) bij de Europese **Commissie** op aan uiterlijk medio 2018 een uitvoeringsstrategie op te stellen met termijnen, doelstellingen en concrete maatregelen om de Agenda 2030 in het algehele EU-beleid ten uitvoer te brengen. Daarnaast moet de Europese Commissie uiterlijk medio 2018 de lacunes in kaart brengen op terreinen waarop de EU vóór 2030 nog meer moet doen wat betreft beleid, wetgeving, bestuursstructuren met het oog op horizontale samenhang en uitvoering.

Samenvattend ook aan aantal andere uit te voeren taken waar in de Raadsconclusies o.a. uitdrukkelijk naar de Europese Commissie gekeken wordt om actie en initiatieven te nemen:

- Volgende stappen met het oog op de uitvoering van de Agenda 2030 op EU-niveau (Paragraaf 20): Verrichten van effectbeoordelingen m.b.t. het mainstreamen van de Agenda 2030 en de SDG's ervan als leidende beginselen bij komende herzieningen van belangrijke en horizontale beleidsinstrumenten, -middelen en strategieën, en een duidelijk proces uitstippelen voor de inaanmerkingneming van de SDG's en de integratie ervan in het beleid na 2020 (...) rekening te houden met de Agenda 2030 en de SDG's volledig op te nemen in de besprekingen over de toekomst van Europa.
- Follow-up, monitoring en evaluatie (Paragrafen 36-39): voorbereidingen treffen voor het eerste EU-verslag over de interne en externe uitvoering van de Agenda 2030 door de EU aan het politiek forum op hoog niveau voor 2019; waar mogelijk gebruik te maken van gegevens en informatie uit bestaande rapportagemechanismen, en waar passend te zorgen voor overeenstemming met de werkzaamheden van de werkgroep van verschillende VN-organisaties en deskundigen inzake indicatoren betreffende duurzame-ontwikkelings-doelstellingen en actieve ondersteuning te bieden voor de meetbaarheid en verdere ontwikkeling van de SDG-indicatoren; (...) regelmatig uitvoerige monitoring van de SDG's op EU-niveau te verrichten, mede, waar dat relevant is, in het kader van het Europees Semester, en om

daartoe een referentiekader van indicatoren te ontwikkelen op basis van de bestaande indicatoren en de door de lidstaten, instellingen en internationale organisaties verstrekte gegevens, samen met een kwalitatieve voortgangsbeoordeling;

De EU vraagt de andere VN-leden en alle belanghebbenden – ook het maatschappelijk middenveld, kennisinstellingen, sociale partners en de particuliere sector – om bij te dragen aan de uitvoering van de Agenda 2030. Daarbij wordt echter ook de belangrijke rol van lokale en regionale overheden expliciet erkent (paragrafen 17 en 24). Er moet meer worden gedaan om bekendheid te geven aan de Agenda 2030. In zijn conclusies wijst de Raad op het gebrek aan betrokkenheid onder het brede publiek en dringt hij aan op maatregelen om het bewustzijn onder Europese burgers te vergroten.

Bron: [Persmededeling van de Raad van de Europese Unie, 20 juni 2017](#)

Bron: [Conclusies van de Raad van de Europese Unie, 20 juni 2017](#)

Ook binnen het **Europees Parlement** is de uitvoering van de Agenda 2030 belangrijk.. Zo kan verwezen worden naar de resolutie van het Europees Parlement van 6 juli 2017 over Europese duurzaamheidsmaatregelen (2017/2009(INI)). In deze resolutie stelt het Europees Parlement vast dat de Europese Commissie vooruitgang kan boeken (overweging E): *“overwegende dat de Commissie nog geen uitgebreide strategie heeft vastgesteld voor de tenuitvoerlegging van de Agenda 2030 die interne en externe beleidsterreinen omvat met een gedetailleerd tijdsplan tot 2030, zoals gevraagd door het Europees Parlement in zijn resolutie van 14 mei 2016 over de follow-up en stand van zaken van de Agenda 2030, en dat zij de algemene coördinerende rol voor de op nationaal niveau genomen acties nog niet volledig op zich heeft genomen; overwegende dat een doeltreffende tenuitvoerleggingsstrategie en een controle- en evaluatiemechanisme essentieel zijn om de SDG's te halen”.*

Eén van de voorstellen die het Europees Parlement aanreikt, luidt als volgt: *“dringt er bij de Commissie op aan doeltreffende mechanismen voor monitoring, voortgangsbewaking en evaluatie te ontwikkelen voor de verwezenlijking en integratie van de SDG's en de Agenda 2030, en roept de Commissie op om in samenwerking met Eurostat een reeks specifieke voortgangsindicatoren vast te stellen voor de interne toepassing van de SDG's in de EU; roept de Commissie op om jaarlijks verslag uit te brengen aan het Parlement over de vooruitgang bij de implementatie van de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen in de EU; benadrukt dat de lidstaten met het oog op coherente verslaglegging ondersteund moeten worden door de Commissie; verzoekt het Parlement een partner in deze procedure te worden, met name in de tweede actielijn voor de periode na 2020; vraagt om een jaarlijkse dialoog en verslaglegging tussen het Parlement, de Raad en de Commissie, met een verslag als resultaat; benadrukt dat de resultaten transparant, eenvoudig te begrijpen en voor een breed publiek beschikbaar moeten zijn; benadrukt het belang van transparantie en democratische verantwoording bij het bewaken van de Agenda 2030 van de EU en onderstreept derhalve de rol van de medewetgevers in dit proces; is van mening dat het sluiten van een*

	<p><i>bindend interinstitutioneel akkoord overeenkomstig artikel 295 van het VWEU in dit opzicht zou voorzien in een passend kader voor samenwerking.”</i></p> <p>Bron: Resolutie van het Europees Parlement van 6 juli 2017 over Europese duurzaamheidsmaatregelen</p> <p>Op 20 november 2017 stelde Eurostat haar publicatie voor inzake “<i>Sustainable development in the European Union – 2017 monitoring report of the progress towards the SDGs in an EU context</i>”. Het rapport geeft een statistisch overzicht van de trends m.b.t. de SDG’s in de EU.</p> <p>Bron: Eurostat – Newsrelease van 20 november 2016</p>
Doelstellingen van het initiatief	<p>Hoewel de inhoud van het initiatief nog niet bekend is, mag verwacht worden dat de discussienota van de Europese Commissie voorstellen voorlegt die inspelen op de Raadsconclusies van de Raad Algemene Zaken van 20 juni 2017. Zoals boven werd aangegeven, dringt de Raad er bij de Europese Commissie immers op aan uiterlijk medio 2018 een uitvoeringsstrategie op te stellen met termijnen, doelstellingen en concrete maatregelen om de Agenda 2030 in het algehele EU-beleid ten uitvoer te brengen. Daarnaast moet de Commissie uiterlijk medio 2018 de lacunes in kaart brengen op terreinen waarop de EU vóór 2030 nog meer moet doen wat betreft beleid, wetgeving, bestuursstructuren met het oog op horizontale samenhang en uitvoering.</p>
Beleidsopties	<p>Dit initiatief bouwt verder op het vorig initiatief van de Europese Commissie ‘volgende stappen naar een duurzame Europese toekomst’ dat door de Vlaamse Regering in haar nota van 29 januari 2016 ook als prioritair dossier werd geïdentificeerd in het kader van het werkprogramma 2016 van de Europese Commissie. In de maandelijke mededeling van december 2016 werd hieromtrent een ruime rapportage opgenomen en dit naar aanleiding van de publicatie op 22 november 2016 van het pakket van de Europese Commissie inzake duurzame ontwikkeling (zie hoger). Op deze manier beklemtoont de Vlaamse Regering haar continue aandacht en opvolging van dit voor Vlaanderen belangrijke dossier.</p> <p>Belangrijk bij de discussienota die in het vooruitzicht wordt gesteld zijn voor Vlaanderen de volgende aandachtspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waken over voldoende coherentie tussen en versterkende initiatieven vanuit de op te leveren uitvoeringsstrategie met: <ul style="list-style-type: none"> ➢ de Visie 2050 van de Vlaamse Regering, inclusief haar transitieprioriteiten; ➢ Het momenteel nog in ontwikkeling zijnde doelstellingskader 2030 voor de Vlaamse Regering; • Bewaken van het in lijn brengen van de beleidsopties rond het Meerjarig Financieel Kader met deze Uitvoeringsstrategie (cfr. het voornemen hierrond uit de Mededeling); • Bewaken van de inhoudelijke link met financiële (zoals EFSI, ESIF...) en thematische strategieën en programma’s (zoals Energie Unie, Circulaire economie, ...)

	<ul style="list-style-type: none"> Bewaken van de mate van afstemming van de rapporteringen over de uitvoering van deze strategie met de (toekomstige) rapporteringen inzake het Europees Semester.
Verwachte effecten van het initiatief	Met dit initiatief kan verwacht worden dat de Europese Commissie een verdere stap neemt naar de verdere operationalisering van de Agenda 2030 binnen de EU.
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 3, lid 3 en artikel 21, lid 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (artikelen met verwijzingen naar duurzame ontwikkeling)
EU-regelgeving	Geen

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Tweede kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	De Europese Commissie heeft (nog) geen openbare raadpleging georganiseerd.
Routekaart	De Europese Commissie heeft (nog) geen routekaart opgemaakt.
Aanvangseffectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen aanvangseffectbeoordeling opmaken.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen voorstel van regelgeving opmaken en geen effectbeoordeling opmaken.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed.
Trekkend beleidsdomein	<p><u>Voor interne aspecten</u> :</p> <p>Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur (Departement Kanselarij en Bestuur)</p> <p><u>Voor belangenverdediging hierover binnen multilaterale fora inclusief de Europese (externe aspecten)</u> :</p> <p>Beleidsdomein internationaal Vlaanderen (Departement Buitenlandse Zaken)</p> <p>Beleidsdomein Omgeving (Departement Omgeving)</p>
Betrokken ministers	Alle ministers van de Vlaamse Regering
Betrokken beleidsdomeinen	Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	<ul style="list-style-type: none">- Het decreet voor duurzame ontwikkeling (2008)- De Visie 2050 van de Vlaamse Regering (Derde Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling (2015))- Mededeling aan de Vlaamse Regering inzake de implementatie van de SDG's in Vlaanderen (28.10.2016).- Mededelingen aan de Vlaamse Regering inzake het Vlaams 2030 – doelstellingenkader (19.05.2017 en 7.07.2017) <p>Bronnen:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Website van de Vlaamse overheid - Beleid▪ Website van de Vlaamse overheid - SDGs
Vlaamse rechtsinstrumenten	In de huidige stand van het dossier staat de betrokken Vlaamse regelgeving nog niet vast.

Beleidsmatig

Huidig beleid	<p>De 2030-agenda voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties (2030-ADO) met zijn 17 globale duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (SDG's) roept de lidstaten op om de SDG's te vertalen naar eigen doelstellingen en die te implementeren in het beleid.</p> <p>De mededeling aan de Vlaamse Regering van 28 oktober 2016 legde de implementatie van de SDG's in Vlaanderen vast (VR 2016 2810 MED.0419/1). (zie ook vorige prioritaire fiche in het kader van het CWP 2016)</p> <p>Eén onderdeel van deze implementatie-agenda betreft de opmaak van een Vlaams 2030-doelstellingenkader. De Mededeling aan de Vlaamse Regering van 19 mei 2017 (VR 2017 1905 MED.0209/1) lichtte de redenen, de kenmerken en het traject naar dit 2030-doelstellingenkader toe en gaf een stand van zaken met conclusies uit een inventarisatie van bestaande en toekomstige langetermijndoelstellingen.</p> <p>De mededeling aan de Vlaamse Regering van 19 mei 2017 stelt dat het beoogde eindresultaat een Vlaams 2030-doelstellingenkader is met:</p> <ul style="list-style-type: none">een set van doelstellingen (gelinkt aan de SDG's);binnen deze volledige set een aantal prioritair te volgen doelstellingen;een link met een indicatorenset;een aantal horizontale knooppunten die cruciaal zijn voor het behalen van meerdere doelstellingen en een link met de transitieprioriteiten en andere Vlaamse prioriteiten;engagementen van de Vlaamse Regering, de Vlaamse Overheid en de maatschappelijke partners van het VESOC en de Verenigde Verenigingen. <p>Uit de projectwerkzaamheden is gebleken dat het eindproduct nog nadere precisering behoeft:</p> <p>Hoe zorgen we voor een geïntegreerd 2030-doelstellingenkader waarin naast de SDG's ook de Visie 2050 met haar transitieprioriteiten doorwerkt?</p>
---------------	---

	<p>Hoe bewaken we dan het universele, geïntegreerde en ondeelbare karakter van de SDG's?</p> <p>Kiezen we voor Vlaamse 2030-doelstellingen op een niveau tussen de SDG's en de targets in? Of blijven de targets het belangrijkste uitgangspunt en zorgen we in de mate van het mogelijke en relevante voor een 1-op-1-vertaling van de targets in Vlaamse 2030-doelstellingen?</p> <p>Kiezen we voor een verregaande integratie en aggregatie van de targets langs thematische lijnen en/of horizontale knooppunten? En zo ja, hoe garanderen we dan een 'volledige' vertaling van de SDG's?</p> <p>Hoe stemmen we niet alleen qua timing maar ook inhoudelijk af met de langetermijnbeleidsplannen in opmaak? Voorzien we in het ontwerp 'plaatshouders' voor de relevante doelstellingen van de langetermijnbeleidsplannen in opmaak?</p> <p>Hoe leggen we de noodzakelijk link met de indicatorensets van de VN en Eurostat die de stand van zaken (doelafstanden) monitoren?</p> <p>Omwille van redenen toegelicht in de Mededeling aan de Vlaamse Regering van 7 juli 2017 (VR 2017 0707 MED.0289/1) is er nood aan een aangepaste projectaanpak en –timing voor het Vlaams 2030-doelstellingenkader. De mededeling omvat een voorstel op hoofdlijnen op basis van volgende krachtlijnen:</p> <p>de projecttiming aligneren op de timing van de langetermijnbeleidsplannen in opmaak, in het bijzonder het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, het Mobiliteitsplan en het Energie- en Klimaatplan;</p> <p>de politiek-ambtelijke samenwerking en afstemming versterken;</p> <p>een formele adviesvraag voorzien aan de strategische adviesraden over een politiek-ambtelijk ontwerp van 2030-doelstellingenkader.</p> <p>In eerste instantie moet nu een politiek-ambtelijk voorstel voor het 2030-doelstellingenkader vorm krijgen. De mededeling van 7 juli 2017 zegt daarover: 'In deze verruimde en verlengde fase 3 zetten we een politiek-ambtelijke werking op die resulteert in een conceptnota aan de Vlaamse Regering met een eerste ontwerp van 2030-doelstellingenkader.</p> <p>Om de verdere projectaanpak uit te tekenen, moeten verschillende vragen antwoord krijgen. De twee basisvragen, die bovendien samenhangen, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe organiseren we de politiek-ambtelijke samenwerking en afstemming? - Welk eindproduct streven we na?
Vlaamse context van het initiatief	Zie vorige rubriek " huidig beleid"
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	In principe zeer relevant, maar Vlaamse proces inzake uitwerking Agenda 2030 verloopt sneller dan het proces binnen de Europese Commissie.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Concrete voorstellen moeten nog uitgewerkt worden.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Het Initiatief zal de uitvoering van de verschillende transitiewerven binnen de Visie 2050 en de uitvoering van het Doelstellingenkader 2030 versterken door eruit afgeleid aanvullend beleid op EU-niveau, door het richten van Europese onderzoeksgelden en investeringen. Gezien armoedereductie als de eerste betrachting van de tenuitvoerstelling van

	de Agenda 2030 wordt erkend zal het de strijd tegen armoede in Vlaanderen ondersteunen. Tezelfdertijd zal de nadruk op een gebalanceerde aandacht voor de sociale, economische en milieudimensie bijdragen tot het succesvol (grensoverschrijdend) bestrijden van de uitdagingen op het vlak van o.m. milieudegradatie (inclusief fijn stof en broeikasgasuitstoot), voldoende aandeel van duurzame energie en levenslang leren.
--	--

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Nagenoeg alle: VVSG, VVP en alle lokale overheidsinstanties, kennisinstellingen, privébedrijven, inclusief financiële instellingen, civiele maatschappij, sociale partners
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	<p><u>Bij de selectie van het bepalen van prioritair relevant dossier</u></p> <p>De kernstakeholders van het Departement Buitenlandse Zaken werden, tijdens een vergadering georganiseerd door Vleva in samenwerking met het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU geconsulteerd over de nieuwe initiatieven in het werkprogramma van de Europese Commissie, en dus ook over dit nieuwe initiatief. Deze stakeholdersconsultatie vond plaats op 17 november 2017. Het initiatief “Een duurzame Europese toekomst (initiatief met 2025 als perspectief)” scoorde daarbij hoog in de ranking van prioritaire dossiers. De betrokken stakeholders deelden een aantal aandachtspunten omtrent dit initiatief mee zoals : het concretiseren van de sociale pijler, het bekijken van het milieu ook vanuit perspectief van het kind, het promoten van goede praktijkvoorbeelden (Child Environment Action Plan o.b.v. platform van de Gezinsbond), de cruciale rol van de lokale besturen inzake de invulling van de SDG's, het gegeven dat de SDG's ook klimaatengagementen en verplichtingen t.o.v. het Zuiden inhouden (Klimaat vormt niet enkel een intern EU-gegeven maar vormt een mondiale uitdaging), het geven van signalen aan investeerders geven voor lange-termijn-investeringen, het hebben van een beter kader om een robuust watersysteem te realiseren. Bijkomend aandachtspunt is dat ook in buurlanden initiatieven worden genomen die een grote impact kunnen hebben op ons (vb. kanalen). De acties mogen niet puur nationaal zijn.</p> <p>Tijdens een overleg met vertegenwoordigers van de centrumsteden op 22 november 2017 (bij Kenniscentrum Steden) waarbij het Commissiewerkprogramma 2018 werd besproken, gaven verschillende steden interesse in dit initiatief aan. Deze interesse is in lijn met de Mededeling van 26/11/2016 die het volgende stelt: “Cities and local authorities have a particular role in the 2030 Agenda implementation with a specific dedicated goal (SDG 11) as well as the other urban related targets through the 2030 Agenda. Cities are at the heart of today's economic, environmental and social challenges.”</p> <p>In de Mededeling aan de Vlaamse Regering van 7 juli 2017 inzake de gewijzigde aanpak en timing voor het Vlaams 2030-doelstellingenkader is na de fase van het politiek-ambtelijk overleg, een adviesvraag aan de strategische adviesraden en belanghebbendenoverleg voorzien. Dit alles</p>

	<p>moet leiden naar een gedragen ontwerp van 2030-doelstellingenkader. Daarop volgt de fase van onderhandelingen en beslissing om te komen tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een geïntegreerd, meetbaar en gedragen Vlaams 2030-doelstellingenkader - een actieplan om knooppunten en hiaten aan te pakken.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Het belanghebbendenoverleg voor het Vlaams 2030-doelstellingenkader zal pas doorgaan in 2018 (cfr. supra).

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Vlaanderen heeft steeds aangedrongen om sneller te gaan bij het ontwikkelen van een Uitvoeringsstrategie voor de intern-Europese realisatie van de Agenda 2030 zodanig dat een goede alignering mogelijk zou zijn met de ontwikkeling van een Vlaams equivalent. Door het uitstelgedrag van vnl. de Europese Commissie, die steeds aangaf dat ze de al geplande uitvoering van de Europa-2020 strategie als voldoende beschouwde om haar aandeel in de uitvoering van de Agenda 2030 tot 2020 in te vullen, zal het Vlaamse proces nu sneller zijn beslag kennen. Vlaanderen moet er dan ook nauw op toezien dat de voorstellen van de Europese Commissie voor de door de Raad gevraagde Uitvoeringsstrategie voldoende aansluiting vinden bij het Vlaamse 2030 doelstellingenkader en de Vlaamse Visie 2050.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	<p>De Europese Commissie heeft nog geen openbare raadpleging georganiseerd en nog geen routekaart gepubliceerd.</p> <p>De Europese Commissie plant momenteel nog geen aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling. De Raadsconclusies van de Raad Algemene Zaken van 20 juni 2017 vragen hier echter wel om (paragraaf 20).</p>
---	---

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

[Artikel 3, lid 3 en artikel 21, lid 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie](#) verwijzen naar duurzame ontwikkeling.

2. Eerste subsidiariteitsinschatting

Het gaat hier niet om een wetgevend initiatief, waardoor de vraag in principe niet aan de orde is.

De Mededeling van 26 november 2016 stelt uitdrukkelijk:

“This Communication provides a framework for the EU and its Member States to implement the 2030 Agenda. In line with the principle of subsidiarity, the EU will only act in areas outside its exclusive competences when the objectives can be better achieved at Union level than by action of Member States. Close cooperation with Member States is therefore necessary and many issues affecting sustainable development will need to be addressed by Member States themselves, who are currently in the process of establishing their own

national frameworks for the achievement of the SDGs and for reporting to their own citizens and to the UN.”

Een connectieve digitale eengemaakte markt

Initiatief 4. Voltooing van de digitale eengemaakte markt

Initiatief inzake problemen voor onlineplatforms met betrekking tot de verspreiding van nepnieuws

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Communicatienetwerken, Inhoud en Technologie (CONNECT)
Raad van de EU	Nog niet duidelijk waar in de Raad het zwaartepunt zal liggen, het dossier raakt aan verschillende filières (OJCS, COMP, JBZ, RAZ, ..)
Europees Parlement	Nog niet duidelijk waar in het EP het zwaartepunt zal liggen, het dossier raakt aan verschillende comités (ITRE, IMCO, JURI, CULT., ..)

INHOUD

Context van het initiatief	Onlineplatforms en andere internetdiensten bieden mensen nieuwe manieren om met elkaar in contact te treden, het debat aan te gaan en informatie te verzamelen. De verspreiding van nieuws dat bedoeld is om de lezer te misleiden, is echter een steeds groter probleem voor de goede werking van onze democratieën, omdat dit het vermogen van de mensen aantast om de werkelijkheid te begrijpen. Meer info: website van de Europese Commissie
Doelstellingen van het initiatief	Op basis van de werkzaamheden van de deskundigengroep op hoog niveau en de resultaten van de openbare raadpleging zal een EU-strategie tegen de verspreiding van nepnieuws worden uitgewerkt. Deze strategie wordt in het voorjaar van 2018 voorgesteld.
Beleidsopties	De beleidsopties zijn nog niet gekend. We verwachten meer duidelijkheid tegen het voorjaar van 2018.
Verwachte effecten van het initiatief	De verwachte effecten zijn nog niet gekend. We verwachten meer duidelijkheid tegen het voorjaar van 2018.
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	We verwachten een Mededeling van de Europese Commissie in het voorjaar van 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije (januari – juni 2018) Oostenrijk (juli – december 2018)

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	De openbare raadpleging loopt van 13/11/2017 tot 23/02/2018.
Routekaart	<p>13 november 2017: lancering van de openbare raadpleging en de groep op hoog niveau over nepnieuws; multistakeholder-evenement in Brussel in combinatie met een lopende dialoog met de lidstaten</p> <p>Januari 2018: eerste vergadering van de groep op hoog niveau over nepnieuws</p> <p>Maart 2018: resultaten van de openbare raadpleging en de Eurobarometer-enquête</p> <p>April 2018: verslag van de groep op hoog niveau</p> <p>Voorjaar 2018: mededeling over nepnieuws en online-desinformatie</p>
Aanvangseffectbeoordeling	Er is een aanvangseffectbeoordeling beschikbaar, waarop gereageerd kon worden van 10 november 2017 tot en met 8 december 2017.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	De informatie is nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media
Betrokken ministers	<p>Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs</p> <p>Liesbeth Homans, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en armoedebestrijding</p> <p>Dit betreft een dossier met vele invalshoeken: economie (e-commerce en aansprakelijkheid platformen), bestuur (radicalisering via nepnieuws).... en er zijn ook federale aanknopingspunten (defensie, binnenlandse zaken, justitie, buitenlandse zaken.. via hybride bedreigingen, radicalisering, fundamentele rechten/vrije meningsuiting,.....)</p>
Betrokken beleidsdomeinen	<p>Beleidsdomein Onderwijs en vorming</p> <p>Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur</p>

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	<p>Er is betrokkenheid vanuit</p> <ul style="list-style-type: none"> - de bevoegdheid media (mediapluralisme, ondersteuning pers en journalisten, ondersteuning onderzoeksjournalistiek,
---------------------	---

	<p>ondersteuning openbare omroep, mediawijsheid, nieuwsgelletterdheid,..)</p> <ul style="list-style-type: none"> - de bevoegdheid onderwijs (digitale competenties, mediawijsheid,..) - ..
Vlaamse rechtsinstrumenten	<ul style="list-style-type: none"> - Subsidieovereenkomsten met kenniscentrum mediawijsheid, journalistenloket, fonds Pascal Decroos... - Beheersovereenkomst VRT - ..

Beleidsmatig

Huidig beleid	<p><u>Media</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het aankomende Burgerkabinet Media (voorjaar 2018) zal grotendeels focussen op nieuws en informatie, met uiteraard ook aandacht voor fake news. - Het Kenniscentrum Mediawijsheid onderneemt initiatieven rond dit thema. - Het project Nieuws in de Klas draagt indirect ook bij aan de strijd tegen fake news. Kinderen en jongeren worden via dit project meer weerbaar gemaakt tegen fake news, door te leren omgaan met nieuwsbronnen en het stimuleren van kritische reflectie. - Vanuit Media gaat er ook steun naar onderzoeksjournalistiek (Fonds Pascal Decroos) en het opleiden van journalisten (MediAcademie).
Vlaamse context van het initiatief	<p><u>Beleidsbrief Media 2018</u></p> <p>De beleidsbrief media bevat volgende passages over fake news:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>“De impact van fake news heeft ons geconfronteerd met het belang van onafhankelijke en kwaliteitsvolle journalistiek en het ontwikkelen van mediawijsheidscapaciteiten zowel bij kinderen, jongeren als volwassenen. In de nieuwe subsidieovereenkomst met het Kenniscentrum Mediawijsheid zal extra aandacht gaan naar deze thematiek. Over de kwaliteit en diversiteit van nieuwsberichtgeving en fake news organiseer ik in het komende beleidsjaar een burgerkabinet.”</i> (blz. 3). - <i>“Eén van de in het oog springende maatschappelijke tendensen van het afgelopen jaar is de invloed die de media en dan vooral de sociale media heeft op het maatschappelijk leven en ons denken en doen. De problematiek van fake news is een debat dat op het voorplan is getreden in diverse verkiezingen. Hieruit blijkt des te meer het belang van mediawijsheid en de nood aan betrouwbare en kwalitatieve journalistiek, dat al jaren een van de pijlers is van het mediabeleid. Fake news krijgt ook op Europees niveau steeds meer aandacht.”</i> (blz. 4).

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>“Ik licht hieruit graag enkele belangrijke accenten en initiatieven toe, die in de subsidieovereenkomst (met het kenniscentrum mediawijsheid) uitgewerkt zullen worden:</i> <ul style="list-style-type: none"> o (...) <i>Het kenniscentrum zal zich hoofdzakelijk focussen op volgende maatschappelijke mediawijze thema’s: online opportuniteiten en risico’s, online relaties en cyberpesten, data en privacy, e-inclusie en e-skills, nieuwsgelletterdheid, propaganda en fake news, beeldgelletterdheid, reclamegelletterdheid, mediaopvoeding en digitaal burgerschap.</i> o <i>Het kenniscentrum zal ook meewerken aan het Burgerkabinet Media dat ik dit beleidsjaar wil organiseren rond fake news.”</i> (blz. 5 en 6). - <i>“De digitalisering van het medialandschap zorgt voor een explosie in consumptie en distributie van videocontent. De VRT wil hierop inspelen door (i) de gebruiker centraal te stellen, (ii) de merken een digitale toekomst te geven en (iii) performant en efficiënt te handelen. Dit vertaalt zich in:</i> <ul style="list-style-type: none"> o (...) <i>het inzetten op zeven specifieke innovatieprojecten via middelen die vanuit de Europese Commissie beschikbaar werden en die niet alleen technologische, maar ook maatschappelijke uitdagingen, zoals de bestrijding van fake news, automatisering van gebarentaal, co-creatie en gepersonaliseerde content. Via het MediaRoad project wil de VRT startende en innovatieve groeibedrijven toegang geven tot de hele Europese mediamarkt onder meer door de omvorming van VRT Sandbox tot een model dat internationaal gerepliceerd kan worden.”</i> (blz. 23). - <i>“De kwestie van fake news krijgt op het Europese niveau steeds meer aandacht. De Europese commissie is een reflectie gestart over mogelijke maatregelen, onder andere via de lancering van een expertengroep en een raadpleging. Ik zal de evolutie rond fake news, samen met mijn administratie, nauw opvolgen.”</i> (blz. 30).
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Zie hierboven
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	De geschiktheid van de beleidsopties van het initiatief voor Vlaanderen kunnen pas ten gronde ingeschat worden na de publicatie van de Mededeling van de Europese Commissie.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	De verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen kunnen pas ten gronde ingeschat worden na de publicatie van de Mededeling van de Europese Commissie.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Burgers Media sector
-------------------------	-------------------------

Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	Burgerkabinet Media Tijdens het stakeholderoverleg van Vleva, het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU over het Commissie Werkprogramma 2018, werd 'de voltooiing van de digitale eengemaakte markt' door 4 belanghebbenden als prioritair aangeduid.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	De verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen kunnen door de belanghebbenden pas ten gronde ingeschat worden na de publicatie van de Mededeling van de Europese Commissie.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Vlaanderen verwelkomt de Europese aandacht voor het fenomeen van 'fake news'. Het Vlaamse standpunt zal bepaald worden na de publicatie van de Mededeling van de Europese Commissie.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Vlaanderen (departement CJM) zal deelnemen aan de openbare raadpleging. Vlaanderen heeft actief geparticipeerd aan de Workshop met lidstaten die DG CONNECT over dit thema organiseerde op 30/11/2017.
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

De precieze bevoegdheid van de Europese Unie en subsidiariteitsinschatting kan pas bepaald worden na de publicatie van de Mededeling van de Europese Commissie.

**Een veerkrachtige energie-unie en
een toekomstgericht klimaatveranderingsbeleid**

**Initiatief 6 : Toekomst van het energie- en klimaatbeleid van de EU (initiatief met 2025 als
perspectief)**

Mededeling over de toekomst van het energie- en klimaatbeleid van de EU, inclusief de toekomst van het Euratom-Verdrag (rekening houdend met verklaring nr. 54 van vijf lidstaten, die aan de slotakte van het Verdrag van Lissabon is gehecht), en over de mogelijke toepassing van artikel 192, lid 2, tweede alinea, VWEU¹

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Nog onbekend, naar alle waarschijnlijkheid het Secretariaat-Generaal of het Directoraat-Generaal Energie/Directoraat-Generaal Klimaat
Raad van de EU	Dit dossier zal niet formeel behandeld worden, dit zal naar alle waarschijnlijkheid ter sprake komen in een raads werkgroep als informatiepunt. De grootste kanshebbers lijken op dit moment de groep Energie of de Groep Milieu te zijn.
Europees Parlement	Gelet op bovenstaande informatie, als er een Commissie betrokken zou worden, is de kans het grootst dat het de Commissie Industrie, onderzoek en energie/de Commissie Milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid zal zijn.

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Op de officiële webpagina's van de Europese Commissie is er momenteel nog geen informatie beschikbaar. Er is via de AAVREU contact gezocht met verantwoordelijken binnen de EU Commissie oa. het kabinet van vice-president Šefčovič van de Europese Commissie.</p> <p>In deze contacten werd er weinig prijsgegeven over de te verwachten inhoud van deze mededeling. De focus zou mogelijks liggen op institutionele aspecten van het Europese klimaat- en energiebeleid waarbij er een duidelijke link zou gemaakt worden met de Brexit. Er zal onder meer een oplossing gevonden moeten worden voor de toekomst van Euratom in geval van Brexit. Er is al afgesproken tussen de EU en de UK dat de UK waarborgen voor nucleaire veiligheid zal bieden die vergelijkbaar zijn met de bestaande Euratom afspraken. Het zou wellicht niet de bedoeling zijn dat in de mededeling nieuwe klimaat- en energiedoelstellingen aan bod komen. Er werd aangegeven</p>
----------------------------	---

¹ Werktitel: "Communication on the future of EU energy and climate policy, including the future of the Euratom Treaty (taking account of Declaration No 54 of five Member States added to the Final Act of the Lisbon Treaty) and on the possible use of Article 192(2), second subparagraph TFEU (non legislative, Q2 2018)"

	<p>dat het daarvoor te vroeg zou zijn, omdat er daarvoor in 2018 nog enkele belangrijke mijlpalen plaatsvinden.</p> <p>In 2018 begint de “Talanoa Dialogue”, die zal lopen tot en met de volgende klimaatconferentie in Polen. In het originele Akkoord van Parijs is er sprake van een “Facilitative Dialogue” die in 2018 georganiseerd wordt om te kijken waar we collectief staan om de 1,5°C/2°C-doelstelling van het Parijs Akkoord te bereiken en hoe we een versnelling hoger kunnen schakelen in het behalen van resultaten. Deze dialoog is onder impuls van het voorzitterschap van Fiji tijdens de klimaatconferentie herdoopt tot de “Talanoa dialogue”.</p> <p>Ook de publicatie van het volgende IPCC rapport, dat verwacht wordt in oktober 2018, met als titel “Opwarming van de aarde 1.5°C”², is relevant.</p> <p>Het institutioneel kader voor de planning van het nationaal Energie en Klimaat beleid wordt al volop besproken binnen het lopend dossier “Governance” uit het energie-Klimaatpakket. Het is dan ook niet te verwachten dat deze Mededeling daar iets zal aan toevoegen.</p> <p>Voor de effectieve inhoud is het wachten op de publicatie van de mededeling.</p>
Doelstellingen van het initiatief	Vermoedelijke doelstelling zouden te maken hebben met institutionele aspecten van het Europese klimaat- en energiebeleid en linken met de Brexit..
Beleidsalternatieven	Informatie nog niet beschikbaar
Verwachte effecten van het initiatief	Een mededeling heeft meestal geen rechtstreekse effecten. Misschien volgen er uit de mededeling andere initiatieven, een werkplan of adviezen voor de lidstaten. Dit zal op een later moment beoordeeld moeten worden.
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Het gaat hier niet om een wetgevend initiatief, maar indien dat toch het geval zou zijn is de juridische basis waarschijnlijk artikel 4 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (milieu, artikel 191 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie en energie, artikel 194 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie).
EU-regelgeving	Informatie nog niet beschikbaar.

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Tweede kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Informatie nog niet beschikbaar
Routekaart	Informatie nog niet beschikbaar.

² *Global Warming of 1.5 °C, an IPCC special report on the impacts of global warming of 1.5 °C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty.*

Aanvangseffectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen aanvangseffectbeoordeling opmaken.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen voorstel van regelgeving opmaken en geen effectbeoordeling opmaken.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Vermoedelijk wordt dit Bart Tommelein, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie of Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Trekkend beleidsdomein	Door de woorden "energie en klimaat", zijn het Vlaams Energieagentschap en Departement Omgeving voorlopig al opties.
Betrokken ministers	Door de woorden energie en klimaat, zijn voorlopig betrokken: Bart Tommelein, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Betrokken beleidsdomeinen	Door de woorden "energie en klimaat" is het beleidsdomein Omgeving voorlopig al betrokken.

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	De Vlaamse bevoegdheden die voorlopig aan bod kunnen komen zijn klimaat, hernieuwbare energie en energie-efficiëntie.
Vlaamse rechtsinstrumenten	De rechtstreekse juridische impact van een mededeling is doorgaans beperkt. Als de mededeling vooral Europese institutionele aspecten zal behandelen, zal impact op Vlaamse rechtsinstrumenten beperkt zijn. De concrete inhoud van de mededeling zal dat duidelijker maken.

Beleidsmatig

Huidig beleid	Zie titel "Inhoud", meer informatie nog niet beschikbaar.
Vlaamse context van het initiatief	Informatie nog niet beschikbaar.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Informatie nog niet beschikbaar.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Zie titel "Inhoud", meer informatie nog niet beschikbaar.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Zie "Verwachte effecten van het initiatief" onder de titel "Inhoud", meer informatie nog niet beschikbaar.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Voorlopig zou het kunnen dat de informatie die in de mededeling zal staan relevant is voor alle organisaties die rond de thema's klimaat en energie werken.
-------------------------	---

Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	Afhankelijk van de inhoud, is het vooral een kwestie van de relevante informatie te bezorgen aan de belanghebbenden op de hoogte te houden van het verdere proces en te consulteren. Er wordt op dit moment geen formeel onderhandelingsproces verwacht.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Zie "Verwachte effecten van het initiatief" onder de titel "Inhoud". Meer informatie nog niet beschikbaar.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Niet van toepassing. Er is niet echt sprake van standpuntbepaling in het kader van een mededeling. De inhoud van de mededeling is ook nog niet beschikbaar op dit moment.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Het is nog niet duidelijk of de Europese Commissie een openbare raadpleging zal organiseren of een routekaart zal publiceren. De Europese Commissie plant geen aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling.
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

Het voorstel betreft een niet-exclusieve bevoegdheid van de Unie. Het gaat hier niet om een wetgevend initiatief, maar indien dat toch het geval zou zijn is de juridische basis waarschijnlijk [artikel 4 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#) (milieu, [artikel 191 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#) en energie, [artikel 194 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#)).

2. *Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie*

De Europese Commissie heeft nog geen subsidiariteitstoets uitgevoerd.

3. *Eerste subsidiariteitsinschatting*

Het gaat hier niet om een wetgevend initiatief; waardoor de vraag in principe niet aan de orde is. Voor zover het zou gaan over eerder institutionele aspecten van het betrokken beleid op Europees niveau lijkt er alvast geen probleem te zijn met subsidiariteit. Het is afwachten of het voorstel ook directe implicaties kan hebben op gewestelijk beleid en structuren.

Een diepere en eerlijkere interne markt met een versterkte industriële basis

Initiatief 8 : Pakket inzake sociale rechtvaardigheid

Voorstel tot oprichting van een Europese arbeidsautoriteit

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Werkgelegenheid, Sociale zaken en Inclusie
Raad van de EU	Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken Raadswerkgroep Sociale Vraagstukken
Europees Parlement	Commissie Werkgelegenheid en Sociale Zaken (EMPL)

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Vandaag zijn ongeveer 12 miljoen Europese burgers (20-64j) aan de slag in een andere lidstaat, op zoek naar een job in een andere lidstaat of gedetacheerd naar een andere lidstaat. Het gaat in totaal om 3,7% van de werkzame bevolking in de EU, wat ongeveer 2 keer zoveel is als 10 jaar geleden. Het vrij verkeer van personen en diensten is in grote mate afhankelijk van een goed functionerende arbeidsmobiliteit en dit op basis van Europese wetgeving op het vlak van arbeid en sociale zekerheid in grensoverschrijdende situaties. Hoewel de Europese wetgeving specifieke bepalingen hanteert over de implementatie en de uitwisseling van informatie tussen lidstaten, blijven er uitdagingen bestaan wat betreft de handhaving van de Europese regels inzake een 'faire' arbeidsmobiliteit.</p> <p>Dit initiatief kadert ook in de brede doelstelling van opwaartse sociale convergentie in de EU op basis van de proclamatie van de Europese Sociale Pijler op de Sociale Top in Göteborg van 17 november 2017. Commissievoorzitter Juncker lanceerde het idee voor de oprichting van een Europese Arbeidsautoriteit al in zijn State of the Union Speech 2017. In zijn Letter of Intent 2018 werden de plannen concreter gemaakt. Het werkprogramma van de EC voorziet in de oprichting van de Arbeidsautoriteit in het 2de kwartaal van 2018. De Autoriteit heeft als algemene doelstelling om er voor zorgen dat de Europese regels inzake arbeidsmobiliteit worden nageleefd. Concreet zal de Autoriteit een platform zijn voor het versterken van de samenwerking tussen arbeidsmarktautoriteiten in de verschillende lidstaten en om grensoverschrijdende mobiliteit te bevorderen.</p> <p>Tot slot zullen ook initiatieven worden genomen om een 'faire' arbeidsmobiliteit te verzekeren, zoals de oprichting van een Europees Sociale Zekerheidsnummer. Deze initiatieven inzake faire mobiliteit passen in het kader van een versterkte handhaving van de Detacheringsrichtlijn om sociale dumping en zwartwerk te bestrijden. Maar ook om de EU regels</p>
----------------------------	--

	<p>te moderniseren inzake de coördinatie van sociale zekerheidsstelsels en het lanceren van een elektronisch systeem van sociale zekerheidsinformatie.</p> <p>Bron: Factsheet over de Europese Arbeidsautoriteit</p>
Doelstellingen van het initiatief	<p>Zoals hierboven al aangegeven is de algemene doelstelling er voor te zorgen dat de Europese regels inzake arbeidsmobiliteit worden nageleefd. Concreet worden 4 doelstellingen nagestreefd:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Het versterken van administratieve samenwerking en wederzijds vertrouwen met het oog op een faire mobiliteit in de interne markt, met inbegrip van het oplossen van conflicten tussen nationale overheden; 2) Het bundelen van bestaande Europese instrumenten in een one-stop-shop voor burgers, bedrijven en publieke overheden (vb. het Europese jobportaal Eures, Europese sociale zekerheidscoördinatie, Europese Gezondheidsverzekeringskaart, Europese blauwe kaart, etc.); 3) Het bestrijden van misbruik op het vlak van arbeids- en sociale wetgeving en het organiseren van grensoverschrijdende controle activiteiten; 4) Het versterken van bestaande agentschappen en structuren om grensoverschrijdende samenwerking te ondersteunen op het vlak van 'skills forecasting', gezondheid en veiligheid op het werk en het organiseren van de strijd tegen zwartwerk. <p>Bron: Factsheet over de Europese Arbeidsautoriteit</p>
Beleidsopties	<p>Op basis van de beschikbare informatie in de aanvangseffectbeoordeling kunnen we voorlopig de volgende opties afleiden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Informatieportaal voor burgers en bedrijven om arbeidsmobiliteit te bevorderen; 2) Uitwisseling van informatie (bijvoorbeeld data die aanleiding kan geven tot gecoördineerde inspecties); 3) Technische bijstand en versterken capaciteit lidstaten (door experts uitwisseling, peer reviews, best practices, etc.); 4) Analyse en risico inschatting (vb. evalueren van nationale mechanismen); 5) Coördinatie van inspectie opdrachten in de strijd tegen fraude en misbruik (en liaison met Europol); 6) Conflictresolutiemechanisme m.b.t. arbeidsmobiliteit met 3 opties: een ondersteunend (informatie uitwisseling), operationeel (technische standaarden) of een verplicht (bindende beslissingen) mandaat. <p>Bron: Website van de Europese Commissie</p>
Verwachte effecten van het initiatief	<p>Deze opties kunnen pas ten gronde worden ingeschat bij de publicatie van het voorstel tot verordening door de Europese Commissie. Op basis van de huidige beschikbare informatie lijkt het er op dat de Arbeidsautoriteit een impact zal hebben op de werking van de Vlaamse</p>

	sociale inspectie en de VDAB. De reikwijdte van deze impact is voorlopig onmogelijk in te schatten.
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	De wettelijke basis voor de oprichting van de Europese Arbeidsautoriteit zijn de artikelen 46, 48, 50 en 62 in het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie die verband houden met het vrij verkeer van personen, goederen en diensten.
EU-regelgeving	De Europese Commissie baseert zich op de Gemeenschappelijke benadering inzake de Europese Gedecentraliseerde Agentschappen aangenomen in 2012 door het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie (Joint Statement).

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Tweede kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgaars Voorzitterschap

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Openbare raadpleging over een Europese Arbeidsautoriteit en een Europees Sociaal Zekerheidsnummer . Deze raadpleging loopt van 27 november 2017 tot 7 januari 2018. De Europese Commissie zal naast de openbare raadpleging ook parallelle raadplegingen lanceren gericht op nationale publieke overheden, EU instellingen, arbeidsbemiddelingsdiensten, sociale partners, EU experten groepen en netwerken (vb. National Senior Labour Inspectors, Platform tegen zwartwerk, PES, etc.) en structurele dialoog organiseren met het maatschappelijk middenveld.
Routekaart	Er is geen informatie beschikbaar over een mogelijke routekaart. In het werkprogramma van de Europese Commissie staat wel dat de adoptie van het Commissievoorstel gepland is voor het 2 ^{de} kwartaal van 2018.
Aanvangseffectbeoordeling	Aanvangseffectbeoordeling over een Europese Arbeidsautoriteit . De consultatie over de aanvangseffectbeoordeling loopt van 28 november tot 26 december 2017.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	De Europese Commissie zal waarschijnlijk een voorstel tot verordening publiceren in het 2 ^{de} kwartaal van 2018. Van November 2017 tot maart 2018 werkt de Europese Commissie aan de opmaak van een effectbeoordeling.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Werk en Sociale Economie
Betrokken ministers	/
Betrokken beleidsdomeinen	/

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	De oprichting van de Europese Arbeidsautoriteit kan voor gevolg hebben dat Vlaamse bevoegdheden nog meer zullen worden gedeeld met het Europese niveau (vb. aanpak zwartwerk, Europese arbeidsbemiddeling).
Vlaamse rechtsinstrumenten	Een inschatting van de impact op Vlaamse rechtsinstrumenten is pas mogelijk na publicatie van het voorstel tot verordening van de Europese Commissie.

Beleidsmatig

Huidig beleid	Sociale inspectie/arbeidsbemiddeling VDAB
Vlaamse context van het initiatief	Een inschatting van de impact op het Vlaams beleid is pas mogelijk na publicatie van het voorstel tot verordening van de Europese Commissie.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De EU doelstellingen zijn relevant in de strijd tegen sociale fraude en zwartwerk. Op het vlak van arbeidsbemiddeling zijn de doelstellingen minder relevant.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Het is te vroeg om de geschiktheid ten gronde te beoordelen. Algemeen zijn we van oordeel dat initiatieven in de strijd tegen sociale fraude gesteund kunnen worden. Ten aanzien van initiatieven op het vlak van arbeidsbemiddeling nemen we een kritische houding aan.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Het effect zal pas kunnen worden ingeschat na de publicatie van het voorstel tot verordening van de Europese Commissie.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	VDAB Vlamingen werkzaam in het buitenland Uitzendsector
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De belanghebbenden zullen tijdig ingelicht worden over de publieke en gerichte consultaties per mail.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Het is te vroeg om in te schatten welke verwachte effecten er zullen zijn voor de Vlaamse belanghebbenden.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Vlaanderen is voorstander van een versterkte Europese aanpak in de strijd tegen sociale fraude en zwartwerk. Wat mogelijke initiatieven betreft inzake Europese arbeidsbemiddeling en toekomstprojecties inzake vaardigheden zijn we voorlopig niet overtuigd van de meerwaarde van de oprichting van de Europese arbeidsautoriteit. **Het Vlaamse standpunt zal definitief bepaald worden na de publicatie van het voorstel tot verordening van de Europese Commissie.**

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Vlaanderen zal naar alle waarschijnlijkheid deelnemen aan de openbare raadpleging (departement WSE) en mogelijks ook aan de gerichte raadplegingen (VDAB, uitzend)
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

Het voorstel betreft een niet-exclusieve bevoegdheid van de Unie. De juridische basis betreft [artikelen 46, 48, 50 en 62 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#). Er dient een subsidiariteitstoets te worden opgemaakt. Het is belangrijk om aan te geven dat Europese initiatieven inzake sociale zekerheid in eerste instantie een federale bevoegdheid zijn.

2. *Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie*

De Europese Commissie heeft reeds een initiële subsidiariteitstoets uitgevoerd in de aanvangseffectbeoordeling..

a. Noodzakelijkheidstest

De Europese Commissie geeft duidelijk aan waarom het optreden van de Unie noodzakelijk is en waarom het optreden van de lidstaten de doelstelling(en) niet voldoende kan bereiken. De Europese Commissie argumenteert dat het beleid van de nationale, regionale en lokale overheden niet volstaat om een faire arbeidsmobiliteit te verzekeren. Daarnaast geeft de EC aan dat 64% van de Europese burgers meer Europese besluitvorming op het vlak van sociale zekerheid wensen in 2016 (een stijging met 14% t.a.v. 2014).

b. EU-meerwaardetest

De Europese Commissie beschrijft duidelijk de voor- en de nadelen die het optreden van de Unie zou hebben ten opzichte door de lidstaten. De EC verwijst naar de inadequate operationele samenwerking tussen nationale instellingen omwille van een gebrek aan voldoende capaciteit, onvoldoende toegang tot en delen van informatie over grenzen heen en het ontbreken van conflictresolutiemechanismen en de mogelijkheid om grensoverschrijdend onderzoek te voeren. Op het terrein van arbeidsbemiddeling (PES) wordt minder duidelijk beargumenteerd waarom het nodig is om bestaande instrumenten, zoals het Eures jobportaal, te bundelen.

c. Conclusie

De Europese Commissie heeft het optreden van de Unie nog niet voldoende gemotiveerd.

3. *Eerste subsidiariteitsinschatting*

a. Noodzakelijkheidstest

Het optreden door de lidstaten in dit dossier kan de problemen die de Europese Commissie hierboven gedefinieerd heeft niet oplossen omwille van het grensoverschrijdende karakter van sociale fraude en misbruik. Het optreden van de Unie is noodzakelijk.

b. EU-meerwaarde test

Het optreden door de Unie biedt het voordeel dat de grensoverschrijdende samenwerking versterkt wordt tussen lidstaten: betere toegang tot informatie, de mogelijkheid tot het voeren gezamenlijke onderzoeken en het introduceren van conflictregulatiemechanismen. Het voorstel doorstaat waarschijnlijk de subsidiariteitstoets.

Het optreden van de Unie biedt op het vlak van arbeidsbemiddeling geen bijkomende voordelen ten opzichte van het optreden door de lidstaten en de bestaande Europese instrumenten. Het voorstel moet daarom in het licht van de subsidiariteit verder bekeken worden.

Een diepere en eerlijkere interne markt met een versterkte industriële basis

Initiatief 9: Voedselvoorzieningsketen in de EU

Voorstel ter verbetering van de voedselvoorzieningsketen in de EU

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Landbouw en plattelandsontwikkeling (AGRI) Directoraat-Generaal Concurrentie (COMP) Directoraat-Generaal Interne Markt, Industrie, Ondernemerschap en Midden- en Kleinbedrijf Expert groep en/of het comitologiestuurgroep waar het dossier zal besproken: <ul style="list-style-type: none">• Regelgevend comité voor de gemeenschappelijke ordening van de landbouwmarkten• Comité voor de gemeenschappelijke ordening van de landbouwmarkten• High level forum for a better functioning Food Supply Chain
Raad van de EU	Raad Landbouw en Visserij Raad Concurrentievermogen Speciaal Comité Landbouw
Europees Parlement	Commissie Landbouw en plattelandsontwikkeling (AFET) Commissie Interne markt en consumentenbescherming (IMCO)

INHOUD

Context van het initiatief	Rapport van de "Task Force Agricultural markets" in opdracht van commissaris Hogan met aanbevelingen voor het verbeteren van het functioneren van de handelsketen en het versterken van de positie van de landbouwer in de keten Rapporten van het Europees Parlement met betrekking tot het functioneren van de voedingsketen: <ul style="list-style-type: none">• Verslag over oneerlijke handelspraktijken in de voedselvoorzieningsketen;• Persbericht;• Briefing van de commissie interne markt en consumentenbescherming Openbare consultatie over het functioneren van de voedingsketen
Doelstellingen van het initiatief	Eerlijke handelspraktijken in de voedingsketen Faire prijs voor faire producten Versterken van het overleg in de handelsketen Promoten van horizontale samenwerking tussen landbouwers en duidelijk mededingingsregels

Beleidsopties	Nog geen concrete voorstellen
Verwachte effecten van het initiatief	Beter functioneren van de voedingsketen Faire handelsrelaties
Soort initiatief	Combinatie wetgevend initiatief en niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 43 van het Verdrag betreffende de Werking van Europese Unie
EU-regelgeving	Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten en tot intrekking van de Verordeningen (EEG) nr. 922/72, (EEG) nr. 234/79, (EG) nr. 1037/2001 en (EG) nr. 1234/2007 van de Raad

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Eerste kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije en daarop volgende voorzitterschappen (Oostenrijk, Roemenië)

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	De Europese Commissie heeft een openbare raadpleging gehouden: Initiatief ter verbetering van de voedselvoorzieningsketen . Deze raadpleging liep van 16 augustus 2017 tot 17 november 2017. De resultaten kunnen hier geconsulteerd worden.
Routekaart	De Europese Commissie heeft geen routekaart opgemaakt.
Aanvangseffectbeoordeling	Aanvangseffectbeoordeling over het initiatief om de voedselketen te verbeteren . De consultatie over deze aanvangseffectbeoordeling liep van 28 juli 2017 tot 25 augustus 2017.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Landbouw en Visserij
Betrokken ministers	Geen
Betrokken beleidsdomeinen	Geen

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Vlaanderen is bevoegd voor landbouwbeleid
Vlaamse rechtsinstrumenten	Dit zal afhangen van de draagwijdte van de Europese regelgeving en de ruimte voor nationale/regionale invulling Mogelijk is er federale regelgeving mee gemoeid (FOD Economie)

Beleidsmatig

Huidig beleid	De aanvangseffectbeoordeling stelt dat de Europese Commissie met dit initiatief drie kwesties wil aanpakken die een impact hebben op het functioneren van de voedselketen wat betreft agrovoedingsproducten en op de onderhandelingspositie van operatoren in de keten: <ul style="list-style-type: none"> • Oneerlijke handelspraktijken; • Markttransparantie; • Een specifieke mogelijkheid voor landbouwers om samen te werken.
Vlaamse context van het initiatief	Vlaanderen wordt geconfronteerd met dezelfde kwesties als diegene die hier boven zijn aangegeven. Op vlak van markttransparantie moeten er stappen worden vooruit gezet zodat landbouwers met kennis van zaken kunnen ondernemen. De samenwerking onder landbouwers is in bepaalde sectoren al ver gevorderd, maar in andere kunnen nog stappen gezet worden. Het uitklaren van de mogelijkheden tot samenwerking zou hierin een waardevolle bijdrage zijn. Wat betreft oneerlijke handelspraktijken is België één van de weinige lidstaten waar er geen regelgevend kader is uitgewerkt. De relaties in de voedselketen worden enkel door vrijwillige afspraken geregeld. De effectbeoordeling van de Europese Commissie kan uitmaken of een Europees regelgevend kader een oplossing kan bieden.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De EU-doelstellingen zijn zeer relevant, zeker in het oog van de door Vlaanderen voorop gezette doelstelling om de positie van de landbouwer in de keten te verbeteren.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Dit zal duidelijk worden op het moment dat de voorstellen op tafel liggen.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Betere handelsrelaties doorheen de keten Betere bescherming van de zwakke schakel in de keten Duidelijker regels m.b.t. mededinging m.b.t. de horizontale en verticale samenwerking Ruimte voor vrijwillige systemen zoals ketenoverleg

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Producenten primaire landbouwproducten Agrovoedingssector Handel Retail
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	Naar aanleiding van het debat over de verbetering van de positie van de landbouwer in de keten heeft de Vlaamse overheid contacten gehad met de stakeholders over het te ontwikkelen beleid op EU-niveau.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Betere handelsrelaties doorheen de keten Betere bescherming van de zwakke schakel in de keten Duidelijker regels m.b.t. mededinging m.b.t. de horizontale en verticale samenwerking Ruimte voor vrijwillige systemen zoals ketenoverleg

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

- VL staat open voor discussies over de invoering van een regelgevingskader tegen oneerlijke handelspraktijken, aangezien we voorstander zijn van een betere bescherming van het zwakkere deel in een commerciële relatie tussen twee partijen.
- Een regelgevingskader voor oneerlijke handelspraktijken, vergelijkbaar met de Europese regels inzake consumentenbedrijfspraktijken (B to C), kan aan deze bescherming bijdragen.
- Een mogelijk wettelijk kader moet in de eerste plaats ruimte laten voor vrijwillige initiatieven, zoals ons "Ketenoverleg", die het mogelijk maakt bepaalde oneerlijke praktijken te bespreken en op te lossen door middel van dialoog. => Belang van de subsidiariteit van de regels in de lidstaten.
- Een zwarte lijst van oneerlijke commerciële B-to B-praktijken kan worden ondersteund zolang wordt aangetoond dat de praktijk zeer schadelijk is voor het deel dat we willen beschermen zoals de individuele landbouwer. Met andere woorden, België vraagt om voorzichtigheid met betrekking tot deze zwarte lijst.
- Oneerlijke handelspraktijken en de gevolgen van het verbod moeten grondig worden bestudeerd en geanalyseerd worden. Daarom wensen we op basis van de resultaten van de EU-effectstudies een besluit te nemen over de instelling van een dergelijk EU-rechtskader tegen oneerlijke handelspraktijken.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Vlaanderen heeft op 17/11/17 deelgenomen aan de openbare raadpleging. De Vlaamse bijdrage werd opgemaakt door Departement landbouw en visserij. Hierbij werd niet geantwoord op de vragen m.b.t. regelgevende initiatieven omdat dit federale bevoegdheid is.
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

Het initiatief betreft een exclusieve bevoegdheid van de Unie. De juridische basis is artikel 3 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie. Er is geen subsidiariteitsinschatting nodig.

Een diepere en eerlijkere interne markt met een versterkte industriële basis

Initiatief 10: Voltooiing van de kapitaalmarktenunie

Voorstel voor een EU-kader inzake crowdfunding en peer-to-peerfinanciering

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	DG Financiële Stabiliteit, Financiële Diensten en Kapitaalmarktenunie
Raad van de EU	Raad Economische en financiële zaken Groep financiële diensten
Europees Parlement	Commissie Economische en Monetaire Zaken

INHOUD

Context van het initiatief	<p>De kapitaalmarktenunie is een EU-initiatief dat verdieping en verdere integratie van de kapitaalmarkten van de 28 lidstaten van de EU beoogt.</p> <p>Het is één van de grote strategieën van de Commissie Juncker. Het valt onder meer onder de prioriteiten “banen, groei en investeringen”, “een hechtere en rechtvaardigere economische en monetaire unie” en de “digitale eengemaakte markt”.</p> <p>De kapitaalmarktenunie moet:</p> <ul style="list-style-type: none">• nieuwe bronnen van financiering voor bedrijven bieden, in het bijzonder voor kleine en middelgrote ondernemingen,• de kosten voor het aantrekken van kapitaal verminderen,• de mogelijkheden voor spaarders uitbreiden in de hele EU,• grensoverschrijdende investeringen vergemakkelijken en meer buitenlandse investeringen naar de EU aantrekken,• langetermijnprojecten ondersteunen,• het financiële systeem van de EU stabiel, veerkrachtiger en concurrerder maken. <p>Om deze doelstellingen te bereiken heeft de Europese Commissie een actieplan voorgesteld met een aantal stappen voor een geleidelijke opbouw van de kapitaalmarktenunie die in 2019 af moet zijn.</p> <p>De meeste acties hebben tot doel financiële bemiddeling te verschuiven naar de kapitaalmarkten en belemmeringen voor grensoverschrijdende investeringen weg te nemen.</p> <p>Het actieplan omvat een reeks instrumenten, gaande van EU-wetgeving tot ondersteuning van initiatieven van de industrie.</p> <p>Het project ondersteunt en complementeert het investeringsplan voor Europa, dat is bedoeld om investeringen in de EU te stimuleren.</p> <p>Het voorstel voor regelgevend kader voor crowd en peer to peer financiering is onderdeel van de strategie.</p>
----------------------------	---

Doelstellingen van het initiatief	<p>Crowd & peer to peer financiering:</p> <p>Doel is crowdfunding te laten groeien op de interne markt en zo start-ups en scale-ups een betere toegang tot kapitaal te verschaffen. Meer specifiek wenst het initiatief het mogelijk te maken voor platformen om grensoverschrijdend te opereren en een kader voor risicobeheer aan te reiken voor de platformen.</p>
Beleidsopties	<p>Crowd & peer to peer financiering:</p> <p>Volgende opties worden in de impactanalyse onderzocht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Optie 1: baseline scenario: geen EU-kader. Beleid gebaseerd op dialoog en uitwisseling van beste praktijken. - Optie 2: zelfregulering op basis van aanbevolen minimumstandaarden. - Optie 3: een omvattende EU-aanpak: <ul style="list-style-type: none"> o die geïntegreerd wordt in de bestaande EU-regels ten aanzien van financiële diensten met specifieke bepalingen voor crowdfundingplatformen. Een licentie binnen het bestaande paspoortkader laat toe dat platformen op de interne markt opereren. o die opgezet wordt via stand-alone regelgeving die nationale regels harmoniseert. - Optie 4: een EU-kader voor grensoverschrijdende activiteiten van crowdfundingplatformen (via paspoortmethode) die de nationale regels onverlet laat.
Verwachte effecten van het initiatief	<p>Crowd & peer to peer financiering:</p> <p>Economisch: alternatieve bron van financiering die de leemte opvult tussen vriendenleningen en business angel investeringen. Verhogen van de concurrentie op de financieringsmarkt en zo zorgen voor meer keuzes voor de ondernemer aan betere voorwaarden. Andere voordelen zijn proof of concept, aantrekken van bijkomende investeringen, verwerven van nieuwe inzichten en informatie...</p> <p>Sociaal: betere toegang tot financiering, in het bijzonder innovatieve KMO's, zal leiden tot meer werkgelegenheid. Ook een betere kennis over investeren in kapitaalmarkten bij het brede publiek.</p> <p>Milieu: biedt ook kansen voor milieuvriendelijke bedrijven die het moeilijk hebben om financiering te vinden via de traditionele kanalen.</p> <p>Vereenvoudiging en administratieve lasten: afhankelijk van de gekozen beleids optie kan de administratieve last voor crowdfundingplatformen verminderd worden.</p>
Soort initiatief	Wetgevend initiatief (crowdfunding) en niet-wetgevend initiatief (fintech)
Verdragsartikel	Artikel 114 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
EU-regelgeving	-

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Eerste kwartaal 2018
-------------------------------	----------------------

Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije
-----------------------------	-----------

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Openbare raadpleging over FinTech (2017) . Deze raadpleging liep van 23 maart 2017 tot en met 15 juni 2017.
Routekaart	Informatie nog niet beschikbaar.
Aanvangseffectbeoordeling	Crowd and peer to peer financing: Ref. Ares(2017)5288649 - 30/10/2017
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Nog niet beschikbaar.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie Departement Economie, Wetenschap en Innovatie i.s.m. PMV
Betrokken ministers	Bart Tommelein, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Financiën en Begroting

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Economische bevoegdheid
Vlaamse rechtsinstrumenten	Win-win lening

Beleidsmatig

Huidig beleid	Toegang tot financiering bevorderen is een doelstelling binnen de beleidsbrief Economie.
Vlaamse context van het initiatief	Het bevorderen en het gemakkelijker toegankelijk maken van financiering blijft ook voor de Vlaamse economie van belang.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Ja. Het voorstel zal de Vlaamse crowdfundingplatformen toelaten om meer grensoverschrijdend te werken. Tegelijk zullen bedrijven inzake crowdfunding meer mogelijkheden hebben tegen betere voorwaarden indien buitenlandse crowdfundingplatformen in Vlaanderen actief worden.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Momenteel nog niet duidelijk
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Positieve economische effecten.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Bankensector, crowdfundingplatformen en ondernemers
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	Afhankelijk van de inhoud van het voorstel kan dit geagendeerd worden op het bankenoverleg.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Nog niet gekend.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Niet beschikbaar

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Geen.
---	-------

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

Het voorstel betreft een niet-exclusieve bevoegdheid van de Unie. De juridische basis betreft artikel 4 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie. Er dient een subsidiariteitstoets te worden opgemaakt.

2. *Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie*

Het initiatief is gericht op het verminderen van de fragmentatie op de interne markt. De regelgeving die momenteel bestaat in lidstaten, is immers gericht op de lokale situatie en niet geschikt voor grensoverschrijdende zaken.

3. *Eerste subsidiariteitsinschatting*

a. Noodzakelijkheidstest

Het optreden van de Unie is noodzakelijk.

b. EU-meerwaarde test

Het voorstel doorstaat waarschijnlijk de subsidiariteitstoets aangezien het voorstel is gericht op het verminderen van de fragmentatie op de interne markt.

Een diepere en eerlijkere Economische en Monetaire Unie

Initiatief 11: Efficiënter wetgeven op het gebied van de interne markt (initiatief met 2025 als perspectief)

Mededeling over de mogelijkheid tot meer stemmingen bij gekwalificeerde meerderheid en meer gewone wetgevingsprocedures voor internemarktkwesties op grond van artikel 48, lid 7, VEU

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Secretariaat-Generaal Directoraat-Generaal Interne Markt, Industrie, Ondernemerschap en Midden- en Kleinbedrijf (GROW) Raadgevend Comité voor de interne markt e.a.
Raad van de EU	Raad Concurrentievermogen (COMPET) Groep concurrentievermogen en groei, subgroep 'betere regelgeving' Raad Algemene Zaken Groep Algemene Zaken Raadssecretariaat e.a.
Europees Parlement	Commissie Interne Markt en consumentenbescherming Commissie Juridische Zaken Commissie Institutionele Zaken e.a.

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Noot vooraf: dit initiatief heeft linken met initiatief 26: "Mededeling over de mogelijkheden voor meer efficiëntie aan het roer van de Europese Unie" en met initiatief 23: "Mededeling over de mogelijkheid tot meer stemmingen bij gekwalificeerde meerderheid in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands beleid op grond van artikel 31, lid 3, VEU, en over verbetering van de consistentie van dat beleid", waarbij de Europese Commissie duiding zal geven bij de mogelijkheid om in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands beleid met gekwalificeerde meerderheid te stemmen.</p> <p>Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker en eerste vicevoorzitter Frans Timmermans vinden dat "de EU groots moet zijn in het grote en bescheiden in het kleine". Juncker overwoog in zijn Staat van de Unie 2017 dat een sterkere interne markt noodzakelijk is. Volgens hem moet de Raad daarom meer met gekwalificeerde meerderheid stemmen in internemarktkwesties. Hij stelde: "<i>Wanneer het gaat om belangrijke eenheidsmarktkwesties zouden besluiten in de Raad vaker en vlotter met gekwalificeerde meerderheid van stemmen tot stand moeten komen – met gelijkwaardige inbreng van het Europees Parlement. Daarvoor hoeven we</i></p>
----------------------------	--

de Verdragen niet te wijzigen. De huidige verdragen bevatten zogeheten "passerelle"-clausules waardoor we in bepaalde gevallen voortaan kunnen stemmen met gekwalificeerde meerderheid in plaats van met eenparigheid – als de Europese Raad daartoe unaniem beslist. Ook ben ik een groot voorstander van stemming met gekwalificeerde meerderheid voor besluiten over de gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting, over de btw, over eerlijke belastingen voor de digitale industrie en over de belasting op financiële transacties."
(Bron: Jean-Claude Juncker – [Toespraak over de staat van de Unie](#))

[Artikel 48 \(7\) van het Verdrag betreffende de Europese Unie](#) bepaalt:
"Indien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie of titel V van het onderhavige Verdrag voorschrijft dat de Raad op een bepaald gebied of in een bepaald geval met eenparigheid van stemmen besluit, kan de Europese Raad bij besluit bepalen dat de Raad op dat gebied of in dat geval met gekwalificeerde meerderheid van stemmen besluit. Deze alinea is niet van toepassing op besluiten die gevolgen hebben op militair of defensiegebied.

Indien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie voorschrijft dat wetgevingshandelingen door de Raad volgens een bijzondere wetgevingsprocedure worden vastgesteld, kan de Europese Raad bij besluit bepalen dat die wetgevingshandelingen volgens de gewone wetgevingsprocedure worden vastgesteld.

Ieder initiatief van de Europese Raad op grond van de eerste of de tweede alinea wordt aan de nationale parlementen toegezonden. Indien binnen een termijn van zes maanden na die toezending door een nationaal parlement bezwaar wordt aangetekend, is het in de eerste of de tweede alinea bedoelde besluit niet vastgesteld. Indien geen bezwaar wordt aangetekend, kan de Europese Raad dat besluit vaststellen.

Voor de vaststelling van de in de eerste en de tweede alinea bedoelde besluiten, besluit de Europese Raad met eenparigheid van stemmen, na goedkeuring door het Europees Parlement, dat zich uitspreekt bij meerderheid van zijn leden."

Gelijkaardige clausules worden voorzien in [artikel 192, lid 2 \(energiebeleid\)](#) en [artikel 153, lid 2 \(sociaal beleid\)](#) van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie.

De aangekondigde mededeling onder initiatief 11 sluit aan bij de wens van Commissievoorzitter Juncker om besluiten in de Raad in internemarktkwesties vaker en vlotter met gekwalificeerde meerderheid van stemmen tot stand te laten komen. De Europese Commissie zal in de mededeling namelijk duiding geven bij het gebruik van bovenstaande "passerelle"-clausule in het EU-Verdrag die mogelijk maakt dat in internemarktkwesties wordt beslist met gekwalificeerde meerderheid in plaats van met eenparigheid, op voorwaarde dat alle staatshoofden en regeringsleiders daarmee instemmen. Stemming bij gekwalificeerde meerderheid laat een flexibelere EU-besluitvorming toe. Een opdrijving

	<p>van het aantal gevallen waarin met gekwalificeerde meerderheid wordt beslist zou op termijn moeten leiden tot een efficiëntere besluitvorming.</p> <p>Volgens Vlaanderen heeft de EU nood aan efficiëntie en een heldere institutionele structuur, niet alleen om sneller en daadkrachtiger te kunnen ageren, maar ook om de kloof met de burger te dichten. Vlaanderen moedigt alle EU-instellingen, -agentschappen en -organen om net als de lid- en deelstaten in de Unie de nodige efficiëntiewinsten en kostenbesparingen door te voeren. In tijden dat lid- en deelstaten de tering naar de nering moeten zeggen, kan verwacht worden van EU dat ze het goede voorbeeld toont. (Bron: Vlaamse Visie op de toekomst van de EU)</p>
Doelstellingen van het initiatief	Meer efficiëntie in de besluitvorming van de EU (Bron: Commissie Werkprogramma 2018)
Beleidsopties	/
Verwachte effecten van het initiatief	<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilisering van de lidstaten inzake mogelijkheid gebruik gekwalificeerde meerderheid bij stemmingen bij internemarktkwesties - Voor de aangelegenheden betreffende de interne markt zal de EU mogelijk sneller, doortastender en efficiënter optreden.
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 48, lid 7 van het Verdrag betreffende de Europese Unie
EU-regelgeving	/

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Derde kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Oostenrijk

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Informatie nog niet beschikbaar
Routekaart	Informatie nog niet beschikbaar.
Aanvangseffectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen aanvangseffectbeoordeling opmaken.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen voorstel van regelgeving opmaken en geen effectbeoordeling opmaken.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie Departement Economie, Wetenschap en Innovatie
Betrokken ministers	Alle ministers van de Vlaamse regering
Betrokken beleidsdomeinen	Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Het betreft een EU institutioneel en horizontaal dossier dat mogelijk de Vlaamse bevoegdheden (zoals opgenomen in BWHV) raakt.
Vlaamse rechtsinstrumenten	n.v.t.

Beleidsmatig

Huidig beleid	Voor wat betreft de visie van Vlaanderen op dit dossier: zie 'eerste Vlaamse standpuntbepaling' hieronder.
Vlaamse context van het initiatief	Voor wat betreft de visie van Vlaanderen op dit dossier: zie 'eerste Vlaamse standpuntbepaling' hieronder.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Meer efficiëntie aan het roer van de Europese Unie is een relevante EU-doelstelling voor Vlaanderen omdat het de algemene aansturing van de Europese Unie betreft.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	/
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Een efficiëntere en daadkrachtigere EU moet tot efficiëntere resultaten leiden op de Vlaamse beleidsdomeinen.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Vlaamse particulieren, bedrijven en organisaties, centrale en lokale overheden omdat een efficiëntere EU-besluitvorming in internemarktkwesties moet leiden tot betere resultaten op het terrein
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De kernstakeholders van het Departement Buitenlandse Zaken (waaronder de lokale besturen vertegenwoordigd via VVSG en VVP) werden, tijdens een vergadering georganiseerd door Vleva in samenwerking met het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU geconsulteerd over de nieuwe initiatieven in het werkprogramma van de Europese Commissie, en dus ook over dit nieuwe initiatief. Deze stakeholdersconsultatie vond plaats op 17 november 2017.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Het dossier werd op de vergadering van 17 november niet als prioritair aangemerkt.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

De Vlaamse Regering is het met Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker en eerste vicevoorzitter Frans Timmermans eens dat "de EU groots moet zijn in het grote en bescheiden in het kleine". Volgens Vlaanderen heeft de EU nood aan efficiëntie en een heldere institutionele structuur, niet alleen om sneller en daadkrachtiger te kunnen ageren, maar ook om de kloof met de burger te dichten. Vlaanderen moedigt alle EU-instellingen, -agentschappen en -organen om net als de lid- en deelstaten in de Unie de nodige efficiëntiewinsten en kostenbesparingen door te voeren. In tijden dat lid- en deelstaten de tering naar de nering moeten zeggen, kan

verwacht worden van EU dat ze het goede voorbeeld toont. (Bron: [Vlaamse Visie op de toekomst van de EU](#))

De Vlaamse Regering spreekt zich uitdrukkelijk uit voor meer efficiëntie in de besluitvorming van de EU, en formuleerde daaromtrent een aantal concrete voorstellen in haar Visienota inzake de toekomst van de EU. Wat betreft het gebruik van de “passerelle-clausule” in internemarktkwesties heeft de Vlaamse Regering nog geen specifiek standpunt ingenomen. Meer efficiëntie in de beleidsvorming in internemarktkwesties moet tot efficiëntere en betere resultaten leiden. Om die reden kijkt Vlaanderen uit naar de mededeling van de Commissie over de mogelijkheid tot meer stemmingen bij gekwalificeerde meerderheid in internemarktkwesties. De beginselen van subsidiariteit, proportionaliteit, verantwoordelijkheid en solidariteit moeten daarbij als leidraad dienen.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Het is nog niet duidelijk of de Europese Commissie een openbare raadpleging zal organiseren of een routekaart zal publiceren. De Europese Commissie plant geen aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling.
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. Er is geen subsidiariteitsinschatting nodig.

Een diepere en billijke Economisch en Monetaire Unie

Initiatief 12: Voltooiing van de Economische en Monetaire Unie

Initiatief 14: Aanstelling van een permanente en verantwoordingsplichtige Europese minister van Economische Zaken en Financiën (initiatief met 2025 als perspectief)

Voorstellen voor de omvorming van het Europees Stabiliteitsmechanisme tot een Europees Monetair Fonds binnen het EU-recht

Invoering van een speciale lijn op de EU-begroting voor de Eurozone met vier functies: 1) steun voor structurele hervormingen, 2) stabilisatie, 3) een vangnet voor de bankenunie en 4) een convergentie-instrument dat lidstaten die de euro willen invoeren pretoetredingssteun biedt

Opname van de inhoud van het Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur in de Economische en Monetaire Unie in het rechtskader van de EU, waarbij rekening wordt gehouden met de flexibiliteit die in het Stabiliteits- en Groeipact is ingebouwd en die de Commissie sinds januari 2015 erkent.

Mededeling over de mogelijkheid van aanstelling van een permanente Europese minister van Economische Zaken en Financiën met een democratische verantwoordingsplicht

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Economische en Financiële Zaken Directoraat-Generaal Financiële Stabiliteit, Financiële Diensten en Kapitaalmarktenunie Directoraat-Generaal Begroting
Raad van de EU	Raad Economische en Financiële Zaken Raad Algemene Zaken Economisch en Financieel Comité Financiële Raad Financiële Diensten Begrotingscomité Structurele Maatregelen e.a.
Europees Parlement	Commissie Economische en Monetaire Zaken Commissie Begroting

INHOUD

Context van het initiatief	Een hechte en rechtvaardige Economische en Monetaire Unie (EMU) behoort tot de tien topprioriteiten in de politieke beleidslijnen van Commissievoorzitter Juncker. Het pakket, dat op 6 december 2017 gepubliceerd werd, is het resultaat van de toezeggingen van voorzitter Jean-Claude Juncker in zijn toespraak
----------------------------	---

	<p>over de Staat van de Unie 2017 om de volgende concrete stappen te zetten voor het verdiepen van de Europese Economische en Monetaire Unie. Voortbouwend op de visie die is uiteengezet in het Verslag van de vijf voorzitters van juni 2015 en de discussienota's over de verdieping van de economische en monetaire unie en de toekomst van de EU-financiën van voorjaar 2017 presenteert de Europese Commissie een routekaart om de Economische en Monetaire Unie te verdiepen, met concrete stappen voor de komende 18 maanden. Ook werden een aantal voorstellen gepresenteerd als onderdeel van dit pakket:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een wijziging van de Verordening gemeenschappelijke bepalingen om middelen te mobiliseren ter ondersteuning van nationale hervormingen. • Een wijziging ter versterking van het steunprogramma structurele hervormingen • Een mededeling over nieuwe begrotingsinstrumenten voor een stabiele eurozone binnen het kader van de Unie • Een voorstel (Verordening van de Raad) voor de oprichting van een Europees Monetair Fonds, dat in het rechtskader van de Unie is verankerd • Voorstel (Richtlijn van de Raad) om de inhoud van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur te integreren in het rechtskader van de Unie, rekening houdend met de passende flexibiliteit die in het stabiliteits- en groeipact is ingebouwd en sinds januari 2015 door de Commissie is bepaald • Een mededeling over een Europees minister van Economische Zaken en Financiën <p>Het pakket maakt deel uit van de bredere Routekaart naar een meer verenigde, sterkere en meer democratische Unie van voorzitter Juncker alsook van de hieruit resulterende door de voorzitter van de Europese Raad Donald Tusk gepresenteerde Leidersagenda op de weg naar Sibiu, waar op 9 mei 2019 belangrijke beslissingen over de toekomst van Europa moeten worden genomen.</p> <p>Het pakket werd gepresenteerd vóór de inclusieve Eurotop op 15 december 2017, waar de EU-leiders bijeen zullen komen voor een eerste bespreking van de volgende stappen die moeten worden ondernomen in het kader van de hervorming van de EMU, en een specifieke bijeenkomst die gepland is voor 28-29 juni 2018 om tot concrete beslissingen te komen.</p>
Doelstellingen van het initiatief	<p>De economische en financiële crisis heeft een aantal institutionele zwakheden van de EMU blootgelegd. Dankzij de belangrijke institutionele hervormingen van de afgelopen jaren is de EMU nu robuuster dan ooit tevoren, maar de institutionele architectuur ervan blijft onvoltooid.</p> <p>Met het pakket van 6 december 2017 wordt een verdere stap gezet in de richting van het versterken van de eenheid, efficiëntie en democratische verantwoording van de EMU tegen 2025. Het verdiepen van de EMU moet leiden tot meer banen, groei, investeringen, sociale rechtvaardigheid en macro-economische stabiliteit.</p>
Beleidsopties	Het pakket bestaat uit de volgende elementen:

1. Ondersteuning van structurele hervormingen met het oog op het vergroten van de weerbaarheid van de economieën en ondersteuning van het proces van convergentie tussen en binnen de lidstaten:

- ✓ Voorstel om een nieuw hervormingsinstrument in het leven te roepen: meerjarige hervormingsverbintenissen met meetbare mijlpalen, gerelateerd aan hervormingen geïdentificeerd in het kader van het Europees Semester, vraag gestuurd, onderhandeld tussen de lidstaat en de Europese Commissie, in pilootfase tot 2020 ondersteund door middelen uit de prestatiereserve van de Europese Structuur en Investeringsfondsen (ESIF). Dit voorstel heeft geen budgettaire impact gelet op het feit dat er geen wijzigingen voorgesteld worden aan het globaal uitgavenniveau voor de ESI fondsen in het huidig MFK 2014-2020.
- ✓ Een voorstel tot versterking van het steunprogramma voor structurele hervormingen: 80 miljoen euro aan bijkomende kredieten voor de periode 2019-2020, gebruik makend van het flexibiliteitsinstrument voorzien in het huidig MFK. Aanvullend worden de lidstaten uitgenodigd om een deel van de "technische ondersteuning component" van de ESI fondsen hiervoor in te zetten. Dit alles zou moeten leiden tot een verdubbeling van het budget beschikbaar voor de periode tot 2020.
- ✓ Voor de periode na 2020 stelt de Europese Commissie voor om een specifieke convergentiefaciliteit in het leven te roepen ter ondersteuning van lidstaten die op weg zijn om tot de eurozone toe te treden.

Het Europees Parlement en de Raad worden uitgenodigd om de eerste twee voorstellen in 2018 goed te keuren. Voor de periode na 2020, zal de Europese Commissie in mei 2018 voorstellen formuleren, samen met haar voorstellen voor het Meerjarig Financieel Kader voor de periode na 2020.

2. Versterking van de crisismanagement toolbox en de schokabsorptiecapaciteit op EU niveau:

- ✓ Voorstel om het [Europees Stabiliteitsmechanisme](#) (ESM) om te vormen in een Europees Monetair Fonds dat in het rechtskader van de Unie verankerd is. Het ESM werd in oktober 2012 opgericht op basis van een intergouvernamenteel akkoord met als belangrijkste opdracht het bewaren van de financiële stabiliteit van de eurozone door bijkomende financiële middelen te voorzien voor lidstaten met budgettaire en financiële problemen als gevolg van de eurocrisis. Dit EMF zou bijkomende bevoegdheden krijgen: het zou als achtervangmechanisme fungeren voor het [Gemeenschappelijk Afwikkelingsfonds](#) (en dus een lender of last resort worden in het geval van een serieuze bankencrisis, budgettair neutraal op middellange termijn: m.b.v. een kredietlijn, de middelen

moeten terugbetaald worden door de banksector) en zou tevens een rol kunnen spelen in het toekomstig Stabilisatiemechanisme.

- ✓ De Commissie suggereert om een stabilisatiefunctie in het leven te roepen om in het geval van grote asymmetrische schokken het investeringsniveau op peil te houden daar de lidstaten in het geval van besparingen volgend op een schok meestal als eerste in dergelijke uitgaven snoeien: voor de eurozone maar toegankelijk voor alle lidstaten, voor investeringsprojecten die reeds in de pipeline zitten, via leningen en in beperkte mate subsidies, op basis van vooraf bepaalde criteria, onder strikte voorwaarden: de lidstaten moeten zich ex-ante aan de schok houden aan de regels van het toezichtkader, moet opgezet worden op een manier dat alle deelnemende lidstaten dezelfde kans hebben om er voordeel uit te halen en consistent aan het mechanisme bijdragen, mag niet leiden tot permanente transferten. Andere opties zoals een Europese werkloosheidsverzekering als aanvulling op de nationale systemen om schommelingen in cyclische werkloosheidsuitgaven op te vangen zijn hiermee evenwel niet van de baan. Al deze opties hebben bepaalde merites en zouden op termijn gecombineerd kunnen worden. De Europese Commissie kiest als eerste stap evenwel voor een optie die relatief gemakkelijk en snel gerealiseerd kan worden. De Commissie stelt dat naar de toekomst toe ook bekeken kan worden of bestaande instrumenten uit het EU budget met een zeker stabilisatie-effect verbeterd kunnen worden om meer effectief aan het opvangen van schokken bij te dragen (zoals het Jongerenwerkgelegenheidsinitiatief dat steun verleent in geval van een hoge jeugdwerkloosheid, het Solidariteitsfonds van de EU dat financiële steun biedt ingeval van grote rampen en het Europees Fonds voor aanpassing aan de Globalisering, dat steun biedt aan mensen die hun job verliezen als gevolg van grote structurele veranderingen in de wereldhandelspatronen of een globale economische en financiële crisis). De Europese Commissie stelt verder dat het te overwegen valt om aanvullend te voorzien in een tijdelijke verhoging van de co-financieringsratio en/of een modulering van het niveau van prefinanciering van de ESI fondsen, afhankelijk van de omstandigheden. De Commissie zal verdere implicaties voor het EU budget analyseren in de context van de voorbereiding van het post-2020 Meerjarig Financieel Kader en zal de nodige voorstellen formuleren.

Wat het achtervangmechanisme voor het Gemeenschappelijk Afwikkelingsfonds betreft, hoopt de Commissie tegen medio 2018 een akkoord te bereiken, zodat de operationalisering in 2019 kan volgen. Wat de stabilisatiefunctie betreft, zal de Commissie in mei 2018 concrete initiatieven presenteren, samen met haar voorstellen

	<p>voor het Meerjarig Financieel Kader voor de periode na 2020. Het Europees Parlement en de Raad zullen vervolgens worden uitgenodigd om deze voorstellen tegen medio 2019 aan te nemen.</p> <p>3. Vergroten <u>democratische verantwoording</u> et cetera:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Voorstel om het Verdrag inzake Stabiliteit, Coördinatie en Bestuur in de EMU (VSCB, waarvan het begrotingsluik ook fiscal compact genoemd wordt) in het rechtskader van de Unie te integreren, rekening houdend met de passende flexibiliteit die in het Stabieliteits- en Groeipact ingebouwd is. Met dit voorstel wordt uitvoering gegeven aan artikel 16 van het VSCB. In principe werden de bepalingen van het VSCB reeds omgezet. De Europese Commissie zal in januari een nieuw rapport over de omzetting van het fiscal compact publiceren (België is bijvoorbeeld nog niet in orde met de bepalingen inzake onafhankelijke begrotingsinstanties (HRF)). ✓ Mededeling waarin de mogelijke functies van een EU minister van Economische Zaken en Financiën worden beschreven, die zou kunnen fungeren als vicevoorzitter van de Europese Commissie en voorzitter van de Eurogroep. De Commissie hoopt dat er tegen medio 2019 overeenstemming kan worden bereikt over de rol van de minister, zodat deze functie kan worden ingesteld in het kader van de formatie van de volgende Commissie.
Verwachte effecten van het initiatief	Zie supra.
Soort initiatief	Wetgevend en niet-wetgevend, zie supra.
Verdragsartikel	<p>Artikel 175, paragraaf 3 en artikel 177 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (wijziging van de Verordening gemeenschappelijke bepalingen om middelen te mobiliseren ter ondersteuning van nationale hervormingen)</p> <p>Artikel 175, paragraaf 3 en artikel 197(2) van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (wijziging van het steunprogramma structurele hervormingen)</p> <p>Artikel 352 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (oprichting van een Europees Monetair Fonds, dat in het rechtskader van de Unie is verankerd)</p> <p>Artikel 126(14) van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (integratie Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur te integreren in het rechtskader van de Unie)</p>
EU-regelgeving	<p>Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad</p>

	Verordening (EU) 2017/825 van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2017 tot vaststelling van het steunprogramma voor structurele hervormingen voor de periode 2017-2020 en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 1303/2013 en (EU) nr. 1305/2013
--	--

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Het pakket werd op 6 december 2017 gepubliceerd.
Behandelend Voorzitterschap	De routekaart bevat concrete acties voor de komende 18 maanden en mogelijke verdere acties tot 2025, en zal bijgevolg behandeld worden door het Bulgaars voorzitterschap e.v.

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	De Europese Commissie heeft geen openbare raadpleging georganiseerd.
Routekaart	De reflectiepaper over de verdieping van de EMU bevatte een routekaart voor de vervollediging van de EMU tegen 2025. Het pakket dat op 6 december gepubliceerd heeft bevat een routekaart met concrete stappen voor de komende 18 maanden, aangevuld met mogelijke acties tot 2025.
Aanvangseffectbeoordeling	De Europese Commissie heeft geen aanvangseffectbeoordeling opgemaakt.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	De Europese Commissie heeft geen effectbeoordeling opgemaakt.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Bart Tommelein, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Financiën en Begroting Departement Financiën en Begroting
Betrokken ministers	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed Philippe Muyters: Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport Joke Schauvliege: Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen (Departement Buitenlandse Zaken) Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie Beleidsdomein Werk en Sociale Economie Beleidsdomein Landbouw en Visserij

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Bevoegdheid voor Financiën en Begroting Europese Structuur- en Investeringsfondsen
Vlaamse rechtsinstrumenten	Wordt onderzocht.

Beleidsmatig

Huidig beleid	De economische en financiële crisis heeft een aantal institutionele zwakheden van de EMU blootgelegd. Dankzij de belangrijke institutionele hervormingen van de afgelopen jaren is de EMU nu robuuster dan ooit tevoren, maar de institutionele architectuur ervan blijft onvoltooid.
Vlaamse context van het initiatief	Als lid van de EMU, ondervindt België/Vlaanderen een impact van de onvoltooide institutionele architectuur van de EMU.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De EU-doelstellingen zijn relevant voor Vlaanderen.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Het pakket wordt bestudeerd.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Het pakket wordt bestudeerd.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Het pakket wordt bestudeerd.
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	Nvt
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Nvt

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Tijdens een ad hoc DGE over het EMU pakket ter voorbereiding van o.a. de Eurozonetop van 15 december 2017, werd genoteerd dat België in dit stadium met open geest, maar tevens met realiteitszin, naar de verschillende voorstellen van de Commissie kijkt. Prioriteit op de korte termijn moet uitgaan naar de voltooiing van de bankenunie met dringende aandacht voor de risico-verlaging, in het bijzonder de problematiek van niet renderende leningen (non performing loans), de realisatie van een Europees depositogarantiestelsel en een achtervangmechanisme voor het Gemeenschappelijk Afwikkelingsfonds. In een later stadium, wanneer deze voorstellen meer in detail zullen besproken worden, zal de Belgische appreciatie verder verfijnd worden.

Voorstellen betreffende de ondersteuning van structurele hervormingen met het oog op het vergroten van de weerbaarheid van de economieën en ondersteuning van het proces van convergentie tussen en binnen de lidstaten

In de [visienota](#) van de Vlaamse Regering over de toekomst van de EU wordt gesteld dat lidstaten die dit wensen, een beroep moeten kunnen doen op de expertise van de Europese Commissie om technisch hervormingsadvies te krijgen. Het systeem van macro-economisch

toezicht door de EU vormt een stap voorwaarts. Lidstaten kunnen hierdoor aangespoord worden om corrigerende maatregelen te nemen wanneer een onevenwicht dreigt. De focus op echte structurele hervormingen bij het analyseren van de jaarlijkse Stabieliteitsprogramma's van de lidstaten is eveneens een goede evolutie.

Deze initiatieven van de Commissie vallen duidelijk te kaderen binnen de richting die de Commissie meer en meer uitgaat om structurele hervormingen mee te ondersteunen vanuit het cohesiebeleid. De initiatieven zullen grondig bestudeerd worden met het oog op een positiebepaling betreffende het toekomstig cohesiebeleid en het MFK na 2020. Tijdens de Raad Algemene Zaken Cohesie van 15 november 2017 heeft België in elk geval aangegeven veel belang te hechten aan het doorvoeren van structurele hervormingen die ook de positieve impact van het cohesiebeleid verdiepen en dat België er voor open staat om in het cohesiebeleid na 2020 de band met de prioriteiten van het Europees Semester, in het bijzonder via de relevante aanbevelingen, nog verder te versterken. Het is evenwel belangrijk dat deze initiatieven vrijwillig zijn.

Omvorming van het ESM tot een Europees Monetair Fonds, dat als achtervangmechanisme voor het Gemeenschappelijk Afwikkelingsfonds zal fungeren

In de visienota dringt de Vlaamse Regering er op aan dat werk gemaakt wordt van het gemeenschappelijk achtervangmechanisme waartoe de lidstaten zich verbonden.

Onder de lidstaten bestaat een brede consensus dat het ESM het best geplaatst is om de achtervangmechanisme functie op te nemen. Conceptueel kan België met het voorliggende akkoord gaan, al moeten er nog heel wat vragen beantwoord worden (bvb. i.v.m. de gekozen juridische basis, de inkorting van de stemprocedures om een bank snel te kunnen afwickelen, de rol van de nationale parlementen, de rol van het Europees Parlement, het risico op politisering in het geval dat de te creëren Europese minister van Economie en Financiën een toezichhoudende rol krijgt toegewezen, et cetera).

Creatie van een stabilisatiefunctie om bij grote asymmetrische schokken het investeringsniveau op peil te houden

De Commissie zal in mei 2018 concrete voorstellen presenteren, samen met de voorstellen in het kader van het Meerjarig Financieel Kader voor de periode na 2020. Uit de besprekingen in de Eurogroep is gebleken dat een diepere discussie over dit thema nodig is.

Integratie van het VSCB in het rechtskader van de Unie

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan een bepaling uit het VSCB. Het voorliggende is dan ook politiek aanvaardbaar.

Creatie van een Europese minister van Economische Zaken en Financiën

De visienota stelt dat de Eurogroep, naar het voorbeeld van de Hoge Vertegenwoordiger voor het buitenlands en veiligheidsbeleid, een permanente voorzitter dient te hebben die tegelijk Vicevoorzitter is van de Commissie. De permanente Eurogroep-voorzitter dient verantwoording af te leggen aan een nieuwe eurozonecommissie in het Europees Parlement en in dialoog te gaan met de nationale en deelstaatparlementen van de Eurozone.

De bespreking van voorliggend voorstel in DGE verband riep een aantal vragen op, zoals de impact op de vertegenwoordiging van de Eurozone op internationaal niveau (bv. IMF), het risico op belangenvermenging (regelgeving voorstellen en toezien op de naleving ervan), de impact op het informele karakter van de Eurogroep en de aflijning van de precieze taken die met de uitoefening van deze functie gepaard zouden gaan.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	De Europese Commissie heeft geen openbare raadpleging georganiseerd.
---	--

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

Het pakket betreft een niet-exclusieve bevoegdheid van de Unie. De juridische basis betreft artikel 4 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie.

2. *Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie*

De Europese Commissie heeft reeds een (initiële) subsidiariteitstoets uitgevoerd:

- https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/com_826_0.pdf
- https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/com_2017_825.pdf
- https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/com_827.pdf
- https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/com_824_0.pdf

a. Noodzakelijkheidstest

In de EMU is het monetair beleid gecentraliseerd, maar worden belangrijke onderdelen van het economisch beleid nog nationaal geregeld. Zoals de crisis echter bijzonder duidelijk heeft gemaakt, zijn de leden van de eurozone voor hun groei van elkaar afhankelijk. Het is in het gemeenschappelijk belang en in het eigen belang van ieder lid van de eurozone om economische schokken goed te kunnen opvangen, economische structuren te moderniseren en ervoor te zorgen dat burgers en bedrijven zich kunnen aanpassen aan, en profiteren van, nieuwe eisen, ontwikkelingen en uitdagingen. Dit is voornamelijk cruciaal in een monetaire unie zoals de EMU, waar geen grootschalige fiscale overdrachten tussen leden zijn voorzien en waar de arbeidsmobiliteit betrekkelijk beperkt is. Het voorgaande impliceert niet dat alle lidstaten die dezelfde munt gebruiken op elkaar zouden moeten lijken, of dat zij hetzelfde beleid moeten voeren. Waar het uiteindelijk om gaat, is het resultaat: dat alle lidstaten van de eurozone een solide beleid voeren zodat zij zich snel kunnen herstellen van kortdurende schokken, in staat zijn hun comparatieve voordelen in de interne markt te benutten en investeringen aan te trekken, terwijl zij een sterke groei en een hoog werkgelegenheidsniveau in stand houden. Veel kan al worden bereikt door een verdieping van de interne markt, maar dit is niet voldoende. Duurzame convergentie vereist tevens een bredere reeks beleidsmaatregelen die in de rubriek 'structurele hervormingen' kunnen worden ondergebracht. Het uiteindelijke doel is in de hele eurozone even schokbestendige economische structuren tot stand te brengen, hetgeen een stimulans moet vormen voor banen en groei, waarbij concurrentievermogen en sociale cohesie centraal staan.

b. EU-meerwaardetest

Zie supra.

c. Conclusie

De Europese Commissie heeft het optreden van de Unie voldoende gemotiveerd.

Een evenwichtig en vooruitstrevend handelsbeleid om de mondialisering in goede banen te leiden

Initiatief 15: Uitvoering van de “Handel voor Iedereen”-strategie

De laatste hand leggen aan de overeenkomsten met Japan, Singapore en Vietnam, de onderhandelingen met Mexico en de Mercosur voortzetten en meer haast maken met de onderhandelingen met Australië en Nieuw-Zeeland zodra de Raad de door de Commissie aanbevolen onderhandelingsmandaten goedkeurt

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken ‘inhoud’ en ‘timing’.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Handel
Raad van de EU	Raad Buitenlandse Zaken – Handel Comité handelspolitiek
Europees Parlement	Commissie Internationale handel

INHOUD

Context van het initiatief	In oktober 2015 stelde de Europese Commissie haar nieuwe handelsbeleid voor nadat het was goedgekeurd door de Raad van de Europese Unie. De strategie, zoals uitgelegd in de nota “Handel voor iedereen” geeft de aandachtspunten en prioriteiten weer van de Europese Unie inzake internationale handel. Het schenkt hierbij aandacht aan zaken zoals de mondiale waardenketens, diensten, elektronische handel en grensoverschrijdende gegevensstromen, mobiliteit, de nood voor eenduidige regels in het belang voor KMO's, energie, grondstoffen, intellectuele eigendomsrechten investeringen en duurzame ontwikkeling. Aan deze strategie wordt uitvoering gegeven door verschillende handelsonderhandelingen.
Doelstellingen van het initiatief	De laatste hand leggen aan de overeenkomsten met Japan, Singapore en Vietnam, de onderhandelingen met Mexico en de Mercosur voortzetten en meer haast maken met de onderhandelingen met Australië en Nieuw-Zeeland zodra de Raad de door de Commissie aanbevolen onderhandelingsmandaten goedkeurt. (Bron: Werkprogramma van de Commissie voor 2018).
Beleidsopties	Voeren van handelsonderhandelingen. De laatste stand van zaken is steeds terug te vinden op de website van de Europese Commissie .
Verwachte effecten van het initiatief	Te bepalen afhankelijk van de offensieve en defensieve belangen voor de specifieke handelsonderhandelingen.
Soort initiatief	Wetgevend initiatief (handelsakkoorden)
Verdragsartikel	Artikel 207 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
EU-regelgeving	Niet van toepassing

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Het gaat om verschillende onderhandelingen met variërende status van gesloten, in legal scrubbing, in onderhandeling, voorbereiding onderhandelingsrichtsnoeren.
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije en volgende voorzitterschappen

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Ik behandel hierbij enkel de nieuw te starten onderhandelingen met Australië en Nieuw-Zeeland.

Openbare raadpleging	Openbare raadpleging over de toekomstige handels- en economische relaties tussen de EU en Australië en de EU en Nieuw-Zeeland . Deze raadpleging liep van 21 maart 2016 tot 3 juni 2016.
Routekaart	Niet van toepassing
Aanvangseffectbeoordeling	De consultatie over de Aanvangseffectbeoordeling over de vrijhandelsovereenkomsten EU-Australië en EU-Nieuw-Zeeland) liep in de eerste helft van 2017.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken
Betrokken ministers	Alle ministers van de Vlaams Regering
Betrokken beleidsdomeinen	Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen artikel 6 par. 1 VI 3°
Vlaamse rechtsinstrumenten	Niet van toepassing

Beleidsmatig

Huidig beleid	Handelsakkoorden kunnen de export en internationalisering van de Vlaamse bedrijven vergemakkelijken.
Vlaamse context van het initiatief	Niet van toepassing
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Ja
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Ja

Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Deze effecten zijn afhankelijk van de finale verdragsteksten en het gebruik van de bepalingen door de bedrijven. Via een interne nota over de Vlaamse belangen trachten we dit voor elke onderhandeling in kaart te brengen.
---	--

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Lokale besturen, VVSG, VVP, middenveldorganisaties (bv. UNIZO, Voka, 11.11.11., sectorfederaties zoals Boerenbond, Agoria, Essenscia, FEVIA, ...).
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	<p>Bij de voorbereiding van de intern-Vlaamse nota over de Vlaamse belangen voor een specifiek handelsakkoord, in aanloop naar de besprekingen van de ontwerp onderhandelingsrichtsnoeren door de EU-lidstaten, worden de Vlaamse belanghebbenden via e-mail bevraagd door het Team Belanghebbendenmanagement van het Departement Buitenlandse Zaken. Zij kunnen tevens zelf contact opnemen met dit team of met de beleidsmedewerkers internationaal ondernemen van BUZA.</p> <p>De kernstakeholders van het Departement Buitenlandse Zaken werden, tijdens een vergadering georganiseerd door Vleva in samenwerking met het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU, geconsulteerd over de nieuwe initiatieven in het werkprogramma van de Europese Commissie. Deze stakeholdersconsultatie vond plaats op 17 november 2017. De stakeholders werden uitgenodigd om voor ieder van de 26 nieuwe initiatieven hun offensieve en defensieve belangen in beeld te brengen. Met betrekking tot het handelsbeleid werden volgende offensieve en defensieve belangen geïdentificeerd:</p> <p>Offensieve belangen:</p> <ul style="list-style-type: none"> · We moeten de hoofdstukken rond duurzame ontwikkeling versterken. · Er moeten sancties komen voor inbreuken op milieu- en sociale regels. · Indien de lidstaten niet meer mogen stemmen na de lancering van de handelsovereenkomsten, dan moeten de regeringen sterkere verantwoording afleggen vooraf of tijdens de onderhandelingen. Er is op dit moment weinig informatie en discussie over handelsakkoorden in de parlementen. Er is een democratische controle nodig. · Wat met Indonesië en Chili? Deze landen staan op de agenda voor het sluiten van handelsovereenkomsten, maar hier wordt zo te zien weinig actie in ondernomen. <p>Defensieve belangen:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Rechtszekerheid, bescherming statuut. · Er mag geen race to the bottom komen: we moeten inzetten op kwaliteitsnormen en onze normen zeker niet verlagen. · We moeten het evenwicht tussen offensieve en defensieve handelsbelangen bewaken. · We moeten toekijken op de implementatie van de akkoorden. · Vrij verkeer van werknemers uit vb. India, Pakistan. · We moeten onze Europese normen behouden (vb. op vlak van voedselveiligheid).

Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Dit is afhankelijk van de specifieke onderhandelingen.
--	--

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Het Departement Buitenlandse Zaken stelt op basis van insteek van FIT en de andere departementen voor de start van de onderhandelingen voor een vrijhandelsakkoord een nota op over de Vlaamse belangen. Deze wordt gevalideerd via de Werkgroep EU-Handel- en Investeringsbeschermingsbeleid.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	<p>Vlaanderen heeft niet deelgenomen aan de openbare raadpleging over de toekomstige handels- en economische relaties tussen de EU en Australië en de EU en de EU en Nieuw-Zeeland</p> <p>Vlaanderen heeft niet gereageerd op de aanvangseffectbeoordeling over de vrijhandelsovereenkomsten EU-Australië en EU-Nieuw-Zeeland</p> <p>Vlaanderen verdedigt zijn belangen via directe contacten met de Commissie en via de werking van de Raad (EU-Handelscomité).</p>
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

De bevoegdheid van de EU hangt af van de bevoegdheidsdomeinen die in het akkoord aan bod komen conform het [Advies 2/15 van 16 mei 2017 inzake het EU-Singapore vrijhandelsakkoord van het Hof van Justitie van de EU](#). Het kan gaan om exclusieve EU-bevoegdheid of gemengde bevoegdheid.

De juridische basis betreft [artikel 3 en artikel 207 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#).

Een evenwichtig en vooruitstrevend handelsbeleid om de mondialisering in goede banen te leiden

Screening van buitenlandse directe investeringen in de EU

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Handel
Raad van de EU	Raad Buitenlandse Zaken - Handel Werkgroep handelsvraagstukken
Europees Parlement	Commissie internationale handel

INHOUD

Context van het initiatief	Buitenlandse directe investeringen zijn, als belangrijke bron van groei, werkgelegenheid en innovatie, altijd van essentieel belang geweest voor de economische en sociale ontwikkeling van de Europese Unie. Deze investeringen hebben aanzienlijke voordelen voor de Unie en haar burgers opgeleverd door de doelstellingen van het investeringsplan voor Europa van de Commissie te ondersteunen en bij te dragen aan andere EU-projecten en -programma's. Daarom houdt de EU een open investeringsklimaat in stand en verwelkomt zij buitenlandse investeringen. In haar op 10 mei 2017 bekendgemaakte "Discussienota over het in goede banen leiden van de mondialisering" bevestigde de Commissie dat "openstaan voor buitenlandse investeringen een belangrijk uitgangspunt voor de EU blijft en veel groei oplevert", maar tegelijkertijd erkende zij dat er "bezorgdheid bestaat over buitenlandse investeerders, met name staatsbedrijven, die uit strategische overwegingen belangrijke Europese technologiebedrijven overnemen" en dat "EU-investeerders vaak niet dezelfde rechten hebben om te investeren in het land waaruit die investeringen afkomstig zijn". De Commissie bevestigde dat "deze zaken zorgvuldig moeten worden onderzocht en passend moeten worden aangepakt". De openheid van de Unie ten aanzien van buitenlandse directe investeringen zal niet veranderen, maar moet wel samengaan met een krachtdadig en doeltreffend beleid dat enerzijds inzet op het openstellen van andere economieën en op het waarborgen dat iedereen zich aan dezelfde regels houdt, en anderzijds op het beschermen van kritieke Europese activa tegen investeringen die de gewettigde belangen van de Unie of haar lidstaten zouden schaden. Bron: Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen in de Europese Unie
Doelstellingen van het initiatief	Dit voorstel omvat beleidsmaatregelen voor de bescherming van gewettigde belangen in verband met buitenlandse directe investeringen die aanleiding geven tot bezorgdheid over de veiligheid of de openbare orde in de Unie of in haar lidstaten. Met de ontwerpverordening wordt beoogd voor de lidstaten, en in sommige gevallen de Commissie, een

	kader vast te stellen voor de screening van buitenlandse directe investeringen in de Europese Unie, waarbij de lidstaten rekening kunnen houden met hun individuele situatie en nationale omstandigheden. Bron: Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen in de Europese Unie
Beleidsopties	<p>De voorgestelde verordening biedt lidstaten die over een mechanisme voor de screening van buitenlandse directe investeringen beschikken of die een dergelijk mechanisme willen vaststellen, rechtszekerheid, met het oog op de exclusieve bevoegdheid van de Unie op het gebied van de gemeenschappelijke handelspolitiek, waaronder buitenlandse directe investeringen vallen, krachtens artikel 3, lid 1, onder e), en artikel 207, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU). Bron: Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen in de Europese Unie</p> <p>De opties die overwogen werden, zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Status quo - Meer transparantie - Wettelijk kader <p>Bron: Commission Staff Working Document accompanying the document 'proposal for a Regulation of the European Parliament and the Council establishing a framework for screening of foreign direct investments into the European Union</p>
Verwachte effecten van het initiatief	<ul style="list-style-type: none"> - Rechtszekerheid voor bestaande screeningsystemen van de lidstaten (positief) - Commissie kan screening uitvoeren voor projecten van Uniebelang - Meer controle van lidstaten en Commissie op binnenkomende buitenlandse directe investeringen
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 207, lid 1 van het Verdrag betreffende de Werking van Europese Unie
EU-regelgeving	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen in de Europese Unie

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Reeds gepubliceerd 13 september 2017
Behandelend Voorzitterschap	Estland, Bulgarije, ...

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	<p>De Europese Commissie heeft geen openbare raadpleging georganiseerd. Ze voorzag enkel in raadpleging van de lidstaten omwille van de redenen van veiligheid en openbare orde voor het systeem.</p> <p>Er kon wel feedback gegeven worden op het voorstel van verordening via de website van de Europese Commissie. Deze</p>
----------------------	--

	consultatieperiode liep van 13 september 2017 tot en met 12 december 2017.
Routekaart	De Europese Commissie heeft geen routekaart opgemaakt.
Aanvangseffectbeoordeling	De Europese Commissie heeft geen aanvangseffectbeoordeling opgemaakt. Er werd wel een Commission Staff Working Document met data over buitenlandse directe investeringen in de EU, een beperkt overzicht van bestaande screening mechanismen en de case voor een EU-kader gedeeld.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen in de Europese Unie De Europese Commissie heeft geen effectbeoordeling opgemaakt. Via de Werkgroep handelsvraagstukken kunnen de lidstaten wel nog bijkomende analyse vragen.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken
Betrokken ministers	Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport Liesbeth Homans, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en armoedebestrijding
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen artikel 6 par. 1 VI 3°
Vlaamse rechtsinstrumenten	Niet van toepassing

Beleidsmatig

Huidig beleid	Er is tot op heden geen formeel Belgisch, noch Vlaams screeningmechanisme.
Vlaamse context van het initiatief	Er is een casus van buitenlandse directe investering in Vlaanderen die uiteindelijk afsprong omwille van gelijkaardige overwegingen als de redenen voor screening in het voorstel van verordening.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	Ja, voor zover het niet tot protectionisme leidt.

Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	Vlaanderen onthaalde dit ontwerp van verordening in principe positief, maar wil een aantal garanties en verduidelijkingen inzake onder meer confidentialiteit en aansprakelijkheid. Daarnaast hecht Vlaanderen groot belang aan reciprociteit van de markttoegang en daarom zijn investeringsakkoorden nog steeds een belangrijk instrument voor Vlaanderen. Vlaanderen vroeg de Commissie ook om bijkomende analyse, waaronder een echte benchmark.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Er is geen verplichting om een mechanisme te creëren en dus geen direct effect in die zin. Er is een risico voor een afschrikkingseffect ten aanzien van buitenlandse investeerders. Afhankelijk van de modaliteiten kunnen er mogelijks andere risico's zijn, bv. inzake confidentialiteit.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Lokale besturen, sectorfederaties (bv. Agoria), werkgeversorganisaties (Voka, VBO, UNIZO)
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De Commissie biedt mogelijkheid tot het geven van feedback via hun webpagina . In dit stadium vonden enkele verkennende gesprekken plaats met bovenstaande belanghebbenden.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Maatschappelijke belanghebbenden geven hun bezorgdheid aan om geen signaal van protectionisme te geven. Ze begrijpen wel dat meer transparantie wenselijk is.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Vlaanderen onthaalt het initiatief principieel positief. Er zijn wel een aantal modaliteiten die verder verduidelijkt moeten worden: o.m. over activatie door de bevoegde lidstaatsinstantie waar ook de eindbeslissing moet liggen, inzake subsidiariteit en de redenen voor screening, en inzake confidentialiteit. Vlaanderen heeft om bijkomende analyse gevraagd onder de vorm van een benchmark van screeningsystemen en inzake de mogelijke aansprakelijkheid en risico op schadeclaims.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	De Europese Commissie heeft geen openbare raadpleging georganiseerd. Er werd ook geen aanvangseffectbeoordeling opgesteld.
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

De Europese Unie is exclusief bevoegd voor buitenlandse directe investeringen, die krachtens [artikel 207, lid 1 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#) onder de gemeenschappelijke handelspolitiek vallen.

Een op wederzijds vertrouwen gebaseerde ruimte van recht en grondrechten

Initiatief 19: Rechtsstaat (initiatief met 2025 als perspectief)

Initiatief ter versterking van de rechtsstaat in de Europese Unie

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Justitie en consumentenzaken
Raad van de EU	Raad Justitie en Binnenlandse Zaken Groep grondrechten, burgerrechten en vrij verkeer van personen
Europees Parlement	Commissie Burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken

INHOUD

Context van het initiatief	De toekomst van Europa is afhankelijk van ons vermogen om de gemeenschappelijke waarden hoog te houden die ons samenbinden: de democratie, de rechtsstaat en de grondrechten. De eerbiediging van de rechtsstaat houdt in dat er een onafhankelijke rechterlijke macht moet zijn, die vrij is van politieke controle. Dat is een voorwaarde voor een samenleving waarin vrede, vrijheid, tolerantie, solidariteit en recht heersen. De eerbiediging van de rechtsstaat is ook onmisbaar voor duurzame en eerlijke groei en voor het vertrouwen in Europa. De Europese Commissie zal daarom een initiatief presenteren om de handhaving van de rechtsstaat in de Europese Unie te versterken. (Bron: Werkprogramma van de Commissie voor 2018)
Doelstellingen van het initiatief	Informatie nog niet beschikbaar
Beleidsopties	Informatie nog niet beschikbaar
Verwachte effecten van het initiatief	Informatie nog niet beschikbaar
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Informatie nog niet beschikbaar
EU-regelgeving	Niet van toepassing

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Vierde kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Oostenrijk

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Informatie nog niet beschikbaar
Routekaart	Informatie nog niet beschikbaar
Aanvangseffectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen aanvangseffectbeoordeling opmaken.

Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen voorstel van regelgeving opmaken en geen effectbeoordeling opmaken.
---	---

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken
Betrokken ministers	Liesbeth Homans, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en armoedebestrijding
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Aangezien de inhoud van het initiatief nog niet bekend is, is het niet mogelijk de juridische bepaling aan te duiden die bepaalt dat Vlaanderen bevoegd is voor het dossier.
Vlaamse rechtsinstrumenten	Niet van toepassing (niet-wetgevend initiatief)

Beleidsmatig

Huidig beleid	<p>De Europese Commissie, de Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement zijn bezorgd over de eerbiediging van de rechtsstaat in de Europese Unie.</p> <p>De Europese Commissie introduceerde in 2014 een nieuw EU-kader voor het versterken van de rechtsstaat (Mededeling van de Commissie: Een nieuw EU-kader voor het versterken van de rechtsstaat). Dit kader is bedoeld als aanvulling op twee verdragsprocedures: de procedure uit artikel 7 VEU (die kan leiden tot een schorsing van het stemrecht in de Raad in geval van een ernstige en voortdurende schending van de waarden van de EU door een lidstaat) en de inbreukprocedure uit artikel 258 VWEU. Het kader voorziet een voortdurende dialoog tussen de Commissie en de betrokken lidstaat, met als doel te voorkomen dat een situatie ontstaat die aanleiding zou kunnen geven tot de toepassing van artikel 7 VEU. Volgens de juridische dienst van de Raad is dit nieuwe kader niet verenigbaar met de Verdragen (Advies van de juridische dienst van de Raad over de verenigbaarheid met de Verdragen van de Commissiemededeling over een nieuw EU-kader voor het versterken van de rechtsstaat). Het optreden van de Commissie om de rechtsstaat in Polen te beschermen gebeurde wel volgens dit nieuwe kader.</p> <p>De Raad besliste in 2014 om jaarlijks een dialoog over de rechtsstaat te voeren tussen alle lidstaten (Conclusies van de Raad van de Europese</p>
---------------	---

	<p>Unie en de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, over zorgen voor eerbiediging van de rechtsstaat). Daarnaast worden in de Raad gesprekken gevoerd over een mechanisme om de toestand van de rechtsstaat in de lidstaten systematisch te evalueren. Vlaanderen steunt de initiatieven rond het opzetten van een periodieke evaluatie van de het respect voor de rechtsstaat en de fundamentele rechten binnen de lidstaten van de EU (Mensenrechten in het Vlaams Beleid 2012-2016 en 2017-2020).</p> <p>Het Europees Parlement, ten slotte, beval in 2016 aan om een omvattend EU-mechanisme voor democratie, de rechtsstaat en grondrechten tot stand te brengen (Resolutie van het Europees Parlement betreffende de instelling van een EU-mechanisme voor democratie, de rechtsstaat en grondrechten). Het Parlement verzocht de Commissie om daartoe een voorstel in te dienen voor de sluiting van een EU-Pact voor democratie, de rechtsstaat en grondrechten. Dat pact zou volgens het Parlement de vorm moeten aannemen van een interinstitutioneel akkoord met bepalingen ter bevordering van de samenwerking tussen de instellingen van de Unie en de lidstaten in het kader van artikel 7 VEU, waarin bestaande mechanismen worden geïntegreerd, op elkaar worden afgestemd en worden aangevuld.</p>
<p>Vlaamse context van het initiatief</p>	<p>Ook in Vlaanderen wordt de problematiek van de eerbiediging van de rechtsstaat in de EU opgevolgd.</p> <p>In het Vlaams parlement hielden de Verenigde Commissies voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed en voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media op 3 februari 2016 een gedachtewisseling met de Poolse ambassadeur Artur Harazim over de situatie in Polen (Gedachtewisseling over de actuele situatie in Polen naar aanleiding van de recente berichtgeving). Een voorstel van resolutie van het Vlaams parlement betreffende de recente ontwikkelingen in Polen werd verworpen (Voorstel van resolutie).</p> <p>Vlaanderen steunt de initiatieven rond het opzetten van een periodieke evaluatie van de het respect voor de rechtsstaat en de fundamentele rechten binnen de lidstaten van de EU (Mensenrechten in het Vlaams Beleid 2012-2016 en 2017-2020).</p>
<p>Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen</p>	<p>De Vlaamse Regering gelooft in de meerwaarde die het Europese project biedt en wil actief meebouwen aan een slagkrachtige EU. Een slagkrachtige EU is immers van belang voor Vlaanderen (Beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2014-2019). Het initiatief wil bijdragen tot een sterke Europese Unie en is bijgevolg relevant voor Vlaanderen.</p>
<p>Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen</p>	<p>Beleidsopties nog niet beschikbaar</p>
<p>Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen</p>	<p>Aangezien de inhoud van het initiatief nog niet bekend is, is het niet mogelijk om de verwachte effecten ervan in Vlaanderen te beoordelen.</p>

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Aangezien de inhoud van het initiatief nog niet bekend is, is het niet mogelijk om de Vlaamse belanghebbenden te identificeren.
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De kernstakeholders van het Departement Buitenlandse Zaken werden, tijdens een vergadering georganiseerd door Vleva in samenwerking met het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU geconsulteerd over de nieuwe initiatieven in het werkprogramma van de Europese Commissie, en dus ook over dit nieuwe initiatief. Deze stakeholdersconsultatie vond plaats op 17 november 2017.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Het dossier werd op de vergadering van 17 november niet als prioritair aangemerkt.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

In principe ondersteunt Vlaanderen initiatieven die de eerbiediging van de rechtsstaat in de EU bevorderen.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	De Europese Commissie heeft nog geen openbare raadpleging georganiseerd en nog geen routekaart gepubliceerd. De Europese Commissie plant geen aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling.
---	---

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. Er is daarom geen subsidiariteitsinschatting nodig.

Een sterkere speler op wereldniveau

Initiatief 21: Uitvoering van de integrale EU-strategie

Met inbegrip van een EU-strategie voor sterkere banden tussen Europa en Azië, een hernieuwd partnerschap met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied en nieuwe kaders voor de betrekkingen met India, Irak en Iran

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	<p>Directoraten-Generaal uit de Relex-familie verantwoordelijk voor Nabuurschap en Uitbreidingsonderhandelingen (NEAR), Humanitaire Hulp (ECHO), Internationale Samenwerking en Ontwikkeling (DEVCO) en Handel (TRADE)</p> <p>Europese Dienst voor het Extern Optreden (EDEO) Dienst Instrumenten buitenlands beleid (FPI) Europees Defensieagentschap</p> <p>Strategisch bi-regionaal Partnerschap EU-landen uit Latijns-Amerika en de Caraïben (<i>Parténariat stratégique birégional UE - pays d'Amérique latine et des Caraïbes</i>) Communautaire coördinatie China (<i>Coordination communautaire pour la Chine</i>) Coördinatie EU-politiek Mercosur (<i>Coordination des politiques de l'UE pour le Mercosur</i>) Politieke vraagstukken extern beleid Azië (<i>Questions de politique extérieure en Asie</i>) Communautaire coördinatie voor Zuidoost-Azië (<i>Coordination communautaire pour l'Asie du Sud -Est</i>) Coördinatie van EU-beleid India (<i>Coordination des politiques de l'Union pour l'Inde</i>) High Level Adviesgroep Politieke Analyse (<i>High Level Advisory Group of Political Analysis</i>) Groep van Hoofden van de Evaluatiediensten voor externe samenwerking van de lidstaten en de Europese Commissie (<i>Group of the Heads of Member States' Evaluation Services for External Cooperation and the European Commission</i>) e.a.</p>
Raad van de EU	<p>Raad Buitenlandse Zaken – raadsfilieres buitenlandse zaken, defensie en ontwikkelingssamenwerking</p> <p>Groep ACS (staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan) Groep Azië-Oceanië Groep Latijns-Amerika en Caribisch gebied Groep raden buitenlandse betrekkingen (Relex) Politiek en Veiligheidscomité (PVC)</p>

	e.a.
Europees Parlement	Commissie Buitenlandse Zaken (AFET) Commissie Veiligheid en Defensie (SEDE) Commissie Ontwikkelingssamenwerking (DEVE), e.a.

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Op 28 juni 2016 stelde Hoge Vertegenwoordiger Federica Mogherini een nieuwe algemene strategie (Global Strategy) voor het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid van de EU voor.</p> <p>De algemene strategie van 2016 identificeert de gemeenschappelijke belangen van de EU, de externe uitdagingen waarmee ze wordt geconfronteerd en de beginselen waaraan ze zich moet conformeren in haar extern optreden. Ze pleit voor wat ze het principeel pragmatisme noemt. Dit komt neer op een door beginselen en waarden gedreven, maar realistisch buitenlands beleid. Deze beginselen en waarden zijn gegrondvest in de Europese verdragen. De in de strategie geïdentificeerde vitale belangen zijn: de veiligheid van EU-burgers en het territorium van de lidstaten, welvaart, democratie en het bestaan van een multilaterale rechtsorde die internationale machtspolitiek bedwingt.</p> <p>De vijf prioriteiten die de strategie naar voor schuift zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de interne en externe veiligheid van de Unie garanderen; 2. de veerkracht van landen en maatschappijen ten oosten en zuiden van de Unie bevorderen; 3. een geïntegreerde benadering van conflicten ontwikkelen; 4. de ontwikkeling van regionale samenwerkingsverbanden bevorderen; 5. de multilaterale rechtsorde versterken. <p>Om deze prioriteiten te verwezenlijken stelt de algemene strategie dat de Unie moet inzetten op geloofwaardigheid. De Unie moet een aantrekkelijke partner blijven. Haar extern optreden moet gekenmerkt worden door effectiviteit en consistentie, alsook respect voor de fundamentele waarden van de EU. Het impliceert eveneens investeringen in het hele spectrum van externe beleidsvelden, inclusief veiligheid en defensie, waaraan de strategie heel wat aandacht besteedt. Dit defensieeluk werd in de loop van 2017 verder uitgewerkt. Op 13 november 2017 ondertekenden de ministers van 23 lidstaten een gezamenlijke kennisgeving inzake de permanente gestructureerde samenwerking (PESCO). De mogelijkheid van een permanente gestructureerde samenwerking op het gebied van veiligheids- en defensiebeleid werd ingevoerd bij het Verdrag van Lissabon. Via deze weg kunnen een aantal lidstaten van de EU nauwer gaan samenwerken op het vlak van veiligheid en defensie. Dit permanent kader voor samenwerking inzake defensie zal de lidstaten die dit willen en kunnen, toelaten om samen defensievermogens te ontwikkelen, in gezamenlijke projecten te investeren, of de operationele paraatheid en bijdrage van hun krijgsmacht op te voeren.</p>
----------------------------	--

	<p>Het extern optreden van de EU moet ook daadkrachtig en responsief zijn en de Unie in staat stellen om snel en flexibel te reageren op externe uitdagingen en bedreigingen. Het geheel spectrum van beleidsinstrumenten, gaande van diplomatie over handel en ontwikkelingssamenwerking tot defensie, moet hiervoor worden ingezet. De strategie houdt een pleidooi voor een meer flexibel gebruik van ontwikkelingshulp, die beter is afgestemd op die van partners, maar steeds op basis van de leidende beginselen van de Europese verdragen. Dit geldt voor het hele externe optreden. De strategie stelt dat het externe optreden van de Unie en de lidstaten op een geïntegreerde manier moet gebeuren. Ze ziet geen tegenstrijdigheid tussen de Europese en nationale belangen. De strategie streeft dan ook een verbeterde samenwerking tussen de lidstaten en de EU-instellingen na.</p> <p>De Raad Buitenlandse Zaken nam formele conclusies aan op 17 oktober 2016. Daarin werden vijf prioritaire assen vastgelegd voor de uitvoering van de algemene strategie in de periode 2016-17. Deze zijn: (1) het versterken van veerkracht/weerbaarheid van partners en maatschappijen en de ontwikkeling van een geïntegreerde aanpak van conflicten en crisissen, (2) veiligheid en defensie, (3) het versterken van de link tussen intern en extern beleid, (4) het actualiseren van bestaande of voorbereiden van nieuwe regionale en thematische strategieën, (5) de intensivering van publieke diplomatie. Voor elk van de verschillende prioriteiten zullen de EDEO en de Commissie beleidsvoorstellen moeten formuleren; o.a. geografische en sectorale strategieën. Zo werden in november 2017 conclusies aangenomen inzake weerbaarheid in het externe optreden van de EU. Voor het voorjaar van 2018 staan initiatieven op het programma inzake Azië, Latijns-Amerika, het Caribisch gebied, India, Irak en Iran.</p> <p>Een voorbeeld uit 2017 waarbij de EU haar samenwerking met een externe partner opnieuw vorm gaf is Algerije. In maart 2017 namen de EU en Algerije gemeenschappelijke partnerschapsprioriteiten aan, in het licht van de integrale buitenlandstrategie.</p> <p>Bron: ‘Gedeelde visie, gemeenschappelijke actie: Een sterker Europa - Een algemene strategie voor de Europese Unie op het gebied van het buitenlands en veiligheidsbeleid’</p>
Doelstellingen van het initiatief	Verder uitvoering geven aan de integrale strategie van de EU op vlak van GBVB door specifieke strategieën te ontwikkelen voor/partnerschappen uit te bouwen met enkele belangrijke regio's (Latijns-Amerika, Caribisch Gebied en Azië) en landen (India, Irak en Iran).
Beleidsopties	/
Verwachte effecten van het initiatief	Nauwere strategische samenwerking met voornoemde partners
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie Vijfde deel van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
EU-regelgeving	/

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Eerste en tweede kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Informatie nog niet beschikbaar.
Routekaart	Informatie nog niet beschikbaar.
Aanvangseffectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen aanvangseffectbeoordeling opmaken.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen voorstel van regelgeving opmaken en geen effectbeoordeling opmaken.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van buitenlands beleid en onroerend erfgoed
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken
Betrokken ministers	Afhankelijk van inhoud en reikwijdte
Betrokken beleidsdomeinen	Afhankelijk van inhoud en reikwijdte

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Artikel 167 van de Belgische Grondwet
Vlaamse rechtsinstrumenten	n.v.t.

Beleidsmatig

Als verantwoordelijke deelstaat die resoluut opteert voor democratie, mensenrechten en een economisch duurzame toekomst wil Vlaanderen bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het Europees buitenlands beleid. Dit zowel binnen als buiten de bestaande Europese gremia. De Vlaamse Regering wil vanuit haar bevoegdheden en van onderuit (bottom-up) op een bescheiden doch kordate wijze mee concrete beleidsantwoorden formuleren op de grote uitdagingen waarmee Europa geconfronteerd wordt. De dagelijkse inspanningen van de Vlaamse overheid moeten dus gezien worden in de context van een Europees meerlagig buitenlands beleid.

Er bestaat een rechtstreeks verband tussen de Europese welvaart en de veiligheid in Azië (inclusief India). In het licht van het economisch gewicht dat Azië voor de EU

vertegenwoordigt – en vice versa – zijn vrede en stabiliteit in Azië een voorwaarde voor welvaart in Europa en Vlaanderen.

Ook vrede en stabiliteit in het Midden-Oosten heeft rechtstreekse gevolgen voor Europa en Vlaanderen. Irak en Iran zijn beide belangrijke gesprekspartners op vlak van terrorismebestrijding en illegale migratie naar Europa en spelen een belangrijke rol als regionale grootmachten. Bovendien heeft Vlaanderen alle belang bij het verder toezien door de EU op de uitvoering van het nucleair akkoord met Iran.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Brede Vlaamse middenveld en burgers
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De kernstakeholders van het Departement Buitenlandse Zaken werden, tijdens een vergadering georganiseerd door Vleva in samenwerking met het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU geconsulteerd over de nieuwe initiatieven in het werkprogramma van de Europese Commissie, en dus ook over dit nieuwe initiatief. Deze stakeholdersconsultatie vond plaats op 17 november 2017. De geconsulteerde Vlaamse belanghebbenden hebben geen directe belangen aangegeven.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	De geconsulteerde Vlaamse belanghebbenden (zie hierboven) hebben geen effecten aangegeven.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Een van de tien thematische sleutels die in de Visienota van de Vlaamse Regering '[Visie op de toekomst van de EU](#)' genoemd wordt luidt: "Een slagkrachtig buitenlands- veiligheid en defensiebeleid voeren in het bijzonder in de Europese nabuurregio"

De EU moet een actief en coherent buitenlands en veiligheidsbeleid voeren dat het geheel van externe beleidsvelden omvat: diplomatie, ontwikkelingssamenwerking, migratie-, handels- en investeringsbeleid en defensie. Het extern optreden moet tot doel hebben om Europese waarden, vrede, stabiliteit, democratie en mensenrechten te promoten en duurzame ontwikkeling te bevorderen door onder andere onze hoge milieu-, en arbeidsstandaarden te beschermen, alsook onze standaarden en normen op het vlak van voedselveiligheid, consumenten- en milieubescherming en volksgezondheid. De Unie moet een factor van vrede en stabiliteit in de wereld zijn, een globale actor. Een actief Europees buitenlandbeleid houdt in dat de Unie een leidende rol opneemt in conflictpreventie. Het nucleair akkoord met Iran dat onder meer tot stand kwam door inspanningen van de Hoge Vertegenwoordiger van de unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid is daar een mooi voorbeeld van. Ze moet zowel partnerschappen aangaan met haar traditionele bondgenoten als met opkomende economieën om de principes en doelstellingen van het GBVB te verwezenlijken. Om die reden verwelkomt Vlaanderen het uitwerken van nieuwe kaders voor de betrekkingen met Iran en Irak. Het spreekt vanzelf dat dit breder moet gaan dan louter dan louter conflictpreventie.

Gezien het steeds toenemende politiek en economisch belang van Azië en de assertievere houding van grootmachten als India en China is Vlaanderen ook voorstander van een EU-strategie voor nauwere banden met Azië en een raamwerk voor de betrekkingen met India. India en China stonden beiden op de shortlist voor een nieuwe AAVR, wat hun belang voor Vlaanderen onderstreept.

Hoewel het economisch en politiek belang van Latijns-Amerika en de Caraïben minder groot is voor Vlaanderen dan dat van Azië zijn er toch bepaalde landen die een belangrijke plaats innemen in de buitenlandagenda van Vlaanderen en ook voor Vlaamse bedrijven opportuniteiten bieden (zoals Mexico, Argentinië, Brazilië,...). Ook voor deze groep landen verwelkomt Vlaanderen dus het initiatief.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Het is nog niet duidelijk of de Europese Commissie een openbare raadpleging zal organiseren of een routekaart zal publiceren. De Europese Commissie plant geen aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling.
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

De bevoegdheid van de Europese Unie inzake buitenlands beleid staat uitgewerkt in [Titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie](#) (Algemene Bepalingen inzake het extern Optreden van de Unie en Specifieke Bepalingen betreffende het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid) en [het vijfde deel van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#) (Extern Optreden van de Unie)

2. *Eerste subsidiariteitsinschatting*

Het gaat hier niet om een wetgevend initiatief; waardoor de vraag in principe niet aan de orde is. Wel beschikt de EU, conform de Europese verdragen, over de nodige bevoegdheid om in alle beleidsvelden gedekt door de algemene strategie wetgevende en andere initiatieven aan te nemen.

Een sterkere speler op wereldniveau

Initiatief 22: Een geloofwaardig vooruitzicht op toetreding (*initiatief met 2025 als perspectief*)

Strategie voor succesvolle toetreding tot de EU van Servië en Montenegro, de verst gevorderde kandidaten van de Westelijke Balkan, waarbij bijzondere nadruk moet liggen op de rechtsstaat, de grondrechten, de bestrijding van corruptie en georganiseerde misdaad en de algehele stabiliteit van de regio

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Nabuurschap en Uitbreidingsonderhandelingen (NEAR) Europese Dienst voor het Extern Optreden (EDEO) Dienst Instrumenten buitenlands beleid (FPI) Groep van Hoofden van de Evaluatiediensten voor externe samenwerking van de lidstaten en de Europese Commissie (<i>Group of the Heads of Member States' Evaluation Services for External Cooperation and the European Commission</i>) EU Platform for Blending in External Cooperation e.a.
Raad van de EU	Raad Buitenlandse Zaken – raadsfilière buitenlandse zaken Groep uitbreiding en landen waarmee toetredingsonderhandelingen worden gevoerd (COELA) Groep raden buitenlandse betrekkingen (Relex) Politiek en Veiligheidscomité (PVC) Groep Westelijke Balkan
Europees Parlement	Commissie Buitenlandse zaken (AFET)

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Met zowel Servië als Montenegro zijn reeds toetredingsonderhandelingen gestart (respectievelijk in januari 2014 en in juni 2012). Beide landen staan daarmee voor op Albanië, Kosovo, Bosnië-Herzegovina en de Voormalig Joegoslavische Republiek Macedonië (FYROM), de vier andere landen uit de regio die allen een duidelijk perspectief hebben op EU-lidmaatschap. Met het uiteindelijke lidmaatschap van deze landen zal de huidige enclave van niet-EU-landen in Zuidoost-Europa verdwijnen.</p> <p>Met haar uitbreidingsbeleid naar de Westelijke Balkan toe (Stabilisatie en Associatieproces) probeert de EU door het aanbieden van een voorwaardelijk lidmaatschap deze landen in verregaande mate te hervormen om er zo stabiliteit, vrede en welvaart te creëren. Door deze regio in te bedden in de EU hoopt de Unie de historische instabiliteit en onrust er definitief te beëindigen. Het principe 'fundamentals first' vormt de ruggengraat van het uitbreidingsbeleid van de Commissie Juncker. In de eerste plaats worden</p>
----------------------------	---

	<p>hervormingen gevraagd op vlak van vier fundamentele domeinen: de rechtsstaat, fundamentele rechten, economische ontwikkeling en competitiviteit en het goed functioneren van de democratische instellingen en de publieke sector. Een andere leidend principe is nog steeds dat van verdienste: iedere kandidaat-lidstaat wordt individueel beoordeeld op basis van eigen verdienste.</p> <p>Verder vraagt de EU meer regionale samenwerking (met aandacht voor interconnectiviteit, marktintegratie, ...). Gezien de positie van deze landen aan de rand van Europa is er binnen het uitbreidingsbeleid ook meer aandacht dan voorheen voor migratie, terrorismebestrijding en deradicalisering.</p> <p>De Commissie zal in het voorjaar van 2018 een nieuw 'Enlargement package'³ publiceren. Hiermee wijkt ze qua timing af van de voorbije jaren waarbij de voortgangsrapportages telkens in het najaar werden gepubliceerd. Bedoeling is meer aan te sluiten bij de ERP-cycli voor de kandidaat-lidstaten (ERP: economic reform programmes). Dit laatste is een initiatief geïnspireerd op het Europees Semester en vormt het economische monitoringsmechanisme van het uitbreidingbeleid.</p> <p>Relevante bronnen/documenten:</p> <p>Enlargement Strategy 2015 2016 Communication on EU Enlargement Policy</p> <p>Voortgangsrapportage Servië 2016 Voortgangsrapportage Montenegro 2016</p>
Doelstellingen van het initiatief	Het stroomlijnen van het verdere toetredingsproces van beide landen zodat de situatie op het terrein verder kan verbeteren. Daarnaast heeft het initiatief ook de bedoeling de geloofwaardigheid van de Unie als externe actor te versterken door een concreet tijdsframe te bieden (perspectief 2025).
Beleidsopties	N.v.t.
Verwachte effecten van het initiatief	Het vertrouwen dat EU-lidmaatschap er effectief zal komen wordt versterkt in beide landen waardoor hervormingen duurzaam doorgevoerd worden en er ook bij de burgers meer draagvlak is. De situatie op het terrein verbetert verder.
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikelen 8, 12 en 49 van het Verdrag betreffende de Europese Unie
EU-regelgeving	Stabilisatie -en Associatieovereenkomst met Servië (2007) en Montenegro (2007)

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Eerste kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Informatie nog niet beschikbaar.
----------------------	----------------------------------

³ Geheel aan strategische documenten van de Commissie rond haar uitbreidingsbeleid. Wordt jaarlijks vernieuwd (voortgangsrapportage, communicatie,...).

Routekaart	Informatie nog niet beschikbaar.
Aanvangseffectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen aanvangseffectbeoordeling opmaken.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen voorstel van regelgeving opmaken en geen effectbeoordeling opmaken.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-President van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van buitenlands beleid en onroerend erfgoed
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken
Betrokken ministers	Afhankelijk van inhoud en reikwijdte
Betrokken beleidsdomeinen	Afhankelijk van inhoud en reikwijdte

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Artikel 167 van de Belgische Grondwet
Vlaamse rechtsinstrumenten	n.v.t.

Beleidsmatig

Een van de tien thematische sleutels die in de Visienota van de Vlaamse Regering '[Visie op de toekomst van de EU](#)' genoemd wordt, luidt: "Een slagkrachtig buitenlands- veiligheid en defensiebeleid voeren in het bijzonder in de Europese nabuurregio".

Het extern optreden moet tot doel hebben om Europese waarden, vrede, stabiliteit, democratie en mensenrechten te promoten en duurzame ontwikkeling te bevorderen door onder andere onze hoge milieu-, en arbeidsstandaarden te beschermen, alsook onze standaarden en normen op het vlak van voedselveiligheid, consumenten- en milieubescherming en volksgezondheid. De geloofwaardigheid van de Unie staat of valt met een succesvol uitbreidingsbeleid. Indien de Unie er niet in slaagt hervormingen af te dwingen van de landen die perspectief hebben ooit tot de EU toe te kunnen treden, dan is dat nefast voor haar geloofwaardigheid en doeltreffendheid als externe actor elders in de wereld.

Daarnaast heeft de Unie ook een direct belang in het bevorderen van de vrede en welvaart op de Westelijke Balkan (die momenteel nog een enclave vormen binnen de Unie), dit komt namelijk de welvaart en veiligheid van de Unie als geheel ten goede. Goed functionerende overheidsinstellingen in die regio zetten een rem op georganiseerde misdaad en verminderen illegale drugs- en wapentrafiëk naar de rest van Europa en landen rond Europa. Ook in het onder controle houden van de migratiestromen uit het Midden-Oosten en Afrika speelt de Westelijke Balkan een sleutelrol.

Het feit dat de Westelijke Balkan in de running was voor een bijkomende standplaats voor een AAVR wijst op het belang dat de Vlaamse Regering aan de regio hecht.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Brede Vlaamse middenveld en burgers
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De kernstakeholders van het Departement Buitenlandse Zaken werden, tijdens een vergadering georganiseerd door Vleva in samenwerking met het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU geconsulteerd over de nieuwe initiatieven in het werkprogramma van de Europese Commissie, en dus ook over dit nieuwe initiatief. Deze stakeholdersconsultatie vond plaats op 17 november 2017. De geconsulteerde Vlaamse belanghebbenden hebben geen directe belangen aangegeven.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	De geconsulteerde Vlaamse belanghebbenden (zie hierboven) hebben geen effecten aangegeven.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

De Vlaamse Regering vindt niet dat de EU vandaag moet uitbreiden; zij wenst dat de EU focust op hervorming en verdieping. De uitbreidingen in 2004, 2007 en 2013 hebben aangetoond dat de grenzen aan de absorptiecapaciteit van de Unie duidelijk moeten worden gedefinieerd. Deze interne oefeningen moeten ervoor zorgen dat toekomstige uitbreidingen op zorgvuldige en maatschappelijk gedragen wijze plaatsvinden. De Vlaamse Regering beschouwt deze processen als noodzakelijke interne pijler voor een succesvol EU-uitbreidingsbeleid.

Daarnaast moeten kandidaat-leden uiteraard volledig voldoen aan alle voorwaarden om lid te worden (de zogenaamde criteria van Kopenhagen en Madrid). Hoewel de inspanning in de eerste plaats vanuit de landen zelf moet komen moet de Unie de kandidaat-lidstaten in de Westelijke Balkan ook de incentives geven die noodzakelijk zijn om de noodzakelijke hervormingen door te voeren. Stabiliteit en welvaart in de Westelijke belang is immers ook in het belang van de EU en Vlaanderen. Om die reden verwelkomt de regering initiatieven die de toetreding van kandidaat-lidstaten Servië en Montenegro succesvol willen maken. Hierbij is het van groot belang te vermijden een bevroren conflict in de EU te importeren. Om van een succesvolle toetreding van Servië te kunnen spreken moet de internationale status van Kosovo ondubbelzinnig geregeld zijn.

Wat betreft het vrij verkeer van werknemers wordt naar analogie met de toetreding van Kroatië in 2013 een overgangperiode voorzien.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	Het is nog niet duidelijk of de Europese Commissie een openbare raadpleging zal organiseren of een routekaart zal publiceren. De Europese Commissie plant geen aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling.
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. Bevoegdheid van de Europese Unie

Ingevolge [artikel 49 VEU](#) (inzake toetreding van nieuwe lidstaten tot de EU) moet de verzoekende staat een toetredingsverzoek richten tot de Raad, die zich met eenparigheid van stemmen uitspreekt na de Commissie te hebben geraadpleegd en na goedkeuring van het Europees Parlement, dat zich uitspreekt bij meerderheid van zijn leden.

Nationale parlementen worden in kennis gesteld van toetredingsverzoeken ([artikelen 12 en 49 VEU](#)). Het uiteindelijke toetredingsakkoord moet bovendien door alle EU-lidstaten worden bekrachtigd overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen.

Ingevolge [artikel 8 VEU](#) (De Unie ontwikkelt met de naburige landen bijzondere betrekkingen, die erop gericht zijn een ruimte van welvaart en goed nabuurschap tot stand te brengen welke stoelt op de waarden van de Unie en welke gekenmerkt wordt door nauwe en vreedzame betrekkingen die gebaseerd zijn op samenwerking) is de Unie bevoegd een nabuurschapsbeleid (inclusief uitbreidingsbeleid) te ontwikkelen.

2. Eerste subsidiariteitsinschatting

Het gaat hier niet om een wetgevend initiatief; waardoor de vraag in principe niet aan de orde is. De EU is ingevolge [artikel 8 en artikel 49 VEU](#) bevoegd een uitbreidings- en nabuurschapsbeleid te voeren en daartoe initiatieven te nemen. Het voorstel doorstaat bijgevolg de subsidiariteitstoets.

Een sterkere speler op wereldniveau

Initiatief 23: Meer efficiëntie en coherentie bij de tenuitvoerlegging van het gemeenschappelijk buitenlands beleid (*initiatief met 2025 als perspectief*)

Mededeling over de mogelijkheid tot meer stemmingen bij gekwalificeerde meerderheid in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands beleid op grond van artikel 31, lid 3, VEU, en over verbetering van de consistentie van dat beleid

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraten-Generaal uit de Relex-familie verantwoordelijk voor Nabuurschap en Uitbreidingsonderhandelingen (NEAR), Humanitaire Hulp (ECHO), Internationale Samenwerking en Ontwikkeling (DEVCO) en Handel (TRADE) Europese Dienst voor het Extern Optreden (EDEO) Dienst Instrumenten buitenlands beleid (FPI) Europees Defensieagentschap, Groep van Hoofden van de Evaluatiediensten voor externe samenwerking van de lidstaten en de Europese Commissie (<i>Group of the Heads of Member States' Evaluation Services for External Cooperation and the European Commission</i>) e.a.
Raad van de EU	Raad Buitenlandse Zaken – raadsfilières buitenlandse zaken, defensie en ontwikkelingssamenwerking Groep raden buitenlandse betrekkingen (Relex) Politiek en Veiligheidscomité (PVC) e.a.
Europees Parlement	Commissie Buitenlandse zaken (AFET) Commissie Veiligheid en defensie (SEDE) Commissie Ontwikkelingssamenwerking (DEVE), e.a.

INHOUD

Context van het initiatief	Noot vooraf: dit initiatief heeft linken met initiatief 11 ("Mededeling over de mogelijkheid tot meer stemmingen bij gekwalificeerde meerderheid en meer gewone wetgevingsprocedures voor interne markt kwesties op grond van artikel 48, lid 7, VEU") Op 28 juni 2016 stelde Hoge Vertegenwoordiger Federica Mogherini een nieuwe algemene strategie (Global Strategy) voor het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid van de EU voor.
----------------------------	--

<p>De algemene strategie van 2016 identificeert de gemeenschappelijke vitale belangen van de EU, de externe uitdagingen waarmee ze wordt geconfronteerd en de beginselen waaraan ze zich moet conformeren in haar extern optreden. Ze pleit voor wat ze het principeel pragmatisme noemt. Dit komt neer op een door beginselen en waarden gedreven, maar realistisch buitenlands beleid. Deze beginselen en waarden zijn gegrondvest in de Europese verdragen. De in de strategie geïdentificeerde vitale belangen zijn: de veiligheid van EU-burgers en het territorium van de lidstaten, welvaart, democratie en het bestaan van een multilaterale rechtsorde die internationale machtspolitiek bedwingt.</p> <p>De vijf prioriteiten die de strategie naar voor schuift zijn:</p> <ol style="list-style-type: none">1. de interne en externe veiligheid van de Unie garanderen;2. de veerkracht van landen en maatschappijen ten oosten en zuiden van de Unie bevorderen;3. een geïntegreerde benadering van conflicten ontwikkelen;4. de ontwikkeling van regionale samenwerkingsverbanden bevorderen;5. de multilaterale rechtsorde versterken. <p>Om deze prioriteiten te verwezenlijken stelt de algemene strategie dat de Unie moet inzetten op geloofwaardigheid. De Unie moet een aantrekkelijke partner blijven. Haar extern optreden moet gekenmerkt worden door effectiviteit en consistentie, alsook respect voor de fundamentele waarden van de EU. Het impliceert eveneens investeringen in het hele spectrum van externe beleidsvelden, inclusief veiligheid en defensie, waaraan de strategie heel wat aandacht besteedt. Dit defensieeluk werd in de loop van 2017 verder uitgewerkt. Op 13 november 2017 ondertekenden de ministers van 23 lidstaten een gezamenlijke kennisgeving inzake de permanente gestructureerde samenwerking (PESCO). De mogelijkheid van een permanente gestructureerde samenwerking op het gebied van veiligheids- en defensiebeleid werd ingevoerd bij het Verdrag van Lissabon. Via deze weg kunnen een aantal lidstaten van de EU nauwer gaan samenwerken op het vlak van veiligheid en defensie. Dit permanent kader voor samenwerking inzake defensie zal de lidstaten die dit willen en kunnen, toelaten om samen defensievermogens te ontwikkelen, in gezamenlijke projecten te investeren, of de operationele paraatheid en bijdrage van hun krijgsmacht op te voeren.</p> <p>Het extern optreden van de EU moet ook daadkrachtig en responsief zijn en de Unie in staat stellen om snel en flexibel te reageren op externe uitdagingen en bedreigingen. Het geheel spectrum van beleidsinstrumenten, gaande van diplomatie over handel en ontwikkelingssamenwerking tot defensie, moet hiervoor worden ingezet. De strategie houdt een pleidooi voor een meer flexibel gebruik van ontwikkelingshulp, die beter is afgestemd op die van partners, maar steeds op basis van de leidende beginselen van de Europese verdragen. Dit geldt voor het hele externe optreden. De strategie stelt dat het externe optreden van de Unie en de lidstaten op een geïntegreerde manier moet gebeuren. Ze ziet geen tegenstrijdigheid tussen de Europese</p>

en nationale belangen. De strategie streeft dan ook een verbeterde samenwerking tussen de lidstaten en de EU-instellingen na.

De Raad Buitenlandse Zaken nam formele conclusies aan op 17 oktober 2016. Daarin werden vijf prioritaire assen vastgelegd voor de uitvoering van de algemene strategie in de periode 2016-17. Deze zijn: 1. het versterken van veerkracht/weerbaarheid van partners en maatschappijen en de ontwikkeling van een geïntegreerde aanpak van conflicten en crisissen 2. veiligheid en defensie 3. het versterken van de link tussen intern en extern beleid 4. het actualiseren van bestaande of voorbereiden van nieuwe regionale en thematische strategieën 5. de intensivering van publieke diplomatie. Voor elk van de verschillende prioriteiten zullen de EDEO en de Commissie beleidsvoorstellen moeten formuleren; o.a. geografische en sectorale strategieën. Zo werden in november 2017 conclusies aangenomen inzake weerbaarheid in het externe optreden van de EU. Voor het voorjaar van 2018 staan initiatieven op het programma inzake Azië, Latijns-Amerika, het Caribisch gebied, India, Irak en Iran (zie fiche over initiatief 21).

Bron: "[Gedeelde visie, gemeenschappelijke actie: Een sterker Europa - Een algemene strategie voor de Europese Unie op het gebied van het buitenlands en veiligheidsbeleid](#)"

Om uitvoering te geven aan het extern beleid van de Unie zijn in [Titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie](#) (Algemene Bepalingen inzake het extern Optreden van de Unie en Specifieke Bepalingen betreffende het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid) verdragsbepalingen opgenomen die de besluitvormingsmechanismen op vlak van het GBVB vastleggen. In [artikel 31 VEU](#) staat gestipuleerd dat besluiten in het kader van het GBVB genomen worden door de Europese Raad en de Raad. Wetgevingshandelingen kunnen niet worden vastgesteld. Wat wel kan is het aannemen van een gemeenschappelijk standpunt of een gemeenschappelijk optreden met eenparigheid van stemmen. In uitzondering op die algemene regel kan de Raad met gekwalificeerde meerderheid stemmen:

- wanneer hij een besluit vaststelt dat een optreden of een standpunt van de Unie bepaalt op grond van een besluit van de Europese Raad met betrekking tot de strategische belangen en doelstellingen van de Unie in de zin van [artikel 22, lid 1 VEU](#);
- wanneer hij een besluit vaststelt dat een optreden of een standpunt van de Unie bepaalt, op voorstel van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, dat wordt voorgelegd naar aanleiding van een specifiek verzoek dat de Europese Raad op eigen initiatief of op initiatief van de hoge vertegenwoordiger tot hem heeft gericht;
- bij de aanneming van een besluit waarmee uitvoering wordt gegeven aan een besluit dat een optreden of een standpunt van de Unie bepaalt;
- bij de benoeming van een speciale vertegenwoordiger overeenkomstig [artikel 33 VEU](#).

	<p>Indien een lid van de Raad verklaart om vitale, nader genoemde, redenen van nationaal beleid voornemens te zijn zich te verzetten tegen de aanneming van een besluit dat met gekwalificeerde meerderheid van stemmen moet worden aangenomen, wordt niet tot stemming overgegaan. De hoge vertegenwoordiger tracht in dergelijke gevallen in nauw overleg met de betrokken lidstaat een aanvaardbare oplossing te bereiken. Indien dit niet tot resultaat leidt, kan de Raad verlangen dat de aangelegenheid wordt voorgelegd aan de Europese Raad, die met eenparigheid van stemmen een besluit vaststelt.</p> <p>Het derde lid van artikel 31 VEU stelt dat de Europese Raad met eenparigheid van stemmen bij besluit kan bepalen dat de Raad in andere dan voornoemde gevallen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen besluit.</p>
Doelstellingen van het initiatief	<p>Meer efficiëntie en coherentie creëren bij de tenuitvoerlegging van het gemeenschappelijk buitenlands beleid en de integrale buitenlandstrategie van de EU door de besluitvormingsmechanismen, en meer bepaald de stemprocedure bij het aannemen van gemeenschappelijke standpunten en posities in het kader van het GBVB, tegen het licht te houden. Daarnaast wil het initiatief ook de consistentie van het beleid verbeteren.</p>
Beleidsopties	/
Verwachte effecten van het initiatief	Impuls geven aan debat hierover tussen de lidstaten.
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 31, lid 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie
EU-regelgeving	/

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Derde kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Oostenrijk

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	Informatie nog niet beschikbaar.
Routekaart	Informatie nog niet beschikbaar.
Aanvangseffectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen aanvangseffectbeoordeling opmaken.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen voorstel van regelgeving opmaken en geen effectbeoordeling opmaken.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-President van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van buitenlands beleid en onroerend erfgoed
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken

Betrokken ministers	Afhankelijk van inhoud en reikwijdte
Betrokken beleidsdomeinen	Afhankelijk van inhoud en reikwijdte

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Artikel 167 van de Belgische Grondwet
Vlaamse rechtsinstrumenten	n.v.t.

Beleidsmatig

Als verantwoordelijke deelstaat die resoluut opteert voor democratie, mensenrechten en een economisch duurzame toekomst wil Vlaanderen bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het Europees buitenlands beleid. Dit zowel binnen als buiten de bestaande Europese gremia. De Vlaamse Regering wil vanuit haar bevoegdheden en van onderuit (bottom-up) op een bescheiden doch kordate wijze mee concrete beleidsantwoorden formuleren op de grote uitdagingen waarmee Europa geconfronteerd wordt. De dagelijkse inspanningen van de Vlaamse overheid moeten dus gezien worden in de context van een Europees meerlagig buitenlands beleid.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Brede Vlaamse middenveld en burgers
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De kernstakeholders van het Departement Buitenlandse Zaken werden, tijdens een vergadering georganiseerd door Vleva in samenwerking met het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU geconsulteerd over de nieuwe initiatieven in het werkprogramma van de Europese Commissie, en dus ook over dit nieuwe initiatief. Deze stakeholdersconsultatie vond plaats op 17 november 2017. De geconsulteerde Vlaamse belanghebbenden gaven aan dat de rol van de civiele maatschappij bij besluitvorming inzake het buitenlands optreden van de EU niet uit het oog verloren mag worden.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	De geconsulteerde Vlaamse belanghebbenden (zie hierboven) hebben geen effecten aangegeven.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Een van de tien thematische sleutels die in de Visienota van de Vlaamse Regering '[Visie op de toekomst van de EU](#)' genoemd wordt luidt: "Een slagkrachtig buitenlands- veiligheid en defensiebeleid voeren in het bijzonder in de Europese nabuurregio".

De EU moet een actief en coherent buitenlands en veiligheidsbeleid voeren dat het geheel van externe beleidsvelden omvat: diplomatie, ontwikkelings samenwerking, migratie-, handels- en investeringsbeleid en defensie. Het extern optreden moet tot doel hebben om Europese

waarden, vrede, stabiliteit, democratie en mensenrechten te promoten en duurzame ontwikkeling te bevorderen door onder andere onze hoge milieu-, en arbeidsstandaarden te beschermen, alsook onze standaarden en normen op het vlak van voedselveiligheid, consumenten- en milieubescherming en volksgezondheid. De Unie moet een factor van vrede en stabiliteit in de wereld zijn, een globale actor. Een actief Europees buitenlandbeleid houdt in dat de Unie een leidende rol opneemt in conflictpreventie. Net zoals de Hoge Vertegenwoordiger van de unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid mee actief een nucleair akkoord met Iran kon bewerkstelligen, zou de Unie samen met de internationale gemeenschap leiderschap kunnen opnemen door nieuwe initiatieven te ontplooien en een oplossing te bewerkstelligen voor de vele 'bevroren conflicten' aan de buitengrenzen van de Unie of actief het vredesproces in het Midden-Oosten kunnen ondersteunen door zelf met voorstellen te komen die een twee-staten-oplossing mogelijk maken tussen Israël's en Palestijnen. Ze moet zowel partnerschappen aangaan met haar traditionele bondgenoten als met opkomende economieën om de principes en doelstellingen van het Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid te verwezenlijken.

Meer efficiëntie en coherentie bij de tenuitvoerlegging van het gemeenschappelijk buitenlands beleid kan de slagkracht ervan enkel verhogen. Om die reden kijkt Vlaanderen uit naar de mededeling van de Commissie over de mogelijkheid tot meer stemmingen bij gekwalificeerde meerderheid in het kader van het GBVB en over verbetering van de consistentie van dat beleid. De beginselen van subsidiariteit, proportionaliteit, verantwoordelijkheid en solidariteit moeten daarbij als leidraad dienen.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

<p>Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling</p>	<p>Het is nog niet duidelijk of de Europese Commissie een openbare raadpleging zal organiseren of een routekaart zal publiceren.</p> <p>De Europese Commissie plant geen aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling.</p>
--	---

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

De bevoegdheid van de Europese Unie inzake buitenlands beleid staat uitgewerkt in [Titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie](#) (Algemene Bepalingen inzake het extern Optreden van de Unie en Specifieke Bepalingen betreffende het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid) en [het vijfde deel van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie](#) (Extern Optreden van de Unie)

2. *Eerste subsidiariteitsinschatting*

Het gaat hier niet om een wetgevend initiatief; waardoor de vraag in principe niet aan de orde is.

Een Unie van democratische verandering

Initiatief 24: Communiceren over Europa

Mededeling over de wijze waarop de Unie meer verenigd, sterker en meer democratisch kan worden gemaakt in termen van communicatie

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Communicatie (tbc)
Raad van de EU	Raad Algemene Zaken (tbc) Raadswerkgroep: Groep Algemene Zaken (tbc)
Europees Parlement	Commissie Constitutionele Zaken (AFCO) (tbc)

INHOUD

Context van het initiatief	<p>De EU heeft een belangrijke identiteitscrisis doorgemaakt die werd gekenmerkt door grote economische en sociale uitdagingen, toenemende eurosceptis en extremisme en ongekend wantrouwen ten opzichte van het Europees project bij de bevolking sinds het begin van het decennium. Om die redenen heeft de voorzitter van de Europese Commissie de heropbouw van de bruggen in Europa na de crisis tot één van de prioriteiten van zijn mandaatperiode gemaakt, om zo het vertrouwen van de Europese burger te herstellen. Hij stelde daarvoor twee krachtlijnen voor: het EU-beleid toespitsen op de belangrijkste uitdagingen en de democratische legitimiteit versterken.</p> <p>Vanuit dezelfde optiek heeft commissievoorzitter Juncker Luc Van den Brande, voormalig minister-president van Vlaanderen en voormalig voorzitter van het Europees Comité van de Regio's, aangewezen als speciaal adviseur voor het contact met de burgers. Hij kreeg onder meer als opdracht een rapport op te stellen over manieren om de banden tussen de EU en haar burgers aan te halen.</p> <p>In het rapport-Van den Brande wordt de balans opgemaakt van de communicatie-inspanningen van de Commissie. Het is een onafhankelijk document dat niet noodzakelijkerwijs de mening van de Commissie weergeeft. In het rapport wordt aandacht besteed aan de synergieën met andere Europese en nationale actoren bij het bevorderen van de dialoog met het publiek. Daarnaast wordt een kader geschetst voor een meer burgergericht Europa en wordt uitgelegd hoe nieuwe vormen van partnerschappen met lokale en regionale overheden/instellingen en communicatietechnologieën kunnen helpen om nieuwe bruggen te slaan naar de burgers. Tevens wordt benadrukt hoe belangrijk het is de jongeren in Europa als belangrijke partners bij dit project te betrekken. Ter afronding reikt het verslag een reeks concrete richtsnoeren en aanbevelingen voor goede communicatie aan.</p>
----------------------------	---

	<p>Volgens de Standaard Eurobarometerenquête 87 van mei 2017 voelt 68 % van de respondenten zich EU-burger en is 56 % optimistisch over de toekomst van de EU.</p> <p><i>(Bron: Rapport De banden aanhalen met de EU-burger)</i></p>
Doelstellingen van het initiatief	<p>Een meer verenigde, sterkere en meer democratische Unie</p> <p><i>(Bron: Commissie Werkprogramma 2018)</i></p>
Beleidsopties	<p>Op moment van schrijven is het niet helemaal duidelijk wat de Commissie precies zal opnemen in de Mededeling. Wel kan men een aantal mogelijke en verwachte beleidsopties distilleren uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Verklaringen van de Commissie omtrent de Staat van de Unie (september 2017) en het Commissie Werkprogramma 2018 (oktober 2017) 2. Rapport 'De banden aanhalen met de EU-burger' (oktober 2017, Luc Van den Brande) <p>1. <u>Verklaringen van de Commissie omtrent de Staat van de Unie (september 2017) en het Commissie Werkprogramma (oktober 2017)</u></p> <p>a) Dialoog met de burger</p> <p>De Commissie wil de kloof tussen de verwezenlijkingen van de EU en de verwachtingen van burgers dichten en meer inspelen op de zorgen en verwachtingen van haar burgers. Daarom zal ze werk blijven maken van de burgerdialogen: vorig jaar werden om en bij de 312 lokale evenementen in ruim 80 steden in 27 lidstaten georganiseerd waar burgers in debat konden gaan met Europese Commissarissen, Europarlementsleden en nationale en lokale bestuurders. Iedere burger moet een bijdrage kunnen leveren aan het toekomstdebat over de EU, en de Commissie wil ook meer betrokkenheid van nationale parlementen en het maatschappelijk middenveld op nationaal, regionaal en lokaal niveau. De Commissie wil het toekomstdebat verderzetten tot aan de verkiezingen in juni 2019 (debatten, burgerdialogen, interactie met nationale parlementen, samenwerking met de regio's).</p> <p>b) Democratische conventies organiseren in 2018 (cfr. Macron)</p> <p>Juncker ondersteunt het idee van president Macron om in heel Europa in 2018 democratische conventies te organiseren. De Franse president Macron verklaarde burgerdebatten te willen organiseren in heel Europa om Europa her op te bouwen op een meer democratische manier. Hij wil deze organiseren in de eerste jaarhelft 2018 in de lidstaten die hieraan willen meewerken. Macron zei dat de Europese burgers geconsulteerd zullen worden en zullen kunnen debatteren over principes die voorgesteld worden door de overheden. Op basis van de ideeën van de burgers kan dan een routekaart voor Europa voor de komende 10 of 15 jaar uitgewerkt worden.</p> <p>c) Debatten met nationale parlementen</p> <p>De nationale parlementen hebben uiting gegeven aan de wens om een constructieve rol te spelen bij het vormgeven van de toekomst.</p>

van de Unie en de Commissie wil haar betrekkingen met hen blijven verdiepen. De leden van de Commissie hebben vorig jaar meer dan 650 ontmoetingen gehad met nationale parlementen om Europa dichterbij de nationale vertegenwoordigers van haar burgers te brengen.

d) Debatten met het Europees Parlement

Voor de Commissie-Juncker is het speciale partnerschap met het Europees Parlement en de burgers die het vertegenwoordigt een prioriteit. Sinds de Commissie-Juncker is aangetreden, hebben de leden van het college aan 1274 debatten met het Europees Parlement deelgenomen; aan 98 van die debatten hebben de voorzitter en de eerste vicevoorzitter zelf deelgenomen.

e) Transparantie en verantwoording

De Commissie ziet transparantie en verantwoording als kernelementen van democratische legitimiteit. De Commissie heeft in dit verband al verschillende initiatieven opgezet (vb. verplicht transparantieregister over omgang met belangenvertegenwoordigers, statuut en financiering van Europese politieke partijen en stichtingen). Mogelijk volgen er in de Mededeling nog bijkomende initiatieven onder de noemer 'transparantie en verantwoording'.

(Bronnen: [Staat van de Unie 2017](#) en [Commissie Werkprogramma 2018](#))

2. Rapport 'De banden aanhalen met de EU-burger' (oktober 2017, Luc Van den Brande)

Luc Van den Brande stelt in zijn rapport 'De banden aanhalen met de EU-burger' (oktober 2017) een beleid voor gebaseerd op volgende *krachtlijnen*.

- a) Beleid vaststellen dat **inspeelt op wat leeft bij de burger**. Mensen verwachten niet alleen feiten. Zij willen ook betrokken worden bij het maken van keuzes die zij kunnen bespreken en waarnaar ze vervolgens kunnen handelen.
- b) Uitvoering geven aan een echte, zinvolle **participatiedemocratie**, die burgers de kans geeft om een hoofdrol te spelen in het politieke bedrijf binnen de Unie. Deze participatie kan vorm krijgen in nieuwe soorten partnerschappen, vooral op lokaal en regionaal niveau, en zou de burgers meer het gevoel geven echt deel uit te maken van het bredere project. Ook moet de EU de expertise van vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, die vaak nieuwe oplossingen aandragen, voluit erkennen en benutten.
- c) Ten volle **gebruikmaken van nieuwe communicatiemiddelen**, zodat de burgers betere toegang tot inhoud hebben en ook zelf inhoud kunnen creëren, onder meer over EU-aangelegenheden die rechtstreeks betrekking hebben op hun dagelijks leven. Nieuwe technologieën, en met name sociale media, stellen burgers in staat

	<p>hun mening op een directe manier kenbaar te maken, en geven mensen over heel Europa een stem.</p> <p>d) Een nieuwe aanpak vaststellen om jongeren als prioritaire doelgroep te benaderen, door het ontwikkelen van een op waarden gebaseerd verhaal om de belangstelling van de jongere generaties te wekken en hun de instrumenten aan te reiken om het Europese project zelf in handen te nemen. In een Europa waar meer dan 40 % van de burgers jonger is dan 35, zijn jongeren meer dan ooit essentiële partners in de communicatie en de dialoog.</p> <p>In het rapport worden zeer uiteenlopende <i>voorstellen</i> gedaan.</p> <p>a) Een eerste groep betreft de toepassing van de participatiedemocratie binnen de EU-instellingen. Volgens de auteur bieden het Verdrag en reeds bestaande instrumenten tal van mogelijkheden die nader onderzoek behoeven, aangezien het uiterst wenselijk is de dialoog tussen de burgers op Europees niveau te bevorderen. Dit is des te relevanter daar de belangstelling van jongeren vooral uitgaat naar een meer activiteits- en themagebonden politiek. De dialoog tussen burgers en instellingen moet worden geïntensiveerd en zo breed worden opengesteld dat ook het grote publiek inspraak heeft. De agenda moet duidelijk van onderop worden bepaald, zodat de burgers kunnen meebeslissen binnen een hervormd model waarin vanaf de basis een consensus tot stand wordt gebracht.</p> <p>b) In het rapport wordt gepleit voor de vaststelling van een nieuwe generatie communicatiepartnersovereenkomsten op grond waarvan de taak om de burger over EU-aangelegenheden te informeren, wordt verdeeld over de instellingen en de lidstaten. Het opzetten van nieuwe partnerschappen met regionale en lokale overheden blijkt in dit verband de beste methode om de burger te bereiken, omdat deze overheden dicht bij de burger staan en daardoor het contact vergemakkelijkt wordt. Het rapport wijst tevens op de noodzaak de Europese dimensie uit te dragen in het onderwijs en jongeren met verschillende achtergronden en talenten beter voor te bereiden op samenleven in dialoog. De sociale rol van het onderwijs moet de volle aandacht krijgen in het debat over de toekomst van Europa dat momenteel gaande is. In het rapport wordt ook benadrukt hoe belangrijk het is dat burgers het recht hebben op volwaardige participatie op elk niveau van het gemeenschappelijke democratische bestel van de Unie: lokaal, regionaal en nationaal.</p> <p>c) De voorstellen hebben ook betrekking op de activiteiten die momenteel door de Commissie worden uitgevoerd, zoals de burgerdialogen die zij geregeld over de hele EU organiseert om de EU te helpen in contact te treden met haar burgers: in de periode januari 2015-september 2017 hebben 333 burgerdialogen plaatsgevonden in 145 steden. De meer dan vijfhonderd Europe Direct-centra, die een essentiële rol spelen als partners voor de interactie met de burger en het contact tussen de burger en de EU,</p>
--	--

	<p>zouden een meer centrale plaats moeten krijgen als aanspreekpunten voor het verstrekken van informatie.</p> <p>d) Het rapport bevat 15 richtsnoeren voor betere communicatie, zoals het verbeteren van de coördinatie tussen de EU-instellingen en de lidstaten bij de communicatie over Europese aangelegenheden, en het opstarten van een nieuwe generatie burgerdialogen, met de deelname van bekende personen uit de wereld van kunst, cultuur en sport.</p> <p>e) Het rapport eindigt met nog eens 15 aanbevelingen van meer algemene aard, zoals het stimuleren van gedecentraliseerde, van onderop georganiseerde burgercomités als fora voor reflectie en discussie over de toekomst van Europa, en – uitgaand van de ervaringen die met Erasmus+ zijn opgedaan – het promoten van nieuwe programma's ter bevordering van uitwisselingen en netwerken voor, onder meer, lokale politici.</p> <p><i>(Bron: Rapport 'De banden aanhalen met de EU-burger')</i></p>
Verwachte effecten van het initiatief	<p>Een meer verenigde, sterkere en meer democratische Unie in termen van communicatie</p> <p><i>(Bron: Commissie Werkprogramma 2018)</i></p>
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	n.v.t.
EU-regelgeving	n.v.t.

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Tweede kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Eerste jaarhelft 2018: Bulgarije Tweede jaarhelft 2018: Oostenrijk

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	De Europese Commissie heeft (nog) geen openbare raadpleging georganiseerd.
Routekaart	De Europese Commissie heeft (nog) geen routekaart opgemaakt.
Aanvangseffectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen aanvangseffectbeoordeling opmaken.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen voorstel van regelgeving opmaken en geen effectbeoordeling opmaken.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken
Betrokken ministers	Alle ministers van de Vlaamse Regering

Betrokken beleidsdomeinen	Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid
---------------------------	--

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Beleidsmatig

Huidig beleid	Vlaams Regeerakkoord, Visienota van de Vlaamse Regering op de toekomst van de EU
Vlaamse context van het initiatief	Voor wat betreft de visie van Vlaanderen op dit dossier: zie 'eerste Vlaamse standpuntbepaling' hieronder.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De EU-beleidsdoelstellingen zijn relevant voor Vlaanderen in die zin dat de communicatie ook gericht is naar Vlaamse burgers en belanghebbenden.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	De beleidsopties die bovenstaand geschetst wordt, zijn geschikt voor Vlaanderen. Enkel over de democratische conventies zoals voorgesteld door president Macron, heeft de Vlaamse Regering zich nog niet uitgesproken. De Vlaamse Regering voegt anderzijds nog een aantal beleidsopties toe (zie verder).
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Meer debat over de EU Meer kennis over en begrip voor de EU Meer betrokkenheid van de burger bij EU-beleid Mogelijk resulterend in meer draagvlak voor de EU

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Alle Vlaamse burgers, middenveldorganisaties, lokale en provinciale besturen
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De kernstakeholders van het Departement Buitenlandse Zaken (waaronder de lokale besturen vertegenwoordigd via VVSG en VVP) werden, tijdens een vergadering georganiseerd door Vleva in samenwerking met het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU geconsulteerd over de nieuwe initiatieven in het werkprogramma van de Europese Commissie, en dus ook over dit nieuwe initiatief. Deze stakeholdersconsultatie vond plaats op 17 november 2017.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Het dossier werd door twee stakeholders aangeduid als prioritair tijdens de stakeholderconsultatie op 17 november 2017. De stakeholders formuleerden volgende offensieve en defensieve belangen bij dit dossier: <i>Offensieve belangen</i> <ul style="list-style-type: none"> • Belang van subsidiariteit: de lokale besturen moeten betrokken worden in alle beleidsstappen. • Belang van de EDIC's (Europe Direct Information Centres). • Om de kloof tussen de EU en de burger te dichten, moet er meer structureel overleg met het middenveld komen. • We hebben een sociaal en economisch duurzaam Europa nodig. • Er moet meer aandacht komen voor subsidiariteit.

	<ul style="list-style-type: none"> • Om te komen tot een democratischere EU is er ook meer inspraak van de lidstaten nodig. (vb. parlementen). <p><i>Defensieve belangen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De aanpak van EU-instellingen moet gestroomlijnd worden. • Er is verduidelijking nodig van de huidige inspraakmogelijkheden. Wat gebeurt er bijvoorbeeld met de antwoorden op surveys van de Commissie? Hoe worden de resultaten in rekening gebracht?
--	---

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

De Vlaamse Regering verwelkomt de inspanningen van de Commissie om meer in te zetten op communicatie en dialoog met de burger en zet zich actief mee in om deze te verwezenlijken. Zowel het Vlaams Regeerakkoord als de Visienota van de Vlaamse Regering op de toekomst van de EU (23 december 2016) bevatten aanknopingspunten in dit verband.

a) Dialoog met de burger

Volgens het Vlaams Regeerakkoord kiest Vlaanderen voor een gedragen Europese samenwerking die steunt op de **directe betrokkenheid van de burgers** en die diversiteit – waaronder talen – koestert. Ook de visienota van de Vlaamse Regering op de toekomst van de EU bepaalt dat de Unie erover moet waken de **band met de burgers te behouden**.

Tijdens de Europese verkiezingen van 2014 vertaalde het **gedaalde vertrouwen** zich in een historisch lage opkomst van amper 42,5% voor de Europese verkiezingen en een opgang van de anti-EU- partijen. Het lage vertrouwen vertaalt zich in een **minder positieve visie op de EU en haar Instellingen** (cf. eurobarometer december 2015). In 2012-2013 piekte het aandeel burgers dat een bijzonder negatieve visie had op 29%. Het aandeel van burgers met een bijzonder positieve visie op de EU stond met 30% op een historisch laagtepunt. Verontrustend is het hoge percentage van EU-burgers dat meent dat hun stem niet wordt gehoord in de EU. In 2012-13 stond dit op 67%.

Het **vertrouwen in de Europese instellingen ging er eveneens op achteruit**, net als het vertrouwen in instellingen op alle overheidsniveaus, van lokaal tot supranationaal. De gemiddelde Europeaan behoudt echter een groter vertrouwen in de Europese Instellingen dan in de nationale, regionale en lokale overheden.

Een **opvallende uitzondering is Vlaanderen**. Uit de Vlaamse Regionale Indicatoren van 2016 blijkt dat de dalende algemene Europese tendens zich ook in Vlaanderen voordoet, maar dat ze minder uitgesproken is. Tussen 2005 en 2010 had ruim de helft van de Vlamingen een positief beeld ten aanzien van de EU. Tussen 2010 en 2015 verminderde dat tot 40 percent. De Vlaamse steun voor de Europese instellingen bleef beduidend boven het EU-gemiddelde en relatief stabiel over de jaren heen. De tevredenheid van de Vlaming over het beleid van de lokale besturen en de Vlaamse overheid is evenwel nog hoger dan over het beleid van de Europese Commissie. Vlaanderen staat ook op de tweede plaats bij de vraag of de EU een goede zaak is, terwijl België een zesde plaats scoort. Ook met betrekking tot de kijk op de toekomst van de EU zijn de Vlamingen positiever ingesteld dan België. Voor de Vlaamse bevolking wordt het imago van de EU in de eerste plaats overheerst door een gebrek aan een duidelijke boodschap. Nagenoeg drie op vier

Vlamingen ervaren de behoefte aan een duidelijkere boodschap over het belang van de EU. Daarnaast wordt het beeld van de EU eveneens gekenmerkt door negatieve aspecten zoals bureaucratie, besparingsmaatregelen en de stijgende levensduurte. Tegelijk wordt de Unie door meer dan twee op de drie Vlamingen gezien als een plaats waar het goed is om zaken te doen, als hulp om internationale bedreigingen en uitdagingen aan te pakken en om burgers te beschermen.

Desinformatie over de meerwaarde van Unie, een **gebrek aan vertrouwen** en het aanvoelen bij een belangrijk deel van de bevolking dat de **Europese instellingen boven de hoofden van de mensen beslissingen nemen** die geen of een onvoldoende passend antwoord kunnen bieden op hun (gewijzigde) persoonlijke situatie, leidt nu voor het eerst tot de uitstap van een EU-lidstaat. In het bijzonder de zwaksten van onze maatschappij voelen zich vervreemd van de Unie en met name van het EU-vluchtelingenbeleid, het vrij verkeer en de eengemaakte Schengenruimte.

Sommige nationale en regionale overheden doen vaak ook onvoldoende inspanningen om de **meerwaarde van de Europese Unie te duiden** voor hun bevolking.

Om haar legitimiteit te bewaren moet de EU van onderuit opgebouwd worden. De EU moet **verbinding zoeken met de EU-burger** en de meerwaarde van het optreden van de EU moet steeds worden aangetoond. De burgers moeten meer betrokken worden en er moet worden geluisterd naar haar verwachtingen, kritiek, angsten en hoop. Kritiek moet met rationele argumenten beantwoord worden, dat is de uitdaging van elke politicus op alle beleidsniveaus die zijn kiezers en de Europese Unie ernstig neemt.

De Minister-President van de Vlaamse Regering zal op 26 februari 2018 een **burgerdialoog** organiseren in samenwerking met de vicevoorzitter van de Europese Commissie Frans Timmermans. Dan krijgen de Vlaamse burgers de kans om hun verwachtingen, vragen, kritiek en opmerkingen in verband met Europa te formuleren en hierover rechtstreeks in debat te treden met Minister-President Bourgeois en vicevoorzitter van de Europese Commissie Timmermans.

b) Democratische conventies organiseren in 2018 (cfr. Macron)

Hierover heeft de Vlaamse Regering zich nog niet expliciet uitgesproken.

c) Debatten met nationale parlementen

De Vlaamse Regering verwelkomt bezoeken van vertegenwoordigers van Europese instellingen aan het Vlaams parlement. In 2017 waren er bijvoorbeeld bezoeken van Pierre Moscovici, EU-Commissaris voor Economie en Financiële Zaken, Belastingen en Douane, en Frans Timmermans, Eerste Vicevoorzitter van de Europese Commissie, aan het Vlaams Parlement. In 2018 zal Jean-Claude Juncker, voorzitter van de Europese Commissie een bezoek brengen aan het Vlaams Parlement, wat ten volle ondersteund wordt door de Vlaamse Regering.

Volgens de visienota van de Vlaamse Regering op de toekomst van de EU moeten de **nationale parlementen veel meer over het EU-beleid debatteren en ook betrokken worden** bij de totstandkoming van het EU-beleid. Dit zou de legitimiteit van Europees optreden versterken.

Voor België zou dit ook betekenen dat de band met de **deelstaatparlementen** wordt versterkt. Verklaring 51 bij het Verdrag van Lissabon bepaalt dat conform zijn grondwettelijk recht, zowel de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat van het federaal Parlement als de parlementaire vergaderingen van de Gemeenschappen en Gewesten, in functie van de bevoegdheden die de Unie uitoefent, optreden als componenten van het nationaal parlementair stelsel of als kamers van het nationaal Parlement.

Naast de gele kaarten procedure pleit de Vlaamse Regering er voor om het systeem van de **groene kaarten** verder uit te werken. Wanneer een derde van de lidstaat-en deelstaatparlementen met wetgevende bevoegdheden een groene kaart trekt, wordt de Europese Commissie verplicht om het voorstel tot EU-actie in een bepaald beleidsdomein te onderzoeken en desgevallend een voorstel uit te werken. Wanneer de Commissie beslist dit niet te doen, dient zij te motiveren waarom ze geen actie neemt.

Europese Commissarissen zouden naar Duits voorbeeld verschillende keren per jaar in de lidstaten **in dialoog** moeten gaan **met de bevoegde parlementaire commissies**. Bijvoorbeeld naar aanleiding van de publicatie van bepaalde landenspecifieke aanbevelingen, de publicatie van het jaarlijkse Commissie-werkprogramma of om nader toelichting te geven bij strategische EU-dossiers met weerslag voor de lid- of deelstaat in kwestie. Dit is vooral van belang inzake de rapporten van het Europese Rekenhof over de aanwending van de structuurfondsen en investeringsfondsen in de betrokken lid- of deelstaat. Er is ook meer discussie wenselijk met de leden van het Europese Rekenhof in de nationale parlementen over de uitvoering van de EU-begroting.

De **EU moet meer het onderwerp zijn van politiek debat op alle beleidsniveaus** en moet ook een prominent thema zijn tijdens de federale en deelstaatverkiezingen. De opstelling van de huidige Europese Commissie om met gefocuste jaarlijkse werkprogramma's te werken is de juiste. Ook in de toekomst moeten de **Commissarissen meer het debat aangaan met federale en deelstaatparlementsleden**.

d) Debatten met het Europees Parlement

De Vlaamse Regering verwelkomt meer debatten van de Europese Commissie met het Europees Parlement.

De Vlaamse Regering houdt ook een pleidooi voor grotere parlementaire diplomatie tussen de verschillende lidstaat- en deelstaatparlementen en een meer systematische **dialoog tussen Europese parlementsleden en nationale parlementsleden**. Nationale parlementsleden zouden bijvoorbeeld hun groene-kaart-voorstellen of burgerschapsinitiatieven kunnen bespreken in gezamenlijke parlementaire zittingen, waarin leden van het Europees Parlement en vertegenwoordigers van de Europese Commissie zouden deelnemen. Deze dialoog kan ook geformaliseerd worden met de organisatie van (plenaire) 'inter-parlementaire vergaderingen' waarbij nationale parlementsleden samen met Europese parlementsleden over strategische politieke dossiers met betrekking tot gedeelde bevoegdheden debatteren zoals de landenspecifieke aanbevelingen, het begrotingstoezicht of de besteding van Europese fondsen in een bepaalde lid-of deelstaat.

e) Transparantie en verantwoording

Transparantie en verantwoording zijn volgens de Vlaamse Regering begrippen die centraal moeten staan in de volledige werking van de Europese Commissie.

f) Overige voorstellen van de Vlaamse Regering

Tegelijk moet er ook worden gewerkt aan een **EU-burgerschap**, gebaseerd op de gedeelde Europese waarden. Het Europees integratieproject mag niet louter het interesseveld zijn van een beperkt deel van de bevolking dat er professioneel mee bezig is. Al in de schoolbanken moet de burger er mee in contact komen, zodat zij/hij zich de fundamentele van de Europese Unie eigen kan maken. Het succesvolle Erasmus-programma heeft een wezenlijke bijdrage geleverd tot het nader bij elkaar brengen van EU-burgers. Vlaamse studenten hebben hier ten volle gebruik van gemaakt.

Het promoten van EU-burgerschap betekent echter niet dat de specificiteit van nationale culturen mag verdwijnen. De culturele diversiteit van de EU moet worden gekoesterd en ondersteund.

Door het Europa van de volkeren en de culturen verder uit te bouwen wordt die diversiteit als een troef en waarde uitgedragen. Europese kunst en kunstenaars moeten meer met elkaar en met de bevolking in contact gebracht worden.

Vlaanderen voert in dit verband een prominent internationaal cultuurbeleid. Het EU en het Vlaams buitenlands beleid dienen in het algemeen ook voldoende aan bod te komen in **overheidscommunicatie**. Versterkte recente inspanningen rond de communicatie met betrekking tot het Vlaams buitenlands en Europees beleid willen hiertoe bijdragen om ook grotere weerklank te vinden in de (internationale) media en bij te dragen aan een correctie beeldvorming rond de rol van de EU.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	De Europese Commissie heeft nog geen openbare raadpleging georganiseerd en nog geen routekaart gepubliceerd. De Europese Commissie plant geen aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling. De Vlaamse Regering heeft consequent haar visienota ' Visie op de toekomst van de Europese Unie ' met de hierboven beschreven positie onder de aandacht gebracht bij ontmoetingen met het Europese niveau (zie hierover ook de beleidsbrief 'Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking: beleidsprioriteiten 2017-2018', pagina's 10-13).
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. Er is geen subsidiariteitsinschatting nodig.

Een Unie van democratische verandering

Initiatief 25: Minder, maar efficiënter (initiatief met 2025 als perspectief)

Mededeling over verdere versterking van subsidiariteit en evenredigheid en betere regelgeving in het kader van de dagdagelijkse werking van de Europese Unie

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Secretariaat-Generaal
Raad van de EU	Raad Concurrentievermogen Groep concurrentievermogen en groei, subgroep 'betere regelgeving' Raad Algemene Zaken Raadssecretariaat
Europees Parlement	Commissie Interne Markt en consumentenbescherming Commissie Juridische Zaken Commissie Institutionele Zaken Directoraat-Generaal Parlementaire Onderzoeksdiensten
Comité van de Regio's	Sinds het Verdrag van Maastricht wordt het Comité van de Regio's beschouwd als de bewaker van het subsidiariteitsprincipe. Binnen het Comité is er een Subsidiarity Monitoring Network
Europees Economisch en Sociaal Comité	Ook het Europees Economisch en Sociaal Comité hecht belang aan het subsidiariteitsprincipe, zie bv. advies SOC/564 'Impact of the Social dimension and the EPSR on the Future of the EU'

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Sinds haar aantreden is de slagzin van de Commissie Juncker dat zij 'groot wil zijn in grote zaken, en klein bij kleine zaken'. Zij wil niet alle aspecten van het dagelijkse leven van de burgers reguleren, en zij wil daarentegen 'minder doen, maar dan wel efficiënter'. De Europese Commissie presenteert daarom sinds haar aantreden minder dan 25 nieuwe initiatieven per jaar, terwijl dat er vroeger meer dan 100 waren (Bron: Voorzitter Jean-Claude Juncker: Toespraak over de staat van de Unie 2017).</p> <p>Deze visie van de Commissie Juncker is ook één van de 5 scenario's die ingeschreven werd in het Witboek over de toekomst van Europa tegen 2025. Deze visie (scenario 4) kreeg het motto 'Minder en efficiënter' en houdt in dat de Unie haar werk op bepaalde gebieden moet intensiveren en niet langer, of veel minder, zou moeten optreden wanneer haar toegevoegde waarde eerder beperkt wordt geacht of wanneer zij haar beloften niet kan inlossen. Hierbij wil de Unie ook nadenken om bevoegdheden terug te geven aan de lidstaten waar dat zinvol is.</p> <p>In scenario 4 van het Witboek worden deze gebieden dan ook beschreven, daarin wordt aangegeven dat de Unie haar werk zou</p>
----------------------------	---

	<p>moeten intensiveren 'op het gebied van innovatie, handel, veiligheid, migratie, grensbeheer en defensie'. Het Witboek geeft ook aan dat de Unie 'niet langer, of veel minder' zou moeten optreden 'wanneer haar toegevoegde waarde eerder beperkt wordt geacht of wanneer ze beloften niet kan inlossen, zoals op het gebied van regionale ontwikkeling, volksgezondheid, of delen van het werkgelegenheids- en sociaal beleid die niet rechtstreeks samenhangen met de interne markt. Staatssteuncontrole wordt verder gedelegeerd aan de nationale overheden. Voor nieuwe normen op het gebied van consumentenbescherming, milieu en gezondheid en veiligheid op het werk wordt eerder gestreefd naar minimumnormen dan naar gedetailleerde harmonisatie' (Bron: Witboek over de Toekomst van Europa).</p> <p>Op 14 november 2017 heeft de Europese Commissie een taskforce voor subsidiariteit en evenredigheid opgericht, die alle beleidsgebieden zeer kritisch zal bekijken en die ervoor zal zorgen dat de Unie alleen daar optreedt waar het meerwaarde biedt. Deze task force wordt voorgezeten door Frans Timmermans, eerste vicevoorzitter van de Commissie, bevoegd voor Betere Regelgeving, Interinstitutionele Betrekkingen, Rechtsstatelijkheid en het Handvest van de grondrechten. Naast de voorzitter telt de task force nog 9 leden: 3 uit de parlementen van de lidstaten, 3 uit het Europees Parlement en 3 uit het Comité van de Regio's. Deze task force moet ten laatste op 15 juli 2018 aanbevelingen doen aan de voorzitter over hoe de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid beter kunnen worden toegepast, voor welke beleidsterreinen de bevoegdheid terug aan de lidstaten kan worden gedelegeerd of definitief aan de lidstaten kan worden teruggegeven en hoe regionale en lokale overheden beter bij de vorming en toepassing van het EU-beleid kunnen worden betrokken (Bron: de toekomst van Europa: voorzitter Juncker richt een taskforce voor minder en efficiënter optreden op).</p> <p>Op basis van het werk van deze taskforce, zal de Europese Commissie in 2018 haar ideeën presenteren in de vorm van een mededeling over het streven naar meer subsidiariteit en evenredigheid en betere regelgeving, om ervoor te zorgen dat de Unie alleen daar optreedt waar de EU meerwaarde biedt (Bron: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Werkprogramma van de Commissie voor 2018).</p>
Doelstellingen van het initiatief	De Unie wil minder regulerend op te treden, en dus minder wetgevende initiatieven te nemen, op basis van een toetsing van het subsidiariteitsprincipe. De doelgroep van het initiatief zijn de lidstaten, aan wie bevoegdheden gedelegeerd of teruggegeven zullen worden.
Beleidsopties	De beleidsopties zijn momenteel nog niet bekend, die zullen geformuleerd worden door de task force. Op basis van het werk van de task force wordt een mededeling van de Europese Commissie opgemaakt.
Verwachte effecten van het initiatief	Het te verwachten effect op het Europese niveau van deze mededeling is dat het werk van de Unie op bepaalde gebieden geïntensiveerd wordt, terwijl er op andere gebieden niet meer opgetreden zal worden, vermits deze bevoegdheden opnieuw overgelaten worden aan de lidstaten.
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie

EU-regelgeving	Protocol nr. 2 betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid
----------------	--

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Derde kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Oostenrijk

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	De Europese Commissie heeft (nog) geen openbare raadpleging georganiseerd over dit specifieke onderwerp. Geïnteresseerden kunnen wel steeds feedback sturen op het Witboek over de toekomst van Europa via deze link .
Routekaart	De Europese Commissie heeft (nog) geen routekaart opgemaakt.
Aanvangseffectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen aanvangseffectbeoordeling opmaken.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen voorstel van regelgeving opmaken en geen effectbeoordeling opmaken.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken Beleidsdomein Kanselarij en Bestuur Departement Kanselarij en Bestuur
Betrokken ministers	Alle ministers van de Vlaamse Regering
Betrokken beleidsdomeinen	Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	De EU-beleidsdoelstellingen kunnen onder de Vlaamse bevoegdheden vallen in die zin dat er mogelijks bevoegdheden opnieuw gedelegeerd of teruggegeven worden aan de lidstaten. Indien het gaat om Vlaamse bevoegdheden, is Vlaanderen voor (de toepassing van) dit Europees beleidsinitiatief bevoegd.
Vlaamse rechtsinstrumenten	In de huidige stand van het dossier staat de betrokken Vlaamse regelgeving nog niet vast.

Beleidsmatig

Huidig beleid	Voor wat betreft de visie van Vlaanderen op dit dossier: zie 'eerste Vlaamse standpuntbepaling' hieronder.
Vlaamse context van het initiatief	Voor wat betreft de visie van Vlaanderen op dit dossier: zie 'eerste Vlaamse standpuntbepaling' hieronder.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De EU-beleidsdoelstellingen zijn relevant voor Vlaanderen in die zin dat er mogelijks bevoegdheden opnieuw gedelegeerd of teruggegeven worden aan de lidstaten. Indien het gaat om Vlaamse bevoegdheden, is dit dus relevant voor Vlaanderen.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	De beleidsopties zijn momenteel nog niet bekend, die zullen geformuleerd worden door de taskforce. Op basis van het werk van de task force wordt een mededeling van de Europese Commissie opgemaakt.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Aangezien het te verwachten effect van de mededeling op het Europese niveau is dat er op bepaalde gebieden niet meer opgetreden zal worden, vermits deze bevoegdheden opnieuw overgelaten worden aan de lidstaten, is het te verwachten effect op Vlaanderen dat er op bepaalde gebieden opnieuw beleidsruimte komt die door Vlaanderen zelf kan worden ingevuld.

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	De task force over subsidiariteit en proportionaliteit opgericht door de Commissie Juncker gaat ook na hoe lokale overheden beter bij de vorming en de toepassing van het EU-beleid kunnen betrokken worden. De lokale besturen zijn dus belanghebbenden.
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De kernstakeholders van het Departement Buitenlandse Zaken (waaronder de lokale besturen vertegenwoordigd via VVSG en VVP) werden, tijdens een vergadering georganiseerd door Vleva in samenwerking met het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU geconsulteerd over de nieuwe initiatieven in het werkprogramma van de Europese Commissie, en dus ook over dit nieuwe initiatief. Deze stakeholdersconsultatie vond plaats op 17 november 2017. Tijdens een overleg met vertegenwoordigers van de centrumsteden op 22 november 2017 (bij Kenniscentrum Steden) gaven verschillende steden interesse in dit initiatief aan.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	De lokale overheden gaven aan dat subsidiariteit voor hen belangrijk is, er werden niet meteen verwachte effecten beschreven.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

De grote lijnen van Vlaamse positie ten aanzien van dit dossier liggen beschreven in de visienota '[Visie op de toekomst van de Europese Unie](#)' (pagina's 32-33). De Vlaamse Regering is van mening dat de EU 'van onderuit opgebouwd moet worden om haar legitimiteit te bewaren. De EU moet verbinding zoeken met de EU-burger en de meerwaarde van het optreden van de EU moet steeds worden aangetoond. De beginselen van subsidiariteit, proportionaliteit, verantwoordelijkheid en solidariteit moeten daarbij als leidraad dienen; zeker bij de oefening van gedeelde bevoegdheden'.

De Vlaamse Regering vindt 'de ambitie om meer te focussen op de belangrijkste EU-dossiers dan ook een goede zaak'. De Vlaamse Regering is het met Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker en eerste vicevoorzitter Frans Timmermans mee eens dat 'de EU groots moet zijn in het grote, en bescheiden in het kleine. De nadruk moet komen te liggen op focus, meerwaarde, impact en efficiëntie'.

Sinds 2015 stelt de Vlaamse Regering jaarlijks en in het begin van het jaar op basis van een analyse van het Commissiewerkprogramma de voor haar prioritaire en relevante dossiers vast, waarbij ook een eerste subsidiariteitsinschatting wordt gemaakt ten behoeve van het Vlaams Parlement. Dit gebeurt in uitvoering van [het Vlaams Regeerakkoord 2014-2019](#), waarbij aangegeven werd dat er een betere ondersteuning van het Vlaamse Parlement zou komen om de subsidiariteitstoets uit te voeren (pagina 152). In dit verband werkt de Vlaamse overheid aan een (verbeterde) wetenschappelijk onderbouwde methodiek om deze subsidiariteitstoets in de praktijk grondig en weloverwogen toe te passen.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	De Europese Commissie heeft nog geen openbare raadpleging georganiseerd en nog geen routekaart gepubliceerd. De Europese Commissie plant geen aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling. De Vlaamse Regering heeft consequent haar visienota ' Visie op de toekomst van de Europese Unie ' met de hierboven beschreven positie onder de aandacht gebracht bij ontmoetingen met het Europese niveau (zie hierover ook de beleidsbrief 'Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking: beleidsprioriteiten 2017-2018', pagina's 10-13).
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

Dit betreft een niet-wetgevend initiatief over de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel. De juridische basis is artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Er is geen subsidiariteitsinschatting nodig.

Een Unie van democratische verandering

Initiatief 26: Een efficiënter en democratischer Europa (initiatief met 2025 als perspectief)

Mededeling over de mogelijkheden voor meer efficiëntie aan het roer van de Europese Unie

Voorafgaande opmerking: de mate waarin een fiche kan ingevuld worden, hangt af van 1) of het een wetgevend dossier of een niet-wetgevend dossier betreft of 2) hoe ver het dossier al gevorderd is op moment van publicatie van het Werkprogramma van de Europese Commissie. Deze info kan u terugvinden onder de luiken 'inhoud' en 'timing'

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Secretariaat-Generaal (tbc)
Raad van de EU	Raad Algemene Zaken (tbc) Raadswerkgroep: Groep Algemene Zaken (tbc)
Europees Parlement	Commissie Constitutionele Zaken (AFCO) (tbc)

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker en eerste vicevoorzitter Frans Timmermans vinden dat “de EU groots moet zijn in het grote en bescheiden in het kleine”. De nadruk moet komen te liggen op focus, meerwaarde, impact en efficiëntie. De EU heeft ook nood aan een efficiënte en heldere institutionele structuur, niet alleen om sneller en daadkrachtiger te kunnen ageren, maar ook om de kloof met de burger te dichten. Alle EU-instellingen, -agentschappen en -organen moeten volgens de Vlaamse Regering ook verder aangemoedigd worden om net als de lid- en deelstaten in de Unie de nodige efficiëntiewinsten en kostenbesparingen door te voeren. In tijden dat lid- en deelstaten de tering naar de nering moeten zeggen, kan verwacht worden van EU dat ze het goede voorbeeld toont.</p> <p><i>(Bron: Visienota van de Vlaamse Regering op de toekomst van de EU)</i></p> <p><i>Noot: dit initiatief heeft linken met initiatief 25 over subsidiariteit en proportionaliteit</i></p>
Doelstellingen van het initiatief	<p>Meer efficiëntie aan het roer van de Europese Unie</p> <p><i>(Bron: Commissie Werkprogramma 2018)</i></p>
Beleidsopties	<p>Op moment van schrijven is het niet helemaal duidelijk wat de Commissie precies zal opnemen in de Mededeling. Wel kan men een aantal mogelijke en verwachte beleidsopties distilleren uit de verklaringen van de Commissie omtrent de Staat van de Unie (september 2017) en het Commissie Werkprogramma 2018 (oktober 2017).</p> <p>a) ‘Spitzenkandidaten’</p> <p>Het concept van „Spitzenkandidaten” (kandidaten binnen de politieke families in het Europees Parlement voor topfuncties in de EU) heeft tot de huidige Commissie en haar leiderschap geleid, aldus commissievoorzitter Juncker. Voor commissievoorzitter Juncker is deze ervaring voor herhaling vatbaar.</p>

	<p>b) Samenvoeging van de functies van Voorzitter van de Commissie en Voorzitter van de Europese Raad</p> <p>Wanneer we nadenken over institutionele hervormingen die de Unie democratischer en efficiënter kunnen maken, moeten we het idee in gedachten houden om te streven naar één voorzitter van zowel de Europese Raad als de Commissie, zo stelt commissievoorzitter Juncker. De Europese Unie is zowel een Unie van lidstaten als een Unie van burgers. Eén voorzitter weerspiegelt deze tweevoudige legitimiteit van de Unie. Europa zou volgens commissievoorzitter Juncker beter functioneren als we de functie van voorzitter van de Europese Raad en voorzitter van de Europese Commissie zouden samensmelten. Europa zou bevattelijker zijn met slechts één kapitein op het schip.</p> <p>c) Transnationale kieslijsten</p> <p>Op de middellange termijn moeten wij volgens de Commissie doorgaan met het idee om transnationale lijsten in te voeren. Dit is de manier om de Europese verkiezingen nog Europeser én democratischer te maken. We moeten ervoor zorgen dat de verkiezingen voor het Europees Parlement meer gaan inhouden dan de som van de nationale campagnes en verkiezingen in de afzonderlijke lidstaten. De voorzitter van de Commissie beseft wel dat dit voorstel bij velen hier niet in goede aarde valt. Hij zal proberen de voorzitter van zijn parlamentsfractie warm te maken voor deze ambitie die Europa democratie en duidelijkheid zal verschaffen.</p> <p><i>(Bronnen: Staat van de Unie 2017 en Commissie Werkprogramma 2018)</i></p>
Verwachte effecten van het initiatief	<p>Meer efficiëntie aan het roer van de Europese Unie</p> <p><i>(Bron: Commissie Werkprogramma 2018)</i></p>
Soort initiatief	Niet-wetgevend initiatief
Verdragsartikel	<p>a) 'Spitzenkandidaten'</p> <p>In artikel 17, lid 7, VEU wordt bepaald dat de Europese Raad rekening moet houden met de verkiezingen voor het Europees Parlement bij het voordragen van een nieuwe voorzitter van de Europese Commissie. Dat besluit tot voordracht van een nieuwe voorzitter wordt genomen met gekwalificeerde meerderheid van stemmen, waarna de kandidaat moet worden gekozen door het Europees Parlement bij meerderheid van stemmen van de leden.</p> <p>Zo is het gegaan na de Europese verkiezingen in 2014, toen voorzitter Juncker – als kandidaat van de fractie met het hoogste aantal stemmen – door de Europese Raad werd voorgedragen en door het Europees Parlement als voorzitter van de Europese Commissie werd gekozen.</p> <p>b) Samenvoeging van de functies van Voorzitter van de Commissie en Voorzitter van de Europese Raad</p> <p>Momenteel kiest het Europees Parlement op basis van artikel 17, lid 7, VEU bij meerderheid van zijn leden de voorzitter van de Commissie, die door de Europese Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen en rekening houdend met het resultaat van de Europese verkiezingen wordt</p>

	<p>voorgedragen. Op basis van artikel 15, lid 5, VEU wordt de voorzitter van de Europese Raad voor een hernieuwbare termijn van 30 maanden door de Raad van de EU met gekwalificeerde meerderheid gekozen. In artikel 15, lid 6, VEU wordt bepaald dat de voorzitter van de Europese Raad geen nationaal mandaat mag uitoefenen, hetgeen betekent dat hij wel een ander Europees mandaat mag uitoefenen.</p> <p>c) Transnationale kieslijsten</p> <p>Op basis van artikel 14, lid 2, VEU moet de precieze samenstelling van het Europees Parlement bij eenparig besluit van de Europese Raad worden aangenomen. Het meest recente verdelingsbesluit werd genomen in juni 2013, in de aanloop naar de toetreding van Kroatië als 28e lidstaat van de EU. Transnationale lijsten moeten door alle lidstaten worden geratificeerd. In artikel 223, lid 1, VWEU wordt uiteengezet hoe transnationale lijsten of andere wijzigingen van de Europese verkiezingen tot stand kunnen komen. De Raad kan met eenparigheid van stemmen en na goedkeuring door een meerderheid in het Parlement nieuwe bepalingen vaststellen voor de wijze waarop de leden van het Europees Parlement worden gekozen. Deze bepalingen worden pas van kracht als alle lidstaten de wijzigingen hebben bekrachtigd overeenkomstig hun respectieve grondwettelijke bepalingen.</p> <p><i>(Bron: Commissie Werkprogramma 2018)</i></p>
EU-regelgeving	Niet van toepassing

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Derde kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Tweede jaarhelft 2018: Oostenrijk Eerste jaarhelft 2019: Roemenië Tweede jaarhelft 2019: Finland

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	De Europese Commissie heeft (nog) geen openbare raadpleging georganiseerd.
Routekaart	De Europese Commissie heeft (nog) geen routekaart opgemaakt.
Aanvangseffectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen aanvangseffectbeoordeling opmaken.
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. De Europese Commissie zal bijgevolg geen voorstel van regelgeving opmaken en geen effectbeoordeling opmaken.

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Geert Bourgeois, Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein internationaal Vlaanderen Departement Buitenlandse Zaken
Betrokken ministers	Alle ministers van de Vlaamse Regering

Betrokken beleidsdomeinen	Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid
---------------------------	--

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Beleidsmatig

Huidig beleid	Voor wat betreft de visie van Vlaanderen op dit dossier: zie 'eerste Vlaamse standpuntbepaling' hieronder.
Vlaamse context van het initiatief	Voor wat betreft de visie van Vlaanderen op dit dossier: zie 'eerste Vlaamse standpuntbepaling' hieronder.
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De EU-beleidsdoelstellingen zijn relevant voor Vlaanderen omdat het de algemene aansturing van de Europese Unie betreft.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	De Vlaamse Regering sprak zich uitdrukkelijk uit voor meer efficiëntie in de EU, en formuleerde daaromtrent een aantal concrete voorstellen (zie verder). Wat de 3 bovenvermelde beleidsopties van de Commissie betreft, heeft de Vlaamse Regering nog geen standpunt geformuleerd.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Meer duidelijkheid over de aansturing van de EU Meer draagvlak voor de EU

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	Alle Vlaamse burgers, middenveldorganisaties, lokale en provinciale besturen
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	De kernstakeholders van het Departement Buitenlandse Zaken (waaronder de lokale besturen vertegenwoordigd via VVSG en VVP) werden, tijdens een vergadering georganiseerd door Vleva in samenwerking met het Departement Buitenlandse Zaken en de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU geconsulteerd over de nieuwe initiatieven in het werkprogramma van de Europese Commissie, en dus ook over dit nieuwe initiatief. Deze stakeholdersconsultatie vond plaats op 17 november 2017.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Het dossier werd door één stakeholder aangeduid als prioritair tijdens de stakeholderconsultatie op 17 november 2017.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

De visienota van de Vlaamse Regering op de toekomst van de EU (23 december 2016) bepaalt dat de nadruk moet komen te liggen op **focus, meerwaarde, impact en efficiëntie**. De Vlaamse Regering treedt daarbij Commissievoorzitter Jean-Claude Juncker en eerste vicevoorzitter Frans Timmermans bij dat *"de EU groots moet zijn in het grote en bescheiden in het kleine"*. Alle EU-instellingen, -agentschappen en -organen moeten ook verder aangemoedigd worden om net als de lid- en deelstaten in de Unie de nodige efficiëntiewinsten en kostenbesparingen door te voeren. In tijden dat lid- en deelstaten de tering naar de nering moeten zeggen, kan verwacht worden van EU dat ze het goede voorbeeld toont.

De EU heeft volgens de Vlaamse Regering ook nood aan **efficiëntie en een heldere institutionele structuur**, niet alleen om sneller en daadkrachtiger te kunnen ageren, maar ook

om de kloof met de burger te dichten. De Vlaamse Regering is voorstander van volgende institutionele hervormingen:

- Het Europees Parlement en de Raad moeten, naast de Europese Commissie, **wetgevend initiatiefrecht** krijgen inzake gedeelde bevoegdheden.
- Achtentwintig Commissarissen of meer is niet werkbaar. Het **aantal leden van het College van Commissarissen dient aanzienlijk te worden verminderd**. De Benelux moet steeds een Commissaris kunnen aanduiden, met een rotatiemechanisme dat ze in onderlinge consensus kan bepalen. Ook het aantal leden van de Europese Rekenkamer kan aanzienlijk verminderd worden.
- Het **Europees Parlement** moet volwaardig **zeggenschap** krijgen **over de aanwending van de traditionele eigen inkomsten (vnl. douaneheffingen) en de BTW-inkomsten van de Europese Unie**. In het Europees Parlement moet ook een aparte Eurozone-commissie opgericht worden, die alleen uit parlementsleden uit de Eurozone is samengesteld, voor wetgeving die alleen betrekking heeft op de EMU. De Vlaamse Regering pleit voor **één zetel voor het Europees Parlement**, en wel in Brussel. Het Europees Rekenhof berekende dat de afschaffing van de verhuis van Brussel naar Straatsburg naast een eenmalige besparing van 616 miljoen Euro jaarlijks een besparing van 114 miljoen Euro zou opbrengen.
- De **Eurogroep** dient, naar het voorbeeld van de Hoge Vertegenwoordiger voor het buitenlands en veiligheidsbeleid, een **permanente voorzitter** te hebben **die tegelijk Vicevoorzitter is van de Commissie**. De permanente Eurogroep-voorzitter dient dan verantwoording af te leggen aan de nieuwe eurozonecommissie van het Europees Parlement en in dialoog te gaan met de nationale en deelstaatparlementen van de Eurozone.
- Ook de **Raad van Ministers van Binnenlandse Zaken** in Schengenzoneformatie kan voorgezeten worden door een **voorzitter die tegelijk Vicevoorzitter is van de Europese Commissie bevoegd voor veiligheid**.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	De Europese Commissie heeft nog geen openbare raadpleging georganiseerd en nog geen routekaart gepubliceerd. De Europese Commissie plant geen aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling. De Vlaamse Regering heeft consequent haar visienota ' Visie op de toekomst van de Europese Unie ' met de hierboven beschreven positie onder de aandacht gebracht bij ontmoetingen met het Europese niveau (zie hierover ook de beleidsbrief 'Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking: beleidsprioriteiten 2017-2018', pagina's 10-13).
---	--

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

Dit betreft een niet-wetgevend initiatief. Er is geen subsidiariteitsinschatting nodig.